

T.C.

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TARİH ANABİLİM DALI

YENİÇAĞ BİLİM DALI

**TEREKE KAYITLARINA GÖRE BURSA ŞEHRİ'NDE
EKONOMİK VE SOSYAL HAYAT (1703-1710)**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Muazzez GÜNDÜZ

BURSA – 2019

T.C.

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TARİH ANABİLİM DALI

YENİÇAĞ BİLİM DALI

**TEREKE KAYITLARINA GÖRE BURSA ŞEHRİ'NDE
EKONOMİK VE SOSYAL HAYAT (1703-1710)**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

MUAZZEZ GÜNDÜZ

DANIŞMAN

Prof. Dr. Ersin GÜLSOY

BURSA – 2019

TEZ ONAY SAYFASI

T.C.

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Tarih Anabilim Dalı, Yeniçağ Tarihi Bilim Dalı'nda 701742003 numaralı Muazzez GÜNDÜZ'ün hazırladığı "Tereke Kayıtlarına Göre Bursa Şehri'nde Ekonomik Ve Sosyal Hayat (1703-1710)" adlı yüksek lisans tezi ile ilgili tez savunma sınavı 8./8./2019 günü 13.00 14.30 saatleri arasında yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin/çalışmasının ..... (başarılı/başarısız) olduğuna ..... (oybirliği/oy çokluğu) ile karar verilmiştir.

Prof. Dr. Ersin GÜLSOY
Bursa Uludağ Üniversitesi
Üye (Tez Danışmanı ve Sınav Komisyonu
Başkanı)

Prof. Dr. Mustafa Deyan
Üye
Akademik Unvanı, Adı Soyadı
Anadolu Üniversitesi

Prof. Dr. Nurcan ABACI
Üye
Akademik Unvanı, Adı Soyadı
Bursa Uludağ Üniversitesi

.../.../.....

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS/DOKTORA İNTİHAL YAZILIM RAPORU

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA

Tez Başlığı: "Tereke Kayıtlarına Göre Bursa Şehri'nde Ekonomik Ve Sosyal Hayat (1703-1710)"

Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 338 sayfalık kısmına ilişkin, 01/07/2019 tarihinde şahsım tarafından *TURNITIN* adlı intihal tespit programından ("Turnitin") aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan özgünlük raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 8'dir.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Kaynakça hariç
- 2- Alıntılar hariç/dahil
- 3- 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Özgünlük Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esaslarını inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Tarih ve İmza
08.08.2019

Adı Soyadı: Muazzez GÜNDÜZ
Öğrenci No: 701742003
Anabilim Dalı: Tarih Anabilim Dalı
Programı: Yüksek Lisans Programı
Statüsü: Y.Lisans Doktora

Danışman

Prof. Dr. Ersin GÜLSOY

Tarih: 08/08/2019

* Turnitin programına Bursa Uludağ Üniversitesi Kütüphane web sayfasından ulaşılabilir.

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Tereke Kayıtlarına Göre Bursa Şehri’nde Ekonomik ve Sosyal Hayat (1703-1710)” başlıklı çalışmanın bilimsel araştırma, yazma ve etik kurallarına uygun olarak tarafımdan yazıldığına ve tezde yapılan bütün alıntıların kaynaklarının usulüne uygun olarak gösterildiğine, tezimde intihal ürünü cümle veya paragraflar bulunmadığına şerefim üzerine yemin ederim.

Tarih ve İmza

Muazzez GÜNDÜZ

08.08.2019

Adı Soyadı : Muazzez GÜNDÜZ
Öğrenci No : 701742003
Anabilim Dalı : Tarih Anabilim Dalı
Programı : Yüksek Lisans Programı
Statüsü : Yüksek Lisans

ÖZET

Yazar Adı ve Soyadı : Muazzez Gündüz
Üniversite : Bursa Uludağ Üniversitesi
Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı : Tarih Anabilim Dalı
Bilim Dalı : Yeniçağ Bilim Dalı
Tezin Niteliği : Yüksek Lisans Tezi
Tezin Sayfa Sayısı : xii + 326
Mezuniyet Tarihi : .... / .... / 2019
Tez Danışmanı : Prof. Dr. Ersin GÜLSOY

“TEREKE KAYITLARINA GÖRE BURSA ŞEHİRİNDE EKONOMİK VE SOSYAL HAYAT (1703- 1710)”

Osmanlı Devleti’nde Şer‘iyye Sicilleri’nde yer alan önemli belge türlerinden biri de tereke kayıtlarıdır. Bu kayıtlar mal paylaşımında anlaşılamayan kişilerin mahkemeye başvurması ile ya da yetimlerin hakkını korumak amacıyla kadılar tarafından oluşturulan belgelerdir. Ölen kişilerin sahip olduğu tüm mal varlığını gösteren tereke kayıtları, dönemin sosyal ve kültürel hayatının aydınlatılması bakımından önemli bir kaynak niteliğindedir. İçerdiği bilgilerle pek çok açıdan değerlendirilebilen terekeler, dönemin sosyo-ekonomik faaliyetlerinin anlaşılması bakımından değerlidir.

Bursa Şer‘iyye Sicilleri’nde yer alan B-188, B-190 ve B-155 numaralı defterler içinde yer alan tereke kayıtları bu araştırma kapsamında değerlendirilmiştir. Toplamda 657 tereke kaydı ilk olarak transkript edilip, sonrasında bu veriler farklı açılardan değerlendirilmiştir. Söz konusu defterlerde, bu dönemde Bursa’da yaşayan farklı meslek ve dine sahip kişiler vardır. Söz konusu terekeler arasında Askerî olarak adlandırılan grupla beraber reâyâ olarak ifade edilen kişilerinde yer alması özellikle bu çalışmayı değerli kılmaktadır.

Tereke kayıtlarına göre Bursa’daki ekonomik ve sosyal hayat üzerine tespitler yapmak bu çalışmanın amaçlarından biri olmakla beraber, farklı gelir grubundan olan kişilerin servetlerini analiz etmek de bu çalışmanın diğer amacıdır. Bu kapsam dâhilinde söz konusu defterlerde bulunan terekeler incelenmiş ve 18. yüzyılın başlarında Bursa yerelinde kişilerin günlük hayatlarına, servet yapılarına ve refah seviyelerine dair incelemeler yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tereke Defterleri, Bursa, Servet, Sosyal Hayat, 18th Century

ABSTRACT

Name and Surname : Muazzez GÜNDÜZ
University : Bursa Uludağ University
Institution : Social Science Institution
Field : History
Branch : Early Modern Period
Degree Awarded : Master
Page Number : xii+326
Degree Date : .../.../2019
Supervisor : Prof. Dr. Ersin GÜLSOY

“ECONOMIC AND SOCIAL LIFE in BURSA ACCORDING TO TEREKE REGISTERS (1703-1710)”

One of the important document types in the Şeriyye Registers of Ottoman State is the tereke records. These records are the documents created by the kadı in order to protect the rights of the orphans or the applicants who cannot agree on the distribution of goods. Estate records, which show the documents of deceased people, are the important sources in the sense of reflecting the economic and social life of the period. These records, which could be evaluated in a lot of ways to reveal the rich information they contain, are also valuable to understand the socio-economic activities of the period.

The B-188, B-190 and B-155 numbered records, which are included in Bursa Şer'iyye Registers, were evaluated within the scope of this research. Firstly, 657 total estate records were transcribed, and then, these data were evaluated from different perspectives. In these records, there are people who have different professions and religions living in Bursa during this period. The fact that these estate records included reâyâ with the so-called military group makes this study valuable.

One of the aims of this study is to determine the economic and social life in Bursa based on the tereke records. Besides, it is also aimed to analyze the wealth of people from different income groups in this thesis. Within these scopes, the mentioned items in these records were examined, and in the beginning of the 18th century, the daily life, wealth structures and prosperity levels of the people in Bursa were emphasized.

Key Words: Tereke Registers, Bursa, Wealth, Social life, 18. Century.

ÖNSÖZ

Toplumsal tarih çalışmalarında, kişilerin yaşadığı coğrafya ile birlikte şekillenen sosyal ve ekonomik hayat öne çıkmakta, yerelin yaşadığı günlük hayat merak edilen konular arasında yer almaktadır. Geçmişte yaşamış ve hala günümüze izleri taşınan kültürel mirasın bilinmesi şüphesiz, maddî kültür varlıklarının ortaya çıkartılıp, geçmişte yaşayan toplumların yaşadığı dönemin sosyal yapı ev ekonomik koşulları anlamlandırmaktadır. Bursa, sahip olduğu kadim tarih ile birlikte, zengin bir kültür mirasına sahip olmuş ve bu anlamda sosyal hayatın canlılığını koruduğu şehirler arasında yer almıştır.

“Tereke Kayıtlarına Göre Bursa Şehri’nde Ekonomik ve Sosyal Hayat (1703-1710)” adlı tezin temel kaynağı Bursa Şer‘iyye Sicillerdir. Siciller içinde B-188, B-190 ve B-155 numaralı defterlerde bulunan tereke kayıtları incelenmiştir. Buna ek olarak çalışmada telif eser olarak çeşitli kitap, makale ve tezler kullanılmıştır. Araştırmaya ilk olarak söz konusu kayıtların transkripsiyonu ile başlanmış ve elde edilen veriler içeriklerine göre gruplandırılarak, tablolaştırılmıştır. Kayıtlarda bazı tereke sahiplerinin isimleri yazılmayarak boş bırakılmıştır. Bu sebeple söz konusu isimler çalışmada “***” ile belirtilmiştir. Toplamda üç bölümden oluşan çalışmanın ilk bölümünde şer‘iyye sicilleri ve terekelerle ilgili genel bilgiler verilir, tereke kayıtlarının inceleme yöntemleri üzerinde durulmuş, söz konusu defterler tanıtılmıştır. İkinci bölümde ise tereke sahiplerinin kimliği ile birlikte, vârisler yapı ve sayı bakımından incelenmiştir. Son olarak üçüncü bölümde ise mal grupları farklı açılardan ele alınıp, 18. yüzyılın başlarında Bursa, ekonomik yönden değerlendirilmiştir.

Yoğun tez çalışması süresince şüphesiz söz konusu araştırmaya birçok kişinin katkısı olmuştur. Öncelikle tez çalışmamın belirlenmesinde, belgelerin tasnif ve transkripsiyon aşamasında yanımda olan ve uzak mesafelere rağmen bana vakit ayıran başta danışmanım Prof. Dr. Ersin GÜLSOY’a ve değerli hocam Doç. Dr. Nilüfer ALKAN GÜNAY’a teşekkürlerimi sunarım. Konu ve kapsam gereği yoğun hesaplamalar gerektiren çalışmamda yardımlarını esirgemeyen ve benimle birlikte mesai harcayan Doç. Dr. Hasan OĞUL’a ayrıca minnettarım. Ayrıca tez yazım süresince bana kütüphânesini açıp, değerli bilgilerini paylaşan hocam Doç. Dr. Hasan Basri ÖCALAN’a ve Arş. Gör. Tahsin ŞAHİN’e de teşekkürlerimi sunarım.

Muazzez GÜNDÜZ

Bursa-2019

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY SAYFASI.....	i
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLO LİSTESİ	ix
GRAFİK LİSTESİ	x
EKLER.....	xi
KISALTMALAR.....	xii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

18. YÜZYIL BAŞLARINA AİT BURSA SİCİLLERİ VE TEREKE KAYITLARI

1. ŞER'İYYE SİCİLLERİ	17
1.1 KADI.....	19
2. TEREKE KAYITLARI	21
2.1 KASSÂMLAR.....	24
2.1.1 Kassâmların Yardımcıları.....	25
2.2 TEREKE KAYITLARINDA İZLENEN YOL.....	25
2.2.1 Vefat Eden Kişinin Tanıtımı	26
2.2.2 Miras Mallarının Dökümü	26
2.2.3 Taksimde Yapılan Masraflar İle Borçlar	27
2.2.4 Vârislere Ya Da Beytü'l-mâla Kalan Mal Miktarı	28
2.2.5 Terekelere Konu Olan Vergiler	28
2.2.6 Beytü'l-mâl.....	29
3. ŞER'İ MİRAS HUKUKU	31
3.1 TEREKE ÜZERİNDEKİ HAKLAR	31
3.2 TECHİZ VE TEKFİN.....	31
3.3 BORÇLAR	32
3.4 VASIYETLER.....	32
3.5 TEREKE TAKSİMİ	33
3.5.1 Ashâbu'l-ferâiz.....	34
3.5.2 Asabe-i Nesebiye.....	36

3.5.3	Asabe-i Sebebiye.....	38
3.5.4	Nesebeden Ashâb-i Ferâize Redden	38
3.5.5	Zevi'l-erhâm.....	38
3.5.6	Mevle'l-muvâlât.....	38
3.5.7	Mukarrun Leh Bi'n-Neseb Ale'l-Gayr	39
3.5.8	Musâ Leh Bima Zade Ale's-Sülüs	39
3.5.9	Beytü'l-mâl.....	39
4.	BELGELERİN TANITIMI	40
4.1	B-188, B-190 VE B-155 NO'LU BURSA ŞER'İYYE SİCİLLERİ.....	41

İKİNCİ BÖLÜM

1703-1710 TEREKE KAYITLARINA GÖRE BURSA'DA SOSYAL HAYAT

1.	TEREKE SAHİPLERİNİN MEDENİ HÂLLERİNE VE VÂRİS YAPILARINA GÖRE DAĞILIMI.....	43
1.1	TEREKE SAHİPLERİNİN MEDENİ HÂLLERİNE GÖRE DAĞILIMI.....	43
1.2	VÂRİSLERİN YAPILARINA GÖRE TEREKE KAYITLARI.....	47
1.2.1	Eş Sayısına Göre Vârisler.....	48
1.2.2	Mirasçılarn Durumuna Göre Vârisler.....	50
1.2.3	Vâris Sayılarına Göre Tereke Sahipleri.....	51
2.	MESLEK, UNVAN VE GÖREVLERİ BAKIMINDAN TEREKE SAHİPLERİ.....	55
3.	VEFAT EDİŞ YERLERİNE VE ŞEKİLLERİNE GÖRE TEREKE SAHİPLERİ.....	61
3.1	BURSA ŞEHRİNDE VEFAT EDENLER	61
3.2	HAC YOLUNDA (TARÎK-I HAC'DA) VEFAT EDENLER.....	61
3.3	HANDA, ODADA VE MENZİLDE VEFAT EDENLER	62
3.4	BURSA DIŞINDA VEFAT EDENLER.....	63
4.	TEREKE SAHİPLERİNİN SERVET MİKTARLARINA GÖRE OTURDUKLARI MAHALLELER.....	63
5.	SERVET MİKTARLARINA GÖRE TEREKE SAHİPLERİ	66
5.1	SERVET MİKTARLARINA GÖRE DÜŞÜK SERVET SAHİBİ TEREKE SAHİPLERİ	66
5.2	SERVET MİKTARLARINA GÖRE ORTA HÂLLİ TEREKE SAHİPLERİ.....	67
5.3	SERVET MİKTARLARINA GÖRE ZENGİN OLAN TEREKE SAHİPLERİ.....	67

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TEREKE KAYITLARINA GÖRE 18. YÜZYIL BAŞLARINDA BURSA'NIN EKONOMİK DURUMU

1.	GAYR-I MENKUL MAL GRUPLARI	70
2.	MENKUL MAL GRUPLARI.....	77

2.1 KİTAPLAR.....	78
2.2 YATAK TAKIMLARI.....	80
2.3 DÖŞEMELER.....	81
2.4 MUTFAK EŞYALARI.....	81
2.5 KUMAŞLAR.....	82
2.6 GİYİM.....	83
2.7 ZİYNET.....	84
2.8 BİNEK VE NAKLİYE HAYVANLARI VE AT TAKIMLARI.....	85
2.9 CANLI SERMAYE.....	85
2.10 SİLAH VE SİLAH TAKIMLARI.....	86
2.11 ALET-EDEVAT.....	86
2.12 NAKİT PARA.....	87
2.13 ALACAK.....	87
2.14 YAZI MALZEMELERİ.....	88
2.15 DİĞER.....	88
2.16 GIDA MADDELERİ.....	88
3. KÖLELER.....	91
4. TEREKEDEN YAPILAN ZORUNLU HARCAMALAR.....	95
4.1 BORÇLAR.....	95
4.2 MEHİR.....	97
SONUÇ.....	99
SÖZLÜK.....	102
KAYNAKÇA.....	114
EKLER.....	121

TABLO LİSTESİ

<i>Tablo 1: B-188, B-190 ve B-155 No'lu Şer'iyeye Sicilinde Yer Alan Tereke Dağılımı</i>	43
<i>Tablo 2: Tereke Sahiplerinin Medeni Hâllerine ve Menşelerine Göre Ayrımını Gösteren Tablo</i>	46
<i>Tablo 3: Vârislerin Yapılarına Göre Tereke Kayıtları</i>	48
<i>Tablo 4: Eş Sayısına Göre Tereke Kayıtları</i>	49
<i>Tablo 5: Bir Eşli Olup, Malı Beytül Malâ Kalanlar</i>	51
<i>Tablo 6: Vârissiz Tereke Sahipleri</i>	51
<i>Tablo 7: Vâris Sayısına Göre Tereke Sahipleri</i>	53
<i>Tablo 8: Unvanlara Göre Tereke Sahipleri</i>	55
<i>Tablo 9: Mesleklerine Göre Tereke Sahipleri</i>	58
<i>Tablo 10: Tereke Sahipleri ve Servet Miktarları</i>	65
<i>Tablo 11: Kitap Sahibi Kadın ve Erkekler</i>	78
<i>Tablo 12: Terekelerde Kitap İsimleri</i>	78
<i>Tablo 13: Unvan Sahibi Kişilerle Unvan Sahibi Olmayan Kitap Sahipleri</i>	79
<i>Tablo 14: Köle Sahiplerinin Dağılımı</i>	92
<i>Tablo 15: Köle Sahibi Kişilerin Sahip Olduğu Gulam ve Câriyelerin Sayısı</i>	92
<i>Tablo 16: Köle Sahipleri, Köle Sayısı, Fiyatı, Toplam Servet Miktarı</i>	93

GRAFİK LİSTESİ

<i>Grafik 1: Vâris Sayılarının Yüzdeler Oranı</i>	54
<i>Grafik 2: Vâris Yapılarına Göre Yüzdeler Oranlar</i>	54
<i>Grafik 3: Tereke Kayıtlarında Yer Alan Unvanların Dağılımı</i>	57
<i>Grafik 4: Mesleklerine Göre Tereke Sahipleri</i>	61
<i>Grafik 5: Tereke Sahipleri ve Servet Miktarları</i>	66
<i>Grafik 6: Gayr-ı Menkul Sahibi Kişilerin Yüzdeler Oranı</i>	76
<i>Grafik 7: Gayr-ı Menkul Malların Diğer Mal Grupları Arasındaki Oranı</i>	77
<i>Grafik 8: Menkul Mal Sahibi Kişilerin Yüzdeler Oranı</i>	89
<i>Grafik 9: Menkul Mal Gruplarının Tüm Mal Grupları İçindeki Oranı</i>	91
<i>Grafik 10: Terekeden Yapılan Zorunlu Harcamalar</i>	97

EKLER

<i>EK 1: Tereke Sahiplerinin Gayr-ı Menkul Malları ve Fiyatları .....</i>	121
<i>EK 2: Tereke Sahiplerinin Menkul Malları ve Fiyatları.....</i>	150
<i>EK 3: Tereke Sahiplerinin Sahip Olduğu Gıda Ürünleri ve Fiyatları.....</i>	201
<i>EK 4: Tereke Sahiplerinin Sahip Olduğu Köleler ve Fiyatları.....</i>	242
<i>EK 5: Terekelerden Yapılan Harcamalar .....</i>	281
<i>EK 6: Belge 1: B.Ş.S, B-155, 4a.....</i>	320
<i>EK 7: Belge 2: B.Ş.S, B-188, 44a.....</i>	322
<i>EK 8: Belge 3: B.Ş.S, B-190, 140b.....</i>	324

KISALTMALAR

a.g.e.	Adı Geçen Eser
a.g.m.	Adı Geçen Makale
b.	Baskı
B.Ş.S.	Bursa Şer'iyeye Sicilleri
bkz.	Bakınız
C.	Cilt
s.	Sayfa
S.	Sayı
çev.	Çeviren
der.	Derleyen
ed.	Editör
haz.	Hazırlayan
No.	Numara
ss.	Sayfadan Sayfaya
vb.	Ve Benzeri
Vol.	Volume
Vr.	Varak
Vs.	Ve Saire
İSAM	İslâm Araştırmaları Merkezi
DİA	Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi

GİRİŞ

Bursa, Uludağ'ın (eski adıyla Keşiş Dağı) kuzey batı eteğinde, Marmara Denizi sahil dağlarının (Mudanya Dağları) denizden ayırdığı bir ovanın güney kıyısında yer almaktadır. Mudanya İskelesi'ne şose ile otuz bir kilometre uzaklıkta bulunan şehrin kurulmuş olduğu eğimli yüzey, deniz düzeyinden 150-300 metre yüksekliktedir¹. En kuzeydeki dağlık bölge, Kocaeli Yarımadası'ndan başlayarak doğuya doğru uzanırken, Sakarya Vadisi ve Nehri'nin denize döküldüğü yerdeki ova ile kesilir ve Kuzey Anadolu'nun kıyı dağları ile birleşir. Bu dağlar Kocaeli Yarımadası'nda en çok 650 metre yüksekliğe ulaşırken, Sakarya'nın doğusunda Kuzey Anadolu Dağları'na yaklaştığından yüksekliği 1150 metreyi bulur. Bu kuzeyde sıralanan dağların güneyinde İzmit, Adapazarı ve Düzce Ovaları bulunmaktadır². Daha güneyde bulunan Mudanya Dağları ise batı kısmında Marmara Denizi'nin, doğu kısmında da Gemlik-Geyve Ovalarının güney kısmını oluşturur. Dağ silsilesinin Bandırma-Mudanya arasında 764 metre yükselen batı kısmı, 1296 metreye kadar ulaşan doğu kısmından oldukça düşük yüksekliktedir. Bandırma'da kıyı dağları, vadilerle ayrılmıştır. Bu yüzden de denizden iç kısımlara doğru rahatça buradan bağlantı kurabilmektedir. Mudanya Dağlarının güneyinde ise bölgenin en büyük ovalık kısmı vardır. Bu kısım Gönen, Manyas, Ulubat, Bursa ve Yenişehir olmak üzere beş ayrı ovadan oluşmaktadır³. Bursa, bahsedilen bu ovalık kesimin güneyinde kurulmuştur.

Bursa ve çevresi, çok eski yıllardan bu yana büyük kültürlerin beşiği olagelmıştır. Hitit, Lidya, Frigya, Roma, Selçuklu ve Osmanlı kültürleri bölgede derin izler bırakan önemli örneklerdir⁴. Bursa'nın kuruluş tarihi tam olarak bilinmemekle beraber bazı kaynaklarda milattan önce II. yüzyılın sonlarında Prusias'a iltica eden Kartacalı Annibal tarafından kurulduğu ifade edilmektedir. Bununla birlikte Bursa'nın Antik çağlardaki adı Prusa'dır. Günümüzdeki isminin de buradan geldiği tahmin edilmektedir⁵.

¹ Besim Darkot, "Bursa", *İslâm Ansiklopedisi*, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1979, C. 2, ss. 806-807.

² Özer Ergenç, *XVI. Yüzyıl Sonlarında Bursa*, 2. b., Ankara: Türk Tarih Kurumu, 2014, s. 15.

³ a.g.e., s. 16.

⁴ Raif Kaplıanoğlu, "Kuruluşundan Bugüne Yıldırım Semti", *Sultan Yıldırım Bayezid Han ve Dönemi*, ed. Sadettin Eğri, Bursa: Gaye Kitabevi, 2013, s. 447.

⁵ Halil İnalçık, "Bursa", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi (İSAM), 1992, C. 6, s. 446.

Roma İmparatorluğu'nun parçalanmasından sonra Doğu Roma hâkimiyetine geçen Bursa, bundan sonra iki kez Türkler tarafından fethedilmiştir. Bu fetihlerin ilki Süleyman Şah tarafından, 1080 yılında İznik'in fethinden sonra gerçekleşmiş fakat tahmin edildiği şekliyle İznik'in Doğu Roma tarafından tekrar zapt edilmesiyle uzun süreli olamamıştır. Bursa, ikinci olarak ise 1113'te Türkler tarafından ele geçirilmiş ancak Doğu Roma İmparatoru Aleksi Komnenos tarafından geri alınmıştır⁶.

Bursa, Osman Bey tarafından 1308'de kuşatma altına alınmış fakat bu kuşatma başarılı olamamıştır. Bunun üzerine şehre iki kale yaptırılarak Kaplıca tarafında bulunana Osman Bey'in kardeşinin oğlu Aktimur ve dağ tarafında bulunan kaleye kardeşinin kölesi Balabancık tayin edilmiştir. Bu şekilde abluka altına alınmaya çalışılan şehir on yıldan fazla aç ve susuz bırakılmış, nihayet 6 Nisan 1326'da Orhan Gazi'ye teslim olmuştur. Fetihden sonra Orhan Bey, vefat eden babasını vasiyeti üzere bugün Gümüşlü Künbet olarak bilinen yere defnetmiştir⁷. Böylece Bursa Kalesi, Osmanlılar ve saray erkânı tarafından iskân edilmiş ve Bursa'nın fethi, beylikten devlet olma yolunda atılan adımların ilki olmuştur⁸.

Bursa'nın zaptından sonra beyliğin merkezi buraya nakledilmiş, daimi merkez olması ise İzmit ve İznik'in alınmasından sonra gerçekleşmiştir⁹. Kayseri, Konya, Niğde, Aydın, Saruhan, Karaman, Darende ve Maraş diyarlarından birçok kimse Bursa'ya gelerek yerleşmişlerdir¹⁰. Türk gelenekleri arasında hükümdarlık alameti olarak görülen para kestirme, Orhan Bey'in cülusunun üçüncü yılında Bursa'da gerçekleşmiştir. Kestirilen gümüş sikkenin bir tarafında "kelime-i şahadet" ile ilk Müslüman halifeleri olan Hz. Ebu Bekir, Hz. Ömer, Hz. Osman ve Hz. Ali'nin isimleri yazılmıştır. Diğer yüzünde "Orhan bin Osman" ve darp edildiği yer olan "Bursa" ismi ve daha altında da siyakat rakamı ile üç yazılmıştır. Kenarlarında da paranın basılış

---

⁶ a. yer.

⁷ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, 9. b., Ankara: Türk Tarih Kurumu, 2011, C. 1, ss. 111-118. Osman Gazi'nin ölüm tarihi ile ilgili bilgiler net olmamakla birlikte Halil İncik, 1324'de ölmüş olduğunu ifade etmektedir. Bkz. Halil İncik, "Osman", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi (İSAM), 2007, C. 33, s. 451.

⁸ Ergenç, a.g.e., s. 20.

⁹ Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, s. 119.

¹⁰ Yücel Dağlı, Kahraman Seyit Ali, *Günümüz Türkçesiyle Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi*, 3. b., İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2011, C. 1, s. 9.

tarihi olan 1327 (H. 727) senesi ile Osmanlıların mensup oldukları Kayı boyu damgası bulunmaktadır¹¹.

Şehrin gelişmesinde önemli olan imar faaliyetlerine de bu dönemde başlanmıştır. Bunun ilk adımı olarak Orhan Gazi kale içindeki manastırı camiye çevirmiş ve “Bey Sarayı” adı ile anılan bir saray yaptırmıştır. Buna ek olarak şehrin doğu yönünü ön plana çıkararak Orhan Gazi, Gökdere mevkiinde de cami, yanında bir imaret, medrese, han (Emir Hanı) ve hamam yaptırmıştır. Hisar’da kalan Eski Hamam, Sürmeli Mescit, Alâeddin Cami, Çoban Bey Mescidi de Orhan Gazi tarafından yaptırılan eserler arasındadır¹². Bu yapılar şüphesiz şehrin gelişmesinde ve büyümesinde çok önemli olmuştur. İbn-i Batuta’nın da ifade ettiğine göre bu dönemde iç kalede toplamda 2000 ev, yedi cami ve mescide ek olarak bir de hamam bulunmaktadır¹³. Ona göre bu dönemde Orhan Gazi, şehre Türk-Müslüman bir karakter kazandırmak adına kültürel adımlar atmıştır¹⁴.

Orhan Gazi’den itibaren imar faaliyetleri sonraki padişahlar tarafından da devam ettirilmiş ve şehir böylece genişleme fırsatı bulmuştur. I. Murad, şehrin en batısında, bugün Çekirge olarak ifade edilen bölgeyi yerleşime açmış ve dinî yapılarla bölgenin yerleşimine katkı sağlamıştır. Sonrasında ise Yıldırım Bayezid, şehrin doğusunda kendi adıyla anılan bölgeyi kurmuştur¹⁵. Bu bölgede bir cami, medrese, okul, darüşşifa, hamam ve Ebu İshak Camii’ni yaptırmıştır¹⁶. Şehrin büyümesi ve gelişiminde bu yapılar büyük önem taşımaktadır. Bursa, imar ve siyasi yönden en parlak dönemini Yıldırım Bayezid ile yaşamış kendisinin yaptırdığı Ulucami (1399), özellikle şehir için bugün de önemini korumaktadır¹⁷.

Şehrin gelişimi, Timur’un 1402’de Osmanlıları mağlup etmesi ile sekteye uğramıştır. Bursa, Timur ve askerleri tarafından yağma edilmiştir. Timur’un istilası ve fetret devrinden sonra Çelebi Mehmed, II. Murad, II. Mehmed ve II. Bayezid merkezi

---

¹¹ Uzunçarşılı, a.g.e., s. 125.

¹² Kazım Baykal, *Bursa ve Anıtları*, T.A.Ç Vakfı, 1982, s. 15.

¹³ Dağlı, Kahraman Seyit Ali, a.g.e., s. 9.

¹⁴ Ross E. Dunn, *İbn Battuta’nın Dünyası*, İstanbul: Klasik, 1986, s. 169.

¹⁵ Özer Ergenç, “II. Murad ve Bursa”, *Sultan II. Murad ve Dönemi*, ed. İsmail Yaşayanlar, Bursa: Gaye Kitabevi, 2015, s. 114.

¹⁶ Baykal, a.g.e., s. 18.

¹⁷ Tuğba Gökçurak, *A. 31 Nolu Bursa Tereke Defterlerine Göre Bursa Şehri’nin Sosyo-Ekonomik Hayatı (1510-1512)*, (Yüksek Lisans Tezi), Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2016, s. 16.

şehrin gelişiminde önemli olan yeni iktisadî ve dinî merkezler kurmuşlardır¹⁸. Bunlar arasında II. Murad tarafından yaptırılan Muradiye Külliyesi dikkat çekicidir¹⁹. Daha önce de ifade edildiği gibi imar faaliyetleri düşünüldüğünde her padişah, şehrin farklı bölgelerinde planlı bir şekilde yapılar vücuda getirmiştir. Bu açık bir şekilde planlı bir şehircilik anlayışına işaret etmektedir. Gerek şehir ihtiyaçlarının giderilmesi, gerek reâyânın taleplerinin karşılanması önemli olmakla beraber büyüyen ve gelişen bir şehrin gelişimi bu yapıların konumu ile izlenebilmektedir.

Fatih Sultan Mehmed (1451-1481), İstanbul'u aldıktan sonra Bursa ikinci planda kalmıştı. Bu nedenle Bursa, hep ikinci ya da manevi başkent olmuştur²⁰. Bu dönemde Osmanlı payitahtı İstanbul olmasına rağmen, o tarihe kadar vücuda getirilmiş eserler ile Bursa, Osmanlı Şehirleri arasında önemini korumuştur. Şüphesiz Bursa, fethinden itibaren kurulduğu dar alanın dışına çıkarak Uludağ eteklerinde Çekirge'den Yıldırım'a kadar doğu-batı doğrultusunda bir Türk-Osmanlı şehri özelliklerini taşımaktadır²¹. Şehrin nüvesini oluşturan hisar ile çeşitli bölgelerdeki türbe, külliye ve vakıf eserler şehrin gelişimini doğrudan etkilemiştir.

Nüfus

Osmanlı Devleti kuruluş dönemi nüfus sayısı ile ilgili ne yazık ki kesin bir bilgi bulunmamaktadır. Tarihî demografi çalışmaları için elde istatistiksel verilere dönüştürülebilecek güvenilir kaynakların bulunması gerekmektedir. Modernleşme öncesi Osmanlı Devleti için bu kaynaklar tahrir, cizye ve avâriz defterleridir²². Osmanlı Devleti'nde 15. ve 16. yüzyıllara ait nüfus hesaplamalarında tahrir defterleri önemli bir kaynaktır. Tahrir defterlerinin oluşturulmasının temel sebebi vergi ve vergiye esas nüfusu belirlemektir. Kesin olarak ne zaman bu sayımların yapıldığı bilinmemekle birlikte günümüze ulaşan en eski tahrir defterleri, II. Murad ve II. Mehmed dönemlerine ait, Arnavid Sancağı defterleridir²³.

¹⁸ Ergenç, *XVI. Yüzyıl Sonlarında Bursa*, s. 21.

¹⁹ Baykal, *Bursa ve Anıtları*, s. 20.

²⁰ İsmail Cengiz, *Prusa'dan Günümüze Bursa*, Bursa: Bursa Büyükşehir Belediyesi, 2008, s. 44.

²¹ Özer Ergenç, "II. Murad ve Bursa", s. 114.

²² Yunus Koç, "Ömer Lütfi Barkan'ın Tarihsel Demografi Çalışmalarına Katkısı ve Klasik Dönem Osmanlı Nüfus Tarihinin Sorunları", *Bilgi Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 65 (2013), s. 181.

²³ Mehmet Öz, "Tahrir Defterlerindeki Sayısal Veriler", *Osmanlılarda Bilgi ve İstatistik*, der. Halil İnalçık, Şevket Pamuk, Ankara: T. C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, 2000, s. 17.

Ekonomisi tarıma dayalı olan Osmanlı Devleti'nde tahrir defterleri, klasik devir olarak ifade edilen 15. ve 16. yüzyıllarda, tımar sisteminin uygulandığı yerlerde, vergi mükelleflerine ait çeşitli bilgileri, vermekle yükümlü oldukları vergi miktarlarını, vergileri tasarruf eden kimseleri sancak esasına göre kaydedilen resmî belgelerdir²⁴. Bu zengin bilgileri ihtiva eden defterlerden demografik araştırmalarda, şehir, kasaba, köy, mezraa ve cemaat nüfusları, yerleşim birimlerini büyüklükleri, Müslimlerin ve gayr-ı müslimlerin nüfus oranları gibi pek çok bilgi elde edilebilir²⁵. Tahrir defterlerinde nüfus hesaplamaları için temel olan hâne sayısıdır. Hâne, Türkçede ev, ev halkı, aile gibi anlamlara gelirken, tarihsel olarak Osmanlı döneminde temel vergi birimine (hâne, avârız-hâne) işaret etmektedir²⁶. Burada hâne, vergi vermekle yükümlü kimseleri yani anne-baba-çocukları kapsamakla beraber, bir çatı altında yaşayan herkesi değil, bağımsız bir gelir kaynağına sahip olan evli çiftleri ifade etmektedir. Diğer bir ifade ile baba evinde oturan, buna rağmen evli ve bağımsız bir gelir kaynağına sahip olan erkek evlât, ayrı bir hâneyi oluşturmaktadır. Burada belirtmek gerekir ki bir hânenin kaç kişiyi ifade ettiği hususunda net bir fikir birliği yoktur²⁷. Ömer Lütfi Barkan, bir hâneyi beş kişi olarak ifade ederken²⁸, M. A. Cook dört buçuk sayısını uygun bulmuştur²⁹.

Bursa nüfusuna dair en eski kaynak 1487 (Evâsıt-ı Safer, 892) tarihli Hudâvendigâr Livâsı mufassal tahrir defteridir. Defterde, Bursa Şehri'nin hâneleri 6457 olarak belirtilmiştir³⁰. Fakat bu rakamlara ihtiyatla yaklaşılmalıdır çünkü Bursa mahallelerini gösteren kısmı ne yazık ki tam değildir. Bu anlamda kullanılacak ikinci defter, Kanunî Sultan Süleyman devrine ait TD 166 numaralı olan ve 1521 tarihli bilgileri ihtivâ eden muhasebe icmâlidir. Defterin Hudâvendigâr Livâsı ile ilgili bilgilerin bulunduğu kısımda Rebiülahir 937 (M. 22. 11. 1530-20. 12. 1530) tarihlerinde

²⁴ Öz, a.g.m., s. 18.

²⁵ Zeynep Dörtok, *Bursa'nın Kent Dokusu Üzerine Tarihsel Bir İnceleme (17. Yüzyıl)*, (Yüksek Lisans Tezi), Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2001, s. 39.

²⁶ Oktay Özel, "Hâne", *Antropoloji Sözlüğü*, ed. Kudret Emiroğlu, Suavi Aydın, Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları, 2009, ss. 357-362.

²⁷ Detaylı bilgi için bkz. Nejat Göyünç, "Hâne", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi (İSAM), 1997, C. 15, ss. 552-553; Halil İnalçık, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi I (1300-1600)*, çev. Halil Berktaş, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2018, C. 1, s. 61.

²⁸ Barkan bu sayısı belirlerken evli erkeklerin sayısını beş ile çarpıp, sonucuna bekârların eklenmesi ile ulaşmıştır. Bkz. Yusuf Oğuzoğlu, "Osmanlı Şehirlerindeki Halkın Vergi Yükü Üzerine Bir Araştırma (1680-1700)", *Osmanlı Araştırmaları*, C. 15, S. 15 (1995), s. 167.

²⁹ M.A. Cook, *Population Pressure in Rural Anatolia 1450-1600*, London: Oxford University Press, 1972, s. 90.

³⁰ Ergenç, *XVI. Yüzyıl Sonlarında Bursa*, s. 113.

hazırlandığı belirtilse de söz konusu bilgilerin tamamen 1521 tarihli mufassal defterlerden hareketle hazırlandığı tespit edilmiştir³¹. Bu defter birinciden farklı olarak Bursa ile beraber tüm sancağın nüfus yapısını incelemeye olanak vermiştir. Bu dönemde şehir, 147 mahalle ve üç cemaatten oluşmaktadır. Buna ek olarak vergi yükümlüsü nüfus 6068 hâne ve 1827 mücerreden ibarettir. Söz konusu dönemde çeşitli vergi muafiyeti olan kişiler % 10 olarak düşünüldüğünde Bursa Şehri nüfusunun 40.000'e yaklaştığı düşünülebilir³². 16. yüzyılın ikinci yarısına tekabül eden kaynak, 1573 (981) tarihli mufassal tahrir defteridir. Bu deftere kayıtlı 177 mahalle ve cemaat başlığı altında, toplam 12.908 nefer yazılmıştır. Fakat bu rakama dâhil edilenlerden kaç tanesinin bekâr olduğu bilinmemektedir. Buna göre vergiden muaf olanlar ile birlikte, bu iki grup toplamda % 10 olarak kabul edildiğinde, 16. yüzyılda Bursa nüfusunun yetmiş bin civarında olduğu söylenilebilir.

Hâne üzerinden yapılan nüfus hesaplamalarıyla ilgili olarak 17. yüzyıla gelindiğinde, bu dönem bir öncekinden daha da karışık gözükmektedir. Çünkü bu dönemde sistematik olarak tutulan tahrir kayıtları kısmen sona ermiş bulunmakla birlikte, Osmanlı maliyesi bu konuda gerekli özeni gösterememiştir. Fakat yine de dönemin nüfusuna yönelik araştırmacılara bilgi sağlayan, çeşitli beldelerin avâriz defterlerindeki kayıtlarından yararlanılabilmektedir. Klasik dönemde olağanüstü vergi olarak toplanılan avâriz vergisi 17. yüzyıla gelindiğinde sürekli vergi hâline gelmiştir. Vergiler öncesinde de ifade edildiği gibi gerçek hâneler esas alınarak toplanılmaktaydı. Sayım birimi olan gerçek avâriz hânesinin dört ilâ elli hânesi bir avâriz hânesini oluşturmaktaydı³³. Bu tutulan tahririn genel niteliği ile birlikte avâriz hâne sayılarının zaman içerisinde tahrire bağlı olmadan değişikliğe uğraması araştırmacılar için belli başlı problemler yaratmaktadır. Daha önce de ifade edildiği gibi bu dönemle ilgili yapılabilecek nüfus tespitleri bir önceki yüzyıla göre daha karmaşık gözükmektedir. Çünkü bir avâriz hânesinin kaç gerçek hâneye karşılık geldiği net değildir. Bunun yanı sıra 16. yüzyılın son çeyreği ile klasik tahrir defterleri sona ermiştir. Bu sebeple konuyla ilgili olarak araştırmacılara kaynak olabilecek veriler de bulunmamaktadır. Bu

³¹ Ersin Gülsoy, “Kanunî Sultan Süleyman Dönemi Hudâvendigâr Livası Tahrîr Defterleri”, *Kanuni Sultan Süleyman Dönemi ve Bursa*, ed. Burcu Kurt, Bursa: Gaye Kitapevi, 2019, ss. 733-734.

³² Ergenç, *XVI. Yüzyıl Sonlarında Bursa*, s. 114.

³³ Halil Sahiloğlu, “Avâriz”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi (İSAM), 1991, C. 4, ss. 108-109.

bakımdan değerlendirildiğinde 1641-1642 demografi çalışmaları için mufassal avâriz ve cizye defterleri önem taşımaktadır. Burada yine hesaplar gerçek hâne üzerinden yapılmıştır. Bu defterler 16. yüzyıl son çeyreği ile sona eren tahrir defterlerinin yarattığı boşluğu doldurması bakımından değerlidir³⁴.

Bu dönemde nüfusla ilgili diğer kaynakları seyahatnameler oluşturmaktadır. Bu seyahatnamelerin başında 1640'ta Bursa'yı ziyaret eden Evliya Çelebi, tüm şehirde 166 Müslüman, yedi Ermeni, dokuz Rum, altı Yahudi ve bir Kıpti mahallesinin olduğunu kaydetmiştir. Ayrıca Sultan Murad'a giden yol üzerinde bir de Miskinler Mahallesi olduğunu belirtirken, şehirde toplam 20.000 hâne olduğunu öne sürmektedir³⁵.

Evliya Çelebi'ye ek olarak dönemin nüfus ile ilgili yaptığı araştırması kapsamında Haim Gerber, 1631 de Bursa nüfusunu 19.714, 1640'da 23.927, 1670 yılında 39.225 ve 1680 yılında 31.000 olarak tespit etmiştir. Yapılan 1696 sayımında ise Bursa nüfusu 27.241 olarak hesaplanmıştır. Bu tarihte nüfusta görülen bu hızlı düşüşün sebebi Gerber tarafından ikna edici bir izahla açıklanamamıştır³⁶. Bununla birlikte bu dönemde Bursa'nın göç alan bir şehir olduğu da hesaba katıldığında Gerber'in nüfus tahmini pek ikna edici durmamaktadır. Yine 1670'lerde Bursa'yı ziyaret eden Goerge Wheler, Bursa'nın nüfusunu 50.000'in üzerinde tahmin etmektedir ve bunlardan 40.000'i Türk, 12.000'inin Yahudi olduğunu yazmaktadır³⁷.

18. yüzyıla gelindiğinde bu dönemde kadı sicillerinde tespit edilen avâriz türü vergilerin, şehre ve köylerine nasıl paylaştırıldığını gösteren kayıtlar ile Bursa'nın bu dönemdeki nüfusuna dair bazı tahminler yapılabilmektedir. Fakat burada şöyle bir problem vardır ki bu döneme ait birincil ve ikincil kaynaklarda Bursa'da bir avâriz hânesinin kaç gerçek hâneye eşit olduğuna dair bir tespit olmadığından net bir nüfus

---

³⁴ Oktay Özel, *Türkiye 1643 Goşa'nın Gözleri*, İstanbul: İletişim, 2013, ss. 41-56; Oktay Özel, "Osmanlı Anadolu'sunda Terkedilmiş/Kayıp Köyler Sorunu (17-19. Yüzyıllar)", *Ötekilerin Peşinde Ahmet Yaşar Ocak'a Armağan*, İstanbul: Timaş Yayınları, ss. 563-568.

³⁵ Hasan Basri Öcalan, *Evliya Çelebi Seyahatname'ye Göre Ruhaniyetli Şehir Bursa*, Bursa: Bursa İl Özel İdaresi, 2008, s. 22.

³⁶ Haim Gerber, "Social and Economic Position of Women in an Ottoman City, Bursa 1600-1700", *International Journal of Middle East Studies*, C. 12, S. 3, (1980), ss. 231-233.

³⁷ Seyyahların gözlemlerine ihtiyatla yaklaşmak gerekmektedir. Çünkü onlar gördüklerini herhangi bir nesnellik süzgecinden geçirmeden kaleme almaktadırlar. Bu sebeple George Wheler'in verdiği rakamlar bizlere sadece ipucu vermektedir. Bkz. George Wheler, *A Journey into Greece*, London, 1682, s. 215; Heath W. Lowry, *Seyyahların Gözüyle Bursa 1326-1923*, çev. Serdar Alper, İstanbul: Eren, 2004, ss. 50-51.

sayısı maalesef öngörülememektedir. Bu açıdan bakıldığında 1686-1687 (1097) senesinde Bursa'dan talep edilen nüzûl vergisinin kaydında şehrin ve çevresinin 158 mahalle ve kırk beş köy olarak toplam 2310,5 avârız hâne olduğu görülmektedir. Her iki dönemde de avârız hânesi başına 630'ar akçe toplanmıştır³⁸. Bununla beraber Bruce McGowen farklı kaynaklardan derlediği rakamlara göre, 18. yüzyılda Bursa Şehri'nin 60.000 civarında bir nüfusa sahip olduğunu belirtmiştir³⁹.

Nüfus Yapısı

Bursa fethedildiğinde şehrin nüfusu Hıristiyan Rumlardan oluşmaktaydı. Bu Hıristiyan Rumların on bin civarında olduğu tahmin edilmektedir. Fakat yaklaşık on yıl süren kuşatma sebebiyle önemli kayıplar verdikleri gibi şehirden ayrılanlar da olmuştur. Osmanlı kroniklerinde görüldüğü şekliyle, Orhan Bey'in şehre girdiğinde, boş kalan evlere Türkleri yerleştirdiği düşünüldüğünde bu kayıplar ciddi boyutlara ulaşmış olmalıdır. Bununla birlikte Orhan Bey'in Bursa'yı fethiyle İstanbul'a giden Rum nüfusu da unutmamak gerekmektedir. Bu durumda fetih sırasında Bursa nüfusunun on binden aşağıda olduğu söylenebilir. Bu nüfusun büyük çoğunluğunu Ortodoks Rumlar oluşturmaktaydı. Fetih ile beraber şehre Türklerin gelmesiyle bu etnik yapıda büyük değişme yaşanmış, Türkler şehrin çeşitli yerlerine yerleştirilmiştir. Farklı yerlerden şehre gelen Türkler beraberlerinde İslâmiyet'i de getirmişler, böylece Bursa, Türklerle Rumların, Müslümanlarla Hıristiyanların ve zaman içinde de Yahudilerin birlikte yaşadıkları bir şehir durumuna gelmiştir⁴⁰.

Öncesinde de ifade edildiği gibi Orhan Gazi Bursa'yı fethettikten sonra bir takım imar faaliyetleriyle beraber iskân faaliyetleri de gerçekleştirmiş, bu şekilde fethin kalıcılığı sağlanmıştır. Kısa sürede şehirde hâkim grup olan Müslüman Türklerin sayısı ile hangi bölgelerden şehre geldikleri ne yazık ki kuruluş dönemi kaynaklarının eksikliğinden dolayı bilenememektedir. Bununla birlikte yerleştikleri mahalle ve köylerin isimlerinden bazı çıkarımlar yapmak mümkün olabilmektedir. Danişmend, Yeni Danişmend, Hoban Danişmend adındaki köy sakinlerinin buraya büyük bir

³⁸ Nilüfer Alkan Günay, *18. Yüzyılda Osmanlı Taşra Yönetim Düzeninin Sosyo-Kültürel Yapıya Etkileri (Bursa Örneği)*, (Doktora Tezi), Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010, s. 107.

³⁹ Bruce McGowan, "Ayanlar Çağı (1699-1812)", *Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi (1600-1914)*, C. 2, ed. Halil İnalçık, Donald Quataert, çev. Ayşe Berktaş, İstanbul: Eren Yayıncılık, 2006, s. 778.

⁴⁰ Osman Çetin, *Sicillere Göre Bursa'da İhtida Hareketleri ve Sosyal Sonuçları (1472-1909)*, Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1994, ss. 21-22.

ihtimalle Danişmend ilinden (Amasya, Tokat, Sivas civarı), Keles ile Hotanlı ve Sincan, Sarnık Köylerine yerleşenlerin Türkistan'dan, Karaman Köyü sakinlerinin Konya-Karaman civarından ve Sivasiler Mahallesi sakinlerinin Sivas'tan geldikleri düşünülmektedir⁴¹. Bunlara ek olarak aynı zamanda şehre ticaret sebebiyle gelen Müslüman İranlılar ile birlikte Araplar da vardır. Bu grupların şehrin hangi bölgelerine yerleştiklerinin izleri mahalle adlarında da görülebilmektedir. Bu mahalle adları arasında Araplar, Arap Mehmed, Molla-Arap, Arap Muhiddin Mahalleleri ile Acemler Sementi, Acem Reis Cami ve Mahalleleri dikkat çekmektedir⁴².

Şehre yerleşen Müslüman ve Türk nüfusun yanında aynı zamanda Rum, Ermeni ve Yahudi nüfus da görülmektedir. Rumlar, fetihten önce de bölgede olmalarından dolayı onların şehirde görülmeleri normal karşılanmaktadır. Fakat bunların yerleşim yerleri fetih ile birlikte hisar dışına çıkmış, Çakırhamam ile Altıparmak Sementleri arasındaki yerlere, Umurbey Mahallesi civarına, Kayabaşı, Kırkmerdiven, Balıkpazarı, Kayhan, Demirkapı, Kocanaip Mahalleleriyle birlikte aynı zamanda Karaman, Hamitler gibi Müslüman nüfusa sahip köylere ve Apolyont, Zeytinbağı, Kurşunlu Köylerine de yerleşmişlerdir⁴³.

Fetih sırasında Bursa'da görülmeyen Ermeniler, muhtemelen sonrasında şehre yerleşmişlerdir. Burada Bursa'nın yerleşim için çekici bir yanının olduğu düşünülebilir. Ermeni nüfusun bölgede çoğunlukla yerleştikleri mahalleler Setbaşı, Mollaarap, Çobanbey, Namazgâh'tır. Fakat tıpkı onlar da Rumlar gibi Kurtbey, Cerrah, Orhangazi'nin Karsak, Gürle, Dutluca, Sölöz-i gayrimüslim, Cedid ve Yenişehir'in Marmaracık Köylerinde görülmektedir⁴⁴.

Rumlar ve Ermenilerden sonra Bursa'da etkin olarak Yahudiler gözükmektedir. Daha çok kendi mahallelerinde yaşayan Yahudiler, üç havranın bulunması sebebiyle Altıparmak ve çevresinde yaşadıkları tahmin edilmektedir⁴⁵. Evliya Çelebi'nin ifade ettiği altı Yahudi Mahallesi büyük ihtimalle burada bulunmaktadır.⁴⁶

---

⁴¹ a.g.e., s. 23.

⁴² Gökçurak, a.g.t., s. 19.

⁴³ Çetin, a.g.e., s. 25; Ergenç, *XVI. Yüzyıl Sonlarında Bursa*, s. 117.

⁴⁴ Çetin, a.g.e., s. 27.

⁴⁵ Baykal, a.g.e., s. 49.

⁴⁶ Dağlı, Kahraman, a.g.e., s. 12.

Bursa’da yaşayan bu gayrimüslimlerin nüfusuyla alakalı en azından ilk dönem için bir saptama yapılamamaktadır. Fakat 16. yüzyıla ait 1521 ve 1573 tarihli defterlerde vergi mükellefi Yahudi, Ermeni ve Rumlara dair belli saptamalar yapılabilmektedir. Şehrin farklı mahallelerinde yaşadığı görülen ve vergi yükümlüsü olan Yahudi, Ermeni ve Rumlar 16. yüzyılda toplam nüfusun % 3’ünü oluşturmaktaydılar. İncelendiğinde 1521 tarihli tahrir defterinde 4.376 hânedan 166’sı, 1573 tarihli defterde 12.908 neferden 410’u gayrimüslim olarak kaydedilmiştir. Bu şekilde değerlendirildiğinde 1521’lerde tahminen 35.385 olan Bursa nüfusunun 880 kişisi gayrimüslimlerden oluşmaktaydı. Kayıtlarda belirtildiği şekliyle bu etnik grupların farklı mahallelerde ve sanki görünmez duvarlarla örülü bir şekilde birbirinden bağımsız olarak oturduğuna dair net bir ayırım yoktur. Tahrir defterlerinden örnek verecek olursak Müslümanların oturduğu mahallelerin yirmi ikisinde zimmîlerin de olduğu görülmektedir⁴⁷.

Ekonomik Hayat

Osmanlı Devleti’nde ekonomi büyük oranda tarım ve ticarete dayanmaktaydı. Ticarî hayat daha çok şehirde gerçekleşirken tarım daha çok kırsal alanda yapılmaktaydı.

Tarım

Osmanlı Devleti’nde tarım, ekonominin belkemiğini oluşturmaktaydı. Mülkiyeti devlete ait olan topraklar mîrî arazi olarak kabul edilirken, hububat tarımının yapıldığı bu araziler toplum iâşesinin temini için önem arz etmekteydi⁴⁸. Devlet bu şekilde tüm köylü sınıfıyla birlikte hazineye ciddi bir gelir sağlayan tarım ekonomisinin kontrolünü sağlayabiliyordu. Geleneksel tarım ekonomisinin esas üretim vasıtası, bir çift öküz ile çekilen sabandır. Dönemin koşulları düşünüldüğünde traktörün henüz olmaması, hayvan gücünün ön plana çıktığını göstermektedir. Bu anlamda denilebilir ki çift öküz geleneksel tarımın traktörüdür. Bir çift öküzü ile birlikte evlenmiş ve çocuk sahibi olan erkek geleneksel tarım ekonomisinin emek birimini oluşturmaktaydı. Erkek, aile ekonomisinin yönetiminde asıl söz sahibiydi ve devlet vergi mükellefi olarak ailede kocayı muhatap alırdı⁴⁹. Sözü edilen bu köylü aileleri devletin tarım ekonomisinin

⁴⁷ Ergenç, *XVI. Yüzyıl Sonlarında Bursa*, s. 121.

⁴⁸ Halil İnalçık, “Köy, Köylü ve İmparatorluk”, *Osmanlı İmparatorluğu-Toplum ve Ekonomi*, İstanbul: Eren Yayıncılık, 1996, s. 3.

⁴⁹ a.g.e., s. 2.

temelini oluşturmaktaydı. Diğer bir ifade ile çift-hâne olarak adlandırılan bu sistem, bir çift öküzü ile birlikte işlenebilecek miktarda toprağı, tapu rejimi kuralları ile tasarrufu altında bulunduran köylü aileleri, ziraî rejimin ana ünitesi olarak sistemin temelini oluşturmaktaydı⁵⁰.

Osmanlı toprak düzeni ile birlikte bir bütünlük arz eden tımar sistemi, tarımsal arazinin kontrolü ile birlikte orduya asker sağlayan bir sistemi ifade etmektedir. Tımar sahipleri, bölgeleri dâhilinde bulunan vergi gelirlerini toplamakla birlikte, tasarruflarına bırakılan hassa çiftlikleri işleyebiliyorlardı. Tımar sahiplerinin bölgelerinden topladıkları vergi mükellefleri çift-hâne olarak ifade edilen köylü aileleriydi⁵¹. Bu sistemin yansıması olan tımarlara ait vergi kayıtlarının tutulduğu ve bugün araştırmacılar için önemli bir kaynak niteliği taşıyan kayıtlar, tahrir defterleridir. Osmanlı klasik döneminde özellikle İstanbul'un iâşesinde önemli bir konumu olan Bursa, çeşitli hububat üretiminin de yapıldığı bir yerdi. Bu tarım ürünleri arasında buğday, arpa, pirinç, yulaf ile birlikte nar, kestane, kiraz, çilek ve ceviz dikkat çekmektedir⁵². Tarımsal alanlardan sağlanan bu besin maddeleriyle birlikte uzmanlık gerektiren kentsel üretim ürünlerinin tedarik edilmesi hususunda bir organizasyon söz konusudur. Bursa'da söz konusu tüketim ürünlerinin satıldığı açık pazarlar bulunmaktadır. Bunlar arasında Balık Pazarı, Tavuk Pazarı, Odun Pazarı ve At Pazarı öne çıkmaktadır⁵³.

Ticaret

İstanbul'un fethedilmesinden önce, Osmanlı'nın siyasi merkezlerinden biri olan Bursa, bulunduğu coğrafyanın da etkisiyle Anadolu ve Rumeli arasında kalan önemli bir ticarî merkez hâline gelirken, aynı zamanda da Batı ve Doğu arasında kalan bir geçiş bölgesi olmuştur⁵⁴. Bu anlamda milletler-arası ticarete önemli bir antrepo hâline gelen Bursa, farklı milletlerin buluştuğu, ticaret ile birlikte kültürel kaynaşmanın da yaşandığı bir şehir olmuştur. Bursa'nın ticaret hayatında öne çıkmasında daha önce de belirtildiği

⁵⁰ Halil İnalçık, "Raiyet Rüsûmu", *Belleten*, C. XXIII, S. 92 (1959), ss. 582-584.

⁵¹ Halil İnalçık, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi*, ss. 157-161.

⁵² Cafer Çiftçi, "Osmanlı Döneminde İstanbul İâşesinde Bursa'nın Rolü", *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, S. 16 (2004), ss. 159-165.

⁵³ Engin Yenal, "Osmanlı Başkenti, Osmanlı Kenti Bursa", *Bir Masaldı Bursa*, haz. Engin Yenal, İstanbul: 1996, s. 36.

⁵⁴ Halil İnalçık, "Bursa I: XV. Asır Sanayi ve Ticaret Hayatına Dair Vesikalar", *Belleten*, C. XXIV, S. 93 (1960), s. 45.

gibi coğrafyanın önemli bir etkisi olmakla birlikte Osmanlı Devleti'nin göttüğü politikaların da büyük bir payı vardır. Osmanlı İmparatorluğu daha 15. yüzyılda, Avrupalı devletlerle ilişkileri olan ve en önemli ticaret yollarının üzerinde bulunan birçok yere egemen olmuştur. Örneğin Avrupalı tüccârlar için önemli olan hububat, pamuklu maddeler ve kerestecilikte öne çıkan Trabzon ve Kefe'nin fethi, bu politikalar için güzel bir örnek teşkil etmektedir.

Osmanlı Devleti ticaret hayatında önemli bir yeri olan Bursa'nın Anadolu yollar sistemindeki konumuna bakıldığında 14. yüzyılın sonlarında şehrin, iki önemli kervan yolunun bulunduğu noktada olduğu gözlemlenmektedir. Bu yollardan Doğu Yolu olarak adlandırılan ve İran'a giden yol, Bursa'dan başlayarak, Amasya, Tokat, Erzincan ve Erzurum'dan geçmekteydi. Özellikle I. Bayezid döneminde önem kazanan bu yol, İranlı ipek kervanları tarafından Bursa'ya gitmek için yoğun bir şekilde kullanılmaktaydı. Doğu yolu ile Bursa'da karşılaşan diğer yol güzergâhı ise Kütahya, Afyonkarahisar, Akşehir, Konya ve Adana üzerinden Halep'e gitmekteydi⁵⁵. Bahsedilen bu yol güzergâhları hiç şüphesiz kendiliğinden oluşmamıştı. Uzak mesafe ticaretinde, dönemin koşulları da düşünüldüğünde, yolcular için önemli olan “en kısa sürede hedefe ulaşmak” değil, “güvenli bir şekilde, manevî ve maddî kayba uğramadan” gitmek istedikleri yere varmaktı. Bu nedenle yolcular arazinin geçişe en uygun yerlerini izliyorlar, onlar için tehlike arz eden uçurumlar, dağ geçitleri gibi yerlerden mümkün merteye uzak duruyorlardı. Bu yüzden rotaların deneyimler sonucu ortaya çıktığı söylenebilir⁵⁶.

Farklı coğrafyaları birleştiren ve çeşitli alışverişlere imkân sunan Bursa, ticaret hayatında ipek başta olmak üzere çeşitli envanterinin, tacirler arasında alınıp satıldığı yer olarak önemlidir. Bu ticarete konu olan ürünler arasında İran'dan gelen ham ipek, özellikle Bursa için markalaşan bir değer olmasıyla Avrupalı tacirleri bu coğrafyaya çeken önemli bir meta olmuştur. Bursa'nın uluslararası bir pazar konumuna yükselmesinin 14. yüzyılın ortalarına denk geldiği düşünülürken, 1400'lerde şehrin, ipek ticareti ve sanayinin büyük merkezleri arasında olduğu bilinmektedir⁵⁷.

⁵⁵ Ergenç, *XVI. Yüzyıl Sonlarında Bursa*, s. 3.

⁵⁶ Nilüfer Alkan, “15. ve 16. Yüzyıllarda İran İpek Yolu'nda Kervanlar”, *U.Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 11 (2006), ss. 142-143.

⁵⁷ İnalçık, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi 1*, s. 275.

Şer'iyeye sicillerinde özellikle İranlı (Acem) tacirlere ait kayıtların yoğun olarak bulunması, Bursa'da bu kişilerin ipek ticaretinde etkin olduklarını göstermektedir. İranlı tacirlerin çoğu özellikle Tebriz, Şemâhi, Sa'd Çukuru, Gilân ve Şirvan'dan olmak üzere Yezd, Şiraz, Kazvin, Kazerun, İsfahan, Kaşan ve Sebzevar'dan gelmekteydiler. Bursa'ya gelen ham ipeğin alıcıları arasında özellikle şehirde ticarî temsilcilikleri de bulunan Ceneviz, Venedik ve Floransalılar öne çıkmakta ve bunların birbirleriyle de rekabet hâlinde buldukları bilinmektedir⁵⁸. Ruslar ve Macarları da bu ticarî etkinlikte görmek mümkündür. Bununla birlikte İranlı tacirler, getirdikleri ipeği sattıktan sonra elde ettikleri nakitle, şehirden Bursa ipeği başta olmak üzere, kalay, baharat ve çeşitli yönlü kumaşlar satın almaktaydılar. Bu durum söz konusu dönemde devletlerarası ekonomik ortaklıkların önemli göstergesiydi⁵⁹.

Osmanlı-Safevi Devletleri arasında gerçekleşen bu önemli ticarî faaliyet, her iki devletin ekonomisi için önemliydi. Bu sayede Osmanlı Devleti hazinesini dolduruyor, Avrupalı tüccârların uğrak yeri hâline geliyordu. İran ise, ülkesinde tedavülde olan parayı bu ipek ticaretinden elde ediyordu⁶⁰. Şehirde yoğun bir şekilde yapılan ipek dokumacılığı, gerek saray mensuplarının talebini karşılamak gerekse öncesinde bahsedildiği gibi hazine gelirlerini arttırmak adına Osmanlı Devleti tarafından destekleniyordu. Bu şekilde farklı coğrafyalardan gelen tüccârlar için güvenli pazar yeri hâline gelen Bursa, uzun süre bu özel konumunu korumayı sürdürmüştür⁶¹. Sözü edilen bu uzun süreli yoğun ticarî faaliyetlerin devlet için ne derece önemli olduğu 15. yüzyılda yapılan kervansarayların miktarından anlaşılabilir. Bu yapılar arasında I. Mehmed'in saltanatı zamanında yapılan İpek Hanı, II. Mehmed döneminde yapılan Mahmud Paşa Hanı ve Koza Hanı ve nihayet II. Bayezid zamanında inşa edilen Pirinç Hanı sayılabilir⁶².

Osmanlı Devleti ticaret hayatında önemli rolü olan İran ipeği, kuşkusuz devlet ekonomisinin vazgeçilmezlerindedir. Ticarî ortaklıkları etkileyen siyasal problemler iki devlet arasında bazı gel-gitlere neden olabilmekteydi. 16. yüzyıla gelindiğinde Osmanlı-

---

⁵⁸ Nilüfer Alkan Günay, "Bursa Kadı Sicilleri Işığında Yavuz Sultan Selim'in İpek Yasağı", *Yavuz Sultan Selim Dönemi ve Bursa*, ed. Nilüfer Alkan Günay, Bursa: Gaye Kitabevi, 2018, s. 616.

⁵⁹ Cihat Aydoğmuşoğlu, "Şah Abbas Devrinde (1587-1629) İran'da Ticarî Hayat", *A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S. 48 (2012), s. 369.

⁶⁰ Alkan Günay, "Bursa Kadı Sicilleri Işığında Yavuz Sultan Selim'in İpek Yasağı", s. 617.

⁶¹ Ergenç, *XVI. Yüzyıl Sonlarında Bursa*, s. 225.

⁶² İnalçık, "Bursa", s. 448.

Safevi Devletleri arasında meydana gelen kriz ortamı kuşkusuz bu önemli ipek ticaretini ve ekonomisini tehlikeye sokmuştur. İki devlet arasındaki kriz özellikle I. Selim döneminde açık bir savaşa dönüşmüştür. Bu şekilde 1514'e gelindiğinde I. Selim imparatorluğun sınırlarını İran'la yapılan ticarete tamamen kapatmıştır. Koyduğu ambargo sonucunda ipek ithalatı hayli düşmüş, tacirler tarafından ağır eleştirilere maruz kalmış, Kanuni dönemine kadar bu kriz ortamı devam etmiştir⁶³. İki devlet arasındaki kriz, 1578'den 1639'a kadar devam etmiş, Osmanlı-Safevi harpleri gerek ekonomik gerek siyasi açıdan iki tarafa da ciddi zararlar vermiştir. Bu dönemde devletin vergi gelirleriyle birlikte ipek dokuyan tezgâh sayısında da ciddi bir azalma olmuştur⁶⁴.

Osmanlı-Safevi Devletleri arasında yaşanan bu ekonomik ve siyasal denilebilecek problem, devlet ekonomisini olumsuz etkilese de 1570'lerde Bursa'da yerel ipek üretimi başlamıştır. Başlarda çok kaliteli olmayan bu üretim sonrasında genel dünya standartlarını yakalayarak, Bursa'yı adından söz ettirecek bir ham ipek üretim merkezi yapmıştır⁶⁵. Bu anlamda siyasal karışıklık dönemi genel ipek ticaretini yıpratırsa da Bursa'da bu olumlu sonucu doğurmuştur.

İpekle birlikte Bursa, Rumeli, Kuzey memleketleri ve Avrupa'ya yoğun bir biçimde gönderilen pamukluların ve pamuğun da bir antreposu konumundaydı. Özellikle 15. yüzyıla ait sicillerde bu ticaret açıkça gözükmemektedir⁶⁶. Bunun yanı sıra özellikle 15. yüzyılda Bursa, Hindistan ve Arabistan'dan gelen baharat için de önemli bir merkez konumundaydı. Arap tüccârlar tarafından şehre Halep ve Şam'dan büyük miktarda baharat ithal ediliyordu⁶⁷.

Tarihsel olarak gelişimi incelenen Bursa Şehri, gerek coğrafi konumu, gerek İstanbul'a yakınlığı ve gerekse imparatorluğun ilk başkenti olması hasebiyle tarih araştırmalarındaki yerini korumuştur. "*Tereke Kayıtlarına Göre Bursa Şehri'nde Ekonomik ve Sosyal Hayat (1703-1710)*" başlıklı çalışmada Bursa Şer'iyye Sicilleri

⁶³ Suraiya Faroqhi, "Anayol Kavşağında Bursa: İran İpeği, Avrupa Rekabeti ve Yerel Ekonomi (1470-1700)", *Osmanlı Dünyasında Üretmek, Pazarlamak, Yaşamak*, çev. Gül Çağalı Güven, Özgür TÜresay, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2018, ss. 104-105.

⁶⁴ Fahri Dalsar, *Türk Sanayi ve Ticaret Tarihinde Bursa'da İpekçilik*, İstanbul, 1960, s. 335.

⁶⁵ Tahsin Şahin, *Celali Kuşatması Altında Bursa*, (Yüksek Lisans Tezi), Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017, s. 9.

⁶⁶ İnalçık, "Bursa I: XV. Asır Sanayi ve Ticaret Hayatına Dair Vesikalar", s. 54.

⁶⁷ Halil İnalçık, "Bursa and Commerce of the Levant", *Journal of Economic and Social History of the Orient*, C. 3, S. 2 (1960), ss. 132-137; Hasan Basri Öcalan, "Şer'iyye Sicillerine Göre Bursa'da Sosyal Hayat", *Bir Masaldı Bursa*, haz. Engin Yenal, İstanbul: 1996, s. 89.

birincil kaynak olarak kullanılmıştır. Bu sicillerden ise 1703-1710 yıllarına ait terekelerin bulunduğu B-188, B-190, B-155 numaralı defterlerden yararlanılmıştır. Yıl aralığı seçerken tereke kayıtlarının bulunduğu defterlere dikkat edilmiştir ki bu sebeple ilk üç yılı kapsayan bir tereke kaydı olmaması sebebiyle bu yıllar çalışma kapsamına alınamamıştır. Şer‘iyye Sicilleriyle birlikte birçok telif eser araştırma kapsamında kullanılmıştır.

Amaç

Çalışmanın temel amacı, söz konusu dönemde Bursa'nın sosyo-ekonomik durumuna ışık tutarak, menkul ve gayr-ı menkul mal grupları üzerinden, Bursa yerelinde günlük yaşamın izlerini sürmektir. Mikro düzeyde yapılan çalışma, daha sonra yapılacak daha kapsamlı çalışmalara katkı sağlaması, şüphesiz yine bu araştırmanın amaçları kapsamındadır.

Yöntem

Şer‘iyye Sicilleri içerisinde bulunan ve araştırmanın temel kaynağını oluşturan tereke kayıtları, belirlenen yıl aralığına göre tespit edilmiştir. Önce tereke kayıtlarının transkripsiyonu yapılarak günümüz Türkçesine çevrilmiştir. Bunlara dair bazı örnekler ekler kısmında verilmiştir. Bu aşamada elde edilen veriler kayıt altına alınarak, istatistiksel olarak değerlendirilmiştir.

Araştırma, giriş bölümü hariç toplamda üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde temel kaynak olarak kullanılan B-188, B-190 ve B-155 numaralı Şer‘iyye Sicilleri tanıtılarak, içerisinde bulunan tereke kayıtları hakkında bilgiler verilmiştir. Bu kapsam dâhilinde birinci bölümde ek olarak miras hukukuna dair bilgiler de belirtilmiştir.

İkinci bölümde ise tereke sahiplerinin kimliği ile birlikte bu kişilerin sahip olduğu servet miktarı, beraber oturdukları mahalleler, medeni halleri, sahip oldukları eş sayıları, vâris yapıları, çeşitli sebeplerden dolayı misafir olarak vefat edenler ve köle sayıları analiz edilmiştir.

Son olarak üçüncü bölüm içeriğinde gayr-ı menkul mal grupları kapsamında değerlendirilen ve kişilerin sahip olduğu ev, bağ, bahçe, dükkân, hırdavathâne, ahır, ambar, şaraphâne ve diğer başlıkları altında ele alınan mallar fiyatları ile birlikte farklı açılardan değerlendirilmiştir. Benzer şekilde menkul mal grupları başlığı altında yer

alan kitaplar, yazı malzemeleri, yatak takımları, döşemeler, mutfak eşyaları, kumaşlar, giyim eşyaları, ziynet, binek ve nakliye için kullanılan hayvanlar, canlı sermaye, silah ve silah takımları, alet-edevat, nakit para, alacaklar, hubûbat, gıda ürünleri ve diğer eşyalar üçüncü bölümün konuları arasındadır. Son olarak bu bölümde sahip olunan köle sayıları, cinsiyetleri ile beraber fiyat aralıkları da ele alınmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

18. YÜZYIL BAŞLARINA AİT BURSA SİCİLLERİ VE TEREKE KAYITLARI

1. ŞER'İYYE SİCİLLERİ

Kadı sicilleri, kadı divanı, mahkeme kayıtları, sicillât-ı şer'iyeye veya yaygın kullanımı ile şer'iyeye sicilleri, Osmanlı tarih araştırmaları için önemli bir kaynak niteliğindedir. Osmanlı Devleti'nde mahkemeye konu olan her türlü davaları, kadıların verdiği kararları, beledî hizmetleri, merkezden gelen emir ve fermanları ihtivâ eden bu kayıtlar, Osmanlı sosyal hayatında aile, toplum, ekonomi ve hukuk gibi birçok alandaki tarih çalışmaları için en önemli kaynaklardır. Kadıların Osmanlı Devleti'nde etkin rolleri sebebiyle şer'iyeye sicilleri sosyal ve yerel tarih çalışmalarında da ana kaynak niteliği taşımaktadır⁶⁸.

Osmanlı hukukunun gerek genel olarak ve gerekse yereldeki uygulama biçiminin en iyi göstergelerinden biri olan bu sicil kayıtlarına bakıldığında şu türden belgeler bulunabilmektedir:

- Merkezden gönderilen her konudaki ferman, berat ve mektupların suretleri,
- Vali, mutasarrıf ve mütesellim gibi mahallî yöneticilerin çeşitli konularda sancak veya şehrin problemlerini çözmek için yayınladıkları buyruhdular ile bunların icraatlarını gösteren kayıtlar,
- Kadıların çeşitli konularda merkeze gönderdikleri ilâmlar ile şehir yönetiminde kişi ya da kurumlar arasında doğan anlaşmazlıkları çözmek için verdikleri hüccetler,

---

⁶⁸ Yunus Uğur, "Şer'iyeye Sicilleri", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi (İSAM), 2010, C. 39, s. 8; Hüseyin Özdeğer, *1463-1640 Yılları Bursa Şehri Tereke Defterleri*, Türk İktisat ve İçtimai Tarihi Araştırmaları Merkezi, 1988, s. 1; Ahmet Akgündüz, "İslam Hukukunun Osmanlı Tarihinde Tatbiki: Şer'iyeye Mahkemeleri ve Şer'iyeye Sicilleri", *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, S. 14 (2009), ss. 19-21; Mefail Hızlı, "Bursa Mahkeme Sicilleri Rehberi", *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*, C. 12, S. 1 (2003), s. 368.

- Şehrin mahalle listeleri, şehirde yürütülen imar faaliyetleri, dinî ve sosyal kurumların bakım ve onarımları, buralarda kullanılan inşaat malzemelerinin çeşit ve fiyatları ile ilgili vesikalar,
- Şehrin nüfusunu, nüfusunun ırkî ve dinî yönden ayrımını, bu nüfusun zaman zaman maruz kaldığı salgın hastalık ve tabii afetleri anlatan belgeler,
- Evlenme-boşanma, kız kaçırma, mehir bağlama, alım, satım mukavele ve kefalet senetleri, hırsızlık, kalpazanlık, yaralama ve öldürme ile ilgili kayıtlar,
- Şehirdeki esnaf grupları, bunların meslekleri ile ürettikleri malların çeşitleri, çarşı ve pazarlarda satılan malların narh listeleri, usta ve ırgat yevmiyeleri,
- Sancak ve şehir halkından toplanan vergi miktarları, bu vergilerin toplanmasında kullanılan avâriz hânesi ile ilgili listeler,
- Altın ve para meseleleri ile çeşitli eşya fiyatlarını gösteren listeler,
- Ölen kişilerin mesleğini, mal varlığını, borçlarını, ikâmet ettiği ve vefat ettiği yeri, vârislerin durumlarını gösteren tereke kayıtları,
- Bunların dışında mahkeme tarafından önemli görülüp de sicillere kaydedilen çok çeşitli konuları kapsayan kayıtlar⁶⁹.

Osmanlı sosyal hayatında hukukî bir ihtiyaçtan doğan şer'îye sicilleri kazâ merkezli olarak tutulmuş ve Osmanlı Devleti'nin şer'î ve örfî hükümler uygulanarak toplum düzenini sağlayan adalet sisteminin önemli bir bütünleyicisi olmuştur⁷⁰. Kaydedilen siciller, Türk halkının ve özellikle Anadolu insanının hayat ve geçim tarzı hakkında araştırmacılara büyük ipuçları vermektedir. Buradan hareketle Osmanlı toplum hayatında üretilen ürünlerin çeşitliliği, imal edilen sanayi mamullerinin yapısı, zanaat ve meslek şekilleri, ithalat ve ihracata konu olan emtiaların yapısı, toplanan vergi cinsleri, kullanılan para cinsi ve değeri, enflasyon ve devalüasyonun tarih içindeki süreci tespit edilebilmektedir.

⁶⁹ Rifat Özdemir, *XXIX. Yüzyılın İlk Yarısında Ankara*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1986, ss. 17-19; Necmettin Dinçer, "Mahkeme Sicilleri", *Ülkü Dergisi*, C. 1, S. 6 (1947), s. 8; Said Öztürk, *İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo Ekonomik Tahlil)*, İstanbul: Osmanlı Araştırmaları Vakfı, 1995, ss. 21-22.

⁷⁰ Zekeriya Bülbül, *Osmanlı Müesseseleri ve Medeniyeti Tarihi*, Nobel Akademik Yayıncılık, 2009, s. 207.

Osmanlı Devleti'nde Bursa, Edirne ve İstanbul gibi büyük şehir kadılıklarında oluşturulan siciller, içerdikleri kayıtların konusuna göre, müstakil defterler şeklinde tutulmuştur. Bunlar arasında hüccet, ferman, narh, ihtisâb, vakıf muhasebesi ve tereke kayıtları yer almaktadır. Bunlarla birlikte büyük şehir merkezlerinde belirtilen müstakil defterler bulunurken, daha küçük kadılıklarda aynı defterde toplanan farklı konulara ait kayıtlar da görülebilmektedir⁷¹.

Kaydedildiği günden günümüze kadar ulaşan şer'iyeye sicilleri, 15. yüzyılın ikinci yarısından başlayarak 20. yüzyılın ilk çeyreğine kadar gelen Türk iktisat ve içtimaî hayatına dair önemli izler taşımaktadır. Bu siciller arasında en eskisi Bursa Şehri'ne ait olup, defter 1455-1486 (H. 860-891) yıllarını kapsamaktadır. Bursa, Osmanlı Devleti'nin ilk başkenti ve ilk devlet teşkilatlanmasının gerçekleştiği yerdir. Şehrin bu ayrıcalıklı durumu, onu tarih araştırmalarında kuşkusuz öne çıkarmıştır⁷².

1.1 KADI

Osmanlı Devleti idarî teşkilat yapısı önce eyaletlere, eyaletler livâlara, livâlar kazâlara, kazâlar nahiyelere ve nahiyeler de köylere ayrılmaktaydı. Bu idarî birimlerin oluşmasında mahallî, iktisadî ve içtimaî yapı önemli olmakla beraber, kanunların uygulanması bakımından büyük kolaylıklar sağlamıştır. Sözü edilen yönetim birimleri içerisindeki kazâ veya kadılıklar, Osmanlı devlet yönetiminin çekirdeğini oluşturmaktaydı⁷³.

Osmanlı Devleti'nde eyaletlerde, livâlarda ve kazâlarda padişah ve devletin temsilcisi olarak çalışan kadılar, adlî, idarî ve beledî işleri yürütüp padişah adına karar veren, sadece padişah ve divana karşı sorumlu, bölgenin en yüksek adlî görevlisiydi. Kadılar, görev aldığı yerin hem hâkimi, hem belediye başkanı, hem emniyet amiri bazen hem mülkî amiri ve hem de halkın her konuda müracaat ettiği, geniş yetki sahibi kişilerdi. Dönemin koşulları ve haberleşme ağı düşünüldüğünde kadılar, belirli eğitim ve stajdan geçen, terfi ve tayini belirli kurallara bağlı bir memuriyetti. Yargıçlık yönü

---

⁷¹ Özdeğer, a.g.e., s. 1.

⁷² Hızlı, a.g.m., ss. 368-369; Öztürk, a.g.e., ss. 21-25.

⁷³ Ahmed Akgündüz, *Osmanlı Kanunnameleri ve Hukukî Tahlilleri*, İstanbul: Osmanlı Araştırmaları Vakfı, 1990, C. 1, ss. 208-236; Özdeğer, a.g.e., ss. 3-4.

ağır basmakla birlikte taşra yönetiminde mülkî ve malî görevleri olan bu kişiler, yönetim alanındaki tüm işleri yürütmekle yükümlüydü⁷⁴.

Kadınların ve mevalinin buldukları kazâ ve şehirlerde şer'î mahkemeler vardı. Kadınlar, şer'î ve hükmi işlemlerde kendilerine verilen beratlarla gösterilen vazifeleri yerine getirip, Hânefi mezhebi üzere hüküm verirlerdi. Nikâh ve evlilik akitlerinin tanzimi, miras taksimi, yetim mallarının muhafazası, vâsi tâyin ve azli, vakfiye tanzim ve tescili, vasiyetlerin ve vakıfların hükümlerine riayet edilmesinin kontrolü, cürüm ve cinayet gibi davalar, kadınlar tarafından görülen ve kayıt altına alınan konulardır⁷⁵.

Daha önce belirtildiği gibi belli bir eğitimden geçerek padişah beratı ile atanan kadınların, şahsî olarak tam ehliyet sahibi ve akli başında olması beklenirdi⁷⁶. Bir kazâyâ tayin edilen kadının görev süresi süresiz değildi. Derecelerine göre görev süresi değişen kadınlardan, kazâ kadınlarının görev süresi yirmi ay olurken, sancak kadınlarının görev süresi on iki aydı⁷⁷. Görevli olduğu bölgede geniş yetkilere sahip olan kadınlar, bu görevleri bizzat yerine getiremeyeceği için mekansal düzeyde kendine bazı yardımcıları seçmekte idiler. Bu şekilde yönetim mekanizmasının daha iyi işlemesi söz konusu olmakla birlikte amir, kadının bizzat kendisi olmaktadır. Kadınların yardımcıları arasında nâip ilk sırada yer almaktadır. Onlar teorik olarak kadının tüm yetki ve sorumluluklarını taşımaktadırlar. Genel olarak kadı, her nahiye başına bir nâip tayin eder. Nâip, bölgesi dâhilinde kadının yapmakla yükümlü olduğu vazifeleri görür. Keşfe çıkmak, davaları görmek gibi görevleri vardır. Ancak bu konuda yetki ve denetim üstünlüğü bizzat kadıya ait bulunmaktadır. Nâipler, genellikle bölgenin ileri gelenlerinden seçilmektedir. İmamlar ise, mahallenin temsilcisi ve yöneticisi olarak nâiplerden sonra gelen kadı görevlilerindedir⁷⁸.

---

⁷⁴ İlber Ortaylı, "Kadı", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi (İSAM), 2001, C. 24, ss. 69-70; İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilatı*, 4. b., Ankara: Türk Tarih Kurumu, 2014, ss. 109-110; İlber Ortaylı, *Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti'nde Kadı*, İstanbul: Kronik Kitap, 2018, s. 36.

⁷⁵ Ortaylı, *Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti'nde Kadı*, s. 43.

⁷⁶ Ahmed Akgündüz, *İslam ve Osmanlı Hukuku Külliyyatı I.*, İstanbul: Osmanlı Araştırmaları Vakfı, 2011, s. 197.

⁷⁷ Özdeğer, a.g.e., s. 5.

⁷⁸ Mehmet İpşirli, "Nâib", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA)*, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi (İSAM), 2006, C. 32, ss. 312-313; Ahmet İnanır, *Osmanlı'da İslam Hukuku İbn Kemal'in Fetvaları Işığında*, Ankara: Gece Kitaplığı, 2014, ss. 109-111.

Kâtipler, yazışma ve davaların sicile kaydedilme aşamasında görev alan kişiler olmakla, yargı sisteminde kadının yardımcıları arasındadır. Nâipler gibi bu kişiler de bölgenin ileri gelenleri arasından seçilmekteydi. Nâiplerin de kâtiplerin de gelirini mahkemeden aldıkları harçlar oluşturmaktaydı. Mahkemeye davalıları getirmekle görevli olan muhızrlar ise kadının diğer bir yardımcısıydı. Muhızriye ya da ihzâriye adı altında alınan mahkeme harcı bu kişilerin aldıkları ücrettir⁷⁹.

Görev aldığı yerde beledî görevleri de olan kadıların bu alandaki en önemli yardımcıları subaşılardır. Subaşılardan görevleri arasında bâd-ı hevâ altında toplanan cürm-i cinayet, niyâbet resm-i, arûsâne gibi vergileri toplamak ve bu malî göreve ilişkin olarak kolluk görevini yerine getirmek vardır. Yasakçılar (ases) ise geceleri çarşı ve pazar yerlerini bekleyerek kolluk görevini yerine getiren kişilerdir. Bunlara ek olarak şehrin iç kalesinin müdafaa ve inzibatından sorumlu olan dizdar ve kale erlerini de kadının yardımcısı olan ehl-i örf arasında saymak gerekir. Kadıların önemli sayılabilecek bir diğer yardımcısı muhtesiplerdir. Çarşı-pazarda narh kontrolünü sağlayan muhtesipler aynı zamanda para rayicinin teftişinden de sorumluydu. Bu şekilde toplumsal düzenin sağlanmasında önemli rol oynayan muhtesipler, kadıların başlıca görevlileri arasında sayılmaktadır⁸⁰.

Osmanlı Devleti'nde kadıların aldığı belirli bir ücret yoktu. Baktıkları davalardan aldıkları vergiler, onların gelirlerini oluşturmaktaydı. Bir diğer ifade ile devlet yargı mekanizmasının işlerliğinde bir ödeme yapmaksızın, bu sistemden yararlanan insanlardan aldığı ücretle kadıların gelir tayin etmişti⁸¹.

2. TEREKE KAYITLARI

Tereke (terike), muhallefât ya da diğer bir ifade ile metrûkât, ölen kişilerin geride bırakmış oldukları tüm eşya ve malları ifade etmektedir⁸². Osmanlı yargı sisteminin temelini oluşturan kadıların, daha önce bahsedilen geniş görev tanımları ile

---

⁷⁹ Nurcan Abacı, *Bursa Şehri'nde Osmanlı Hukuku'nun Uygulanması (17. Yüzyıl)*, Ankara: T. C. Kültür Bakanlığı, 2001, s. 62.

⁸⁰ Ortaylı, "Kadı", s. 73; Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlimiye Teşkilatı*, ss. 121-122; Ortaylı, *Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti'nde Kadı*, ss. 44-53.

⁸¹ Öztürk, a.g.e., s. 49.

⁸² Tahsin Özcan, "Muhallefât", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi (İSAM), 2005, C. 30, s. 406; Mehmed Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarihi Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü III*, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1993, C. 3, s. 460.

birlikte bir görevleri de vefat eden kişilerin gerekli durumlarda, geride bıraktıkları mal varlıklarını şer'î hüküm ve kaideler dâhilinde, eğer varsa vârisler arasında paylaştırıp, miras taksimini yapmak, eğer yoksa malların beytül'mâla intikâlini gerçekleştirmektir⁸³. Ölen kişilerin miras taksiminin yapıldığı, kadılar tarafından tutulan bu kayıtlara tereke defterleri denmektedir. Bazı büyük şehirlerde ayrı birer defter olarak tutulan söz konusu defterler, daha küçük yerlerde kadı sicilleri içerisine de kaydedilmiştir. Ölen kişilerin bıraktığı tüm mal varlığını ihtiva eden bu defterler, borç, alacak, vasiyet, vâris yapıları gibi pek çok konuda geniş bilgiler sunmaktadır⁸⁴.

Daha önce bahsedildiği gibi çeşitli nedenlerden dolayı oluşturulan tereke defterleri, içinde barındırdığı zengin bilgilerle çeşitli araştırmalara konu olmuştur. Bu defterler ile ölen kişilerin menşe'lerini, medeni hallerini, aile yapılarını, çocuk sayılarını, toplumdaki statülerini, menkul-gayri-menkul mal varlıkları tespit ederek giydikleri kıyafetlerden, ambarlarında sakladıkları ürünlere kadar kişilerin yaşadığı, içinde bulunduğu dünyayı anlamlandırabilmekteyiz⁸⁵. Öyle ki kişilerin giysilerinde tercih ettikleri kumaşlar, binek olarak kullandıkları hayvanlar ve söz konusu malların fiyatları bu defterler aracılığı ile tespit edilebilmektedir.

Tereke defterleri özellikle sosyal tarih araştırmaları için önemli bir kaynak niteliği taşımaktadır. Bu alanda ilk çalışan isimlerin başında şüphesiz Ömer Lütfi Barkan gelmektedir⁸⁶. 1545-1659 tarihleri arasında Edirne Askerî Kassâmına ait yirmi bir tereke defterlerini inceleyen araştırmacı, buradan hareketle söz konusu defterleri incelemede izlenecek yolu göstererek, dönemin askerî sınıfının sosyal-ekonomik hayatına ışık tutmuştur. Barkan'ın bu çalışması, kendisinden sonra gelen araştırmacılara şüphesiz kılavuzluk etmiştir.

Bursa tereke defterleri hem yekûn olarak hem de içerik olarak zengin bilgiler ihtivâ etmektedir. Hüseyin Özdeğer bu anlamda yaptığı "1463-1640 Yılları Bursa Şehri

---

⁸³ Ömer Lütfi Barkan Barkan, "Edirne Askerî Kassâmına Ait Tereke Defterleri (1545-1659)", 1966, ss. 1-6; Öztürk, a.g.e., s. 26.

⁸⁴ Barkan, a.g.e., ss. 1-3.

⁸⁵ Barkan, a.g.e., s. 1; Fekete Lajos, "XVI. Yüzyılda Taşralı Bir Türk Efendisinin Evi", *Belleten*, çev. M. Tayyib Gökbilgin, C. XLIII, S. 170 (1979), ss. 458-460; Ömer Demirel, "1700-1730 Tarihlerinde Ankara'da Ailenin Niceliksel Yapısı", *Belleten*, C. LIV, S. 211 (1990), s. 495; Öztürk, a.g.e., s. 15; Halil İnalçık, "15. Asır Türkiye İktisadi ve İctimai Tarihi Kaynakları", *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, C. 15, S. 1-4 (1953), s. 54.

⁸⁶ Barkan, a.g.e., ss. 1-472.

Tereke Defterleri” adlı çalışması ile Bursa’nın maddî kültür varlıklarını inceleyerek, servet gruplarının yapısını ele almıştır⁸⁷. Kendisi, Barkan’dan ziyade hem askerî hem de reâyâyâ ait kayıtları inceleyerek, sıradan insanların hayatına da yer vermiştir. Bu alanda yapılan bir diğer önemli çalışma ise Said Öztürk’e aittir⁸⁸. Öztürk, 17. yüzyıl kapsamında İstanbul’a ait terekeleri inceleyerek bu dönemde gerçekleşen servet oluşumu ve bununla ilgili dönemin yatırım kalemlerini mercek altına almıştır.

Söz konusu çalışmalardan hareketle, farklı araştırmacılar tarafından, defterdeki veriler ışığında yapılan birçok araştırma vardır. Bu çalışmalar özellikle son yıllarda ön plana çıkmakta ve sosyal tarih araştırmalarında vazgeçilmez kaynaklarından birini oluşturmaktadır⁸⁹.

⁸⁷ Özdeğer, a.g.e., ss. 1-252.

⁸⁸ Öztürk, a.g.e., ss. 11-499.

⁸⁹ Barkan, a.g.e.; Özdeğer, a.g.e.; Öztürk, a.g.e.; Said Öztürk, “Tereke Defterlerine Göre XVII. Asırda İstanbul’da Aile Nüfusu, Servet Yapısı ve Dağılımı”, *İstanbul Araştırmaları Merkezi*, C. III (1997), ss. 21-58; Ali İhsan Karataş, “Tereke Kayıtlarına Göre XVI. Yüzyılda Bursa’da İnsan-Kitap İlişkisi”, *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, C. 8, S. 8 (1999), ss. 317-328; Ali İhsan Karataş, “XVIII. Yüzyılda Bursa Halkının Ekonomik Yapısı”, *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, C. 15, S. 2 (2006), ss. 231-264; Yavuz Cezar, “Bir Âyanın Muhallefâtı”, *Belleten*, C. XLI (1977), ss. 41-75; Boğaç A. Ergene, Ali Berker, “Wealth and Inequality in 18th-Century Kastamonu: Estimations for the Muslim Majority”, *International Journal of Middle East Studies*, C. 40, S. 1 (2008), ss. 23-46; Lajos, “XVI. Yüzyılda Taşralı Bir Türk Efendisinin Evi”, ss. 457-480; Yusuf Oğuzoğlu, “Sicillerdeki Tereke Kayıtlarının Malzeme Olarak Değeri”, *III. Araştırma Sonuçları Toplantısı*, Ankara: T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü, 1985, ss. 1-5; Musa Çadırcı, “Hüseyin Avni Paşa’nın Terekesi”, *Belgeler*, C. 11 (1986), ss. 145-163; Rifat Özdemir, “Tokat’ta Ailenin Sosyo-Ekonomik Yapısı (1771-1810)”, *Belleten*, C. LIV, S. 211 (1990), ss. 993-1052; Rifat Özdemir, “Kırşehir’de Ailenin Sosyo-Ekonomik Yapısı (1880-1906)”, *Osmanlı Araştırmaları*, C. IX (1989), ss. 101-157; Ömer Düzbakar, *XVII. Yüzyıl Sonlarında Bursa’da Ekonomik ve Sosyal Hayat (1670-1698 Yılları Arasında Bursa Şer’iyye Sicilleri’ne Yansıyan Şehir Merkezindeki Gayrimenkul Alım-Satımı, Terekeler ve Aile İle İlgili Belgelere Göre)*, (Doktora Tezi), Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2003; Şevket Barcadurmuş, *Bursa Şer’iyye Sicillerindeki Hicri 1117-1121 ve B 189/412 Nolu Defterin İslam Hukuku Açısından Tahlili*, (Yüksek Lisans Tezi), Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1989; Yvonne S. Seng, *The Üsküdar Estates (tereke) as Records of Everyday Life in an Ottoman Town 1521-1524*, (Doktora Tezi), University of Chicago, 1991; Ömer Demirel, Muhiddin Tuş, Adnan Gürbüz, “Osmanlı Anadolu Ailesinde Ev, Eşya ve Giyim-Kuşam (XVI-XIX. Yüzyıllar)”, *Sosyo-Kültürel Değişim Sürecinde Türk Ailesi II*, Ankara: Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı, 1992, ss. 703-754; Tülay Artan, “Terekeler Işığında 18. Yüzyıl Ortalarında Eyüp’te Yaşam Tarzı ve Standartlarına Bir Bakış: Orta Halliliğin Aynası”, *18. Yüzyıl Kadı Sicilleri Işığında Eyüp’te Sosyal Yaşam*, ed. Tülay Artan, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1998, ss. 49-64; Alpaz Bizbirlik, Bayram Ürekli, “Karaman Valisi Çelik Mehmet Paşa’nın Terekesi”, *Türkiye Araştırmaları Dergisi*, C. 1, S. 1 (1994), ss. 175-220; Gülser Oğuz, “61 Numaralı Edirne Şer’iyye Siciline Göre 17. Yüzyılda Edirneli Kadınların Giyim Kuşam Kültürü”, *Milli Folklor*, S. 92 (2011), ss. 106-116; Gülser Oğuz, “Tereke Kaydından Hareketle Bir Osmanlı Vezirinin 18. Yüzyılın Başlarındaki Yaşam Tarzı: Amcazâde Hüseyin Paşa”, *Milli Folklor*, S. 88 (2010), ss. 91-100; Levent Kuru, *29 Numaralı Edirne Şer’iyye Sicili*, (Yüksek Lisans Tezi), Edirne: Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006; Abdurrahman Kurt, *Bursa Sicillerine Göre Osmanlı Ailesi (1839-1876)*, Bursa: Uludağ Üniversitesi Basımevi, 1998; Fatih Bozkurt, “Tereke Defterleri ve Osmanlı Demografi Araştırmaları”, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*, S. 54, (2011); Fatih Bozkurt, *Tereke Defterleri ve Osmanlı Maddi Kültüründe Değişim (1785-*

2.1 KASSÂMLAR

Osmanlı Devleti'nde miras taksimi, vârisin ya da vârislerden birinin müracaatı söz konusu olduğunda, kişilerin miras paylaşımında anlaşmazlığa düşmesi hususunda, ölen kişinin borçlu olması ve alacaklının mahkemeye başvurması ile gerçekleşmekteydi. Bununla birlikte aynı zamanda özel olarak vârislerin küçük yaşta olması (sagîr, sagîre) durumunda kadı terekeye müdahale ederek, vâsi tayini ve hisse tespiti yapabilmekteydi. Ayrıca vefat eden kişi vârisiz bir şekilde ölmüş ise bu durumda terekenin beytü'l-mâla intikali kadının terekeye el koyması ile mümkün olabilmekteydi. Başka bir deyişle Osmanlı toplumunda ölen tüm kişilerin muhallefâtı kayıt altına alınamazdı. Bu yüzden elimizdeki tereke kayıtları miras paylaşımında anlaşamayarak mahkemeye başvuran ya da herhangi bir sebeple paylaşımın kadı tarafından gerçekleştirildiği durumlara ait kayıtlardır⁹⁰.

Miras paylaşımı hususunda, kadının sadece bu iş ile yetkili kıldığı kişi olan kassâm, miras taksimiyle beraber tereke dökümünü yapmakla görevliydi⁹¹. Bu sebepten ötürü tereke defterlerine ayrıca kassâm defteri de denilmiştir. Osmanlı Devleti'nde iki tür kassâm vardır. Bunlardan askerî sınıfa ait kişilerin terekelerini oluşturanlar kadıasker kassâmı olarak ifade edilirken, mahallî kadılıklarda reâyânın tereke taksimini yapanlara beledî (şehrî) kassâm denilmiştir. Askerî kassâmların sorumlu olduğu kişi kadıasker olup, tereke üzerinden aldıkları vergileri de yine kadıasker adına toplamaktaydılar. Beledî kassâmlar ise mahallin kadısı adına söz konusu resmi toplayıp, yine onların

---

1875 *İstanbul Örneği*, (Doktora Tezi), Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011; Esra Baş, *Arşiv Belgelerinden Hareketle XVIII. Y.Y. Osmanlı Toplum Hayatında Kadın*, (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006, Bilgin Aydın, İsmail Erünsal, "Tereke Kayıtlarına Göre Bursa'da Sahafılık", *Türklük Bilgisi Araştırmaları*, C. 39 (2013), ss. 187-203; Serap Yılmaz, "İranlı Ermeni Bir Tüccârın Terekesi ve Ticari Etkinliği Üzerine Düşünceler", *Tarih İncelemeleri Dergisi*, C. 7, S. 1 (1992), ss. 191-215; Eyyub Şimşek, "On Sekizinci Yüzyılın Başında Trabzon'da Giyim-Kuşam", *Mavi Atlas (Gümüşhâne Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Elektronik Dergisi)*, S. 1 (2013), ss. 51-66; Faruk Söylemez, "Malatya Mutasarrıfı Rışvanzade Ömer Paşa'nın Muhallefatı", *OTAM*, C. 27 (2011), ss. 165-194; Tahir Sevinç, "Seyyit Fethi Efendi'nin Şam Defterdarlığı ve Muhallefatının Müsaderesi (1728-1746)", *History Studies*, C. 4, S. 4 (2012), ss. 347-372; Şevket Pamuk, "Osmanlı Zenginleri Servetlerini Nasıl Kullanıyorlardı?", *Osmanlı Ekonomisi ve Kurumları*, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2007, ss. 147-154; Temel Öztürk, "1918 Numaralı Kadı Siciline göre 18. Yüzyılda Trabzon'da Giyim-Kuşam Kültürü", *Karadeniz İncelemeleri Dergisi*, S. 18 (2015), ss. 9-28; Zeynel Özlü, "Terekeler Işığında Göynükte Aile", *Akademik Araştırmalar Dergisi*, S. 29 (2006), ss. 81-102.

⁹⁰ Bu suretle, herkesin tek tek mirasının dökümünün yapılmaması doğru olduğu gibi, yapılanların da her zaman bütün terekeyi ihtiva ettiğinden emin olamayız. Detaylı bilgi için bkz. İnalçık, "15. Asır Türkiye İktisadi ve İçtimai Tarihi Kaynakları", s. 54.

⁹¹ Said Öztürk, "Kassâm", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi (İSAM), 2001, C. 24, ss. 579-580.

sorumluluğu altındaydılar. Askerî sınıfın yoğun olarak yaşadığı bölgelerde sürekli olarak görev yapan askerî kassâmlar bulunurken, birkaç kazâ bölgesinden sorumlu, askerî sınıfın terekelerini bakan kassâmlar da görevlendirilmiştir. Askerî kassâmın bulunmadığı yerlerde ise bu sınıfa ait tereke dökümünü harç ve vergilerle birlikte, kadıasker adına kadının beledî kassâmı yaparak, kadıaskere iletebilmekteydi⁹².

2.1.1 Kassâmların Yardımcıları

Kassâmlara miras paylaşımında yardım eden çeşitli görevliler de vardı. Bunların başında, kassâmların söz konusu malları kaleme alırken hazır bulunan ve bilirkişi görevi gören ehl-i hibre gelmektedir. Ehl-i hibre ile birlikte, dellâl olarak ifade edilen görevliler de kassâmların yardımcıları arasındaydı. Dellâllar, terekeye konu olan malların piyasa değerini iyi bilen kişilerdir. Bu bakımdan kayıtlara geçen malların fiyatları onların tespiti ile yazılmaktaydı⁹³. Kâtipler ise mirasa konu olan malları deftere kaydeden kişilerdir. Ayrıca tereke tahririnde hizmeti geçen muhızır, hizmetçi ve terekeye gözcülük eden kişiler de vardır⁹⁴. Bu kimselerin taksim sırasında hazır bulunmaları mal kaçırma gibi durumların önüne geçerken aynı zamanda yapılabilecek haksızlıkları da bertaraf etmiştir.

2.2 TEREKE KAYITLARINDA İZLENEN YOL

Miras taksimi için kişilerin mahkemeye başvurması, tereke kayıtları için atılacak ilk adımdır. Bu aşamada, kassâm ve onunla birlikte görevliler, taksimin yapılacağı mahalleye gider ve keşifle birlikte tereke kaydedilirdi. Kayıta söz konusu eşyalar, dellâlin fiyat tespiti ile birlikte yazılırdı. Taksimi yapan kalabalık bir heyettir. Bu anlamda eşya kaybı ya da vergilerin artırılması için eşya fiyatlarının fazla gösterilmesi önlenebilmiştir⁹⁵.

Kayıta izlenen yol şu şekildedir:

- Vefat eden kişinin tanıtımı,
- Söz konusu miras mallarının dökümü,

⁹² Barkan, a.g.e., ss. 3-4; Özdeğer, a.g.e., s. 11.

⁹³ Öztürk, *İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo Ekonomik Tahlil)*, s. 12.

⁹⁴ Zeynep Altuntaş, *19. Yüzyılın İlk Yarısında Kadın Terekelerine Göre Osmanlı İktisâdi ve İçtimâi Hayatı*, (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2004, s. 18.

⁹⁵ Özdeğer, a.g.e., s. 12; Öztürk, *İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo Ekonomik Tahlil)*, s. 75.

- Taksimde yapılan masraflar ile birlikte borçlar vs.,
- Vârislere ya da beytü'l-mâla kalan mal miktarı⁹⁶.

2.2.1 Vefat Eden Kişinin Tanıtımı

Tereke kayıtlarında ilk olarak vefat eden kişinin tanıtımı yapılmaktaydı. Bu bölümde, kişinin varsa unvanı ile ismi, oturduğu mahalle ve eğer misafir ise söz konusu şehre geldiği yer ile geliş nedeni açık bir şekilde kaydedilmekteydi. Bazı tereke kayıtlarında kişilerin ölüm nedenleri de belirtilebilmekteydi. Bunlar fazla olmamakla birlikte olağandışı olarak kabul edilebilen yaralama, gasp vs. gibi durumlar söz konusu olduğunda kayıtlara yansımaktaydı. Yine hac yolunda vefat edenler de bu defterlerde açıkça belirtilmektedir.

Kişinin künyesinden sonra varsa vârisleri yazılmaktaydı. Bu kısımda özellikle eş sayıları, çocuk sayıları ya da kardeş sayıları tüm ayrıntılarıyla belirtilmekte, bu sebeple çeşitli araştırmalar için önemli verileri oluşturmaktadır. Özellikle aileyi konu alan çalışmalarda bu veriler önem teşkil etmektedir⁹⁷. Mirasçıların olmadığı durumlarda ise mallar beytü'l-mâla kaldığı için, bu durum belirtilerek söz konusu emînin ismi yazılırdı. Son olarak kişinin öldüğü tarih olarak kabul edilen ya da çoğunlukla tereke taksiminin yapıldığı tarih belirtilerek, tereke dökümüne geçilmektedir. İncelenen tereke kayıtlarında ilk olarak kişilerin açık künyesi ile birlikte oturduğu mahalle belirtilmiş olup, daha sonra sırası ile varsa vârisler sıralanmış, vârisiz vefat edenlerin ise mallarının beytü'l-mâla intikâli gerçekleştirilmiştir. Söz konusu bilgiler bu çalışmayı şekillendiren temel veri niteliği taşımaktadır.

2.2.2 Miras Mallarının Dökümü

Bu kısımda terekeye konu olan mallar açık bir şekilde yazılırdı. İncelenen kayıtlarda o dönemde yoğun olarak kullanılan renklerden, bunların fiyatlara yansımaya kadar birçok detay görülebilmektedir. Bununla birlikte her emtianın altına fiyatı yazılmaktadır. Bazı eşyaların sayıları da belirtildiği için, fiyat hesaplaması yapılırken bu noktaya ayrıca dikkat edilmesi gerekmektedir. Çalışma kapsamında incelenen terekelerde bu şekilde kayıtlar mevcut olmakla beraber, söz konusu malların

⁹⁶ Öztürk, *İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo Ekonomik Tahlil)*, s. 76.

⁹⁷ Bu türden çalışmalara örnek teşkil etmesi bakımından bkz. Kurt, *Bursa Sicillerine Göre Osmanlı Ailesi (1839-1876)*; Demirel, "1700-1730 Tarihlerinde Ankara'da Ailenin Niceliksel Yapısı", ss. 945-961.

toplam fiyatı yazılmıştır. Bu sebeple tek bir ürünün değeri bilinmemektedir⁹⁸. Terekelerde bazen karışık olarak sıralanan eşyalar, genel olarak belli sırada listelenmekteydi. Burada ilk sırada, özel olarak yer alan Kur'an-ı Kerim vardır. Araştırmada değerlendirilen terekelerde kişilerin genellikle Kur'an-ı Kerim'e sahip olduğu ve Kur'an-ı Kerim'in terekelerde listenin en başında yer aldığı tespit edilmiştir. Birden fazla kitaba sahip olan kişilerin terekelerinde ise ayrı bir başlık altında isim ve fiyat olarak kitapların listelendiği görülmektedir. Bununla birlikte ele alınan tereke kayıtlarında sırası ile ev döşemeleri, giyim eşyaları, mutfak gereçleri, bağlar-bahçeler, canlı sermaye ve taşımacılıkta kullanılan hayvanlar gelirken son olarak evler ve nakit paralar söz konusu terekelerde yerini almıştır. Tüm bu malların kaydından sonra, en son terekelerin toplam miktarı yazılmıştır⁹⁹.

2.2.3 Taksimde Yapılan Masraflar İle Borçlar

Vefat eden kişinin cenaze masrafları ile birlikte borçları var ise bu borçlar, miktarı ile birlikte kime ait olduğu açıkça belirtilmiştir. Bu anlamda incelenen tereke kayıtlarında kişilerin medeni durumlarından ekonomik koşullarına kadar sahip olduğu her bir detay borç-vasiyet-vergi kalemlerini belirlemiştir. Örneğin evli olmayan erkeklerin mehir borçları olmamakta, aynı şekilde vasiyeti bulunmayan kişilerin de vasiyetlerine ayrılan bir masraf kalemi bulunmamaktadır. Tüm bunlar düşünüldüğünde araştırmaya konu olan söz konusu terekelerde ilk olarak şahısların cenaze masrafları belirtilmiş, ardından kişinin bir vasiyeti var ise vasiyete konu olan meblağ yazılmıştır. Yine kişinin borçlu durumda olması hâlinde, bu borçlar ayrı ayrı belirtilmiştir. Son olarak mahkemenin taksimden alacağı vergiler kaydedilmiştir. Burada belirtmek gerekir ki mehir borçları bazen vergi olarak alınan masraflardan sonra gelirken bazen de bu vergilerden önce ifade edilmiştir. Bu noktada şüphesiz kassâmların belirli kurallar

---

⁹⁸ İncelenen kayıtlarda adet olarak kaydedilen eşyalar arasında Rabia bint Mustafa'nın 2 ayaklı sandığı 500 akçe ve köhne olarak ifade edilen 2 serpuşu 250 akçe olarak belirtilmiştir. İhsan bint Mustafa'nın 4 adet minderi 400 akçe, 2 münakkaş uçkuru ise 120 akçe değerindedir. Yine Rabia bint Latif'in 2 seferi sahamı 121 akçe ve 2 köhne ayaklı sandığı 610 akçedir. Afife bint Hacı Ali'nin 2 döşeği 450 akçe iken 2 incili küpesi 400 akçedir. Bununla beraber, Aişe bint Abdullah'ın 2 el tâbesinin fiyatı 36 akçe iken Musa Çelebi ibn Hamza'nın 3 kırmızı kilimi 360 akçe ve 5 beledî yastığı 300 akçedir. Verilen örneklere sırası ile bkz. B.Ş.S, B-188, vr. 5a, 36a; B.Ş.S, B-190, vr. 29b, 58a; B.Ş.S, B-155, vr. 10a, 46b.

⁹⁹ Çalışma kapsamında ele alınan terekelerde geçen eşyaların dökümü ve sıralaması için bkz. B.Ş.S, B-190, vr. 17b, 61a, 120a; B.Ş.S, B-155, vr. 5b, 101b, 11a.

dâhilinde yaptıkları dökümler sırası itibari ile zaman zaman değişebilmektedir¹⁰⁰. Bazı hâllerde vefat eden kişilerin terekesinden çok borcu olduğu görülmektedir. Bu durumda terekenin toplam değeri, alacaklılar arasında “*guremâ tariki*” ile yani nisbî bir paylaşım ile yapılmaktadır¹⁰¹.

2.2.4 Vâislere Ya Da Beytü’l-mâla Kalan Mal Miktarı

Son olarak kişinin borçları çıkartıldıktan sonra malı kalmışsa, malların miktarı saptanarak şer’î hukukta belirtilen paydalarla kişilere taksimi gerçekleştirilirdi. Vâisin bulunmaması durumunda tereke, beytü’l-mâla kalırdı.

2.2.5 Terekelere Konu Olan Vergiler

Osmanlı Devleti’nde kadıların düzenli bir kazançları olmamakla birlikte baktıkları davalardan aldıkları ücretler, onların gelirini oluştururdu. Kadıların bu şekilde yaptıkları işlerden harç almalarını sağlayan ilk kişi Yıldırım Beyazid’dir. Beyazid, belirli bir maaşı olmayan kadıların rüşvet yoluna gitmeleri üzerine böyle bir uygulama başlatmıştır. Bir süre bu problemin önüne bu şekilde geçilebilirdi de ekonomik bozulma ile birlikte kadıların rüşvet almaya devam ettiği varsayılabilir¹⁰².

Miras taksimiyle ilgili tereke kayıtlarında genel olarak geçen resm-i kısmet, kassâmiyye, kâtibiyye, dellâliyye, hammâliyye, ihzâriyye, ücret-i muhızır, çukâdâriyye, ücret-i kadem, harc-ı defter, harc-ı müteferrika, didebâniyye, müjdeganiyye, taâmiyye, ücret-i mübâşir ve harc-ı râh gibi vergiler vardır. Bu harçlardan bazıları vergi olarak alınabildiği gibi bazıları da miras taksiminin yapılması karşılığında, hizmete binaen alınan ücretlerdir¹⁰³.

Çalışma kapsamında incelenen tereke kayıtlarında genel olarak alınan vergiler resm-i kısmet başta olmak üzere kassâmiyye, kâtibiyye, dellâliyye, hammâliyye,

¹⁰⁰ Tereke kayıtlarında yapılan borç ve masraf kalemleri için bkz. B.Ş.S, B-188, vr. 7a, 11a; B.Ş.S, B-190, vr. 4a, 8a; B.Ş.S, B-155, vr. 95b, 77b.

¹⁰¹ Borcu terekesinden fazla tüm tereke sahipleri için bkz. B.Ş.S, B-188, vr. 20b, 34b, 35b, 51a, 54b, 55a, 55b; B.Ş.S, B-190, vr. 6a, 9b, 10a, 11a, 43a, 50b, 53a, 53b, 57b, 61b, 62a, 63a, 68a, 77b, 79a, 81, 88a, 92a, 96a, 97a, 99a, 107b, 137a; B.Ş.S, B-155, vr. 18b, 20a, 35a, 42a, 43a, 44b, 45b, 50a, 56a, 57b, 62a, 63b, 64a, 66a.

¹⁰² Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilatı*, ss. 91-92; Abacı, a.g.e., ss. 53-53.

¹⁰³ Öztürk, *İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo Ekonomik Tahlil)*, s. 76.

ihzâriyye, ücret-i muhzır, çukâdâriyye, ücret-i kadem, harc-ı defter, harc-ı müteferrika, resm-i âdî ve ücret-i muhammin'dir¹⁰⁴.

Resm-i kısmet veya diğer adı ile resm-i âdî, kadıların mahkemeye gelen davalardan almış oldukları vergidir. Daha önce bahsedildiği gibi askerî sınıftan olan kişilerin terekesini oluşturan askerî kassâmlar bu vergiyi Anadolu'da ise Anadolu, Rumeli'de ise Rumeli Kadıaskeri adına toplamaktaydılar. Reâyâyâ ait olan vergileri ise beledî kassâmlar, mahalın kadısı adına almaktaydı. Resm-i kısmet bazen vefat eden kişinin bıraktığı mirastan borç ve masraflar çıkarılmadan alınabildiği gibi bazen de bu giderler çıkarıldıktan sonra da alınabilmiştir¹⁰⁵. Araştırma kapsamında incelenen üç defterde bu vergi borç ve masraflar çıkarıldıktan sonra alınmıştır¹⁰⁶.

Bu vergi kalemi, kanunnâmelere göre mirasın, mirasçılara paylaştırılan kısmından binde on beş ya da binde yirmi oranında alınması gerekirken uygulamada bunun üzerine çıkıldığı da görülebilmektedir¹⁰⁷. Bu araştırma çerçevesinde incelenen kayıtlarda da bazen bu oranın üzerine çıkıldığı tespit edilmiştir. Örneğin Abdullah ibn Abdülkerim'in tereke dökümünden resm-i kısmet için alınan oran binde 48,85 iken Mustafa Beşe ibn Abdullah'ın terekesinden binde 54,30 oranında vergi alınmıştır. Rukiye bint Çolak Ali Beşe'nin terekesinden alınan resm-i kısmet bedeli ise binde 82,54'dür¹⁰⁸.

Alınan vergiler arasında tek bir vergi kalemi için kullanılan farklı isimler de vardır. Örneğin resm-i kısmet için resm-i âdî, rıbh-ı âdî ifadeleri de kullanılmıştır. Bu çalışmada incelenen defterlerde resm-i kısmet ile birlikte resm-î âdî de yazılmıştır. Bunun en büyük nedeni şüphesiz tereke taksiminden fazla gelir elde etmektir.

2.2.6 Beytü'l-Mâl

İslâm miras hukukunda mirasçısı olmayan kişilerin terekeleri devlete yani beytü'l-mâla kalmaktaydı. Fakat burada izlenilecek önemli bir yol vardır. Eğer kişilerin

¹⁰⁴ Bkz. B.Ş.S, B-188; B.Ş.S, B-190; B.Ş.S, B-155.

¹⁰⁵ Öztürk, *İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo Ekonomik Tahlil)*, s. 61.

¹⁰⁶ B.Ş.S, B-188; B.Ş.S, B-190; B.Ş.S, B-155.

¹⁰⁷ Barkan, a.g.e., s. 3.

¹⁰⁸ B.Ş.S, B-188, vr. 28a; B.Ş.S, B-190, vr. 12a; B.Ş.S, B-155, vr. 9b. Tereke kayıtlarında söz konusu orandan fazla alınan vergiye örnekler için bkz. B.Ş.S, B-188, vr. 3a1, 3a2, 14b, 26a, 30b, 33b, 38b, 39a, 55b; B.Ş.S, B-190, vr. 6b, 8a, 8b, 12b, 13a, 16b, 34a, 4b, 38b; B.Ş.S, B-155, vr. 1b, 4a1, 4a2, 6b, 10a, 11a, 13b, 45a, 55a.

mirasçısı memleket sınırları içerisindeyse mal altı ay süreyle tayin edilen vâsiye teslim edilir ve kişi buradan terekeyi alabilirdi. Bu durum söz konusu olmadığında ise mal beytü'l-mâla verilir ve mirasta hak talep eden kişi çıkarsa beytü'l-mâldan hakkını alabilme şansına sahiptir. İncelenen tereke kayıtlarında vârişsiz ölen kişilerin malları yukarıda bahsedildiği gibi beytü'l-mâla kalmıştır. Mesela Hasan Beşe ibn Mehmed'in 633 akçe değerindeki, Mustafa Beşe ibn Abdullah'ın 1.792 akçe değerindeki ve Hatice bint Hasan'ın 2.173 akçe değerlerindeki mirasları beytü'l-mâla kalmıştır¹⁰⁹. Bununla birlikte sadece eşi kalan kişilerin mallarının ½ ya da ¼ oranında bir bölümü yine beytü'l-mâla kalmaktaydı. Buna ek olarak vârişsiz ölen zimmîlerin terekeleri de beytü'l-mâla kalmaktaydı¹¹⁰.

Burada kişilerin statüleri, beytü'l-mâl için görevli kişilerin kimliğini belirlemektedir. Yani, beytü'l-mâla kalan malların tek bir elden toplanması söz konusu değildi. Askerî sınıftan olan kişilerin mallarını hassa beytü'l-mâl emîni zapt ederken, reâyânın malları amme beytü'l-mâl emîni tarafından idare edilmekteydi.

Taşrada vâris bırakmadan vefat eden yeniçerilerin terekeleri yeniçeri ağasına teslim olunurdu. Bu şekilde kişinin tüm malları mahallî kadı tarafından kaydedilip, satılması gereken eşyalar satılırdı. Satılan mallar ile birlikte satılmayan malların toplam değeri sicile kaydedilip, yeniçeri ağasına gönderilirdi¹¹¹. Bu kapsam dâhilinde incelenen terekelerde vefat eden ve râcil olarak kayıtlı kişilerin terekeleri yeniçeri ağalarına bırakılmıştır. Örneğin Yakub Beşe ibn Abdullah'ın 2.450 akçe değerindeki serveti, Ahmed Beşe ibn Mehmed'in 953 akçe değerindeki serveti ve Mahmud Beşe ibn İlyas'ın 2.880 akçelik serveti yeniçeri ağaları tarafından zapt edilmiştir¹¹².

¹⁰⁹ B.Ş.S, B-188, vr. 5b; B.Ş.S, B-190, vr. 12a; B.Ş.S, B-155, vr. 24b. Araştırma kapsamında değerlendirilen terekelerde vârişsiz vefat eden diğer tüm kayıtlar için bkz. B.Ş.S, B-188, vr. 10b, 19a, 34b, 37a1, 37a2, 37b, 43a, 44b, 45a, 55a; B.Ş.S, B-190, vr. 11a, 12b, 13a, 17b1, 17b2, 27a, 31b, 34a, 37a,38a, 39a, 47b, 50b, 59b, 59b, 61b, 62b, 67a, 73b, 77a, 82b, 87b, 94a, 99a, 101a, 101b, 120b, 136a, 146b, 149a; B.Ş.S, B-155, vr. 2b, 25a, 27b, 34a, 48b, 53a, 53a2, 72b, 76a, 76b, 95b, 99a.

¹¹⁰ Öztürk, *İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo Ekonomik Tahlil)*, ss. 87-88.

¹¹¹ Öztürk, *İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo Ekonomik Tahlil)*, ss. 92-93; Vârişsiz ölen kimselerin mallarının devlet hazinesine intikali ve gelir olarak değerlendirilmesi için bkz. Arif Bilgin, Fatih Bozkurt, "Bir Malî Gelir Kaynağı Olarak Vârişsiz Ölenlerin Terekelerinin Beytül-mâl Mukataaları", *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S. 20 (2010), s. 3 .

¹¹² B.Ş.S, B-188, vr. 51a; B.Ş.S, B-190, vr. 31a; B.Ş.S, B-155, vr. 17a. Yeniçeri ağalarına teslim edilen diğer terekeler için bkz. B.Ş.S, B-188, vr. 43b, 51a; B.Ş.S, B-190, vr. 39a, 60a, 73a, 93a, 95a, 118a, 119b; B.Ş.S, B-155, vr. 26b, 36b, 56a.

3. ŞER'İ MİRAS HUKUKU

Miras, irs, verâset, tevârüs, vâris, mûris aynı kökten kelimeler olmakla birlikte, sözlük anlamı geçmek, intikal etmek, halef olmak, devam etmek gibi anlamlara gelmektedir¹¹³. Osmanlı Devleti hukuk sisteminin temelini şer'î hukuk kuralları oluşturmaktadır. Yargı sisteminin işleyişinde önemli olan bu kurallar şüphesiz miras hukukuna da etki etmiştir. Tereke defterlerinin tanzim edilmesiyle birlikte, vâris olarak nitelenen kişilerin mirastan alacakları hisseler, yapılacak zorunlu harcamalar ve eğer varsa alacak-borçların alınıp-ödenmesi, bu miras hukuku göz önüne alınarak düzenlenmiştir. Kaynağını Kur'an, sünnet ve icmadan alan İslâm hukukunun çözümlenmesi, terekelerdeki bilgilerin daha anlaşılır hâle gelmesini sağlayacaktır.

3.1 TEREKE ÜZERİNDEKİ HAKLAR

Vefat eden kişinin geride bıraktığı mallar vârisler arasında paylaştırılmadan önce yapılması gereken bazı işlemler vardır. Bunları şu şekilde sıralayabiliriz:

- Techiz ve tekfin masraflarının giderilmesi,
- Vefat eden kişinin borçlarının ödenmesi,
- Vefat eden kişinin vasiyetlerinin yerine getirilmesi,
- Tüm bu ödemeler yapıldıktan sonra kalan terekenin vârisler arasında paylaştırılması¹¹⁴.

3.2 TECHİZ VE TEKFİN

Tereke dökümü yapılan kişinin terekesinden ilk olarak kişinin defin ve kefen masraflarını kapsayan techiz ve tekfin masrafları giderilmektedir. Söz konusu harcamanın ortalama fiyatlar üzerinden yapılmasına dikkat edilirdi. Kadınların techiz ve tekfin masrafları, durumları iyi olsa dahi kocaları tarafından yapılırdı. Eğer kişinin hiçbir malı ve mülkü yoksa nafakası kime ait ise techiz ve tekfin masrafı o kişi tarafından giderilmekteydi. Eğer kişi kimsesiz ise bu sefer de masraflar beytü'l-mâl tarafından karşılanırdı¹¹⁵.

---

¹¹³ Hamdi Döndüren, *Delilleriyle İslâm Hukuku (Şahıs, Âile ve Çözümlü Miras)*, Konya: Mistaş, 1977, s. 307.

¹¹⁴ Döndüren, a.g.e., ss. 316-320.

¹¹⁵ Öztürk, *İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo Ekonomik Tahlil)*, s. 95.

3.3 BORÇLAR

Kişinin cenaze masraflarının giderilmesinden sonra borçlar, terekesinden ödenmekteydi. Bu borçların beyyine ya da vefat eden kişinin sağlığında mahkemede (deyn-i müsbet) ispat edilmesi gerekmektedir. Ölen kişinin borç miktarı kalan terekesinden karşılanabilecek miktardaysa, borçlulara alacakları miktar ödenir. Fakat kişinin borcu terekesinden fazla olup, alacaklısı tek bir kişi ise tüm tereke bu kişiye verilirdi. Bununla birlikte alacaklılar birden fazla ise kadının kararı ile tereke satılır ve elde edilen miktar alacaklılar arasında münasip bir şekilde (guremâ tariki) dağıtılırdı. Ödenemeyip, kalan borç ise sakıt olurdu¹¹⁶. Mîrî-vakıf araziler ile icareteynli vakıflarda şer'î miras hukukundan farklı olduğu ve terekeye dâhil edilmediğinden, bunlar borçların ödenmesi için kullanılamazlardı.

Araştırma konusu olan, 1703-1710 tarihlerini kapsayan tereke kayıtlarında, 170 kişinin bireysel olarak şahsa, seksen dört kişinin vakfa ve son olarak 376 kişinin mehir olarak ifade edilen borcu bulunmaktadır. Bu bakımdan değerlendirildiğinde incelenen toplam 657 tereke kaydının 630'unun borcu bulunmaktadır. Örnek olarak Abdülbâki Efendi ibn Hayri ibn Halil'in 1.031.520 akçe şahıslara borcu bulunurken, Veli Çelebi ibn Mehmed Bey'in 33.832 akçe vakfa ve son olarak Hacı Mehmed ibn Hacı Ahmed bin Musa'nın 193.200 akçe mehir borcu bulunmaktadır¹¹⁷.

3.4 VASIYETLER

Vasiyet, vefat eden kişinin geriye kalan mallarını ya da menfaatlerini bir şahsa ya da hayır cihetine teberru yoluyla mülk olarak vermesidir¹¹⁸. Vasiyetin geçerli olabilmesi için;

- Vefat eden kişinin vasiyete konu olabilecek bir mülkünün olması gerekmektedir.
- Kişinin borcu, terekesinden ziyade olmamalıdır.

¹¹⁶ Hüküm ve itibardan düşen, hükmü olmayan anlamına gelmektedir. Bkz. Şemseddin Sami, "Sakit", *Kamus-ı Türkî*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2015, s. 1031.

¹¹⁷ Örnekler için bkz. B.Ş.S, B-155, vr. 79b, 64a; B-190, vr. 68b. Kayıtlarda geçen diğer borçlu tereke sahiplerinden örnekler için bkz: B.Ş.S, B-188, vr. 42a, 10b, 54b, 19b, 7a, 19b 56b, 29a, 56b; B.Ş.S, B-190, vr. 10b, 56b, 134a, 75b, 138b, 84b, 12b, 25a, 52b; B.Ş.S, B-155, vr. 95b, 64b, 98a, 37a, 25a, 27b, 72b, 64a, 15b, 37a.

¹¹⁸ Abdüsselam Arı, "Vasiyet", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi (İSAM), 2012, C. 42, s. 552.

- Yapılan vasiyet tüm terekenin ancak üçte birinden fazla olmamalı, bu oranın aşması durumunda yapılan vasiyetin yerine getirilebilmesi vârislerin kabulüne bağlıdır. Eğer vârisler bu durumu kabul etmezlerse vasiyet ifade edildiği gibi üçte bir oranında yerine getirilirdi.
- Vefat eden kişinin vârisi olan kimselere vasiyet yapılamaz. Vârisi olmayan kişiler, malının tümünü vasiyet edebilirdi.
- Annenin karnında olan çocuk için ve aynı zamanda köle ve câriyelere de vasiyet yapılabilirdi.
- Farklı dine mensup bir kişiye de vasiyet edilebilmektedir. Bu anlamda bir Müslüman bir zimmîye vasiyet edebilirken bunun tersi de mümkün olabilmektedir.
- Cenaze masraflarının giderilmesi, alacakların tasfiyesi, vasiyetlerin yerine getirilmesi ve geride kalan küçük yaştaki çocukların haklarının muhafaza edilmesi için kişi sağlığında bir vâsi (vasiyy-i muhtar) tayin etmemişse kadı tarafından bir vâsi tayin edilirdi¹¹⁹.

Çalışma kapsamında incelenen 1703-1710 tarihli tereke kayıtlarında toplam 155 kişinin birbirinden farklı miktarlarda vasiyeti bulunmaktadır. Bunlar arasında Hacı Mustafa Efendi ibn el-merhûm Şeyh Mehmed'in 315.720 akçe vasiyeti bulunurken Ramazan Beşe ibn Mehmed'in 4.800 akçelik bir vasiyeti vardır. Terekeler arasında en düşük miktardaki vasiyet Erfizlizâde İsmail Efendi ibn Hacı Ahmed Ağa'nın 120 akçe değerindeki vasiyetidir¹²⁰.

3.5 TEREKE TAKSİMİ

Techiz-tekfîn masraflarının giderilmesi, borçların ödenmesi ve vasiyetlerin yerine getirilmesinden sonra tereke, vârisler arasında paylaşılırdı. Bu paylaşım İslâm Miras Hukuku'nun ön gördüğü şekilde yapıp, taksim gerçekleştirilirdi:

1. Ashâbu'l-ferâiz,
2. Asabe-i nesebiye,

¹¹⁹ Öztürk, *İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo Ekonomik Tahlil)*, ss. 95-97; Barkan, a.g.e., ss. 19-20; Özdeğer, a.g.e., ss. 11-13; Döndüren, a.g.e., ss. 316-320.

¹²⁰ B.Ş.S, B-190, vr. 134a, 89b; B-155, vr. 53a. Kayıtlarda geçen vasiyetlerden örnekler için bkz. B.Ş.S, B-188, vr. 50a, 4b, 37b, 42b, 24a, 24b, 34a, 4a, 56b, 53a; B.Ş.S, B-190, vr. 85b, 113b, 125b, 28b, 44b, 47b, 36a, 30b, 97b; B.Ş.S, B-155, vr. 12b, 15b, 3a, 43b, 24b, 40b, 12b, 24b, 92a, 28b, 42a.

3. Asabe-i sebebiye,
4. Nesebeden ashâb-ı ferâize reddeden,
5. Zevi'l-erhâm,
6. Mevle'l-muvâlât,
7. Mukarrun leh bi'n-neseb ale'l-gayr,
8. Musâ leh bima zade ale's-sülüs,
9. Beytü'l-mâl¹²¹.

3.5.1 Ashâbu'l-ferâiz

Ashâbu'l-ferâiz, mirastan pay alacak, birinci derece mirasçılarını ifade etmektedir. Bu hisseler Kur'an, sünnet ve icma ile tespit olduğundan, ikinci derece olarak mirasçı olan kimseler ancak bu grubun bulunmadığı ya da bulunup, aldıkları hisselerden geriye bir şey kaldığı takdirde hisse alabilirlerdi. Ashâbu'l-ferâiz sayısı toplam on iki olmakla birlikte, bunlardan onu nesebî, ikisi de sebebi (karı-koca) dir. Bu grubun içinde toplam yedi kadın, üç erkek vardır¹²²:

- 1) Baba (eb),
- 2) Babanın babası (cedd-i sahih),
- 3) Anne bir kardeş (ah li-üm),
- 4) Anne (üm),
- 5) Annenin annesi, babanın babası (cedde-i sahiha),
- 6) Öz kız (bint, sulbiyye),
- 7) Oğlun kızı (bintü'l- ibn),
- 8) Anne-baba bir kız kardeş (uht lehuma),
- 9) Baba bir kız kardeş (uht li-eb),
- 10) Anne bir kız kardeş (uht li-üm),
- 11) Koca (zevc),
- 12) Karı (zevce).

Neseb olarak mirasçılardan olan ilk on kişi içerisinde, yedi kişinin kadın olması dikkat çekmektedir. Bu durumun, Kur'an ve sünnet emirleriyle, kadın mirasçıların haklarının ön plana çıkartılmasından ileri geldiği düşünülmektedir.

¹²¹ Döndüren, a.g.e., ss. 320-321.

¹²² Öztürk, *İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo Ekonomik Tahlil)*, s. 98.

Ashâbu'l-ferâiz olarak ifade edilen hisse sahiplerinin sayıları kırka kadar çıkabilmektedir. Yukarıda üzerinde durulduğu gibi bazı farz hisse sahiplerinin mirastan aldıkları paylar şu şekildedir¹²³:

Koca, vefat eden kişinin kızı, oğlu ya da oğlunun oğlu veya kızı ile beraber bulunursa $\frac{1}{4}$ hisse alırken, bunların bulunmadığı durumlarda $\frac{1}{2}$ hisse almaktadır. Nitekim kocalarından başka da vârisleri bulunan İhsan bint Hüseyin ile Ümmühan bint Hacı Mehmed'in eşleri miraslarından $\frac{1}{4}$ oranında pay almışlardır¹²⁴. Bununla birlikte söz konusu terekelerde vâris olarak sadece eşlerin bulunması halinde $\frac{1}{2}$ oranında hisse pay edilmiştir. Bu anlamda Fatma bint Arif Mehmed Efendi'nin eşi İsmail Efendi pay edilen 7.225 akçeden 3.612 akçe, Aişe bint Abdullah'ın eşi Mehmed Beşe 3.501 akçelik hisseden 1.750 akçe pay almıştır¹²⁵.

Karı, vefat eden kişinin kızı, oğlu ya da oğlunun oğlu veya kızı ile beraber bulunursa $\frac{1}{8}$ hisse alırken, bunlardan hiçbiri bulunmazsa $\frac{1}{4}$ hisse almaktadır. İncelenen terekelerde eşin ölmesi durumunda kadınlar kendilerinden başka mirasçıların da olması durumunda $\frac{1}{8}$ oranında pay almışlardır. Örneğin Mehmed Ağa ibn El-Hac Ebubekir'in eşi Halime Hatun pay edilen 792 kuruştan 99 kuruş, Es-Seyyid Hacı Mehmed'in eşi Amine 4.140 akçeden 517 akçe ve son olarak Ahmed Efendi ibn Mahmud'un eşi Hatice ise toplam 19.489 akçeden 2.436 akçe pay almıştır¹²⁶. Vefat eden kişinin vârisi durumunda sadece kadının bulunması halinde ise terekelerde eş sadece $\frac{1}{4}$ oranında hisse alarak, mal beytü'l-mâla kalmıştır. Bununla ilgili olarak Mehmed Beşe ibn Abdülkerim'in eşi Aişe Hatun 1.540 akçelik servetten $\frac{1}{4}$ oranında 112 akçe, Pehlivan Süleyman Beşe'nin eşi Afife 1.088 akçeden 272 akçe alırken Es-Seyyid Hacı Mustafa ibn Es-Seyyid Mustafa'nın eşi Fatma pay edilen 80 kuruştan 20 akçe almıştır¹²⁷.

¹²³ Barkan, a.g.e., ss. 20-21; Öztürk, *İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo Ekonomik Tahlil)*, ss. 98-99; Özdeğer, a.g.e., ss. 13-14.

¹²⁴ B.Ş.S, B-188, vr. 7b; B.Ş.S, B-190, vr. 5a; B.Ş.S, B-155, vr. 73a. Terekelerde $\frac{1}{4}$ oranında alınan hisselerden örnekler için bkz. B.Ş.S, B-188, vr. 11a, 14b, 53b, 51b, 49a, 45b, 42b; B.Ş.S, B-190, vr. 7b, 9a, 27b, 30a, 34a, 39b, 47b; B-155, vr. 4a, 7b.

¹²⁵ B.Ş.S, B-190, vr. 3a; B.Ş.S, B-155, vr. 10a.

¹²⁶ B.Ş.S, B-188, vr. 3a; B.Ş.S, B-190, vr. 5a; B-155, vr. 11a. Diğer örnekler için bkz. B.Ş.S, B-188, vr. 13a, 13a, 14b, 30b, 33a; B.Ş.S, B-190, vr. 50a, 81b, 113a, 117b; B.Ş.S, B-155, vr. 9a, 11b, 98b, 90a.

¹²⁷ B.Ş.S, B-188, vr. 31b; B.Ş.S, B-190, vr. 31b; B.Ş.S, B-155, vr. 69a. Terekelerde $\frac{1}{4}$ oranında alınan hisselerden örnekler için bkz. B.Ş.S, B-190, vr. 50a, 81b, 113a, 117b; B.Ş.S, B-155, vr. 20b, 91a.

Baba, vefat eden kişinin oğlu veya oğlunun oğlu ile birlikte bulunursa 1/6, ölenin kızı veya oğlunun kızı ile birlikte bulunursa 1/6 ve kalanını alır. Bunların bulunmadığı durumlarda ise baba, diğer farz sahiplerinin hisselerinden geriye kalanı alırken, farz sahibi kimselerin bulunmadığı takdirde geriye kalan tüm hisseyi alır. İncelenen terekelerde vâris olarak bulunan baba, mirastan 1/6 oranında pay almıştır. Bu kayıtlardan İhsan bint Mustafa'nın babası toplam 12.250 akçeden 2.041 akçe, Rukiye bint Hacı Habib'in babası 59.712 akçeden 9.952 akçe ve Ümmühan bint Mehmed'in babası 9.609 akçeden 1.601 akçe pay almıştır¹²⁸. Bunun dışından söz konusu terekelerde sadece babanın vâris olarak bulunduğu bir kayıt bulunmamaktadır.

Anne, vefat eden kişinin oğlu, kızı, oğlunun oğlu veya kızı hangi taraftan olursa olsun ölenin birden fazla kardeşi ile beraber bulunduğu takdirde 1/6, bu kişilerin bulunmadığı takdirde ise 1/3 pay alır. Yine anne babanın ve karı/kocanın bulunduğu takdirde karı/koca hisselerini aldıktan sonra kalan payın 1/3'ünü alır. Bu kapsam dâhilinde incelenen terekelerde anneler, vefat eden kişinin oğlu, kızı, oğlunun oğlu veya kızı ve eğer var ise kardeşleri ile bulunduğu durumlarda 1/6 oranında hisse almıştır. Bununla ilgili olarak Hasan Halife ibn Hamza Efendi'nin 13.317 akçelik mirasından annesi 2.219 akçe almıştır. Yine bununla benzer şekilde Abide bint Hasan'ın annesi 2.950 akçeden 491 akçe ve İbrahim ibn Hacı Receb'in annesi toplam 131 kuruş olan toplam mirastan 21 kuruş almıştır¹²⁹.

3.5.2 Asabe-i Nesebiye

Birinci dereceden fâriza sahipleri hisselerini aldıktan sonra terekede bir şey kalmışsa neseb bakımından asabe olan, yani ölene erkek tarafından bağlanan erkekler, mirastan hisselerini alırlar. Eğer vefat eden kişinin birinci dereceden mirasçısı yoksa bu kişiler terekenin tamamını alabilmektedirler.

Asabe-i nesebiye üç kısımdan oluşmaktadır:

- **Bi nefsih-i asabe:** Vefat eden ile aralarına kadın girmeyen erkek hısımları kapsamaktadır. Bunlar:

¹²⁸ B.Ş.S, B-188, vr. 36a; B.Ş.S, B-190, vr. 30a; B.Ş.S, B-155, vr. 16b. Terekelerde 1/6 oranında alınan hisselerden örnekler için bkz. B.Ş.S, B-188, vr. 18a, 35a, 36a2; B.Ş.S, B-190, vr. 23a, 26a, 38b, 42b, 43b, 57a; B.Ş.S, B-155, vr. 1b, 7b, 7a, 29b, 33a, 49a.

¹²⁹ B.Ş.S, B-188, vr. 3a; B.Ş.S, B-190, vr. 6a; B.Ş.S, B-155, vr. 3a. Söz konusu diğer kayıtlar için bkz. B.Ş.S, B-188, vr. 14a, 39b; B.Ş.S, B-190, vr. 30a, 42b; B.Ş.S, B-155, vr. 21b.

- a) oğullar, oğulların oğulları,
- b) baba ve babanın babası,
- c) ana-baba bir veya baba bir erkek kardeşler ve bu kardeşlerin oğulları,
- d) ölünün ana-baba bir veya baba bir amcaları ve bunların oğulları.

Bu dört gruptan bir önceki olan her zaman mirastan pay almaktadır. Bir başka ifade ile oğul varken oğlunun oğlu, baba varken babanın babası sâkıt olmaktadır. Vefat eden kişinin oğlu ile babası asabe olarak kaldığında oğlu tercih edilir. Baba, farz hisse sahibi olarak 1/6 alırken, oğul 5/6'yı alır. Ölen kişinin oğlu ile yine ölen kişinin baba ya da annesi ile karşılaşırsa, baba veya anne 1/6 hisse alır, oğul ise 5/6 pay alır¹³⁰. Mirasçı olarak oğul, ölenin eşi ve babası ile bulunduğu durumda, eş 1/8 oranında, baba 1/6 oranında mirastan pay almaktadır. Bu durumda oğul bu paylaşımından kalan tüm meblağı almış olur. Bununla ilgili olarak Mehmed Efendi ibn Hacı Hüseyin Ağa'nın toplam 6.309 akçe mirası vardır. Vârisi durumunda olan eşi bu mirastan 788 akçe, babası ise 1.051 akçe almıştır. Geriye kalan 4. 470 akçe ise oğluna kalmıştır¹³¹.

- **Bi-gayrihi asabe:** Bu grup, tek başına asabe olmayıp ashâb-ı ferâizden olan hısımlardır. Bu kişiler sadece erkek kardeşleriyle birlikte asabe olup, ölenin 4 kadın akrabasıdır. Bunlar;
  - a) oğul ile kızlar,
  - b) oğlunun oğlu ile beraber kızlar,
  - c) ana-baba bir erkek kardeşle beraber ana-baba bir kız kardeşler,
  - d) baba bir erkek kardeşle baba bir kız kardeşler¹³².

Araştırma kapsamında incelenen terekelerde vâris olarak bulunan bi-gayrihi asabe bulunmamaktadır.

- **Ma' gayrihi asabe:** Bu gruba sadece kız kardeşler dâhildir. Anne-baba bir ya da baba bir kız kardeşler kızlar veya oğul kızları ile beraber olduklarında ma'a'l-gayr olurlar¹³³.

---

¹³⁰ Barkan, a.g.e., ss. 21-22.

¹³¹ B.Ş.S, B-190, vr. 43b. Diğer örnekler için bkz. B.Ş.S, B-190, vr. b118b; B.Ş.S, B-155, vr. 16b.

¹³² Barkan, a.g.e., ss. 21-22.

¹³³ Öztürk, *İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo Ekonomik Tahlil)*, s. 99.

İncelenen kayıtlarda vâris olarak bulunan toplam 171 ma'gayrihi asabe vardır. Bu kimselerin mirastan aldıkları oranlar değişiklik göstermekte, net olarak belirtilen bir oran bulunmamaktadır.

3.5.3 Asabe-i Sebebiye

Azad edilen köle ya da câriyenin yukarıda ifade edildiği şekilde bir mirasçısı yoksa kendisini azad eden eski sahibi, kişinin mirasçısı olur¹³⁴. İncelenen terekelerde vâris olarak bulunan asabe-i sebebiye bulunmamaktadır.

3.5.4 Nesebeden Ashâb-i Ferâize Redden

Miras paylaşımında ikinci ve üçüncü dereceden mirasçının olmadığı durumda, birinci dereceden mirasçı olan ashâb-ı ferâize kalan hisse pay edilir¹³⁵. Söz konusu kayıtlarda bu şekilde tekrar paylaşımına gidilen bir tereke mevcut bulunmamaktadır.

3.5.5 Zevi'l-erhâm

Zevi'l-erhâm, ölenin kan hısımlarını ifade etmektedir. Kişinin eğer ashâb-ı ferâizden, asabe-i nesebiye ve asabe-i sebebiyeden mirasçısı yoksa tereke, vefat eden kişinin kızlarının çocuklarına, oğlun kızlarının çocuklarına, araya giren büyük babalara ve ananın babasının anasına, kız kardeşin erkek ve kız çocuklarına, erkek kardeşin kızları ve bunların çocuklarına ve son olarak halalara, anne bir amcalara, teyzelere, dayılara ve amca kızlarına pay edilmektedir¹³⁶. Değerlendirilen terekelerde bu kapsam dâhilinde zevi'l-erhâm bulunmamaktadır.

3.5.6 Mevle'l-muvâlât

Bir şahsın Müslüman olurken himayesi altına girdiği kişi, onun mevlası'dır. Bu durumda mevla olan, mevla olduğu kişinin daha yakın bir akrabası yoksa mirasçısı olmaktadır¹³⁷. Araştırma kapsamında incelenen tereke kayıtlarında "mevle'l-muvâlât" olarak kayıtlı hisse sahibi yoktur.

---

¹³⁴ Özdeğer, a.g.e., s. 14.

¹³⁵ Öztürk, *İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo Ekonomik Tahlil)*, s. 100; Özdeğer, a.g.e., s. 14.

¹³⁶ Döndüren, a.g.e., s. 321.

¹³⁷ Barkan, a.g.e., s. 23.

3.5.7 Mukarrun Leh Bi'n-Neseb Ale'l-Gayr

Vefat eden kişi, sağlığında herhangi biri için “bu benim kardeşimdir” gibi bir ifade ile ikrarda bulunursa, bu kişi mirastan pay alabilmektedir¹³⁸. Araştırma kapsamında incelenen tereke kayıtlarında “mukarrun leh bi'n-neseb ale'l-gayr” olarak kayıtlı hisse sahibi bulunmamaktadır.

3.5.8 Musâ Leh Bima Zade Ale's-Sülüs

Vefat eden şahsın hiçbir mirasçısının olmadığı durumda, malının üçte birinden fazlasını veya tamamını birine vasiyet etmişse bu kişi vasiyet edilen malın üçte birden fazlasını veya tamamını alır. Eğer malın tamamı vasiyet edilmişse beytü'l-mâla bir şey kalmaz¹³⁹. İncelenen terekelerde bu şekilde bir kayıt mevcut değildir.

3.5.9 Beytü'l-mâl

Vefat eden şahsın hiçbir surette mirasçısının bulunmadığı ya da bulunsa dahi terekeden geriye bir şey kalması durumunda bu hisse beytü'l-mâla kalır. Eğer ölen şahıs kadın ve vârisi sadece eşi ise o, terekenin $\frac{1}{2}$ 'sini alır ve kalanı beytü'l-mâla intikal ederdi. Buna göre araştırma kapsamında değerlendirilen terekelerde bu hisseye göre paylaşım yapılmıştır. Mesela Saliha bint Abdullah'ın tek vârisi olan eşi Salih, pay edilen toplam 540 akçenin 270 akçesini almış ve kalanı beytü'l-mâla verilmiştir. Benzer şekilde Aişe bint Abdullah'ın eşi Mehmed Beşe, toplam 3.501 akçe olan eşinin mirasının 1.750 akçesini almış, geriye kalan para beytü'l-mâla verilmiştir¹⁴⁰. Vefat eden kişinin erkek olması durumunda, vâris olarak sadece karısı var ise bu sefer eş, $\frac{1}{4}$ oranında hissesini alır ve geri kalan $\frac{3}{4}$, beytü'l-mâla intikal ederdi¹⁴¹. Söz konusu kayıtlarda eşi olan kadınlar mirasın $\frac{1}{4}$ 'ünü almışlardır. Bu anlamda vefat eden Abdullah ibn Abdülkerim'in eşi Şeyhbaz, 380 akçe olan mirastan 95 akçe, Hamza Beşe ibn Hızır'ın eşi Kerime 10 kuruş servetten 2 buçuk kuruş almıştır. Aynı şekilde Hasan

¹³⁸ Özdeğer, a.g.e., s. 14.

¹³⁹ Döndüren, a.g.e., s. 323.

¹⁴⁰ B.Ş.S, B-190, vr. 110b; B.Ş.S, B-155, vr. 10a. Diğer $\frac{1}{2}$ oranında hisse paylaşımı için bkz. B-190, vr. 47a, 53a; B.Ş.S, B-155, vr. 17a, 27b, 38a, 68b, 73a, 74a.

¹⁴¹ Öztürk, *İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo Ekonomik Tahlil)*, s. 101.

Çelebi ibn Abdullah'ın eşi Hatice toplam 20 kuruş olan eşinin mirasından 5 kuruşluk bir pay almıştır¹⁴².

4. BELGELERİN TANITIMI

Osmanlı tarih araştırmalarında şer'iyeye sicilleri şüphesiz, en önemli kaynaklar arasında yer almaktadır. Osmanlı Devleti'nde sosyal hayata dair önemli bilgiler sunan bu defterler, merkez-taşra arasındaki yazışmaları da ihtiva etmesi bakımından değerlidir. Bursa, Osmanlı Devleti'nin ilk başkenti olması ve devlet teşkilatının temelini ilk burada atılması dolayısı ile önemli bir tarih şehridir. Bu bakımdan şehre ait sicil kayıtları da ayrı önem arz etmektedir. Osmanlılara ait en eski tarihli defterler Bursa Mahkeme Sicilleri arasında bulunmaktadır. Bursa şer'iyeye sicilleri içerisinde toplam 1062 defter bulunmaktadır. Bunlardan en eskisi, H. 860-891/ M. 1455-1486 tarihleri arasında kapsayan A 199/808 numaralı defter, en yenisi ise H. 1344/ M. 1923 tarihlerine tekabül eden D 37 numaralı defterdir¹⁴³.

Geniş bir kaynak yelpazesine sahip olan Bursa, bu sayede üzerine önemli çalışmaların yapıldığı şehir olarak da dikkat çekmektedir. Bu anlamda dikkat çeken ilk isim, tarihçilerin kutbu olarak değer gören Halil İnalçık'tır. Kendisinin yapmış olduğu çalışmalar, Bursa tarih çalışmalarında başvuru kaynakları arasında yer almaktadır¹⁴⁴. Bununla birlikte Özer Ergenç'in 16. yüzyılda, Bursa'nın sosyo-ekonomik durumu ile ilgili sicillere dayanan çalışması önemlidir¹⁴⁵. Bursa'nın ticaret hayatında önemli bir gelir kapısı ipeği ele alan çalışması ile Suraiya Faroqhi farklı açılardan şehri incelemiştir¹⁴⁶. Nurcan Abacı ise Osmanlı hukukunun sosyal hayatta nasıl işlerlik

¹⁴² B.Ş.S, B-188, vr. 28a; B.Ş.S, B-190, vr. 46b; B.Ş.S, B-155, vr. 20b. ¼ oranında yapılan hisse paylaşımları için bkz. B.Ş.S, B-188, vr. 31b; B.Ş.S, B-190, vr. 81b, 117b, 123b; B.Ş.S, B-155, vr. 69a.

¹⁴³ Hızlı, "Bursa Mahkeme Sicilleri Rehberi", s. 367.

¹⁴⁴ İnalçık, "Bursa I: XV. Asır Sanayi ve Ticaret Hayatına Dair Vesikalar", ss. 45-102; Halil İnalçık, "Osmanlı İdare, Sosyal, Ekonomik Tarihi ile İlgili Belgeler: Bursa Kadı Sicillerinden Seçmeler", *Belgeler*, C. X, S. 14 (1980), ss. 1-91; İnalçık, "Bursa and Commerce of the Levant", ss. 131-147.

¹⁴⁵ Bkz. Ergenç, a.g.e.

¹⁴⁶ Bkz. Suraiya Faroqhi, "Anayol Kavşağında Bursa: İran İpeği, Avrupa Rekabeti ve Yerel Ekonomi (1470-1700)", *Osmanlı Dünyasında Üretmek, Pazarlamak, Yaşamak*, 4. b., çev. Özgür TÜresay, Gül Çağalı Güven, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2018, ss. 97-132; Suraiya Faroqhi, "18. Yüzyıl Sonunda Osmanlı Loncaları: Bursa Örneği", *Osmanlı Dünyasında Üretmek, Pazarlamak, Yaşamak*, 4. b., çev. Özgür TÜresay, Gül Çağalı Güven, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2018, ss. 133-151; Suraiya Faroqhi, "Ticaret: 1480'lerde Bursa Tüccarları", *Osmanlı Dünyasında Üretmek, Pazarlamak, Yaşamak*, 4. b., çev. Özgür TÜresay, Gül Çağalı Güven, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2018, ss.153-177; "Köle Sahibi ve Kırsal Tefeci Olarak Bir Yapı Ustası: Sefer Mimarı Bursalı Hacı Abdullah", *Osmanlı Dünyasında Üretmek, Pazarlamak, Yaşamak*, 4. b., çev. Özgür TÜresay, Gül Çağalı Güven, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2018, ss. 153-177; Suraiya Faroqhi, "18. Yüzyıl Bursa'sında Zengin Olmak: Debbağ Hacı

kazandığını ele alan çalışması ile büyük oranda sicillerden yararlanmışır¹⁴⁷. Yine şehir tarihi çalışmalarında öne çıkan eseriyle Cafer Çiftçi şer'iyeye sicillerindeki vakıf muhasebe kayıtlarını inceleyerek, avâız vakıfları ve para vakıfları üzerinde çalışmıştır¹⁴⁸. Bu çalışmalarla birlikte Samettin Başol'un 17. yüzyıl sosyo-ekonomik hayatını vakıflar ve işlevlerini inceleyen doktora çalışması Bursa yerelinde önemlidir. Yapılan çalışmanın önemli kaynaklarından biri olan Hüseyin Özdeğer'in "1463-1640 Yılları Bursa Şehri Tereke Defterleri" adlı çalışması ise tereke çalışmalarında öne çıkan, şer'iyeye sicillerinden faydalanılarak ortaya konulmuş önemli bir kaynaktır¹⁴⁹.

4.1 B-188, B-190 VE B-155 NO'LU BURSA ŞER'İYYE SİCİLLERİ

"Tereke Kayıtlarına Göre Bursa Şehri'nde Ekonomik ve Sosyal Hayat (1703-1710)" adlı çalışmada birincil kaynak olarak, Bursa Şer'iyeye Sicilleri içerisinde yer alan üç defter kullanılmıştır. Defterler, Bursa Setbaşı Kütüphanesi'nde yer almaktadır. Çalışmada kullanılan 18. yüzyılın ilk on yılına tekabül eden söz konusu kayıtlar, sırası ile B-188 (H. 1115-1116/ M. 1703-1704), B-190 (H. 1116-1121/ M.1704-1709), ve B-155 (H. 1121-1122/ M. 1709-1710) numaralı defterlerdir.

Söz konusu şer'iyeye sicillerinin çoğunluğu tereke kayıtlarından oluşmakla birlikte, içerisinde çeşitli davalara ait vâsi tayini, boşanma hücceti ya da itak hücceti gibi belgeler de vardır. Bu defterlerden ilki B-188 numaraları Bursa Şer'iyeye Sicili'dir. Bu defter yıl aralığı olarak miladî 1703-1704 yıllarını kapsamakta, toplamda altmış beş varak, 130 sayfadan oluşmaktadır. Araştırmanın zaman aralığı olarak 1703'den başlamasının temel sebebi 18. yüzyılın başındaki üç yıla ait (1700-1703) sicillerin olmayışıdır. Bu yüzden 18. yüzyılın başlarına ait en erken kayıt B-188 numaralı defterdir. Defterde toplamda 155 tane tereke kaydı vardır. Bunların kırk dokuzu kadınlara, 102'si ise erkeklere ait tereke kayıtlarından oluşmaktadır. Defterde üstü çizilen ve araştırma kapsamına alınmayan toplam yedi tane tereke kaydı bulunmaktadır. Kayıtlarda yer alan kişiler birbirinden farklı olmakla birlikte çoğunluğu reâyâdan oluşmaktadır.

İbrahim'in Serveti", *Osmanlı Dünyasında Üretmek, Pazarlamak, Yaşamak*, 4. b., çev. Özgür Türesay, Gül Çağalı Güven, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2018, ss. 199-216.

¹⁴⁷ Abacı, a.g.e.

¹⁴⁸ Cafer Çiftçi, *Bursa'da Vakıfların Sosyo-Ekonomik İşlevleri*, Gaye Kitabevi, 2004.

¹⁴⁹ Özdeğer, a.g.e.

İncelenen ikinci defter ise B-190 numaralı olup, miladî 1704-1709 yıllarını kapsamaktadır. Tamamı 166 varak, 332 sayfadan oluşan defterde 313 tereke kaydı bulunmaktadır. Defterin 5. ve 98. varakları yanlışlıkla iki kere scan edilmiştir. Bu yüzden 166 varak olarak tasnif edilmiştir. Ayrıca on tane üstü çizili, değerlendirmeye alınmayan tereke kaydı vardır. İncelenen kayıtlardan 110'u kadınlara, 202'si ise erkeklere ait terekelerdir. Zaman aralığının uzun olmasından ötürü defterin ihtiva ettiği bilgiler de şüphesiz yoğun olmaktadır.

Son olarak miladî 1709-1710 tarihlerine tekabül eden B-155 numaralı defter çalışma kapsamında incelenmiştir. Bu defter toplam 116 varak ve 232 sayfadan meydana gelmektedir. Fakat 56, 61, 63 ve 103. varakları birbirini tekrar etmekte ve bunun dışında altı adet tereke kaydının üzeri çizilmiş olduğundan değerlendirmeye alınamamıştır. Defterde yer alan toplam 189 tereke kaydından seksen dokuzu kadınlara 99'u ise erkeklere aittir.

Daha önce ifade edildiği gibi sadece terekelerden oluşmayan bu defterlerde farklı dava konuları da yer almaktadır. Bu araştırma kapsamında sadece tereke kayıtları ele alınmış ve bunlar üzerinden çıkarımlar yapılmıştır. İlk olarak söz konusu kütüphânedeki temin edilen şer'iyeye sicilleri, günümüz Türkçesine çevrilmiş ve içerisindeki bilgiler farklı kategorilerde değerlendirilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

1703-1710 TEREKE KAYITLARINA GÖRE BURSA'DA SOSYAL HAYAT

1. TEREKE SAHİPLERİNİN MEDENİ HÂLLERİNE VE VÂRİS YAPILARINA GÖRE DAĞILIMI

18. yüzyılın ilk on yılına tekabül eden araştırma kapsamında toplamda üç şer'iyeye sicili incelenip, bunlar içerisinde yoğun bir şekilde bulunan tereke kayıtları farklı açılardan değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda elde edilen veriler farklı kategorilerde ele alınmıştır. Söz konusu kayıtlar incelenirken ilk olarak veriler kadın ve erkek tereke sahipleri olarak ayrılmıştır. Tablo 1'de de listelendiği gibi üç defterde bulunan toplam tereke kaydı 657'dir. Bunların 248'i kadın, 403'ü erkek ve altısı çeşitli sebeplerden dolayı metin kısmı okunamayıp, cinsiyeti bilinmeyen kişilere ait muhalefât listesidir¹⁵⁰.

Tablo 1: B-188, B-190 ve B-155 No'lu Şer'iyeye Sicilinde Yer Alan Tereke Dağılımı

Sicil No	Kadın	Erkek	Bilinmeyen	Toplam
B-188	49	102	4	155
B-190	110	202	1	313
B-155	89	99	1	189
Toplam	248	403	6	657

1.1 TEREKE SAHİPLERİNİN MEDENİ HÂLLERİNE GÖRE DAĞILIMI

Tereke sahiplerinin medeni hâllerini belirlerken ilk olarak, yukarıda da değinildiği gibi, kadın-erkek olarak cinsiyet temelli bir ayırım yapılmıştır. Sonrasında ise daha sağlıklı veriler elde etmek için her iki grup evli, bekâr, dul ve medeni durumu belirsiz adı altında ayrılmıştır. Bununla birlikte menşelerine bakıldığında ibn Abdullah ya da bint Abdullah olarak kaydedilenler de ayrı bir başlık altında incelenmiş ve sınıflandırılmıştır.

Kişilerin medeni hâllere göre dağılımında ilk olarak, tereke kayıtlarında vefat eden kişinin tanıtımı kısmında yer alan ifadelerden yola çıkarak evli-bekâr ayrımı yapılmıştır. Eşlerden herhangi birinin ölümü sırasında, vâris olarak zevc ya da

¹⁵⁰ Bkz. B.Ş.S, B-188; B.Ş.S, B-190; B.Ş.S, B-155.

zevcelerinin bulunmuş olması onların evli olduğuna işaret etmektedir. Bu sebepten dolayı bu kişiler evli grubuna dâhil edilmiştir. Ölüm sırasında terekede vârisler arasında eşler yerine çocukların olması durumunda, bu kişiler dul olarak değerlendirilmiştir. Eşlerin terekede vârisler arasında yer almayışı üç duruma bağlıdır; kocasından önce vefat etmiş olabilir, boşanmış olabilir ya da çocukların annesi cârîye ise mirasçı durumunda gözükmeyebilir¹⁵¹. Bekâr olarak değerlendirmeye alınanlar ise mirasçıları arasında zevce, zevce ve çocukları olmayanlardır. Bu kişilerin mirasçıları genellikle anne-babaları ya da kardeşleridir¹⁵².

Bursa, 15. yüzyıldan itibaren gerek coğrafi konumu gerekse ticaret hayatındaki hareketliliği ile farklı coğrafyalardan gelen tacirlerin uğrak yeri hâline gelmiştir. Bu sebeple şüphesiz uzak diyarlardan gelip, ömrü vefa etmediği için bu şehirde vefat eden birçok kimse vardır. Buna ek olarak Bursa'dan kalkıp farklı amaçlarla değişik şehir ve bölgelere giden insanlar da vardır. Bu sebeple denilebilir ki coğrafyalar arası karşılıklı bir trafik söz konusudur. Kişileri medeni hâllerine göre sınıflandırırken bu kişiler, vârisleri olmadığı ya da tereke listelerinde belirtilmediği için bekâr kategorisi altında değerlendirilmiştir. Çünkü daha önce belirtildiği gibi misafir olarak gittikleri yerde vefat eden kişilerin malları beytü'l-mâla kalmakta, daha sonra çıkan mirasçılar haklarını buradan alabilmekteydi.

İncelenen üç defterde misafir olarak şehre gelip, ölenlerin toplam sayısı on sekizi erkek, biri kadın olmak üzere on dokuzdur¹⁵³. Fakat bunlardan yedi tanesinin vârisleri belli ve isimleri tereke listelerinde gösterilmiş olduğundan bekâr olarak kaydedilmemiştir. Kayıtlara göre sadece Bursa'dan Antalya'ya seyahat maksadıyla giden Şerife Fatma bint Es-Seyyid Salih Çelebi isimli hatun vardır. Kendisi Antalya'da vefat etmiş ve arkasında bir eş, iki kız ve bir de annesini bırakmıştır¹⁵⁴. Buna ek olarak, Manyas'ta vefat eden Hacı Sadık ibn Hacı Abdullah'ın bir eşi, bir anne ve bir erkek kardeşi¹⁵⁵, Rumili'nde vefat eden Emir Beşe ibn Osman ibn Abdullah'ın bir eşi¹⁵⁶, Bursa'da Han-ı Cedîd'de vefat eden Es-Seyyid Hüseyin Çelebi ibn Mehmed'in anne ve

¹⁵¹ Öztürk, *İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo Ekonomik Tahlil)*, s. 105.

¹⁵² Bu konu üzerinde ileriki bölümlerde daha ayrıntılı olarak durulacaktır.

¹⁵³ B.Ş.S, B-188, vr. 37b,13a, 26b, 2b, 43b, 43a; B.Ş.S, B-155, vr. 72a, 53a, 53a, 2b; B.Ş.S, B-190, vr. 101b, 77a, 58a, 118b, 11b, 109b, 68a, 50b, 11a.

¹⁵⁴ B.Ş.S, B-155, vr. 72a.

¹⁵⁵ B.Ş.S, B-188, vr. 2b .

¹⁵⁶ B.Ş.S, B-190, vr. 58a.

babası ile beraber bir eşi ve bir oğlu¹⁵⁷, yine aynı handa vefat eden Süleyman Çavuş ibn Fazıl'ın bir eşi ve bir oğlu¹⁵⁸, Bursa'da vefat eden Sahan Beşe ibn Beşir ibn Ahmed'in sadece babası¹⁵⁹, son olarak da Bursa'dan giderek İstanbul'da vefat eden Veli Efendi ibn Ali'nin bir eşi ve iki oğlu vârisleri arasındadır¹⁶⁰. Bunların gerek Bursa dışında ve gerekse Bursa'da misafir olarak vefat edip, geride eşlerini bıraktıkları için evli olarak kaydedilen kişilerdir. Bunun dışında misafir olarak vefat eden ve geride vâris bırakmadıkları için bekâr olarak kaydedilen on iki kişi vardır. Bu kişilerin sonradan çıkabilecek mirasçıları olabilmekle birlikte, kayıtlara geçmiş bir şey olmadığından dolayı bekâr olarak kaydedilmiştir¹⁶¹.

Tablo 1'de görüldüğü gibi incelenen defterlerin % 62,3'ü erkek, % 37,6'sı ise kadın terekelerinden oluşmaktadır. Burada ölüm oranlarının erkeklerde daha fazla olduğu ilk olarak akla gelebilmektedir. Fakat bu genelleme tehlikeli olabilmektedir. Çünkü toplam nüfusun yüzde kaçının tereke taksimi için mahkemeye başvurduğu bilinmemektedir. Dolayısı ile bu oran üzerinden ölüm-doğum oranlarını hesap etmek mümkün değildir.

İncelenen terekelerde kadınlara ait toplam 248 kayıt mevcuttur. Bu kayıtlara bakıldığında bunun % 81,04 oranını evliler, % 8,06 oranını dullar ve % 5,64 oranını bekârlar ve % 5,24 oranını ise vârisi olmayan, malı beytü'l-mâla kalan kadınlar oluşturmaktadır. Tablo 2'de de görüldüğü üzere incelenen defterlerde toplumda evlilik oranının yüksek olduğu, bunu takiben bekârlığın ise fazla tercih edilmediği düşünülmektedir. Bununla birlikte toplumda dul olanlar, dönemin koşulları düşünüldüğünde fazla sayılmamaktadır. Ölüm, boşanma vs. gibi nedenlerle dul kalanların, tereke taksiminden sonraki akıbeti ise aslında başka bir araştırmanın konusu olması gerekmektedir. Çünkü mal paylaşımından sonra evlenen kadın ve erkek sayısı muhtemelen artmışsa da bununla ilgili herhangi bir şey söylemek şer'iyeye sicillerine göre maalesef imkânsızdır.

---

¹⁵⁷ B.Ş.S, B-190, vr. 118b.

¹⁵⁸ B.Ş.S, B-190, vr. 111b.

¹⁵⁹ B.Ş.S, B-190, vr. 109b.

¹⁶⁰ B.Ş.S, B-190, vr. 68a.

¹⁶¹ B.Ş.S, B-188, vr. 37b, 13a, 26a, 43b, 43a; B.Ş.S, B-155, vr. 53a, 53a, 2b; B.S.Ş, B-190, vr. 101b, 77a, 50b, 11a.

Tablo 2: Tereke Sahiplerinin Medeni Hâllerine ve Menşelerine Göre Ayrımını Gösteren Tablo

Sicil No	KADIN (248 Kadın)				ERKEK (403 Erkek)				İBN/BİNT ABDULLAH	
	Evli	Dul	Bekâr	Vârissiz	Evli	Dul	Bekâr	Vârissiz	Kadın	Erkek
B-188	46	2	1	0	72	6	9	15	7	24
	B-190	87	12	4	7	152	13	7	30	19
B-155	68	6	9	6	72	9	9	9	23	19
	Toplam	201	20	14	13	296	28	25	54	49

İncelenen üç defterde erkeklere ait toplam 403 tereke kaydı bulunmaktadır. Bunlardan % 73,45'i evli, % 6,94'ü duldur. Bekârlar ve mirasçısı olmadan vefat edenlerin ise % 6,20'si bekâr, % 13,39'u vâriissizdir. Bu terekelerde arasında kadın ve erkeklerin büyük çoğunluğu evlidir. Dul erkeklerin sayısı ise azdır. İncelenen dönemdeki kayıtlara göre erkeklerin evlenmeye daha meyilli oldukları söylenilebilir. Bununla beraber vârisi olmadan ölen erkek sayısının, kadınların oranının neredeyse üç katı olması dikkat çekicidir. Belki de bu durumun sebebi, misafir olarak gittiği yerde vefat eden erkeklerin sayısının fazla olmasının bir yansımasıdır. Çünkü daha önce de ifade edildiği gibi seyahat sırasında vefat eden kişilerin toplam sayısı on dokuz olmakla beraber bunların içinde kadın olarak sadece Şerife Fatma bint Es-Seyyid Salih Çelebi bulunmaktadır¹⁶².

Osmanlı Devleti'nde baba adı "Abdullah" olan kişiler, çoğunlukla kölelikten gelme ya da sonradan Müslümanlığı kabul eden Hıristiyanları ifade etmektedir. Abdullah ismi Allah'ın kulu anlamına gelmektedir. Daha önce de ifade edildiği gibi köle kökenlilerin baba adı belli olmadığından ve Hıristiyanlıktan Müslümanlığa geçenlerin ise Hıristiyan baba ismini zikretmemek adına Abdullah ismi tercih

¹⁶² B.Ş.S, B-155, vr. 72a.

edilmiştir¹⁶³. Tereke kayıtlarında babası “Abdullah” olarak kaydedilenler, ayrı olarak inceleme altına alınmış ve sayıları tespit edilmiştir.

İncelenen tereke kayıtlarında baba adı “ibn/bint Abdullah” olarak kayıtlı toplam 126 kişi vardır. Bu sayı içerisinde “ibn-i Abdullah” olarak kayıtlı erkeklerin oranı % 61,11 (77 erkek), “bint Abdullah” olarak kayıtlı kadınların oranı ise % 38,88’dir (49 kadın)¹⁶⁴. Her iki oran karşılaştırıldığında baba adı “Abdullah” olanlar arasında erkeklerin sayıca fazla olduğu görülmektedir. Bununla birlikte 1591-1669 yılları arasında kapsayan ve İstanbul Askerî Kassâm defterlerini inceleyen Said Öztürk, çalışmasında baba adı “Abdullah” olan kişiler arasında sayıca kadınların erkeklerden fazla olduğu görülmektedir. Söz konusu değişkenlik farklı defterlerden alınan verilerle mümkün olabilmektedir. Çünkü tekrar ifade etmek gerekir ki tereke listeleri toplumun tamamına yönelik kayıtlar değildir.

1.2 VÂRİSLERİN YAPILARINA GÖRE TEREKE KAYITLARI

Vefat eden kişilerin geride bıraktıkları vârisler, tereke kayıtlarında ölen kişiye yakınlık dereceleri ile birlikte ifade edilmiştir. Özellikle sosyal tarih çalışmalarında, Osmanlı aile yapısının incelenmesinde önem arz eden bu veriler, dönemin yapısı ve servet dağılımının ne şekilde yapıldığı ile ilgili önemli ipuçları vermektedir.

İncelenen tereke kayıtlarından hareketle toplamda üç defterden elde edilen bilgiler ışığında vâris olarak nitelendirdiğimiz mirasçılar, Tablo 3’de yer aldığı şekliyle eş başta olmak üzere sırası ile oğul, kız çocuk, baba, anne, erkek kardeş, kız kardeş, haml¹⁶⁵ ve diğerleri olarak toplam dokuz başlık altında değerlendirilmiştir. Daha önce de ifade edildiği gibi incelenen üç defterde toplamda 657 kişiye ait tereke kaydı bulunurken, 67’sinin vârisi yoktur. Geriye kalan 590 kişinin dokuz başlık altında incelenen mirasçılarının toplamı 2004’tür.

---

¹⁶³ Baba ismi “Abdullah” olan herkesin Müslümanlığı sonradan kabul etmiş bir Hıristiyan olması düşünülmemelidir. Çünkü söz konusu isim Müslümanlar arasında da yaygın olarak kullanılabilir. Araştırma kapsamında baba adı “Abdullah” olanlar Müslümanlığı sonradan kabul etmiş kişiler olarak değerlendirilmiştir. Bu sebeple, hata payını göz önüne alarak bu durumu yorumlamak gerekmektedir. Detaylı bilgi için bkz. Barkan, a.g.e., s. 11.

¹⁶⁴ Bkz. Tablo 2.

¹⁶⁵ Haml, anne karındaki çocuğu ifade etmektedir. Bkz. Ferit Devellioğlu, “Haml”, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara: Aydın Kitabevi, 2012, s. 370.

Tablo 3: Vârislerin Yapılarına Göre Tereke Kayıtları

Sicil No	Eş	Erkek Çocuk	Kız Çocuk	Baba	Anne	Erkek Kardeş	Kız Kardeş	Haml	Diğer	Toplam
B-188	121	89	103	11	42	22	22	3	28	441
B-190	252	238	214	44	47	39	115	18	47	1014
B-155	143	114	123	13	41	36	34	5	40	549
Toplam	516	441	440	68	130	97	171	26	115	2004
%	25,74	22,00	21,95	3,98	6,48	4,84	8,53	1,29	5,73	

1.2.1 Eş Sayısına Göre Vârisler

İncelenen tereke kayıtlarında, mirasçı olarak ifade edilen kişilerden 516'sını eşler oluşturmaktadır. Yüzde olarak bakıldığında bu oran, tüm vârisler arasından % 25,74'lük bir orana denk düşmektedir. Şer'î miras hukuku kapsamında da ele alındığı gibi eşler, birinci dereceden vâris grubunda bulunmaktadır. Tereke sahibinin mirasçıları arasında çocuklardan sonra gelen eşler, sayı itibari ile de önem teşkil etmektedir. Şüphesiz Osmanlı toplumsal tarih araştırmalarına yansıyan önemli bir konu da çok eşliliğin ne derece yaygın olduğu ile ilgilidir. Tereke kayıtlarından yola çıkılarak ele alınan bu alanda pek çok araştırma mevcuttur¹⁶⁶.

Tarih olarak 1703-1710 yıllarını kapsayan Bursa tereke kayıtlarına bakıldığında çok eşliliğin toplumda yaygın olmadığı görülmektedir. İncelenen defterlerde toplam evli erkek sayısı 296'dır. Bunların arasında 268 kişi tek eşlidir ve toplam sayıya oranı % 90,54'dür. Diğer bir ifade ile tereke sahibi vefat eden evli erkeklerin % 90,54'ü tek eşlidir. Bununla birlikte iki eşli olanların sayısı yirmi üç ve bunun genel sayıya oranı % 7,77'dir. Üç eşli olanlara bakıldığında ise bunlar iki eşlilere oranla sayı olarak daha azdır. Terekelerde üç eşlilerin genel oranı % 1,68'dir.

¹⁶⁶ Bu alanda yapılmış bazı çalışmalar için bkz. Öztürk, *İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo Ekonomik Tahlil)*, ss. 110-113; Ahmet Tabakoğlu, "Osmanlı Toplumunda Aile", *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi I*, Ankara: 92-96, 1992, ss. 92-96; Demirel, "1700-1730 Tarihlerinde Ankara'da Ailenin Niceliksel Yapısı", ss. 945-961; Ömer Demirel, Adnan Gürbüz, Muhiddin Tuş, "Osmanlılarda Ailenin Demografik Yapısı", *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi-II*, Ankara: Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları, 1992, ss. 89-153; Ömer Demirel, "Osmanlı Toplumunda Çok Eşlilik: 1670-1698 Yılları Arasında Bursa Örneği", *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, S. 23 (2008), ss. 85-100; Abdurrahman Kurt, "Polygamy in the Ottoman City of Bursa", *International Journal of Social Inquiry*, C. 6, S. 2 (2013), ss. 140-161.

Tablo 4: Eş Sayısına Göre Tereke Kayıtları

Sicil No	Evli Erkek	1 Eşli	2 Eşli	3 Eşli	Evli Kadın
B-188	72	67	4	1	46
B-190	152	134	16	2	87
B-155	72	67	3	2	68
Toplam	296	268	23	5	201

Bursa’da çokeşliliğin genel olarak tercih edilmediği görülmektedir. 1463-1640 yıllarını kapsayan, 2 tereke defteri üzerinden yapılan bir başka araştırmada ise 1092 erkeğin % 4,4’ü 2 eşli, % 0,1’i ise üç eşlidir¹⁶⁷. Haim Gerber’in 17. yüzyıla ait çalışmasında ise 200 evli erkeğin sadece % 1’inin çok eşli olduğu görülmüştür¹⁶⁸. Buna ek olarak 1839-1876 yıllarını kapsayan araştırmasında Abdurrahman Kurt, bu dönemde toplum genelinde tek eşlilik oranının % 97,8’i iki eşli olanların % 0,5’i dört kadın ile evli olanların ise % 0,3 oranında olduğunu ifade etmektedir¹⁶⁹.

Eş sayısının birden fazla olmasının temel nedeni olarak genellikle kişilerin çocuk sahibi olma istekleri olduğu öne sürülmektedir. Dönemin koşulları ve tedavi yöntemleri göz önüne alındığında söz konusu durumun mümkün olabileceği düşünülmekte ve kayıtlarda bu kişilere örnekler bulunmaktadır. Örneğin râcil olan Süleyman Beşe ibn Abdullah iki eşe sahip olmakla birlikte, hiç çocuğu bulunmamaktadır¹⁷⁰. Es-Seyyid Hacı Mehmed’in ise hiç çocuğu olmamasına rağmen iki eşi vardır¹⁷¹. Yine bunun gibi Yoğurtçuzâde Hüseyin ibn İbrahim de iki eşlidir ve çocuğu yoktur. Osman Beşe ibn Hacı Ali de iki eşli olmakla beraber çocuğu olmayan kişiler arasındadır¹⁷². Yörük Hacı Ali ibn Hasan da iki evlilik yapmış fakat çocuk sahibi olamamıştır¹⁷³. Üç evlilik yapan Rüstem Efendi ibn Receb’in ise tek erkek çocuğu vardır. Bunlar çocuk sahibi olabilmek adına yapılan evliliklere örnek verilebilmektedir.

Verilen bu örnekler çocuk sahibi olabilmek adına yapılan evlilikleri desteklemekle birlikte, eş sayısı ile çocuk sayısının doğru orantılı olduğunu da

¹⁶⁷ Özdeğer, a.g.e., ss. 49-50.

¹⁶⁸ Gerber, a.g.e., ss. 231-232.

¹⁶⁹ Kurt, *Bursa Sicillerine Göre Osmanlı Ailesi (1839-1876)*, s. 87.

¹⁷⁰ B.Ş.S, B-188, vr. 45b.

¹⁷¹ B.Ş.S, B-190, vr. 5a.

¹⁷² B.Ş.S, B-155, vr. 47b.

¹⁷³ B.Ş.S, B-190, vr. 23a.

göstermektedir. Hacı Mustafa Ağa ibn Hacı Hasan'a bakıldığında, kendisinin iki eşi olmakla birlikte iki tane de kızı vardır¹⁷⁴. Üç eşli Hafız Mehmed Efendi ibn Mustafa ise bir oğul, bir kız çocuk sahibidir¹⁷⁵. Üç kızı, iki oğlu olan Mustafa Çelebi ibn Hacı Ali ise yine iki eş sahibidir¹⁷⁶.

Genel olarak incelenen defterlerdeki verilere göre evlilik sayısı ile çocuk sahibi olma arasında kesin bir ilişki kurulamasa da kuşkusuz bu sebeple yapılan evlilikler bulunmaktadır. Nitekim Said Öztürk, yaptığı incelemede, çok eşliliğin temel sebebini çocuk sahibi olma isteğine bağlamıştır¹⁷⁷. Dönemin koşulları düşünüldüğünde çocuk sahibi olamayan ailelerin o günkü anlayışları doğrultusunda ikinci kez evlenmeleri normal karşılanmaktadır. Yukarıda verilen örnekler bu durumu doğrular nitelikte gözükmektedir. Bu kişilerin ekonomik durumlarına bakıldığında, durumu iyi olanların da düşük seviyede olanların da bu türden evlilikler yapabildiğini görülmektedir. Özellikle es-seyyid, beşe, el-hac, hafız, râcil gibi lakaplara sahip kişiler, bu anlamda öne çıkmaktadır. Yine bunların yanında "ibn Abdullah" olarak ifade edilen kişilerin de çok evlilik yaptığı anlaşılmaktadır¹⁷⁸.

1.2.2 Mirasçılarının Durumuna Göre Vârisler

İncelenen tereke kayıtlarından 584 kişinin geride bıraktığı vârislerden 441'i (% 22,00) bu kişilerin oğlu, 440'ı (% 21,95) kız çocuklarıdır. Bununla birlikte daha dünyaya gelmemiş, anne karnındaki çocukların durumuna bakıldığında bunların sayısı ise 26'dır (% 1,29). Kayıtlardaki diğer vârislerin oranına bakıldığında % 6,48 oranında anne, % 3,98 oranında baba bulunurken, % 4,84'lük kısmı erkek kardeş ve % 8,53'lük kesimi de kız kardeşler oluşturmaktadır. Kişilerin anne ve babalarının vâris olarak az sayıda olması, bu kimselerin vefat ettiğini akla getirmektedir. Aynı zamanda erkek ve kız kardeşlerin ise çoğunlukla bekâr olarak vefat eden kişilerin terekelerinde mirasçı olduğu dikkat çekmektedir. Bu açıdan değerlendirildiğinde Bursa yerelinde vârislerin çoğunlukla ashabu'l ferâizden oluştuğu gözlemlenmektedir. Söz konusu oranlar mukayese edildiğinde, kişinin çocukları vâris olarak ilk sırada yer alırken, onları eşler

¹⁷⁴ B.Ş.S, B-155, vr. 42a.

¹⁷⁵ B.Ş.S, B-155, vr. 40a.

¹⁷⁶ B.Ş.S, B-190, vr. 8b.

¹⁷⁷ Öztürk, *İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo Ekonomik Tahlil)*, ss. 112-113.

¹⁷⁸ B.Ş.S, B-190, vr. 102a.

takip etmektedir. Bununla birlikte kız kardeşlerin oran olarak anne-babadan önce gelmeleri çoğunun anne-babasının hayatta olmamasından kaynaklanmaktadır.

1.2.2.1 Bir Eşli Olup Malının Yarısı Beytü'l-Mâla Kalan Tereke Sahipleri

Osmanlı şer'î miras hukukunda miras taksimi yapılırken, kişilerin tereke sahibine yakınlığı önem teşkil etmektedir. Bununla birlikte vâris sayıları nispetinde, tereke miktarı değişiklik gösterebilirken, mirasçı olarak sadece kişilerin eşlerinin bulunması durumunda tereke topyekûn olarak bu kişilere kalmamaktaydı. Cinsiyete göre kişinin alacağı miktar, uygulanan söz konusu miras hukukuna göre değişmektedir. Eğer ölen kadın ise ve geride sadece mirasçı durumunda eşi varsa, bu kişi terekenin tamamından $\frac{1}{2}$ oranında bir pay alırken, geriye kalan $\frac{1}{2}$ 'lik oran beytü'l-mâla gitmekteydi. Fakat eğer vefat eden kişi erkek ise, geride kalan dul kadına tereke miktarından $\frac{1}{4}$ hisse verilmekte, kalan $\frac{3}{4}$ 'lük miras ise yine beytü'l-mâlın olmaktadır¹⁷⁹. İncelenen tereke kayıtlarına bakıldığında vâris olarak sadece eşleri olan ve bu yüzden terekenin bir miktarını beytü'l-mâl ile paylaşan toplam otuz dokuz kişi vardır. Bu kişilerden on dokuzu¹⁸⁰ kadın, yirmi biri¹⁸¹ erkektir.

Tablo 5: Bir Eşli Olup, Malı Beytü'l-Mâla Kalanlar

Sicil No	Kadın	Erkek	Toplam
B-188	1	4	5
B-190	9	10	19
B-155	8	7	15
Toplam	18	21	39

1.2.3 Vâris Sayılarına Göre Tereke Sahipleri

Araştırma kapsamında incelenen üç sicil defterinde toplam 657 kişinin tereke kaydı bulunmaktadır. Bu kişilerin mirasçısı konumunda bulunan, sayı olarak birbirinden farklı veriler söz konusudur. Bu kayıtlar içerisinde Tablo 6'ta de yer aldığı gibi, altmış yedi kişinin mirasçısı bulunmamaktadır.

Tablo 6: Vârissiz Tereke Sahipleri

Sicil No	Erkek	Kadın	Toplam
----------	-------	-------	--------

¹⁷⁹ Öztürk, *İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo Ekonomik Tahlil)*, s. 101.

¹⁸⁰ B.Ş.S, B-188, vr. 26a; B.Ş.S, B-190, vr. 3a, 18a, 28a, 34b, 37b, 52a, 73a, 94a, 110b; B.Ş.S, B-155, vr. 10a, 10b, 17a, 27b, 32a, 38a, 48a, 68b, .

¹⁸¹ B.Ş.S, B-188, vr. 26a, 31a, 31b, 28a; B.Ş.S, B-190, vr. 6a, 31b, 38a, 50a, 78b, 81b, 105b, 113a, 117b, 123b; B.Ş.S, B-155, vr. 8a, 20b, 50a, 55a, 69a, 91a, 96b.

B-188	15	0	15
B-190	30	7	37
B-155	9	6	15
Toplam	54	13	67

Mirasçısı bulunmayıp, malları beytü'l-mâla kalan bu kişilerin kimliklerine bakıldığında, birbirinden bağımsız olarak cündileri¹⁸², râcilleri¹⁸³, celepleri¹⁸⁴ ve ticaret, sefer vs. için gittikleri yerde vefat eden, misafir¹⁸⁵ olarak terekeleri tutulan şahıslar görülmektedir. Bu kişiler arasında Timurhan bint Abdullah isimli bir kadın, yine vârisiz olmakla birlikte, masraflar çıktıktan sonra geriye kalan 18.506 akçelik tüm malını zaviyeye bırakan tek kişidir¹⁸⁶. Belirtmek gerekir ki misafir olarak gittiği yerde vefat eden kişiler, sicil kayıtlarında ifade edildiği şekliyle vârisiz grubuna alınmış olsa da bunların gerçekten arkalarında bıraktıkları mirasçılarının olup-olmadığı belirlenememiştir. Bununla birlikte yine kayıtlara yansıyan, her ne kadar misafir olarak ifade edilse de arkada bıraktıkları vârislerinin kayıt altına alındığı durumlar da mümkündür. Bu kişiler arasında olan Es-Seyyid Abdülatif Çelebi ibn Şeyh, ticaret için geldiği Bursa'da vefat etmiştir. Tereke kaydında arkasında vâris olarak üç eş ve iki erkek kardeş bırakmıştır¹⁸⁷. Onun gibi yine misafir olan ve Bursa'da vefat eden Veli Efendi ibn Ali'nin de bir eşi ile birlikte iki oğlu mirasçıları olarak kaydedilmiştir¹⁸⁸. Misafir olarak belirtilen kişilerin genellikle yanlarındaki malları bu kapsam dâhilinde işlem görmektedir. Söz konusu malların miktarı fazla ise vârisler gelmekte ve taksim işlemi yapılmaktadır. Malların az olması durumunda ise bunlar, beytü'l-mâla kalmaktadır.

¹⁸² B.Ş.S, B-190, vr. 73b, B.Ş.S, B-155, vr. 2b.

¹⁸³ B.Ş.S, B-188, vr. 43b, 54a; B.Ş.S, B-190, vr. 31a, 39a, 93a, 95a, 118a, 119b; B.Ş.S, B-155, vr. 26b, 36b, 56a.

¹⁸⁴ B.Ş.S, B-188, vr. 10b.

¹⁸⁵ B.Ş.S, B-190, vr. 50b, 58a, 73a, 77a, 101b; B.Ş.S, B-155, vr. 2b, 53a, 53a, 72a.

¹⁸⁶ B.Ş.S, B-155, vr. 64a.

¹⁸⁷ B.Ş.S, B-190, vr. 40b.

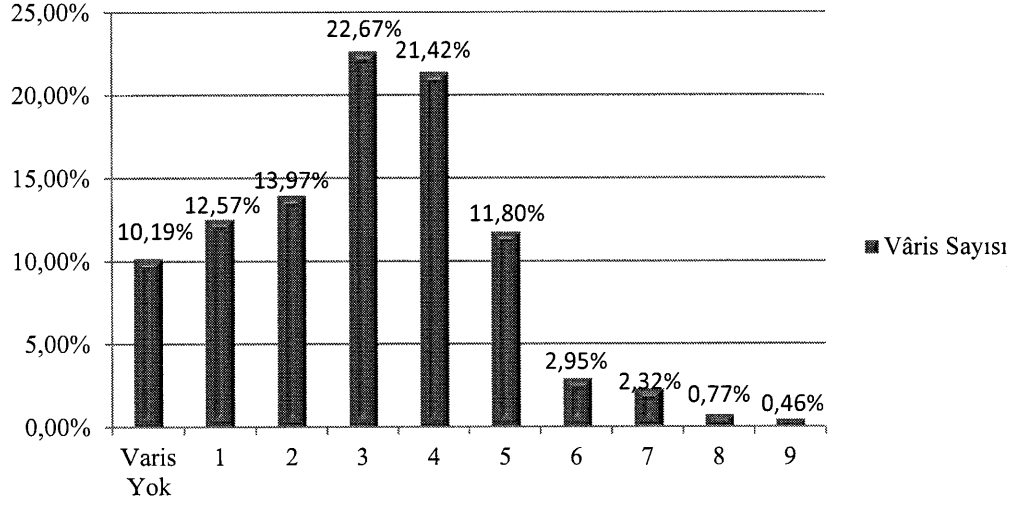
¹⁸⁸ B.Ş.S, B-190, vr. 68a. Diğer örnekler için bkz. B.Ş.S, B-190, vr. 111b, 118b.

Tablo 7: Vâris Sayısına Göre Tereke Sahipleri

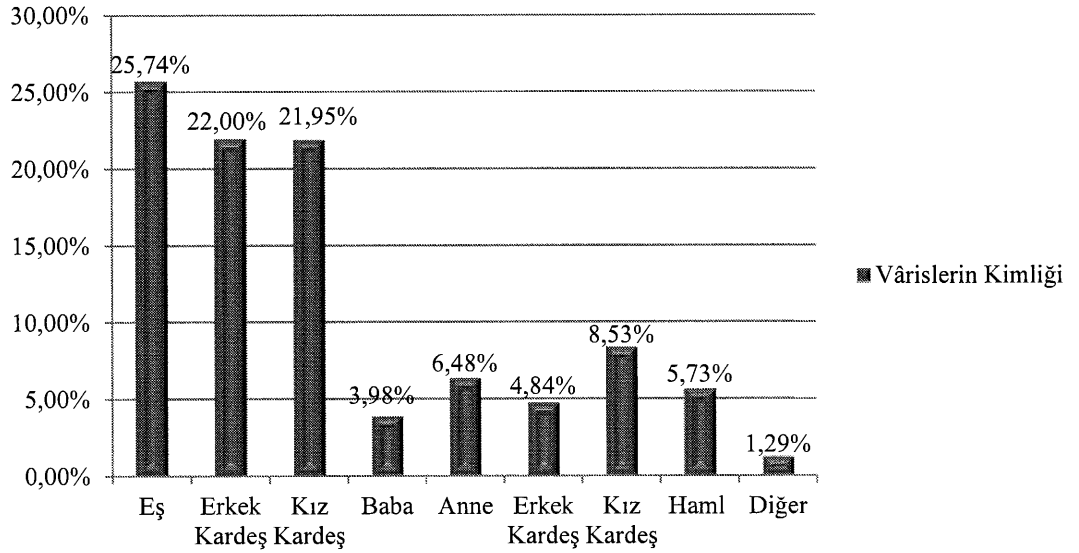
Sicil No	Vâris Yok	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Toplam
B-188	15	12	27	37	37	16	6	-	-	-	148
B-190	37	38	40	65	60	40	9	10	3	2	303
B-155	15	31	23	44	41	20	4	5	2	1	189
Toplam	67	81	90	146	138	76	19	15	5	3	644

Tablo 7’de de görüleceği üzere 1703-1710 yılları arasında Bursa’da kaydedilen terekelerde vefat edenlerin vâris sayılarına bakıldığında en az bir, en çok dokuz vâris miras taksiminden paylarını almışlardır. Genel çerçevede değerlendirildiğinde tereke sahiplerinin ağırlıklı olarak geride bıraktıkları üç ve dört vârisi bulunmaktadır.

Grafik 1: Vâris Sayılarının Yüzelik Oranı

Grafik 2: Vâris Yapılarına Göre Yüzelik Oranlar

Grafik 1’de belirtilen oranlarda daha net olarak görüldüğü gibi, tereke taksimi nadir olarak altı, yedi, sekiz ve dokuz kişi arasında paylaştırılmıştır. Bununla birlikte çoğunluk olarak bir, iki, üç ve dört kişi arasında servet dağılımı gerçekleştirilmiştir. Grafik 2’de incelenen vâris yapıları kısmında da ifade edildiği gibi bu kişileri genel olarak tereke sahibinin eşi, çocukları ve kardeşleri oluşturmaktadır. Bu yüzden mirasın

aile içinde paylaştırılıp, ikinci derece olarak ifade edilen kişilere mümkün mertebe bu taksimden hisse verilmediği söylenebilir.

2. MESLEK, UNVAN VE GÖREVLERİ BAKIMINDAN TEREKE SAHIPLERİ

Bireyin içinde yaşadığı toplumda, onu tanımlayan ve statüsünü belirleyen belli etkenler vardır. Bunların başında şüphesiz meslek ve unvanlar ilk sırada yer almaktadır. Tereke kayıtlarında kişilerin künye bilgilerinde meslek ve unvanları yer almakta ve bu bakımdan servet-statü ilişkisi hakkında bir inceleme yapılabilmektedir.

İncelenen üç defterde yer alan tereke sahipleri, daha önce de ifade edildiği gibi reâyâ ve askerîlere ait kayıtların bulunduğu defterlerdir ¹⁸⁹. Tereke sahipleri incelendiğinde, toplamda 348 kişinin unvanı belirtilmiştir. Bu unvanlar sırasıyla; beşe, çelevi, el-hac, efendi, bey, es-seyyid, ağa, şeyh, molladır. Genel olarak değerlendirildiğinde kayıt altına alınan toplam 657 tereke sahibinden 348 kişinin toplumda öne çıkan bu türden unvanlara sahip olması, kişilerin belli bir statü sahibi olduklarına işaret etmektedir. İncelenen tereke kayıtlarında bazı şahısların birden fazla unvana da sahip olduğu görülmüştür. Bu durumda bu kişilerin ilk unvanları dikkate alınmıştır.

Tablo 8: Unvanlara Göre Tereke Sahipleri

Sicil No	Beşe	Çelebi	El-Hac	Efendi	Bey	Es-Seyyid	Ağa	Şeyh	Molla
B-188	30	8	10	12	7	11	5	1	0
B-190	63	10	35	11	14	18	14	5	1
B-155	22	4	13	4	14	11	2	0	2
Toplam	115	22	58	27	35	40	21	6	3

Tablo 8’de yer aldığı gibi, kişilerin sahip oldukları unvanlar, bu kişilerin sosyal statüleri ile ilgili ipuçları verebilmektedir. Bu yüzden kısaca ifade edilirse;

Beşe: Paşa kelimesinden geldiği düşünülmektedir. Başa olarak da ifade edilen beşe unvanı, râcil sıfatı ile de zaman zaman kullanılmıştır. Bununla birlikte beşe,

¹⁸⁹ Osmanlı Devleti’nde askerî sınıftan kişiler, padişah beratı taşıyan, vergi muafiyeti olan geniş bir kesimi ifade etmektedir. Reâyâ ise vergi mükellefi olup, şehirli, köylü ve göçebeleri tanımlamaktadır. Bu iki sınıf arasında keskin bir ayrım olmamakla birlikte, yatay ve dikey geçişler mümkün olabilmektedir. Detaylı bilgi için bkz. İnalçık, “Raiyet Rüsümü”, ss. 595-600.

yeniçeri veya topçu, cebeci, bölük-başı, çavuş gibi kapıkulları arasındaki yaya askerlerini ifade etmek için kullanılmıştır¹⁹⁰. Araştırma kapsamında ele alınan kayıtlarda toplamda 115 kişi “beşe” unvanıyla ifade edilmiştir. İncelenen tereke kayıtlarındaki diğer unvanlarla karşılaştırıldığında, en fazla bu unvanın kullanıldığı görülmektedir.

Çelebi: Okuma bilen, okumuş, terbiyeli anlamlarına gelen çelebi ifadesi aynı zamanda ilmîye mensubu kişilerin, dinî hüviyet sahiplerinin ve büyük tüccar çocukları tarafından kullanılan bir unvan olmuştur¹⁹¹. Tereke kayıtlarında bu unvanla tanımlanan yirmi iki kişi vardır.

El-Hac: Hac vazifesini yerine getiren kişilerin kullandığı bir unvan olan “el-hac”, dönemin koşulları düşünüldüğünde şüphesiz zengin kişilerin yerine getirebileceği bir vazifeyi ifade etmekteydi¹⁹². İncelenen kayıtlarda toplamda elli sekiz kişinin bu unvanı kullandığı görülmektedir.

Efendi: Okuyup yazma bilenlerin kullandığı bir unvan olan “efendi”, Osmanlı idarî teşkilatının yapılanmasında önem teşkil eden, eğitilmiş, ilmiye sınıfı üyeleri tarafından özellikle kullanılmaktaydı¹⁹³. Bu kapsamda yirmi yedi kişi bu unvanla kaydedilmiştir.

Bey: Askerî ve mülkî büyük memurların ve büyük devlet adamlarının çocuklarının kullandığı “bey” unvanı, devletin son dönemlerinde umumiyetle daha az mevki sahibi olanlar için kullanılmaya başlamıştır¹⁹⁴. Bu sebeple şüphesiz son dönemlerde kullanımı yaygınlaşmıştır denebilir. Söz konusu defterlerden ele edilen verilere göre bu unvanla kaydedilen otuz beş kişi bulunmaktadır.

Es-Seyyid: Bu unvan, Peygamberin torunlarından olan Hz. Hüseyin ve Hz. Hasan soyundan gelenler için kullanılmaktadır. Osmanlı Devleti’nden önceki İslâm devletlerinde sahip oldukları özel konumlarını muhafaza eden seyyidler, vergi gibi

---

¹⁹⁰ Barkan, a.g.e., s. 15.

¹⁹¹ Mehmed Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarihi Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü I*, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1993, C. 1, s. 342; Özer Ergenç, “Osmanlı Klâsik Dönemindeki “Eşraf ve A’yan Üzerine Bazı Bilgiler”, *Osmanlı Araştırmaları/The Journal of Ottoman Studies*, S. 3 (1982), ss. 112-114.

¹⁹² Öztürk, *İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo Ekonomik Tahlil)*, s. 123.

¹⁹³ Pakalın, *Osmanlı Tarihi Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü I*, C. 1, s. 595.

¹⁹⁴ Pakalın, a.g.e., s. 213.

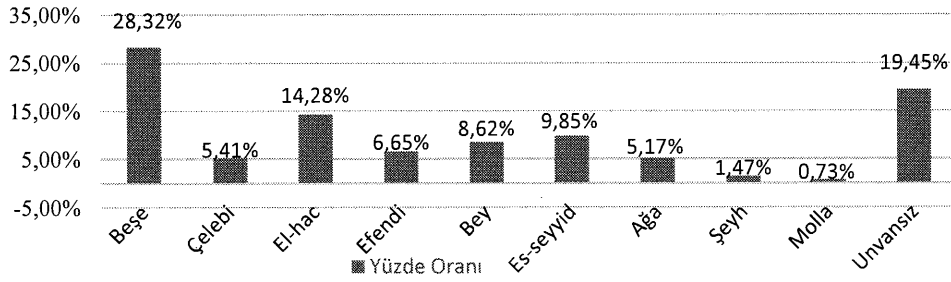
muafiyetlerden yararlanabilmişleridir¹⁹⁵. Kayıtlarda bu ünvanla kaydedilen kırk kişi bulunmaktadır. Diğer ünvanlarla kaydedilen şahıslarla karşılaştırıldığında Bursa'da seyyidlerin oldukça önemli bir yer tuttuğunu söylemek mümkündür.

Ağa: Ağa ünvanı ile birlikte tereke kayıtlarında yer alan yirmi bir kişi vardır. Bu kişiler, Osmanlı devletinde ordu, saray memuru ve mensupları için kullanıldığı gibi halkın ileri gelenleri, esnaf, kethüda ve yiğit başları, taşrada â'yân ve eşraflar için de kullanılabilmekteydi¹⁹⁶.

Şeyh: Bir tarikatın lideri için kullanılan şeyh ünvanı, aynı zamanda ilmiye sınıfından olan kişileri de ifade edebilirken, Osmanlı lonca teşkilatında görev alan kişiler için de kullanılabilmiştir¹⁹⁷. Bu sebeple geniş bir kullanım alanı olduğu ve farklı kesimden kişileri tanımlayabildiği ifade edilebilir. Bu şekilde defterlerde geçen sadece altı kişi vardır.

Molla: Osmanlılarda molla ünvanı, ilk zamanlarda müderrislikten sonraki mevleviyet pâyesi denilen dereceye ulaşan büyük âlimlerle, Süleymaniye müderrislerinden mansıp olarak 300 akçelik kadılık mesleğine geçen, 300 akçeden yukarı mevleviyete tayin edilen birinci sınıf kadınlara verilirdi. Daha sonraki dönemlerde bu ünvan daha geniş bir kitle için kullanılmış, medrese öğrencilerine dahi molla denilmeye başlanmıştır. İncelenen dönemdeki Bursa terekelerinde molla ünvanıyla kayıtlı üç kişi vardır¹⁹⁸.

Grafik 3: Tereke Kayıtlarında Yer Alan Ünvanların Dağılımı

¹⁹⁵ Öztürk, *İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo Ekonomik Tahlil)*, s. 123.

¹⁹⁶ Pakalın, *Osmanlı Tarihi Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü I*, C. 1, s. 21; Öztürk, *İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo Ekonomik Tahlil)*, s. 121.

¹⁹⁷ Pakalın, *Osmanlı Tarihi Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü III*, s. 346.

¹⁹⁸ Hamid Algar, "Molla", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA)*, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi (İSAM), 2005, C. 35, ss. 238-239.

İncelenen tereke kayıtlarında, insanların toplumda sahip oldukları unvanları değerlendirildiğinde, en fazla “beşe” unvanının kullanıldığı görülmektedir. Askerî sınıftan olan kişileri ifade eden bu terimin yaygın kullanımı şüphesiz, bu sınıf üyelerinin reâyâyâ göre ekonomik durumlarının iyi olmasından ve bu sebeple yargı mekanizmasını iyi kullanabildiklerinden kaynaklanmaktadır. Bununla birlikte tereke kayıtlarına geçen 248 kadının tümü “hatun” olarak ifade edilmiş olduğundan unvan grubuna alınmamıştır. Kalan 403 erkek arasında ise toplamda yetmiş dokuz kişi unvansız olarak kaydedilmiş, bu kişilerin erkek tereke sahipleri arasındaki oranı % 19,60’tır.

Kişilerin yaşamış olduğu toplumda, gelir kapılarını ifade eden ve aslında yaşam standartları hakkında önemli ipuçları veren meslekler, tereke kayıtlarında yoğun olarak ifade edilmemiştir. Kişilerin sahip olduğu meslekler Tablo 9’da verildiği gibidir. Bunlar daha çok kişilerin isimleri ile beraber belirtilmekle beraber, bazen de özel olarak ifade edilmiştir.

Tablo 9: Mesleklerine Göre Tereke Sahipleri

Sicil No	Râc il	Cündî	İma m	Müezz in	Mütesell im	Kayı m	Kürk çü	Cele p	Haf ız	Çakıl cı	Boya cı
B-188	11	-	-	1	-	-	-	1	-	1	-
B-190	23	2	1	-	1	-	-	-	-	-	-
B-155	10	-	-	-	-	1	1	-	1	-	1
Topla m	44	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Râcil: Yaya askerleri ifade etmektedir¹⁹⁹. İncelenen defterlerde toplam kırk dört kişi râcil olarak kaydedilmiş, bu rakam diğer mesleklere göre daha yaygın olarak sicillere geçmiştir²⁰⁰.

Cündî: Cünd, kelime olarak asker, asker topluluğunu ifade ederken, cündî ise ata iyi binen, askerî süvarileri tanımlamaktadır. Bu askerler, Osmanlı Devleti’nde,

¹⁹⁹ Ferit Devellioğlu, “Râcil”, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara: Aydın Kitabevi, 2012, s. 1019.

²⁰⁰ B.Ş.S, B-188, vr. 2a, 4a, 26a, 13b, 14a, 28b, 31b, 43b, 45b, 51a, 54a; B.Ş.S, B-155, vr. 8a, 10b, 11b, 17a, 26b, 36b, 39b, 56a, 76a, 95b; B.Ş.S, B-190, vr. 3b, 8a, 16b, 17a, 22a, 31a, 38a, 39a, 48a, 51b, 58a, 73a, 75b, 81b, 93a, 95a, 102a, 118a, 119b, 127b, 129a, 137a, 137b .

tımarlı sipahi olarak ifade edilen gruptur²⁰¹. Tereke kayıtlarında bu şekilde kayıtlı sadece iki kişi vardır²⁰².

İmam: Osmanlı Devleti'nde askerî sınıf içerisinde yer alan imamlar, hizmet verdikleri mescit ve camilerin vakıflarından maaş almaktaydılar. Terekelere konu olan sadece bir imam bulunmaktadır²⁰³.

Müezzin: Osmanlı Devleti'nde dinî görevlerin yürütülmesinde görev alan müezzinler, bu bakımdan mahalle örgütlenmesinde imamın yardımcısı olarak görev almaktaydılar. Bu dönem tereke kayıtlarında bir müezzinin olduğu görülmektedir²⁰⁴.

Mütesellim: Kelime olarak, teslim eden, teslim edileni alan anlamına gelmektedir. Osmanlı Devleti'nde vergi tahsildarları için ve bazı idarî, malî görevleri ifade etmek için de kullanılan bir terimdir. Sancakbeyi ya da beylerbeyinin sefer zamanlarında yerlerine bıraktıkları, onların idarî görevlerini üstlenen şahıslardır. 17. ve 18. yüzyıla gelindiğinde süreklilik kazanmış bir uygulama hâline gelmiştir²⁰⁵. İncelenen sicillerde sadece bir mütesellimin terekesi kaydedilmiştir²⁰⁶.

Kayım: Cami hademesi ile birlikte vakıfların idaresinden sorumlu olan mütevelliler için de kullanılmıştır²⁰⁷. Bu şekilde tereke kayıtlarına geçen bir kayımın, görev tanımı olarak hangisini ifade ettiği bilinmemektedir²⁰⁸.

Kürkçü: Umumiyetle kürk yapımı ya da kürk ticareti yapan kişiler için kullanılan bir meslektir. İncelenen tereke kayıtlarında bir kürkçüye rastlanılmaktadır²⁰⁹.

Celep: Osmanlı Devleti'nde daha çok koyun gibi küçükbaş hayvan ticaretiyle uğraşan kimseleri ifade etmekten²¹⁰, celep-keşan ise devlet tarafından verilen bir

---

²⁰¹ Ferit Devellioğlu, "Cümdi", *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara: Aydın Kitabevi, 2012, s. 167; Barkan, "Edirne Askeri Kassâmına Ait Tereke Defterleri (1545-1659)", s. 15.

²⁰² B.Ş.S, B-190, vr. 17a, 73b.

²⁰³ B.Ş.S, B-190, vr. 50b; Mefail Hızlı, "Osmanlı Mahalle İmamlarının Performanslarına Dair", *TESAM Akademi Dergisi*, C. 1, S. 1 (2014), ss. 44-46.

²⁰⁴ B.Ş.S, B-188, vr. 30b.

²⁰⁵ Detaylı bilgi için bkz. Özer Ergenç, "XVIII. Yüzyılda Osmanlı Taşra Yönetiminin Mâlî Nitelikleri", *Journal of Turkish Studies*, S. 10 (1986), ss. 88-89.

²⁰⁶ B.Ş.S, B-190, vr. 144a.

²⁰⁷ Ferit Devellioğlu, "Kayım", *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara: Aydın Kitabevi, 2012, s. 573.

²⁰⁸ B.Ş.S, B-155, vr. 44b.

²⁰⁹ B.Ş.S, B-155, vr. 49b.

yükümlülük olarak, İstanbul'un et iâşesini sağlayan, koyun ile birlikte canlı hayvan getiren ve bunları kasaplara satan kişileri ifade etmektedir²¹¹. Söz konusu kayıtlarda bu işle ilgilenen sadece bir kişinin olduğu görülmektedir²¹².

Hafız: Araştırma kapsamında incelenen tereke kayıtlarında sadece bir kişi hafız olarak yer almakta²¹³ ve bu kişiler Kur'an'ın tamamını ezbere bildikleri için toplumda saygı gösterilen bir meslek grubunu oluşturmaktadır²¹⁴.

Çakılcı: Taş işleri ile ilgilendiği anlaşılan çakılcı esnafından kayıtlarda sadece bir kişiye rastlanılmıştır²¹⁵.

Boyacı: Kayıtlardaki esnaf grupları içerisinde son olarak rastlanılan meslek boyacıdır. Dönemin koşulları düşünüldüğünde bugünkü anlamından farklı olarak, Osmanlı Devleti'nde önemli endüstri kollarından birini oluşturmaktadır. Özellikle dokuma ve tekstil alanında önemli olan boyama işini üstlenen esnaf genellikle boyacı ve sebbağ olarak adlandırılmıştır. Boyacılar, Osmanlı dokuma ve tekstil endüstrisinin ihtiyaç duyduğu iplik ve kumaş ile debbağ esnafının işlediği derilerin boyanması işlemlerini gerçekleştiren küçük sanayi esnafıdır²¹⁶. Bu esnaf grubundan kayıtlarda yine tek bir kişi vardır²¹⁷.

---

²¹⁰ Ferit Devellioğlu, "Celeb", *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara: Aydın Kitabevi, 2012, s. 147.

²¹¹ Mehmed Said Türkhan, *18. Yüzyılın İkinci Yarısında İstanbul'un Et İâşesinin Temini: Hassa Kasabbaşılık Kurumu*, (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006, s. 73.

²¹² B.Ş.S, B-188, vr. 10b.

²¹³ B.Ş.S, B-155, vr. 40a.

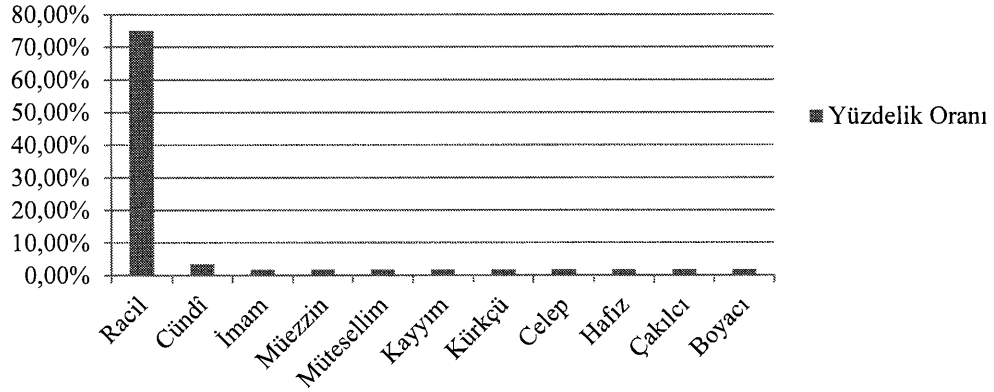
²¹⁴ Nebi Bozkurt, "Hafız", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi (İSAM), 1997, C. 15, s. 74.

²¹⁵ B.Ş.S, B-188, vr. 43b.

²¹⁶ Mikail Acıpınar, Özer Küpeli, "Osmanlı Dönemi Manisa Boyacı Esnafı", *Geçmişten Günümüze Manisa, Şehzade II. Mehmed ve Manisa Tarihi- Kültürü- Ekonomisi I*, ed. Muzaffer Tepekaya, Zafer Atar, Manisa: Manisa Celal Bayar Üniversitesi Yayınları, 2018, C. I, s. 539.

²¹⁷ B.Ş.S, B-155, vr. 88a.

Grafik 4: Mesleklerine Göre Tereke Sahipleri

3. VEFAT EDİŞ YERLERİNE VE ŞEKİLLERİNE GÖRE TEREKE SAHİPLERİ

3.1 BURSA ŞEHRİNDE VEFAT EDENLER

Araştırma kapsamında incelenen tereke kayıtlarında 644 kişi Bursa Şehri'nde vefat etmiştir. Bu kişiler mahallelere göre incelemiştir.

3.2 HAC YOLUNDA (TARÎK-I HAC'DA) VEFAT EDENLER

Mekke ve Medine şüphesiz, tüm Müslümanların iki kutsal şehridir. Osmanlı Devleti'nin 1517'de Mısır'ı almasıyla bu iki şehir Osmanlı idaresine girmiştir. Bu önemli bölgeyi topraklarına katan Osmanlı Devleti, bölgede önemli imar faaliyetleri yapmış, bölge hac ziyaretleri için güvenli bir hâle getirilmiştir. Hac törenleri, imparatorlukta hükümdarın büyüklüğünü ve hânedanın sürekliliğini simgelemesi bakımından önemliydi. Bu kapsamda her yıl kervanlarla bu kutsal topraklara giden hacılar, uzun yol koşulları altında dinî görevlerini yerine getirmek üzere harekete geçmekteydiler. Çeşitli güvenlik problemlerinin yaşanabildiği, insanların temel ihtiyaçlarını karşılamasının güç olduğu bu kervan yollarında kuşkusuz insanların hayatını kaybetmesi en zoruydu. Hac yolunda vefat eden kişiler, yolculuk sırasında yanlarında olan mallardan sorumlu tuttıkları bir vekil seçiyorlardı. Fakat bir vekil söz konusu olmadığında mallar, beytü'l-mâla aktarılıyordu²¹⁸.

²¹⁸ Suraiya Faroqhi, *Hacılar ve Sultanlar (1517-1638)*, çev. Gül Çağalı Güven, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1995, ss. 45-48.

Tereke kayıtlarında geçen, hac yolunda vefat etmiş toplam üç kişi bulunmaktadır. Bunlar sırası ile Es-Seyyid Hacı Mehmed Çelebi ibn Mahmud ibn Abdullah, Yusuf ibn Abdullah ve Şeyvezâde Hacı Mehmed Beşe ibn Zülfikar adlı kimselerdir. Mehmed Çelebi, Mısır kafilesi ile birlikte hac vazifesinden dönerken vefat etmiştir. Mirasçısı olarak sadece eşi olan tereke sahibinin, yolculuğa çıkmadan önce vekil tayin etmediği düşünülmeyle birlikte, eşinin de ona eşlik edip etmediği bilinmemektedir. Fakat eşi Amine Hatun'un isminde bir elkabın olmaması, onun eşiyle birlikte bu yolculuğa katılmadığına işaret etmektedir²¹⁹. Yusuf ibn Abdullah diğer hac yolunda vefat etmiş kişiler arasındadır. Kendisinin vârisi olarak eşi, babası ve bir kızı bulunmaktadır. Son olarak Şeyvezâde Hacı Mehmed Beşe hacda vefat etmiş kişiler arasındadır. Onun mirası eşi, oğlu ve bir de kızı arasında paylaştırılmış, diğer iki kişi gibi herhangi bir vekil kaydına rastlanmamıştır.

3.3 HANDA, ODADA VE MENZİLDE VEFAT EDENLER

Osmanlı Devleti'nde insanlar, çeşitli sebeplerle farklı coğrafyalara gidebilmekte ve kısa süreliğine belli yerlerde konaklayabilmekteydi. Devletin bu anlamda vakıf ve benzeri yollarla imar faaliyetlerine önem verip, han gibi yapıları oluşturması sosyal devlet anlayışının bir parçasını oluşturmaktadır. Bu anlamda Bursa, ticaret hayatının yoğun olarak gerçekleştiği bir yer olarak hanlarıyla öne çıkmaktadır. Ele alınan tereke kayıtlarında çeşitli sebeplerle Bursa'ya gelip ikamet ettikleri hanlarda vefat eden kişi sayısı beştir²²⁰. Bu kişilerden biri İpek Han'ında, ikisi Han-ı Cedid'de kalmıştır. Diğer iki kişinin hangi handa öldüğü belirtilmemiştir.

Hanlarla birlikte belli ücret karşılığı kiralanabilen yerleri ifade eden odalar, yine yeniçerilerin de kaldığı yerleri ifade edebilmektedir²²¹. İncelenen tereke kayıtları içerisinde bu odalarda kaldığı sırada vefat eden dört kişi vardır. Bunlardan sadece bir tanesinin kaldığı yerin bekâr odası olduğu belirtilmiş, diğerleri sadece oda olarak ifade edilmiştir²²².

²¹⁹ Burada ifade edilmelidir ki Bursa Şehri'nde vefat eden toplam 644 kişi vardır. Tereke kayıtlarında hac yolunda, handa, odada veya şehir dışında vefat edenler yekûn olarak az olduğu için bunlar üzerinde durulmuştur. Bunun dışında şehirde vefat edenler ayrıca belirtilmemiştir. Bkz. B.Ş.S, B-190, vr. 50a, 22b, 128a.

²²⁰ B.Ş.S, B-188, vr. 26a; B.Ş.S, B-190, vr. 118b, 111b, 50b, 47b.

²²¹ Öztürk, *İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo Ekonomik Tahlil)*, s. 136.

²²² B.Ş.S, B-190, vr. 77a, 109b; B.Ş.S, B-155, vr. 2b, 53a.

Osmanlı Devleti'nde menziller, ordunun ihtiyacı olan yiyeceklerin tedarikinde ve bütün memleketin merkezle olan haberleşmesinin sağlanmasında önemli olan ulakların bulunduğu yeri ifade etmektedir. Aynı zamanda ev manasına da gelmektedir. Burada incelenen terekelerde sadece Hacı Mehmed ibn Abdullah, misafir olarak geldiği ve daha öncesinden tanışık olduğu tüccâr Hacı Halil Ağa'nın menzilinde vefat etmiştir²²³.

3.4 BURSA DIŞINDA VEFAT EDENLER

Bursa'da ikamet etmesine rağmen, Bursa dışında vefat eden tek bir kişi vardır. Şerife Fatma bint Es-Seyyid Salih Çelebi, misafir olarak gittiği Antalya'da vefat etmiş, geride mirasçısı olarak bir eş, iki kız ve bir de annesini bırakmıştır. Kızlarının sagîre olarak ifade edilmesi Fatma Hatun'un genç olabileceğini düşündürmektedir. Bununla birlikte yine annesinin de hayatta olması, bu yargıyı desteklemektedir²²⁴.

4. TEREKE SAHİPLERİNİN SERVET MİKTARLARINA GÖRE OTURDUKLARI MAHALLELER

Osmanlı şehirlerinin oluşumunda önemli bir rolü olan mahalle, birbirini tanıyan, bir ölçüde birbirlerinin davranışlarından sorumlu, sosyal dayanışma içinde olan kişilerden oluşmuş bir topluluğun yaşadığı yerdir. Diğer bir ifadeyle, aynı mescitte ibadet eden kimselerin, aileleriyle birlikte yerleştikleri şehir kesimidir²²⁵. İslâm şehirlerinin en belirgin özelliği genellikle çeşitli dinsel ve etnik gruplara göre yerleşim birimlerinin oluşmasıdır. Osmanlı Devleti mahalle yapısında da görülen bu özellikte imaret, cami ve mescit gibi yapıları öne çıkmaktadır. Müslüman olmayanların da kendi dindaşlarıyla birlikte farklı mahallelerde yaşadığı görülebilmektedir. Dinî yapıyla birlikte, aynı mesleği paylaşan kişilerin bir arada yaşadığı, söz konusu meslek adlarının mahalleyi tanımladığı yerleşimler de vardı²²⁶. Burada ifade etmek gerekir ki, söz konusu mahalle-etnik yapı-meslek grupları arasında kesin bir ayırım söz konusu değildir²²⁷.

²²³ Hacı Mehmed ibn Abdullah'ın vârisi olmadığından terekesi beytü'l-mâla kalmıştır. Detaylı bilgi için bkz. B.Ş.S, B-190, vr. 101b.

²²⁴ B.Ş.S, B-155, vr. 72a.

²²⁵ Ergenç, "XVIII. Yüzyılda Osmanlı Taşra Yönetiminin Mâlî Nitelikleri", s. 69.

²²⁶ Özdemir, *XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Ankara*, s. 75; Ömer Düzbakar, "Osmanlı Döneminde Mahalle ve İşlevleri", *U. Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 5 (2003), s. 99.

²²⁷ Çalışmasının bir bölümünde Müslüman ve gayrimüslimlerin oturduğu mahallelere yer veren Faroghi, Ankara ve Kayseri örneğinden yola çıkarak, bu şehirlerde bazı mahallelerin tamamen Müslümanlardan oluşabildiğini fakat bunun çok az sayıda olduğunu ifade etmektedir. Detaylı bilgi için bkz. Suraiya

Farklı dinî inanışlara sahip bireylerin bir arada yaşadığı mahalleler de bilinmektedir. Bu sebeple mahalleyi oluşturan belli ögelerle birlikte, bir homojenlikten de bahsedilebilir.

Etnik yapı ile beraber farklı gelir grubuna sahip insanların oturduğu mahalleler değerlendirildiğinde, Osmanlı Devleti'nde bu türden bir ayırım olmadığı bilinmektedir. Bir diğer ifade ile bugün zengin-yoksul olarak adlandırılan insanların söz konusu dönemde aynı yerde yaşamaları mümkündü. Örneğin, bir paşa konağının karşısında, basit bir evkaf kâtibinin küçük evi bulunabilirken, bu kimseler aynı mekanda görüşebilirlerdi. Ancak kamu yapılarının ve cami, çeşme gibi hayratların Osmanlı şehirlerinin merkezinde yoğunlaşması ve bu yapıların gündelik hayata yön vermesi, varlıklı insanların bu kurumlara yakın mahallelerde ev edinmelerine yol açabilmiş, bu şekilde bir konut-mekan ayırımı olabilmıştır²²⁸.

Sosyal tarih çalışmalarının önemli bir parçası olan mahalle, bireyin yaşadığı çevreyi anlamlandırabilmek bakımından önemlidir. Kişilerin sahip olduğu evlerin bulunduğu konum ile birlikte büyüklükleri ve işlevleri onların değerini belirlemektedir²²⁹. Bu konuda mahallelerin tespit edilmesine imkân sağlayan tereke kayıtları, farklı açılardan değerlendirilebilmektedir. Bu kapsam dâhilinde incelenen tereke kayıtlarında, kişilerin oturdukları mahallelerle birlikte, toplam servet miktarları listelenerek incelenmiştir. Buradan hareketle zengin-orta hâlli ve yoksul olarak adlandırılan kişilerin servetlerinden yola çıkarak bu kişilerin belli bir bölgede ikamet edip-etmemeleri üzerinde durulmuştur.

Tereke kayıtları, kişilerin hayatta iken sahip oldukları menkul-gayr-ı menkul malların toplamını göstermektedir. İfade etmek gerekir ki bu kayıtlar şahısların düzenli gelirleri olmamakla birlikte, bu gelirle edindikleri malları oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında toplam 657 kişinin terekesi incelenmiştir. Tereke sahiplerinin toplam servet miktarları sekiz ayrı kategoriye ayrılmış ve her kategoride kaç kişinin yer aldığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

Faroqhi, *Orta Halli Osmanlılar*, çev. Hamit Çalışkan, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2014, ss. 192-194.

²²⁸ Faroqhi, *Orta Halli Osmanlılar*, s. 147; İlber Ortaylı, *Osmanlı Toplumunda Aile*, 19. b., İstanbul: Kronik, 2018, ss. 40-41.

²²⁹ Karataş, *XVIII. Yüzyılda Bursa Halkının Ekonomik Yapısı*, s. 57.

Tablo 10: Tereke Sahipleri ve Servet Miktarları

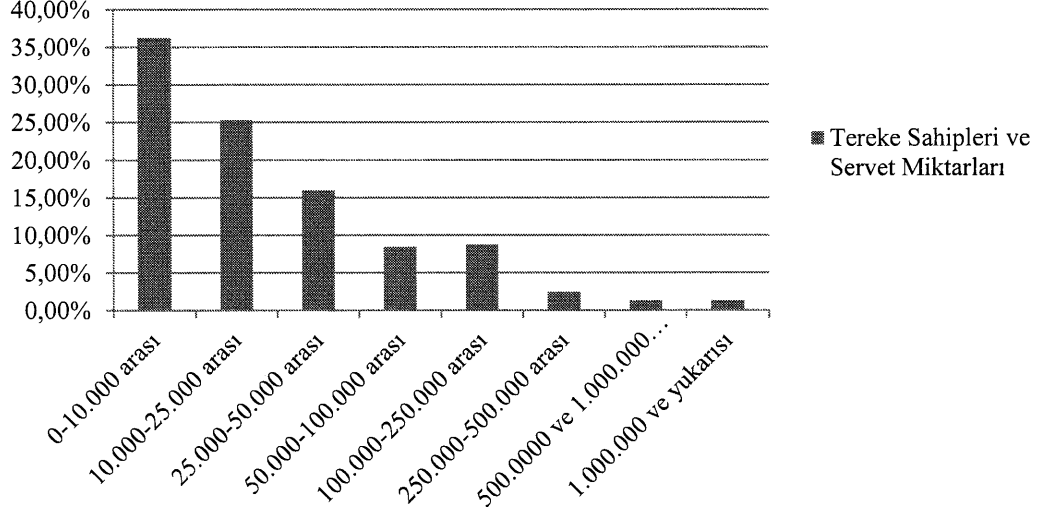
Sıra No	Servet Aralıkları	Kişi Sayısı	Servet Miktarlarına Göre
1	0-10.000 arası	245	Servet Miktarları Düşük Olanlar
2	10.000-25.000 arası	164	
3	25.000-50.000 arası	103	
4	50.000-100.000 arası	57	Orta Hâlli
5	100.000-250.000 arası	49	
6	250.000-500.000 arası	15	
7	500.000 ve 1.000.000 arası	7	Zengin
8	1.000.000 ve yukarısı.	11	
Kimliği bilinmeyen		6	
Toplam		657	

*Para birimi olarak akçe kullanılmıştır.

Tablo 10'a göre:

- 10.000 akçeden aşağıda serveti bulunan kişi sayısı 236'dir. Toplam tereke sahipleri içinde bu sayının oranı % 36,25'dir.
- 10.000-25.000 akçe arasında servet bırakanların sayısı 165'dür. Toplam tereke sahipleri içinde bu sayının oranı % 25,34'dür.
- 25.000-50.000 akçe arasında servet bırakanların sayısı 104'dür. Toplam tereke sahipleri içinde bu sayının oranı % 15,97'dir.
- 50.000-100.000 akçe arasında servet bırakanların sayısı elli beştir. Toplam tereke sahipleri içinde bu sayının oranı % 8,44'dür.
- 100.000-250.000 akçe arasında servet bırakanların sayısı elli yedidir. Toplam tereke sahipleri içinde bu sayının oranı % 8,76'dır.
- 250.000-500.000 akçe arasında servet bırakanların sayısı on altıdır. Toplam tereke sahipleri içinde bu sayının oranı % 2,46'dır.
- 500.000 ve 1.000.000 akçe arasında servet bırakanların sayısı dokuzdur. Toplam tereke sahipleri içinde bu sayının oranı % 1,38'dir.
- 1.000.000 ve bunun üzerinde servet bırakanların sayısı dokuzdur. Toplam tereke sahipleri içinde bu sayının oranı % 1,38'dir.

Grafik 5: Tereke Sahipleri ve Servet Miktarları

Elde edilen veriler genel olarak değerlendirildiğinde, 50.000 akçeye kadar olan servet miktarı, en fazla yığılmanın olduğu aralıktır. Toplam kimliği bilinen tereke sahiplerinden (651) 505'inin serveti bu kısımda yer almaktadır. Bu ise toplamın % 77,57'sine tekabül etmektedir. Daha önce de ifade edildiği gibi söz konusu tereke kayıtları, toplumun farklı kesimlerinden kişilere ait olmakla beraber, ağırlıklı olarak reâyânın öne çıkması düşünüldüğünde servet aralıklarının bu oranlarda fazla olması normal karşılanabilmektedir.

5. SERVET MİKTARLARINA GÖRE TEREKE SAHİPLERİ

5.1 SERVET MİKTARLARINA GÖRE DÜŞÜK SERVET SAHİBİ TEREKE SAHİPLERİ

İncelenen tereke kayıtlarında 0-25.000 akçe arası servet sahibi kişiler, düşük servet sahibi adı altında nitelendirilmiştir. Tablo 10'da da görülebileceği üzere bu kişiler, çoğunluğu oluşturmakla birlikte, özellikle bu anlamda 0-10.000 akçe arası servet sahipleri dikkat çekmektedir.

Tablo 10'da yer alan ve bu grupta olan kimselerin oturdukları mahalleler arasında Mantıcı²³⁰, Daye Hatun²³¹, Simkeş²³², Namazgâh²³³, Meydancık²³⁴, Mecnun

²³⁰ B.Ş.S, B-155, vr. 63b, 8a, 74a; B.Ş.S, B-190, vr. 6b, 9a; B.Ş.S, B-188, vr. 49a.

Dede²³⁵ ve Hazret-i Emir Mahalleleri²³⁶ öne çıkmaktadır. Söz konusu mahalleler, dönemin sosyal yapısı içerisinde, düşük gelirli kişilerin çoğunlukla yaşadığı bölgeler olduğunu akla getirmekle birlikte, bu anlamda kesin bir ayırım yapmak söz konusu olamamaktadır.

5.2 SERVET MİKTARLARINA GÖRE ORTA HÂLLİ TEREKE SAHİPLERİ

Servet miktarları 25.000 ile 500.000 akçe arasında olan kişiler, araştırma kapsamında orta hâlli grup içerisinde değerlendirilmiştir. 232 kişinin dâhil olduğu bu grup, düşük servet sahibi olanlardan sonra, yoğun olarak adlandırılacakları içerisinde ikinci sırada yer almaktadır. Bu kişilerin ikamet ettikleri mahalleler Şeker Hoca²³⁷, Alaca Mescid²³⁸, Hoşkadem Makramavî²³⁹ ve Çelebi Sultan Mehmed Han Mahalleleridir²⁴⁰.

5.3 SERVET MİKTARLARINA GÖRE ZENGİN OLAN TEREKE SAHİPLERİ

İncelenen üç defterde 500.000-1.000.000 akçe ve üzerinde servete sahip olanlar zengin statüsünde değerlendirilmiştir. Bu gruba giren toplam on sekiz kişi olmakla beraber, servet miktarı 1.000.000 akçe ve üzeri olanların on bir kişi olarak çoğunluğu oluşturması ayrıca dikkat çekicidir. Bunlar içerisinde 2.116.800 akçelik serveti ile en zengin olan Mehmed Ağa ibn Mustafa'dır. Mehmed Ağa ibn Mustafa'nın oturduğu mahalle tereke kaydında Satı Fakih Mahallesi olarak kaydedilmiştir. Diğer servet gruplarına bakıldığında düşük servet sahiplerinden bu mahallede ikamet eden biri olmamakla birlikte, orta hâlli olarak ifade edilen kişiler arasından sadece bir kişi burada oturmaktadır²⁴¹.

---

²³¹ B.Ş.S, B-190, vr. 38a, 100b.

²³² B.Ş.S, B-190, vr. 66a; B.Ş.S, B-188, vr. 19b.

²³³ B.Ş.S, B-155, vr. 13b, 96b, 31b.

²³⁴ B.Ş.S, B-190, vr. 5a, 11a; B.Ş.S, B-155, vr. 97b, 10b; B.Ş.S, B-188, vr. 36a.

²³⁵ B.Ş.S, B-188, vr. 34a; B.Ş.S, B-190, vr. 91b.

²³⁶ B.Ş.S, B-188, vr. 53b, 39a, 38a; B.Ş.S, B-190, vr. 91b, 47a, 67a, 26a, 28a; B.Ş.S, B-155, vr. 33a, 51b, 78a.

²³⁷ B.Ş.S, B-155, vr. 64a, 98a, 45b; B.Ş.S, B-188, vr. 36b, 42a.

²³⁸ B.Ş.S, B-155, vr. 8b; B.Ş.S, B-190, vr. 30a; B.Ş.S, B-188, vr. 24a, 29a.

²³⁹ B.Ş.S, B-190, vr. 12a, 124b; B.Ş.S, vr. B-155, 72a.

²⁴⁰ B.Ş.S, B-188, vr. 55a, 32a, 54b; B.Ş.S, B-155, vr. 55a; B.Ş.S, B-190, vr. 36b, 16b, 70b.

²⁴¹ B.Ş.S, B-190, vr. 145a.

Bu grupta yer alan kişilerin ağırlıklı olarak oturduğu diğer mahallelere bakıldığında Şehreküstü²⁴², Selçuk Hatun²⁴³, Nalbandoğlu Mahalleleri²⁴⁴ öne çıkmaktadır.

Yukarıda ifade edildiği gibi kişilerin ikamet ettikleri mahalleler ile sahip oldukları servet miktarları arasında bir bağlantı bulunmamaktadır. Aynı şekilde gelir gruplarına göre kişilerin iskân ettikleri mekanlar da birbirinden net olarak ayrılmamıştır. Söz konusu ayırımın net olmamasıyla ilgili örnek verilecek olursa, Ali Paşa Mahallesi'nde oturan ve 1.215.360 akçelik servetiyle zengin olarak nitelendirilen Hacı Mustafa Efendi ibn el-merhûm Şeyh Mehmed²⁴⁵ ile 4.028 akçelik mal varlığı ile Hanım bint Hacı Mehmed²⁴⁶ aynı mahallede oturmaktadır. Daha ayrıntılı olarak öğrenebilme fırsatı olmamakla birlikte, söz konusu bu iki kişinin kapı komşusu olabilme ihtimali de bahsi geçen dönemde mümkün olabilmektedir. Yine incelenen kayıtlarda 1.853.280 akçelik servetiyle en zengin ikinci kişi olan Hacı Hasan ibn Mehmed ibn Abdullah²⁴⁷ adında kişi Ebu Şahme Mahallesi'nde otururken, orta hâlli olarak tanımlanan, 25.440 akçe servet sahibi Rukiye bint Çolak Ali Beşe²⁴⁸ de yine burada oturmaktadır.

Kişilerin gelir düzeyleri ile birlikte şekillenen yaşam standartları ve servet miktarları birbirinden değişiklik göstermekte, farklı kategorilerde değerlendirilen kişilerin aynı çevrede, belki de karşılıklı olarak bir mahallede veya sokakta oturabildikleri gözlemlenmektedir. Kaçınılmaz olarak belirli bölgelerin öne çıkması bu anlamda olağan karşılanmakla birlikte Osmanlı Devleti'nde insanların homojen bir biçimde günlük yaşamlarını sürdürdükleri görülmektedir.

---

²⁴² B.Ş.S, B-155, vr. 91a; B.Ş.S, B-188, vr. 40a.

²⁴³ B.Ş.S, B-190, vr. 102b.

²⁴⁴ B.Ş.S, B-155, vr. 15b; B.Ş.S, B-188, vr. 19b.

²⁴⁵ B.Ş.S, B-190, vr. 134a.

²⁴⁶ B.Ş.S, B-155, vr. 4a.

²⁴⁷ B.Ş.S, B-190, vr. 134a.

²⁴⁸ B.Ş.S, B-188, vr. 49b1.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TEREKE KAYITLARINA GÖRE 18. YÜZYIL BAŞLARINDA BURSA'NIN EKONOMİK DURUMU

İncelenen terekelerde, kişilerin hayatta iken sahip oldukları mal grupları ayrıntılı olarak belirtilirken, bu eşyalar dönemin kıymeti ile birlikte kayıt altına alınmıştır. Bu açıdan değerlendirildiğinde terekeye konu olan mal gruplarının tespiti ile bu mal gruplarının birbirine oranı ve dönemin ekonomik yapısı içerisinde eşyaların kıymetleri ile ilgili belli çıkarımlarda bulunmak mümkündür. Burada belirtmek gerekir ki terekelerde kayıtlı malların fiyatları gerçek piyasa değeri dışında, belirli kişiler tarafından, mahkeme huzurunda kıymeti biçilen ve vârisler arasında kabul edilen değerlerdir²⁴⁹. Farklı tereke kayıtlarında aynı mal varlıklarının birbirinden farklı kıymette kaydedilmesi şüphesiz söz konusudur. Bu hâliyle düşünüldüğünde fiyatlar maddî kültür varlıklarının değerlerini tamamen yansıtmasa da dönemin mal-fiyat analiziyle ilgili önemli kaynak niteliği taşımaktadır.

Vefat eden kişilerin hayattayken sahip oldukları çeşitli mal gruplarını gösteren tereke kayıtları belirli başlıklar altında, farklı açılardan değerlendirilmiştir. Burada ilk olarak terekeye konu olan mallar gayr-ı menkul ve menkul olarak iki başlık altında ele alınmıştır. Gayr-ı menkul olarak ifade edilen mal grupları içerisine ev, bağ, bahçe, dükkân, hırdavathâne, ahır, ambar, şaraphâne gibi taşınmazlar girerken; menkul malları ise kitaplar, yatak takımları, döşemeler, mutfak eşyaları, kumaşlar, giyim eşyaları, ziynet, gıda, binek-nakliye hayvanları ve at takımları, canlı sermaye, silah ve silah takımları, alet, edevat, nakit para, alacak, yazı malzemeleri oluşturmaktadır.

Terekeye konu olan malların fiyatları değer olarak bazen akçe ile bazen de kuruş ile ifade edilmiştir. Her iki para biriminin değeri birbirinden farklı olması sebebiyle fiyat hesaplamalarında ortak değer olarak akçe kabul edilmiş, bu anlamda kuruş olarak kaydedilen fiyatlar akçeye çevrilmiştir. Söz konusu dönemde 1 kuruş 120 akçeye tekabül etmektedir²⁵⁰. Fakat bazı terekelerde kuruşun akçe cinsinden değeri de

---

²⁴⁹ Altuntaş, a.g.t., s. 21.

²⁵⁰ Şevket Pamuk, "Kuruş", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi (İSAM), 2002, C. 26, s. 458.

verilmiştir. Bu şekilde ifadelerin yer aldığı kayıtlarda söz konusu akçe değeri kabul edilirken, diğer kuruş olarak kayıtlı mallar 1 kuruşun 120 akçe değerinde olduğu düşünülerek hesap edilmiştir²⁵¹.

1. GAYR-I MENKUL MAL GRUPLARI

İncelenen tereke defterlerinde taşınmaz mal gruplarını ifade eden gayr-ı menkul malları, evler, bağlar, bahçeler, dükkânlar, hırdavathâneler, ahırlar, ambarlar ve şaraphâne oluşturmaktadır. Burada “diğer” başlığı adı altında, tekneler, odun-kozak, değirmen ve ağaç gibi mal grupları incelenmiştir. Değerlendirilen toplam 657 tereke sahibi arasında 550 kişinin gayr-ı menkul malı vardır. Söz konusu bu gayr-ı menkullerin toplam değeri 8.911.846 akçedir. Tüm mal grupları arasında değerlendirildiğinde % 11,31 oranına sahip olan gayr-ı menkuller, menkul mallardan sonra kişilerin en çok sahip olduğu eşyadır.

Gayr-ı menkul mallar arasında % 29,68 oranında kişinin sahip olduğu ve insanların temel ihtiyaçlarının başında olan evler gelmektedir. Kayıtlarda “menzil” olarak ifade edilen eve sahip olan 195 kişi vardır. Toplam değeri 5.179.616 akçe olan menziller, kişilerin sahip olduğu gayr-ı menkul mallar arasında ilk sırada gelmektedir. Terekelere konu olan tüm mal varlıkları arasında evlerin oranı % 13,23’tür. Ev sahipleri arasında, birden fazla evi bulunanlara bakıldığında üç kişinin dört evi²⁵², üç kişinin üç evi²⁵³, yirmi altı kişinin iki evi²⁵⁴ ve 163 kişinin tek bir evi vardır. Toplam tereke sahibi kişi sayısı ile karşılaştırıldığında sadece 195 kişinin terekesinde ev olması dikkat çekmektedir. Bu durum ya Bursa gibi büyük bir şehirde bu tarihlerde iç göçten kaynaklanan kiracılığın yaygın olduğuna ya da yaşı belli bir noktaya gelen insanların sağlığında evini çocuklarına devrettiğine işaret etmektedir.

---

²⁵¹ Terekelerde “beher guruş: 120 akçe” olarak 1 kuruşun 120 akçeye tekabül ettiğini ifade eden kayıtlar için bkz. B.Ş.S, B-190, vr. 49a; B.Ş.S, B-188, vr. 31a, 35a, 39b, 29b, 31a; Bununla birlikte “beher guruş: 168 akçe” ifadesi ile 1 kuruşun 168 akçe olarak hesaplandığı kayıtlar için bkz: B.Ş.S, B-188, vr. 28b, 29a, 25b; Son olarak “kayıtlarda “beher guruş: 160 akçe” olarak ifade edilen ve 1 kuruşun 160 akçe olarak değerlendirildiği kayıtlar için bkz. B.Ş.S, B-188, vr. 25a.

²⁵² B.Ş.S, B-190, vr. 124b, 25a; B.Ş.S, B-188, vr. 13a.

²⁵³ B.Ş.S, B-190, vr. 56b; B.Ş.S, B-188, vr. 19b; B.Ş.S, B-155, vr. 5b.

²⁵⁴ B.Ş.S, B-188, vr. 14a, 30b, 54b, 39b; B.Ş.S, B-155, vr. 98b, 47b, 90b, 101b, 88b, 29a, 91a; B.Ş.S, B-190, vr. 52a, 74a, 40b, 5b, 139a, 4a, 79b, 51a, 21a, 69a, 47b, 125b, 138b, 28b, 134a.

Dönemin ev fiyatları değerlendirildiğinde Mustafa Ağa ibn Ahmed Ağa'nın dört evinden biri²⁵⁵ ve onunla aynı değerde olan Hacı Abdurrahman Efendi ibn el-merhûm Hacı Şaban Ağa ibn Abdullah'ın üç evinden biri, 180.000 akçe değeriyle en pahalı menzillerdir. Söz konusu 180.000 akçe değerindeki Mustafa Ağa'nın evi ile ilgili herhangi bir özellik verilmemekle birlikte, Hacı Abdurrahman Efendi'nin evi dâhilî ve haricî menzil olarak ifade edilmiştir. Her iki ev arasında şüphesiz belirli farklılıklar vardır fakat aynı değerde olan bu iki yapıdan birini değerli kılan şey düşündürücü olmaktadır. Genel olarak diğer evlere bakıldığında dâhilî, haricî, nısf ve harabe olarak belirtilen evler de söz konusudur²⁵⁶. Bu tür evler özellikleri ile dikkat çekmiş olsa dahi fiyat olarak Mustafa Ağa'nın evinden daha pahalı değildir. Bu sebeple özellikleri belirtilmese dahi belki konumu, belki yüz ölçümü belki de bahçesinin olması bu evi değerli kılmaktaydı.

Genel olarak ev fiyatlarına bakıldığında 14.000 ile 18.000 akçe arasında bir yoğunluk gözlemlenmektedir. Bu değer aralığında ev sahibi olanlar genel olarak sadece tek evi olan kişilerdir. Bu grup içerisinde iki evi olan kişi sayısı sadece üçtür²⁵⁷. Fiyatı en düşük ev 300 akçelik değeriyle Hacı Mehmed ibn Mustafa ibn İbrahim'e aittir²⁵⁸. Evlerin sahip olduğu özelliklerin net olarak fiyatına etki ettiğini söylemek uygun olmamakla birlikte, özellikle dâhilî ve haricî olarak belirtilen ev fiyatlarının yüksek olması dikkat çekmektedir²⁵⁹. Terekelerde ev hissesi olarak ifade edilen kayıtlar da söz konusudur. Bunlar araştırma kapsamında ev kategorisi içerisinde değerlendirilmiştir. Ev hissesi şekliyle belirtilen toplam üç kayıt mevcuttur²⁶⁰. Bunlar bazı menzil olarak ifade edilen evlerin fiyatlarından da değerli olabilmektedir²⁶¹.

Gayr-ı menkul mallar arasında ikinci olarak değerlendirilen, kişilerin sahip olduğu bağlardır. İncelenen 657 tereke kaydında toplam seksen dokuz kişinin bağı bulunmaktadır. Gayr-ı menkul mallar içerisinde % 13,54 oranında kişinin sahip olduğu

²⁵⁵ B.Ş.S, B-188, vr. 13a.

²⁵⁶ Detaylı bilgi için bkz. B.Ş.S, B-155, vr. 12b, 12a, 88b; B.Ş.S, B-190, vr. 125b.

²⁵⁷ B.Ş.S, B-155, vr. 101b, 90b; B.Ş.S, B-188, vr. 30b.

²⁵⁸ B.Ş.S, B-188, vr. 17b.

²⁵⁹ Örneğin Hacı Mustafa Efendi ibn el-merhûm Şeyh Mehmed'in dâhili olarak ifade edilen evi 120.000 akçe değerindedir. Detaylı bilgi için bkz. B.Ş.S, B-190, vr. 134a.

²⁶⁰ B.Ş.S, B-155, vr. 12b, 77b; B.Ş.S, B-190, vr. 96a.

²⁶¹ Menzil hissesi olarak ifade edilen Mustafa Çelebi ibn Hacı Ali'nin malı 720 akçedir. En ucuz ev fiyatı kategorisinde değerlendirilen Hacı Mehmed ibn Mustafa ibn İbrahim'in evi ise 300 akçe idi. Her iki ev karşılaştırıldığında ev hisselerinin ev olarak kayıtlı bulunan menzillerin bir kısmından daha pahalı olduğu görülmektedir. Detaylı bilgi için bkz. B.Ş.S, B-190, vr. 8b.

bağlar, 586.448 akçe toplam değere sahiptir. Bu değer diğer mallar arasında % 1,49 oranındadır. İncelenen dönemde çok yaygın olmamakla birlikte, değeri yüksek olan bir mal grubudur.

Birden fazla bağa sahip olan on sekiz kişi olmakla birlikte, tereke kayıtlarında tek bağa sahip kişiler çoğunluktadır. Bunlar arasında yedi bağı olan Erfizlizâde İsmail Efendi ibn Hacı Ahmed Ağa²⁶², beş bağa sahip olan Es-Seyyid Abdullah Efendi ibn Es-Seyyid İlyas Efendi ibn Es-Seyyid Hamza²⁶³, Hacı Mustafa Ağa ibn Hüseyin Bey ibn Mustafa²⁶⁴ ve Es-Seyyid Hacı Yusuf Ağa ibn Es-Seyyid Sadi²⁶⁵ öne çıkarken, Durmuş Mehmed Efendi ibn Durmuş Mehmed Efendi ibn Hacı Ebubekir²⁶⁶ ve Hacı Hacı Mustafa ibn Abdullah'ın²⁶⁷ dört bağı, Dedezâde Hacı Hüseyin ibn İbrahim²⁶⁸, İbrahim Beşe ibn Hasan²⁶⁹ ve Es-Seyyid Mehmed Çelebi ibn İbrahim'in²⁷⁰ üç bağı vardır. İbrahim Ağa ibn Hacı Hasan²⁷¹, Hacı Mehmed ibn Ali ibn Yakub²⁷², Hasan Ağa ibn Yusuf²⁷³, Fatma bint Abdullah Efendi²⁷⁴, Mehmed Ağa ibn Abdullah ibn Abdullah²⁷⁵, İkbalden Mustafa Çelebi ibn Hacı Şeyh Efendi²⁷⁶, Emir Beşe ibn Mustafa ibn Pir Mehmed²⁷⁷, Ahmed Çelebi ibn Hasan²⁷⁸ ve Osman Beşe ibn Hacı Ali Beşe ibn Abdullah'ın²⁷⁹ ise ikişer bağı vardır.

Bağların fiyatlarına bakıldığında toplam dört bağı olan Durmuş Mehmed Efendi ibn Durmuş Mehmed Efendi ibn Hacı Ebubekir'in 49.800 akçe değerindeki bağı dikkat çekmektedir²⁸⁰. Bununla birlikte Dedezâde Hacı Hüseyin ibn İbrahim'in üç bağından

---

²⁶² B.Ş.S, B-190, vr. 89b.

²⁶³ B.Ş.S, B-190, vr. 58b.

²⁶⁴ B.Ş.S, B-190, vr. 138b.

²⁶⁵ B.Ş.S, B-190, vr. 124b.

²⁶⁶ B.Ş.S, B-155, vr. 91a.

²⁶⁷ B.Ş.S, B-155, vr. 42b.

²⁶⁸ B.Ş.S, B-155, vr. 88b.

²⁶⁹ B.Ş.S, B-190, vr. 96a.

²⁷⁰ B.Ş.S, B-155, vr. 12b.

²⁷¹ B.Ş.S, B-190, vr. 115b.

²⁷² B.Ş.S, B-155, vr. 57b.

²⁷³ B.Ş.S, B-190, vr. 35a.

²⁷⁴ B.Ş.S, B-190, vr. 36a.

²⁷⁵ B.Ş.S, B-155, vr. 43b.

²⁷⁶ B.Ş.S, B-188, vr. 51a.

²⁷⁷ B.Ş.S, B-155, vr. 46b.

²⁷⁸ B.Ş.S, B-155, vr. 44b.

²⁷⁹ B.Ş.S, B-155, vr. 47b.

²⁸⁰ B.Ş.S, B-155, vr. 91a.

birini oluşturan ve 48.000 akçe değerinde olan bağı yine en değerli bağlardan biridir²⁸¹. Fiyat olarak en düşük olan bağ ise 48 akçe değerinde olan Yörük Mehmed ibn Ali'nin bağıdır²⁸². Fiyat olarak onu takip eden Ümmühan bint Abdullah'ın 120 akçe değerindeki bağı da değerinin düşüklüğü ile dikkat çekmektedir²⁸³. Tereke kayıtlarındaki genel bağ fiyatlarına bakıldığında, fiyatlar 5.000 ile 4.000 akçe arasında değişiklik göstermektedir. Bu aralıkta genellikle tek bir bağa sahip olan kişiler vardır.

Gayr-ı menkul mallar arasında bağlardan sonra bahçeler gelmektedir. Kayıtlarda hadîka²⁸⁴ olarak ifade edilen bahçeler, toplamda doksan dört kişinin terekesinde geçmektedir. Toplam gayr-ı menkul mallar içerisinde % 14,31 oranında kişinin sahip olduğu bahçelerin toplam değeri 2.081.431 akçedir. Bu değer tüm mal grupları arasında % 5,32 oranındadır. Kayıtlarda meyve hadİKası²⁸⁵, dut hadİKası²⁸⁶, üzüm hadİKası²⁸⁷, pirinçlik hadİKası ve mantar hadİKası²⁸⁸ olarak geçen bahçelerin çoğunlukla sadece "hadİka" olarak kaydedildiği görülmektedir. Bunların fiyatlarına bakıldığında 120.000 akçe değerinde Durmuş Mehmed Efendi ibn Durmuş Mehmed Efendi ibn Hacı Ebubekir'in dut hadİKası en değerli bahçedir²⁸⁹. Sonrasında ise 72.000 akçe değere sahip Ahmed Kadri ibn Abdullah Efendi ibn Mehmed 'in dut hadİKası ve Osman Beşe ibn Hacı Ali Beşe ibn Abdullah'ın toplamda 70.785 akçelik on adet kestane hadİKası ikinci olarak en pahalı bahçedir²⁹⁰.

Genel olarak değerlendirildiğinde bu dönemde ağırlıklı olarak hadİKaların değeri 6.000 ile 12.000 akçe arasında değişmektedir. Tüm hadİKalar arasında değeri en düşük olan 600 akçelik bahçenin hangi amaçla kullanıldığı ve içinde ne tür ağaçların bulunduğu belirtilmemiştir²⁹¹. İncelenen kayıtlara göre söz konusu dönemde Bursa'da dut ve kestane bahçelerinin yüksek fiyatlarıyla öne çıktığı görülmektedir. Şüphesiz bu ağaçların varlığı bahçe fiyatlarını etkilemektedir.

---

²⁸¹ B.Ş.S, B-155, vr. 88b.

²⁸² B.Ş.S, B-190, vr. 123a.

²⁸³ B.Ş.S, B-190, vr. 105a.

²⁸⁴ Ağaçlı, suyu olan ve etrafı duvarlarla çevrili bahçe anlamına gelmektedir. Detaylı bilgi için bkz. Ferit Devellioğlu, "Hadİka", *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Ankara: Aydın Kitabevi, 2012, s. 355.

²⁸⁵ B.Ş.S, B-190, vr. 138b.

²⁸⁶ B.Ş.S, B-190, vr. 69a, 125b, 141a, 49a, 138b, 105a, 104b; B.Ş.S, B-155, vr. 91a, 90b, 92a, 15b.

²⁸⁷ B.Ş.S, B-190, vr. 138b.

²⁸⁸ B.Ş.S, B-190, vr. 115b.

²⁸⁹ B.Ş.S, B-155, vr. 91a.

²⁹⁰ B.Ş.S, B-155, vr. 92a, 47b.

²⁹¹ B.Ş.S, B-190, vr. 123a.

Gayr-ı menkul mallar arasında yedi kişinin terekesinde dükkâna rastlanmaktadır. Bunların toplam değeri 60.381 akçe, bütün mal grupları arasındaki oranı % 0,15'dür. Toplam gayr-ı menkuller arasında dükkânlara sahip olan % 1,06 oranında kişi vardır. Bunlar arasında "kahvehâne ve odalar" olarak kaydedilen, Tabanzâde Hacı Hasan Efendi ibn Muslı'nın 42.000 akçe değerindeki dükkânı bu kategorideki en pahalı olan mülktür²⁹². 10.000 akçelik değeriyle bir diğer dükkân sahibi olan Hüseyin Efendi ibn Mehmed Osman'ın attar dükkânı ise yine diğer pahalı dükkânlar arasında yer almaktadır²⁹³. Söz konusu dönemde günümüz eczanelerinin işlevlerini gören attârlar, çeşitli otlar, tohumlar ve köklerle hazırladıkları ilaçları hazırlarlardı²⁹⁴. Bir diğer dükkân sahibi Hacı Mehmed Ağa ibn Emrullah'ın debbağ dükkânıdır. Dükkânın değeri ise 8.040 akçedir²⁹⁵. Kilim, minder, döşek ve keçe gibi ev döşemelerini ifade eden bisât, şüphesiz bu dönemde bu tür ev eşyalarının satıldığı yeri ifade etmektedir²⁹⁶. Söz konusu bu malları ihtiva eden Mehmed Bey ibn Abdullah'ın bisât dükkânı 120 akçe değerindedir²⁹⁷. Bu dükkânlarla birlikte işlevi belirtilmeyerek kaydedilen dükkânlar da vardır. Bunlar arasında 40 akçe değeri olan Hasan Efendi ibn Mirzâi Abdullah'ın dükkânı, fiyatı en ucuz dükkândır²⁹⁸.

Eski eşyaların bulunduğu yer olarak ifade edilen hırdavathâneler, söz konusu dönemde öne çıkmaktadır²⁹⁹. Nitekim sadece yedi kişinin sahip olduğu dükkânlara nazaran toplamda seksen sekiz kişinin hırdavathânesi mevcuttur. Toplam değeri 68.521 akçe olan hırdavathâneler, tüm terekeler arasında % 0,17 oranına sahiptir. Bu kişilerin toplam gayr-ı menkule sahip kişiler arasındaki oranı ise % 13,39'dur. Değerleri birbirinden değişiklik gösteren bu hırdavathânelerden en değerlileri Erfizlizâde İsmail Efendi ibn Hacı Ahmed Ağa'nın 13.080 akçe değerindeki hırdavathânesi ve Hacı Muslı Halife ibn Hüseyin'in 11.220 akçe değerindeki hırdavathânesidir³⁰⁰. Fiyatları ile öne çıkan bu iki hırdavathâneyi değerli kılan özellikler bilinmemekle birlikte büyüklük ve

²⁹² B.Ş.S, B-188, vr. 52b.

²⁹³ B.Ş.S, B-188, vr. 14a.

²⁹⁴ Detaylı bilgi için bkz. Nil Sarı, "Attar", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi, 1991, C. 4, ss. 94-95.

²⁹⁵ B.Ş.S, B-155, 62a.

²⁹⁶ Ferit Devellioğlu, "Bisât", *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitabevi, 2012, s. 123.

²⁹⁷ B.Ş.S, B-188, vr. 33a.

²⁹⁸ B.Ş.S, B-155, vr. 15b.

²⁹⁹ Ali İhsan Karataş, "İsmail Hakkı Bursevî Dergâhı Şeyhlerinden Hikmetî Mehmed Efendi ve Hanımı Sâlihâ Hâtûn'un Terekeleri", *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, C. 24, S. 1 (2015), s. 74.

³⁰⁰ B.Ş.S, B-190, vr. 89b; B.Ş.S, B-155, vr. 93b.

kullanılabilirlik gibi özelliklerinin dikkate alındığı düşünülmektedir. Bununla birlikte terekelerde ağırlıklı olarak hırdavathânelerin fiyatı 100 ile 200 akçe arasında değişiklik göstermektedir. Fiyatı en düşük olan hırdavathâne 5 akçe değerinde Hüseyin Efendi ibn Mehmed Osman'a aittir³⁰¹.

Hayvanların barındırıldığı, kapalı yer anlamında kullanılan ahırlar ise gayr-ı menkul mallar arasında değerlendirilen diğer bir mal grubunu oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında incelenen terekelerde toplam değeri 10.560 akçe olan üç kişinin ahırını bulunmaktadır, bunların toplam tereke sahiplerine oranı ise % 0,45'dir. Ahırların terekeler içindeki oranı % 0,02'dir. İbrahim Ağa ibn Hacı Hasan'ın sahip olduğu ahır, 7.200 akçe değeriyle en pahalı olanıdır. Bu ahırın samanla birlikte kaydedilmesi, ahırların çok amaçlı olarak da kullanılabileceğini akla getirmektedir. Bununla beraber Ahmed Ağa ibn Hacı Mehmed ibn Osman'ın 2.400 akçelik ahırını ve Mustafa Beşe ibn Mehmed'in nısf olarak ifade edilen 960 akçe değerindeki ahırlarını bu kapsam dâhilinde değerlendirilen diğer mallardır³⁰².

Günümüzde depo olarak kullanılan ve çeşitli tahıl malzemesinin saklandığı yeri ifade eden ambarlar, söz konusu dönemde kişilerin terekelerine de konu olmuştur. 4.160 akçe toplam değeri olan bu ambarlara sahip olan yedi kişi bulunmaktadır. Ambarı olan kişilerin toplam tereke sahiplerine oranı % 1,06'dir. Tüm mallar içindeki ambarların yüzdesi ise % 0,01'dir. Büyüklük ya da bulunduğu yer ile ilgili olarak bir kaydın bulunmadığı ambarların fiyatları kendi içerisinde değişiklik göstermektedir. Bunlar arasında fiyatı en yüksek olan ambar 1.56 akçe değerinde Mehmed Ali ibn Osman ibn Mehmed'e aittir³⁰³. Yörük Mehmed ibn İvaz'ın 1.200 akçe değerindeki ambarı da bu kategorisinde değerlendirilebilecek bir diğer ambardır³⁰⁴. Ortalama bir değer olarak ifade edilebilecek, dört kişinin sahip olduğu ambarlar 300 ile 350 akçe arasında değişiklik göstermektedir³⁰⁵. Bunlar arasında en düşük değerdeki ambar ise Şeyh Abdurrahman Efendi ibn Mustafa'nın değeri 180 akçe olan ambarıdır³⁰⁶.

---

³⁰¹ B.Ş.S, B-188, vr. 14a.

³⁰² B.Ş.S, B-190, vr. 115b, 117b, 76b.

³⁰³ B.Ş.S, B-155, vr. 76a.

³⁰⁴ B.Ş.S, B-190, vr. 13a.

³⁰⁵ B.Ş.S, B-190, vr. 126b; B.Ş.S, B-155, vr. 43a, 72a; B.Ş.S, B-188, vr. 57b.

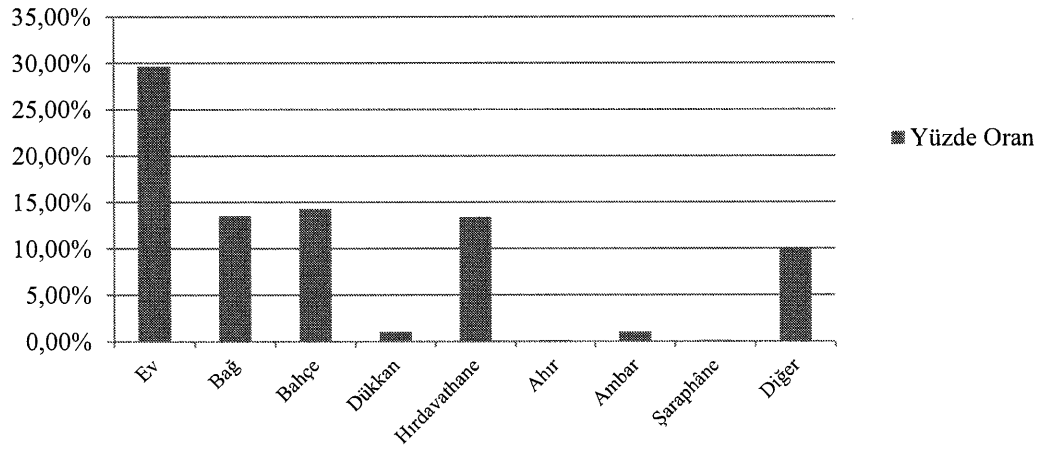
³⁰⁶ B.Ş.S, B-190, vr. 43a.

Gayr-ı menkul mallar kategorisinde yer alan ve sadece tek bir kişinin terekesinde görülen şaraphâne, Bâ-berât-ı âlf meremmetçi Yorgi veled-i Sarandos isimli kişiye aittir³⁰⁷. Kendisine ait bağ ve bahçe kaydı bulunmayan Yorgi'nin bu şaraphâneyi fiili olarak kullanıp kullanmadığı bilinmemektedir. Eğer işletilen bir şaraphâne ise şarap yapımında kullandığı ham maddeyi dışarıdan temin ettiği akla gelmektedir.

Yukarıda ifade edilen gayr-ı menkul mal grupları içerisinde değerlendirilemeyen kozak-odun, değirmen ve ağaçlar “diğer” başlığı altında ele alınmıştır. Toplamda altmış altı kişinin bu kategoride değerlendirilen gayr-ı menkulü bulunurken, malların toplam fiyatı 920.649 akçedir. Bu değer diğer gayr-ı menkullere sahip kişilere oranı % 10,04'dür.

Araştırma kapsamında değerlendirilen terekelerde gayr-ı menkuller, toplam 8.911.846 akçe değerle menkul mallardan sonra kişilerin sahip olduğu ikinci mal grubunu oluşturmaktadırlar. Bu kategoride değerlendirilen mal gruplarının çeşitliliği dikkat çekmekle birlikte, bu çeşitlilik dönemin sosyal ve ekonomik yapısını anlamlandırabilmek adına önem teşkil etmektedir.

Grafik 6: Gayr-ı Menkul Sahibi Kişilerin Yüzde Oranı

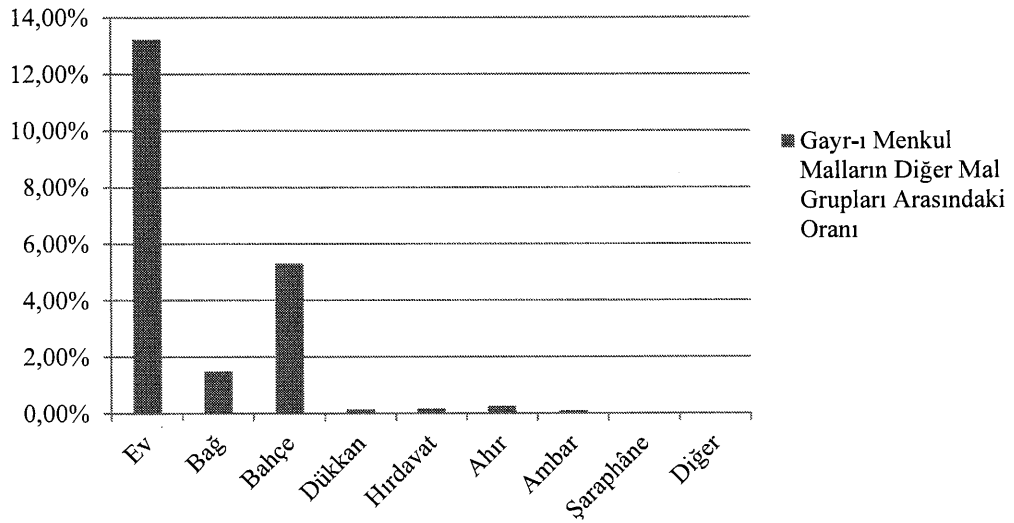

Grafik 6'da yer aldığı gibi, gayr-ı menkul mallar arasında kişilerin sahip olduğu evler % 29,68 oranı ile ilk sırada gelmektedir. Söz konusu dönemde incelenen tereke kayıtlarında herkesin bir evi olmamakla beraber, belli kesimin kendi evinde oturduğu

³⁰⁷ B.Ş.S, B-155, vr. 58a.

bilinmektedir. Osmanlı Devleti ekonomik yapısının temelini tarım oluşturmaktaydı. Bu anlamda ziraî üretimin yapıldığı araziler devlet mülkiyetinde olmakla birlikte, bağ ve bahçeler şahısların elinde bulunabiliyordu. Bu şekilde devlet, ekonomiyi kontrol edip, düzeni sağlayabiliyordu³⁰⁸. Bu açıdan değerlendirildiğinde gayr-ı menkul mallar arasında ikinci olarak bahçeler ve sonrasında da bağlar gelmektedir. Bağa sahip olan kişilerin oranı 13,54 iken bahçesi olan kişiler % 14,31 oranındadır. Diğer gayr-ı menkul mallara bakıldığında ise hırdavathâneye sahip % 13,39 kişi, dükkâna sahip % 1,06 kişi, ambara sahip % 1,06'ı kişi ve ahıra sahip % 0,45 oranında kişi vardır. Tek bir kişinin sahip olduğu şaraphâne % 0,15 oranında olmakla birlikte diğer kategoride yer alan malları olan kişiler % 10,45 oranındadır.

Grafik 7: Gayr-ı Menkul Malların Diğer Mal Grupları Arasındaki Oranı

2. MENKUL MAL GRUPLARI

İncelenen tereke kayıtlarında menkul mal grubunda kitaplar, yatak takımları, döşemeler, mutfak eşyaları, kumaşlar, giyim eşyaları, ziynet, binek ve nakliye hayvanları ve at takımları, canlı sermaye, silah ve takımları, alet-edevat, nakit para, alacak, yazı malzemeleri ve diğer başlığı altında değerlendirilen eşyalar vardır.

³⁰⁸ Halil İnalçık, "İslam Arazi ve Vergi Sisteminin Teşekkülü ve Osmanlı Devrindeki Şekillerle Mukayesesi", *Ankara Üniversitesi İslami İlimler Enstitüsü Dergisi*, S. I (1959), s. 39.

2.1 KİTAPLAR

Araştırma kapsamında incelenen tereke kayıtlarında toplamda 122 kişinin kitabı vardır. Tablo 11’de yer aldığı gibi kitap sahibi kişiler incelendiğinde bu kişilerden otuz dördü kadın, seksen sekizi erkektir. Kadınlar bu şekilde % 27,86 oranında ve erkekler ise % 72,13 oranında kitap sahibidir. Araştırmanın kapsadığı 1703-1710 tarihleri dikkate alındığında okur-yazarlık oranının yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 11: Kitap Sahibi Kadın ve Erkekler

Kadın	Erkek	Toplam
34	88	122
% 27,86	% 72,13	% 100

Kitapların sayısına bağlı olarak kayıtlarda ağırlıklı olarak ayrı bir liste şeklinde verilen kitaplar, tek olması durumunda listenin en başında belirtilmiştir. Liste başında genellikle Kur’an-ı Kerimler kaydedilmekle beraber kitap sahibi kişilerin en az bir tane Kur’an-ı Kerim’e sahip olduğu görülmektedir. Kayıtlarda kişilerin sahip olduğu kitapların toplam değeri 706.459 akçedir. Buna göre diğer mal grupları arasında kitapların oranı % 1,80’dir. Kitap sahibi kişilerin tüm tereke sahibi kişilere göre oranı ise % 18,56’dir.

Tablo 12: Terekelerde Kitap İsimleri

Ferâiz-i Seyyid	Şahayık	Muhtasar
Kâfiye	Şerh-i Dibace	Şerh-i Adab
Gülistan	Kelâm-ı İzzet	Timurname
Kavaid-i Arab	Bostan	Târik-i Muhammediyye
Molla Cami	Mecmua-i müteallik	Tezkîretü'l-eş'ar
Seyyid Alizâde	Vekâiyye	Mukaddema
Türkî kitab	Divan-ı Selim	Tevârih
Musah-ı Şerh		

Terekelere konu olan kitapların konularına bakıldığında Tablo 12'deki gibi dinî ağırlıklı kitapların öne çıktığı görülmektedir³⁰⁹. Bununla birlikte tarih ve edebiyat kitaplarının da varlığı dikkat çekmektedir. Bu anlamda bu dönemde kişilerin dinî konular dışında da genel kültür diyebileceğimiz kitaplara sahip olması ve okumalar yapması söz konusu olmuştur. Kitap sahibi kişilerin unvanları değerlendirildiğinde, sosyal yapı içinde hangi kesimden insanların ağırlıklı olarak kitap edindiği tespit edilebilmektedir. Bu anlamda şeyh unvanına sahip bir kişi³¹⁰, şerif/şerife unvanına sahip beş kişi³¹¹, el-hac unvanına sahip yirmi iki kişi³¹², es-seyyid unvanına sahip on kişi³¹³, bey unvanına sahip altı kişi³¹⁴, ağa unvanına sahip iki kişi³¹⁵, ve şeyh unvanına sahip sadece bir kişi³¹⁶ vardır. Tüm bunlara ek olarak bir tane de müezzin bulunmaktadır³¹⁷.

Tereke kayıtları arasında kitaba en çok yatırım yapan kişi 75.120 akçelik kitap servetiyle Hacı Abdurrahman Efendi ibn el-merhûm Hacı Şaban Ağa ibn Abdullah'dır³¹⁸. Kendisinin dinî kitaplar yanında farklı türden kitapları da bulunmaktadır. Bununla birlikte terekesinde 7 akçe değerinde “mecmua” olarak kayıtlı tek bir kitabı bulunan Ali Bey ibn Abdullah ise en az kitaba servet ayıran kişidir³¹⁹. Terekesinde kitap bulunan kişilerden kırk yedisi unvan sahibidir. İsmine yanında herhangi bir unvan olmayan kişi sayısı ise yetmiş beştir. Çoğunluğu unvansız kişilerden oluşan kitap sahiplerinin, toplumun farklı kesimlerinden olduğu düşünülmeyle birlikte unvan sahibi kişilerden hepsinin erkek olması ve kitap sayılarının fazla olması bu sayıyı azımsanmayacak derecede değerli kılmaktadır.

Tablo 13: Unvan Sahibi Kişilerle Unvan Sahibi Olmayan Kitap Sahipleri

Unvan Sahibi Olanlar	Unvan Sahibi Olmayanlar
----------------------	-------------------------

³⁰⁹ 16. yüzyıl Bursa yerelinde terekelerden hareketle hazırlanan Ali İhsan Karataş'ın çalışmasında da dinî kitaplar öne çıkarken, bunu takiben tasavvuf ve edebiyat kitapları gelmektedir. Bkz. Karataş, “Tereke Çalışmalarına Göre XVI. Yüzyılda Bursa'da İnsan-Kitap İlişkisi”, s. 324.

³¹⁰ B.Ş.S, B-190, vr. 32a.

³¹¹ B.Ş.S, B-188, vr. 38b, 41b, 36a; B.Ş.S, B-190, vr. 91a; BŞS, B-155, vr. 48b.

³¹² B.Ş.S, B-188, vr. 45b, 55b, 52b, 57b, 2b; B.Ş.S, B-190, vr. 82b, 53a, 117b, 146b, 30b, 102b, 134b, 124b, 144b, 78b, 28b, 73b, 44b, 35b; B.Ş.S, B-155, vr. 5b, 93b, 57b.

³¹³ B.Ş.S, B-188, vr. 40a, 26a; B.Ş.S, B-190, 124b, 40b, 118b, 92a, 58b; B.Ş.S, B-155, vr. 64b, 76a, 98a.

³¹⁴ B.Ş.S, B-188, vr. 32a, 55b; B.Ş.S, B-190, vr. 62b, 97b, 79b; B.Ş.S, B-155, vr. 53a.

³¹⁵ B.Ş.S, B-190, vr. 4a, 21a.

³¹⁶ B.Ş.S, B-190, vr. 32a.

³¹⁷ B.Ş.S, B-188, vr. 30b.

³¹⁸ B.Ş.S, B-155, vr. 5b.

³¹⁹ B.Ş.S, B-190, vr. 62b.

47	75
% 38,52	% 61,47

Tablo 13’de de görüleceği üzere toplamda % 61,47 oranında terekesinde kitap olan ve herhangi bir unvan sahibi olamayan kişi vardır. Bu oran söz konusu dönemde herhangi bir sosyal statüde olmayan kişilerin de kitap edinebildiğini, en azından okuma-yazma bildiklerini düşündürmektedir. Bu sebeple incelenen dönemde kitap-servet arasında bir ilişki olmadığı, yoksul statüsünde değerlendirilen ve toplam 1.250 akçe değerinde servete sahip olan bir kişinin de terekesinde 30 akçe değerinde olan Türkî kitaba sahip olduğu görülmektedir³²⁰. Bununla birlikte terekesinde kitap bulunan unvan sahibi kişilerin oranı % 38,52’dir.

2.2 YATAK TAKIMLARI

Yatak takımları başlığı altında değerlendirilen ev eşyalarının başında çarşaf, yastıklar, döşekler ve velenseler³²¹ gibi yatak malzemeleri gelmektedir. Yeni veya eski oluşlarına, şekillerine bazen de renklerine göre ifade edilen bu mal grubu söz konusu dönemde Bursa maddî kültüründe ön plana çıkmaktadır. Çoğunlukla köhne olarak ifade edilen yatak takımlarında özellikle kırmızı ve mor renkler öne çıkmakta, bunlara ek olarak alaca renge de terekelerde sıkça rastlanılmaktadır.

İncelenen terekelerde toplam servetinin 84.720 akçesini yatak takımlarına ayıran Hacı Abdurrahman Efendi ibn el-merhûm Hacı Şaban Ağa ibn Abdullah bu anlamda yatak takımlarına en fazla yatırım yapan isimdir³²². Diğer kişiler arasında öne çıkan Hacı Abdurrahman Efendi ile karşılaştırıldığında terekesinde sadece 10 akçelik bir yatak takımı bulunan Es-Seyyid Ahmed Beşe ibn Abdullah ise bu gruba en az yatırım yapan kişi olmaktadır. Genel olarak değerlendirildiğinde bu dönemde ağırlıklı olarak kişilerin terekelerinde yatak takımlarına ayrılan meblağ 600 ile 2.000 akçe arasında değişmektedir. Toplamda 996.075 akçe değere sahip olan yatak takımlarının genel

³²⁰ B.Ş.S, B-188, vr. 32a; 1510-1512 tarihlerini kapsayan ve Bursa terekelerini inceleyen Gökçurak da yaptığı çalışmada servet-kitap arasında bir ilişki kuramamıştır. Detaylı bilgi için bkz. Gökçurak, *A. 31 Nolu Bursa Tereke Defterlerine Göre Bursa Şehri'nin Sosyo-Ekonomik Hayatı (1510-1512)*, s. 49.

³²¹ Rumeli’nde yapılan kalın bir nevi fanila ki inceleri örtü ve yatak çarşafı ve at örtüsü olarak kullanılır. Detaylı bilgi için bkz. Şemseddin Sami, “Velense”, *Kamus-ı Türkî*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2015, s. 1305.

³²² B.Ş.S, B-155, vr. 5b.

servet içindeki oranı % 2,54'tür. 657 tereke sahibi içinde 486 kişinin yatak takımları bulunmakla birlikte bu takımlar, toplam kişi sayısı içerisinde % 73,97 oranına sahiptir.

2.3 DÖŞEMELER

Ev içi kullanımında öne çıkan döşemeler grubunu kilim, keçe, seccade, hasır, mak'ad³²³, minder, kaliçe ve sandık gibi eşyalar oluşturmaktadır. İncelenen terekelerde söz konusu döşemeler ağırlıklı olarak yer almaktadır. Öyle ki incelenen toplam terekeler arasında 485 kişinin fiyatları değişmekle birlikte döşemesi kayıtlı bulunmaktadır. Bunun menkul mallar arasındaki oranı ise % 73,82'dir. Bu şekilde söylenebilir ki Bursa reâyâsı ev içi düzene önem vermekte ve birbirinden çeşitli döşemeler kullanmaktadır. Tüm terekeye konu olan mallar arasında kişilerin döşemelere ayırdığı toplam miktar 641.715 akçedir ve genel mal grubundaki oranı % 1,63'tür.

İncelenen terekeler arasında Hatice bint İsmail toplam servetinin 43.558 akçesini döşemelere ayırmıştır³²⁴. Kendisinin bayan olması bu anlamda dikkat çekmekle birlikte ondan sonra bu gruba en fazla servet ayıran isim Muharrem Efendi ibn İbrahim Efendi'dir³²⁵. O, toplam servetinin 15.685 akçesini ev içi eşyalara ayırmıştır. Hatice Hanım ile Muharrem Efendi'nin bu gruba ayırdığı toplam para miktarı arasındaki fark dikkat çekmektedir. Bununla birlikte Hüseyin Beşe ibn Abdullah kaydedilen terekesinin sadece 7 akçesini döşemelere ayırmıştır³²⁶. Bu bakımdan değerlendirildiğinde kişilerin genel servet miktarının, sahip oldukları eşya çeşitliliğini etkilediği söylenilebilir.

2.4 MUTFAK EŞYALARI

Menkul mal grubu içerisinde değerlendirilen bir diğer mal grubu mutfak eşyalarıdır. Kültür araştırmalarında ve özellikle mutfak kültürüyle alakalı çalışmaların aydınlatılmasında araştırmacılar için önemli bir veri sağlayan tereke kayıtları, bu açıdan incelenen dönemde önemli bir yekûn tutmaktadır. Toplam 517 kişinin terekesinde yer alan mutfak eşyaları, genel kişi sayısının % 78,69 oranına tekabül etmektedir.

³²³ Oturulacak yer anlamında kullanılmaktadır. Bkz. Şemseddin Sami, "Mak'ad", *Kamus-ı Türkî*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2015, s. 745.

³²⁴ B.Ş.S, B-188, vr. 32a.

³²⁵ B.Ş.S, B-190, vr. 113.

³²⁶ B.Ş.S, B-155, vr. 56a.

Mutfak eşyaları olarak değerlendirilen mal grubu içerisinde tâbe olarak ifade edilen tavalar, sahanlar, kahve cezveleri, tabaklar, kepeçeler, kumkumalar, çatal, kaşık ve bıçaklar, gaddâreler, fağfuriler, bakraçlar, kapaklı tencereler, tepsiler, kebab şişleri bulunmaktadır. Genel olarak sayı ile birlikte eşyaların değerleri tek tek kaydedilmiştir. Fakat bazı terekelerde evânî-i nühasiyye şeklinde kile olarak da ifade edilen mutfak eşyaları mevcuttur³²⁷. Kişilerin sahip olduğu tüm servet grupları içinde mutfak eşyalarına ayrılan toplam değere bakıldığında bu değer, 1.514.482 akçedir. Bu değer toplam servet içindeki oranı ise % 3,87'dir.

Tereke kayıtlarında değer olarak en fazla mutfak eşyası olan kişi Mehmed Beşe ibn Durmuş Beşe'dir³²⁸. Kendisinin sahip olduğu mutfak eşyasının değeri 188.400 akçedir. Ondan sonra 121.800 akçe kıymetle Hacı Mehmed ibn Veli gelmektedir³²⁹. Bu iki kişinin mutfak eşyasına ayırdığı servet öne çıkmaktadır. Özellikle cinsiyet temelli iki kişinin de erkek olması itibariyle cinsiyet temelli bir değerlendirmenin bu anlamda mümkün olamayacağı öne sürülebilir. Genel olarak değerlendirildiğinde çoğunlukla söz konusu dönemde kişilerin 1.000 ile 3.000 akçe değerinde mutfak eşyalarına sahip olduğu gözlemlenmektedir. Değeri 6 akçe değerinde mutfak eşyasına sahip olan Ali Beşe ibn Mehmed ise bu grupta değerlendirilebilecek ve en az değerinde mutfak eşyası olan kişidir³³⁰. Tarihsel süreçte kişilerin ekonomik yapılarına göre değişkenlik gösteren ihtiyaçları, söz konusu servet kalemini etkilemiştir. Bugün maddî kültür çerçevesinde ele alınan bu değerler, söz konusu dönemde farklı gelir gruplarında farklı şekil ve miktarlarda bulunmuştur. Ailenin büyüklüğü ve ekonomik durumuna göre miktar ve yapı olarak değişiklik gösteren mutfak araç ve gereçleri, toplumsal hayatta bu anlamda belirleyici bir etken olmuştur.

2.5 KUMAŞLAR

Çok kadim bir tarihe sahip olan Türk dokumacılığı, Osmanlı Devleti Bursa'sında özellikle öne çıkmış, Kanunnâme-i Bursa'da yer aldığı şekliyle birbirinden farklı şekillerde zengin bir kumaş listesine sahip olmuştur. Üretim kalitesi ve şekilleriyle devlet tarafından belirli hükümlerle kontrol altında alınan kumaş ve kadifeler, Türk

³²⁷ Detaylı bilgi için bkz. B.Ş.S, B-190, vr. 144a; B.Ş.S, B-155, vr. 42b, 19b, 11b.

³²⁸ B.Ş.S, B-188, vr. 56a.

³²⁹ B.Ş.S, B-190, vr. 102b.

³³⁰ B.Ş.S, B-190, vr. 43a.

dokumacılığının belirli standart dâhilinde yapıldığının önemli bir göstergesidir. İncelenen tereke kayıtlarında Bursa’da kullanılan birbirinden farklı türde kumaşlar yer almaktadır. Bunlar arasında kile ile birlikte verilen harir de kumaş başlığı altında değerlendirilirken, dimi, atlas, çuka, kutni, alaca, kisâi ve muhayyer, sandal, kullâbdanlı kumaşlar, serâser, şîb ve zer-beft diğer kumaş türleri arasında yer almaktadır. İfade edildiği şekliyle zengin bir kumaş listesi bulunan Bursa, bu anlamda terekelerde de öne çıkmakta ve yaygın olarak kullanıldığı gözlemlenmektedir. Bu yaygın kullanımı şüphesiz kumaşların elbiselerden başka döşemelerde, çadırlarda ve çeşitli alanlarda kullanıldığını düşündürmektedir³³¹. Toplamda 291 kişinin sahip olduğu kumaşların toplam değeri 1.594.629 akçedir. Bu şekilde değerlendirildiği zaman terekesinde kumaş bulunan kişilerin tüm servet sahibi kişilere oranı % 44,29’dur. Toplam servet miktarı içinde kumaşlara ayrılan pay ise % 4,07’dir.

Sahip olduğu kumaşlar bakımından en zengin olan kişi 654.770 akçe kumaş servetiyle Ahmed Çelebi ibn Mustafa’dır. Kendisinden sonra gelen Ahmed Ağa ibn Abdurrahman’ın ise 155.520 akçe değerinde kumaşı vardır. Her iki kişi de diğer tereke sahiplerine göre kumaş ediniminde öne çıkmış olsalar da Ahmed Çelebi’nin servetinin yekûn olarak çok fazla olması dikkat çekmektedir³³². Terekesinde haririn miktarca fazla olması, onun bir ipek taciri olabileceğini akla getirmekle birlikte tüccâr olarak tanımlanmamış olması bu konuya netlik kazandıramamaktadır.

2.6 GİYİM

İnsanların temel ihtiyaçlarından biri olan giyim, şüphesiz terekelerin önemli bir yekûnunu oluşturan eşya grubudur. Maddî kültürün önemli bir parçasını oluşturan giyim eşyaları, söz konusu dönemin daha iyi anlaşılması ve kişilerin sosyal statülerinin belirlenmesinde önemlidir. Giyim eşyaları içerisinde dış sokak giyim parçalarından kürkler, kapamalar, feraceler, çeşm-i bendler, ev içi giyimde gömlekler, câmeler, dolamalar, çekmeler, entariler, fistanlar, çintiyanlar, kuşaklar, cellâyîler, uçkurlar, ihramlar, başa giyilenlerde sarıklar, destârlar, dülbend örtüleri, makramalar, kavuklar ve arakiyyeler, ayağa giyilenler arasında mestler, çizmeler, terlik ve papuclar öne çıkmaktadır.

³³¹ Tahsin Öz, “Bursa Kumaşları”, *Bir Masaldı Bursa*, haz. Engin Yenal, İstanbul: 1996, ss. 207-212.

³³² B.Ş.S, B-190, vr. 106b, 125b.

Giyim eşyasının genel servet içindeki toplam değeri 2.613.339 akçedir ve toplam 593 kişinin terekesinde giyim eşyası bulunmaktadır. Bu şekilde değerlendirildiğinde toplam 657 kişinin % 90,25'inin terekesinde giyim eşyası bulunmaktadır. Daha önce de ifade edildiği şekliyle temel ihtiyaçların başında gelen giyim türünün bu derecede terekelerde yer alması normal gözükmektedir. Buna ek olarak giyim eşyasına ayrılan toplam miktarın tüm servet içindeki yeri değerlendirildiğinde, bu oran % 6,67'dir. Diğer servet kalemleri ile karşılaştırıldığında önemli bir orana sahiptir.

Tereke sahiplerinden en fazla giyim eşyasına servet ayıran kişi 98.040 akçe tutarındaki giyim eşyasıyla Hacı Abdurrahman Efendi ibn el-merhûm Hacı Şaban Ağa ibn Abdullah'tır³³³. Ortalama olarak kişilerin giyime ayırdığı meblağ 1.000 ile 3.000 akçe arasında değiştiği göz önünde tutulursa Hacı Abdurrahman Efendi'nin giyime ayırdığı serveti ciddi bir rakam gözükmektedir. Bununla birlikte terekelerde yer alan ve 20 akçe değerinde toplam giyim eşyası olan Hüseyin Beşe ibn Abdullah, giyim türüne en az yatırım yapan kişidir³³⁴.

2.7 ZİYNET

Gerek yatırım gerekse kadınlar için süs eşyası olarak kullanılan ziynet eşyaları, tereke kayıtlarının önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Bu grup içerisine altın hatemler, saatler, sîm taraklar, bilezik ve küpeler, saç aksesuarı olarak kullanılan tılsımlar, tesbihler ve sîm aynalar öne çıkmaktadır. Aynı şekilde şerifi altınlar³³⁵, Macar altınları³³⁶ ve Tahran altınları³³⁷ da kişilerin terekesinde görülebilmektedir.

İncelenen terekelerdeki ziynet eşyalarının toplam fiyatı 2.944.988 akçedir ve 244 kişinin terekesinde bu eşya kayıtlıdır. Bu kişilerin oranı ise % 37,13'tür. Ziynet eşyasına sahip kişiler arasında en fazla ziynete sahip kişi 744.360 akçe değerindeki ziynet eşyasıyla İsmail Bey ibn Hasan ibn Abdullah'tır³³⁸. Bu şahsın altınlarını daha çok yatırım amaçlı edindiği anlaşılmaktadır. Ağırlıklı olarak ziynet sahibi kişilerin sahip olduğu toplam altın değeri 5.000 ile 10.000 akçe arasında değişmektedir. Bu da altının

³³³ B.Ş.S, B-155, vr. 5b.

³³⁴ B.Ş.S, B-155, vr. 56a.

³³⁵ B.Ş.S, B-155, vr. 28b; B.Ş.S, B-188, vr. 28b.

³³⁶ B.Ş.S, B-190, vr. 85b.

³³⁷ B.Ş.S, B-190, vr. 85b.

³³⁸ B.Ş.S, B-155, vr. 19b.

yatırım amacıyla biriktirildiği fikrini doğrulamaktadır. Tereke sahipleri arasında dul olan Aişe bint Hasan'ın ise yine 4 akçe tutarındaki aynası en az değerinde kabul edilebilecek ziynet eşyasıdır³³⁹. Toplam servet miktarı arasında ziynet eşyalarının oranı % 7,52'dir. Diğer servet kalemleri ile karşılaştırıldığında bu oran önemli olmakla beraber, ziynet eşyalarının değerli eşya grubu içinde olması bu oranı da yükseltmektedir.

2.8 BİNEK VE NAKLİYE HAYVANLARI VE AT TAKIMLARI

Araştırma kapsamında ele alınan dönem düşünüldüğünde çeşitli ulaşım faaliyetlerinde farklı hayvanlar kullanılmaktaydı. Bunlar arasında özellikle terekelerde sıkça rastladığımız atlar öne çıkmakta, bununla birlikte deve, kısrak, merkep, katır, iğdiş, mevâşî gibi binek hayvanları da kayıtlarda geçmektedir.

Tereke kayıtlarında toplamda 163 kişinin binek hayvanı olduğu görülmektedir. Aynı zamanda atlar için önemli olan üzengi, eğer, bukağı, teğelti, kolan ve reşme gibi alet-edevatlar da bu grupta değerlendirilmiştir. Toplam tereke sahipleri içinde % 24,80 oranında kişi binek ve nakliye hayvanları ve at takımlarına sahiptir. Toplam değeri 633.275 olan bu eşya grubunun tüm tereke kayıtları içindeki oranı ise % 1,61'dir. Es-Seyyid Ahmed Çelebi ibn Es-Seyyid Emir Çelebi'nin sahip olduğu binek hayvan ve at takımlarının değeri 39.052 akçedir³⁴⁰. Kendisi bu servet kalemine en çok yatırım yapan kişidir. Ondan sonra Hacı Yakub Ağa ibn Ahmed, 36. 310 akçe toplam değerinde servetini bu kaleme ayırmıştır³⁴¹.

2.9 CANLI SERMAYE

Canlı sermaye adı altında terekelerde yer alan büyükbaş ve küçükbaş hayvanlar değerlendirilmiştir. Bunlar arasında inekler öne çıkmakla birlikte koyun, kuzu ve keçiler de yer almaktadır. Tereke kayıtlarında canlı sermayeye ayrılan toplam miktar 663.058 akçedir ve altmış yedi kişi canlı sermaye sahibidir. Bu kişilerin toplam tereke sahiplerine oranı ise % 10,19'dur.

---

³³⁹ B.Ş.S, B-190, vr. 73a, 49a.

³⁴⁰ B.Ş.S, B-155, vr. 20a.

³⁴¹ B.Ş.S, B-190, vr. 56b.

Kayıtlar arasında en fazla canlı sermaye sahibi olan kişi toplam 177.120 akçe ile Hacı Yakub Ağa ibn Ahmet'tir³⁴². Canlı sermayesinin tamamı koyunlardan oluşan Hacı Yakup'un hayvancılıkla uğraştığı düşünülebilir. Vanizâde Es-Seyyid Süleyman Efendi Bey de 115.434 akçelik sermayesiyle ikinci sırada yer almaktadır³⁴³. Terekelerde en az canlı sermaye sahibi ise 60 akçe ile Bâ-berât-ı âlî meremmetçi Yorgi veled-i Sarandanos'dır. Kendisinin sahip olduğu iki koçu canlı sermayesinin tamamını oluşturmaktadır³⁴⁴. Canlı sermayenin toplam tereke miktarı içindeki oranı % 1,69'dur.

2.10 SİLAH VE SİLAH TAKIMLARI

İncelenen tereke kayıtlarında silah ve silah takımları grubunda değerlendirilen çeşitli eşyalar bulunmaktadır. Bunlar arasında tüfekler sıklıkla geçmekle birlikte kılıç, gaddâre, hançer, bıçak, kopuz, tabanca da diğer silah ve silah takımları arasında yer almaktadır. Bu servet kalemine sahip toplam 149 kişi bulunmaktadır. Bu kişilerin toplam tereke sahipleri arasındaki oranı % 22,67'dir. İncelenen tereke kayıtlarında toplam silah ve silah takımlarının tutarı 147.440 akçedir. Bu servet kaleminin toplam servet içindeki oranı % 0,37'dir. Tereke sahipleri arasında en fazla silah ve silah takımı olan kişi Hacı İvaz Ağa ibn Hacı Mehmet'tir³⁴⁵. Kendisinin sahip olduğu silah ve silah takımlarının değeri 8.640 akçedir. Aynı şekilde toplam 6.240 akçe değerinde silah ve silah takımları olan Hacı Abdurrahman Efendi ibn el-merhûm Hacı Şaban Ağa ibn Abdullah da bu anlamda öne çıkan bir tereke sahibidir³⁴⁶. Değeri 15 akçe olan ve tek bir kılıcı olan Hacı Mehmed Efendi ibn Mehmed ise bu kategoride en düşük mala sahip kişidir³⁴⁷.

2.11 ALET-EDEVAT

Günlük hayatta farklı alanlarda kullanılan alet-edevatlar arasında çapa, kazma, kürek, balta, bel, el değirmeni, fanus, balık ağı, urgan, orak, ustura, kantar, çakı, mengene, maşa, testere, çeki, vezne ve mikrâz yer almaktadır. Toplam servet içindeki değeri 259.850 akçe olan alet ve edevata sahip 307 kişi bulunmaktadır. Tüm servet miktarından alet-edevata ayrılan oran ise % 0,66'dır. Toplam tereke sahipleri arasında

³⁴² B.Ş.S, B-190, vr. 56b.

³⁴³ B.Ş.S, B-188, vr. 54b.

³⁴⁴ B.Ş.S, B-188, vr. 58a.

³⁴⁵ B.Ş.S, B-190, vr. 44b.

³⁴⁶ B.Ş.S, B-155, vr. 5b.

³⁴⁷ B.Ş.S, B-155, vr. 11b.

% 41,81 oranında alet ve edevat sahibi kişi vardır. Bunlar arasında Hacı Abdurrahman ibn Süleyman'ın 57.461 akçe³⁴⁸ değerinde farklı çeşitlerde alet ve edevatı varken sadece 1 akçe tutarında en az alet ve edevatı bulunan kişi Kerime bint Hacı Emir'dir³⁴⁹.

2.12 NAKİT PARA

İncelenen tereke kayıtlarında kişilerin sahip olduğu nakit para kuruluş ya da akçe olarak ifade edilmiştir. Terekelerde toplamda 1.811.888 akçe değerinde nakit para yer almaktadır. Önemli bir meblağı ifade eden bu nakit paraya sahip toplamda 120 kişi bulunmaktadır. Bu rakamın tüm kayıtlardaki oranı % 18,26'dır.

Terekesinde en fazla nakit parası olan kişi 665.820 akçeyle Abdülbâki Efendi ibn Hayri ibn Halil'dir³⁵⁰. Genellikle kişilerin sahip olduğu nakit tutarı 1.000 ile 4.000 arasında değişiklik göstermektedir. Bu anlamda Abdülbâki Efendi'nin sahip olduğu meblağın ciddi anlamda yüksek olduğu söylenebilir. Terekesinde herhangi bir kasa ya da kutusu olmayan Abdülbâki Efendi'nin bu kadar parayı nerede muhafaza ettiği düşündürücü olmakla birlikte herhangi bir ipucu bulunamamaktadır. Bunun yanı sıra sadece 10 akçesi olan Hasan Ağa ibn Yusuf ise en az nakit paraya sahip kişidir³⁵¹.

2.13 ALACAK

Terekelerde görülen ve kişilerin başkalarına borç olarak verdiği meblağları ifade eden alacaklar söz konusu defterlerde bireysel olarak kişilere verilmiş olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu anlamda borçlu olan kişilerin isimlerinin başına "der zimmet" ifadesi ile beraber bu şahısların açık kimliği borç miktarı ile birlikte verilmiştir. Terekelerde yer alan tüm alacak miktarı 9.655.224 akçedir. Bunun toplam tereke yekûnu içindeki oranı ise % 24,67'dir. Kayıtlarda en fazla alacağı olan kişi 1.595.280 akçe ile Hacı Hasan ibn Mehmed ibn Abdullah'tır³⁵². Farklı kişilere vermiş olduğu borçlarla, bir takım nakit parasını değerlendiren Hacı Hasan ibn Mehmed'in bunu hayırseverlik ile mi yaptığı yoksa bugünkü bankacılık faaliyetleri ekseninde mi yürüttüğü bilinmemektedir. Yazıcı Mehmed Bey ibn Emir ibn Abdullah'ın ise 46 akçe değerinde bulunan alacağı, terekeler

---

³⁴⁸ B.Ş.S, B-188, vr. 19b.

³⁴⁹ B.Ş.S, B-190, vr. 10b.

³⁵⁰ B.Ş.S, B-155, vr. 75b.

³⁵¹ B.Ş.S, B-190, vr. 35a.

³⁵² B.Ş.S, B-190, vr. 85b.

arasında en az değeri ifade etmektedir³⁵³. İncelenen tereke sahipleri içerisinde 139 kişinin alacağı bulunmakta olup, bunların toplam tereke sahiplerine oranı % 21,15'dir.

2.14 YAZI MALZEMELERİ

Yazı malzemeleri, menkul mallar arasında kişilerin sahip olduğu en az servet kalemidir. İçerisinde devâtların/divitlerin ve kâğıtların bulunduğu yazı malzemelerine sahip toplam otuz kişi bulunmaktadır. Bu sayının toplam tereke sahiplerine oranı % 4,56 iken, toplam tereke miktarındaki payı % 0,10'dur.

Yazı malzemelerine en fazla servet ayıran kişi 14.640 akçe ile Hacı Ahmed ibn Mustafa Beşe'dir³⁵⁴. Kendisine ait hiçbir kitap bulunmayan Hacı Ahmed'in yazı malzemeleriyle öne çıkması onun ahaliye mektup, dilekçe vs. yazan biri olabileceğini akla getirmektedir. Yazı malzemelerine en az servet ayıran kişi ise 7 akçe ile Hacı Ahmed ibn Mustafa Beşe'dir³⁵⁵.

2.15 DİĞER

Menkul mallar içerisinde değerlendirilemeyen, çuval, heybe, cüzdan, kese, kutu ve saman gibi mal grupları ile birlikte, yazısının silikliği itibari ile okunamayan eşyalar bu başlık altında toplanmıştır. Aynı zamanda bazı terekelerde sadece "muhallefât" şeklinde, toplu olarak verilen eşyalar, türü belli olmadığı için yine bu başlık altında değerlendirilmiştir³⁵⁶. Toplam değeri 4.614.164 akçe olan diğer grubundaki mallara sahip 415 kişi vardır. Tüm tereke sahipleri arasında diğer başlığı adı altındaki mallara sahip kişilerin oranı % 63,16'dır. Toplam tereke tutarı ile karşılaştırıldığında bu tür eşyaların oranı % 11,64'tür.

2.16 GIDA MADDELERİ

Toplumun temel ihtiyaçlarının başında gelen besin maddeleri, şüphesiz zamandan bağımsız olarak süregelmiştir. Tarıma dayalı ekonomiye sahip olan Osmanlı Devleti'nde özellikle hububat ürünleri öne çıkmıştır. İncelenen tereke defterlerinde de sıkça rastlanılan bu gıda türü ürünlerin başında hinta, şeker, şâir, sirke, tarhana, pirinç, darı, rakik, pekmez, zahire ve kahve gelmektedir. Grafik 8'de yer aldığı gibi tüm servet

³⁵³ B.Ş.S, B-155, vr. 53a.

³⁵⁴ B.Ş.S, B-190, vr. 35a.

³⁵⁵ B.Ş.S, B-190, vr. 62b.

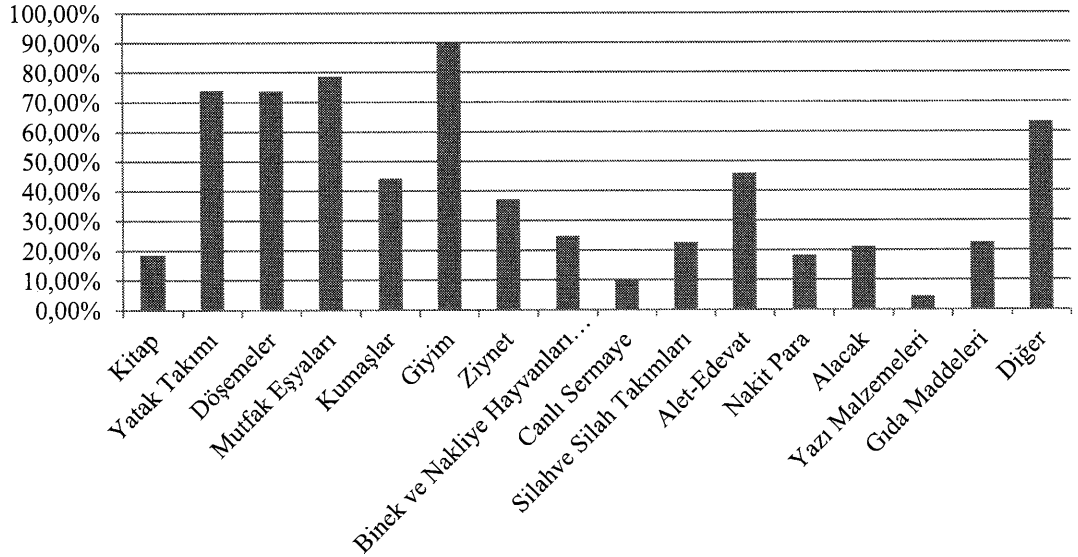
³⁵⁶ Bkz. B.Ş.S, B-190, vr. 81a.

kalemleri içinde toplam 515.297 akçe değere sahip olan gıda ürünlerinin diğer mal gruplarına oranı % 1,31'dir. İncelenen tüm kayıtlarda sadece 148 kişinin terekesinde gıda ürünlerinin bulunması, bu dönemde insanların evlerinde yaygın olarak bu gıdaları saklamadıkları akla gelmekle birlikte aynı zamanda mal paylaşımına dâhil edilmemiş olabileceği de düşünülmektedir.

Genel olarak menkul mal sahibi kişilerin servet kalemleri değerlendirildiğinde giyim ve kumaş eşyasına ayrılan miktar öne çıkmaktadır. Tereke sahiplerinin % 90,25'inin giyime yönelik eşyaları varken, bu kişilerden % 44,29'unun kumaşı vardır. Temel ihtiyaçların başında gelen giyinme, bu dönemde Bursa'da yaşayan insanların ilk servet kalemlerinde yer almaktadır. Onu takip eden ise ev içi kullanımda yaygın olan mutfak eşyaları, döşemeler ve yatak takımlarıdır. Bu dönemde incelenen kayıtlarda % 78,69'unun mutfak eşyası, % 73,82'sinin döşemesi ve % 73,97'sinin yatak takımları vardır. Bu dönemde söz konusu tereke sahiplerinin binek olarak kullandıkları hayvanların oranı % 24,80 iken bunlar arasında at öne çıkmaktadır. İncelenen kayıtlara göre canlı sermayeyi temsil eden hayvancılık bu dönemde yaygın olarak yapılmamaktadır. Canlı sermaye sahibi kişi sayısı % 10,19'dur. Bunu ifade ederken gayr-ı menkul mallardan olan ahırın, servet kalemi olarak oldukça az bir yekûn tutması, bu anlamda hayvancılığının ne derece az yapıldığını destekler niteliktedir.

Grafik 8: Menkul Mal Sahibi Kişilerin Yüzde Oranı

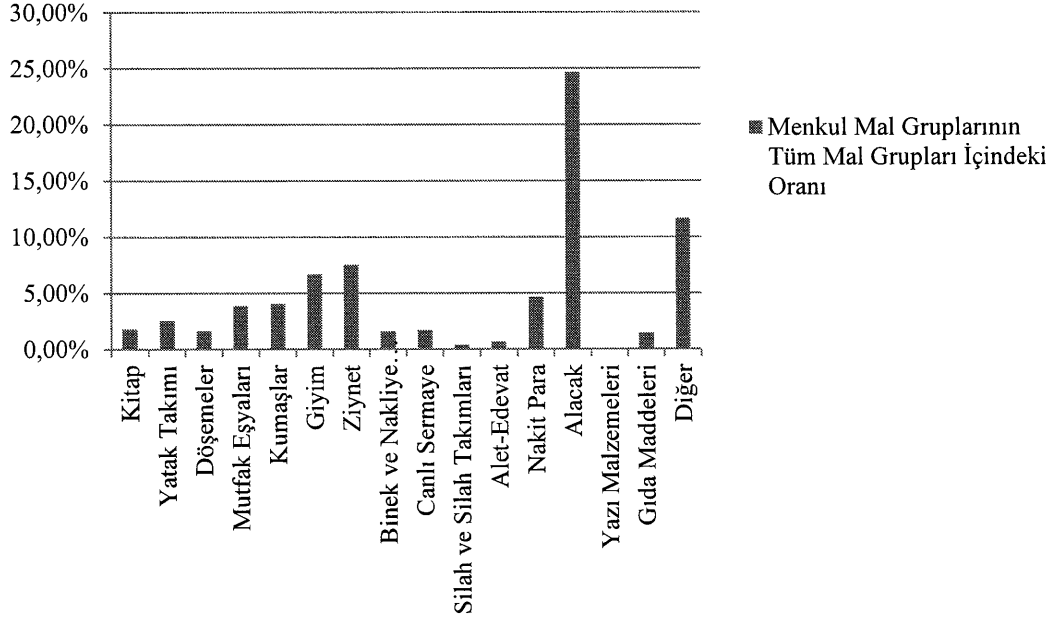

Kitap ve yazı malzemelerini oluşturan servet kalemi ele alındığında, toplamda % 23,12 oranında kişi bunlara sahiptir. Dönemin okur-yazar yapısı ile birlikte, azımsanmayacak nitelikte olduğu söylenebilmektedir. Bu dönemde özellikle kadınlar kadar erkek terekelerinde de yoğun olarak görülen ziynet eşyası değer olarak önemli bir servet miktarını oluşturmaktadır. Tereke sahiplerinin % 37,13'ünün bu türde değerlendirilen eşyası mevcuttur. Ziynet ile birlikte, bu dönemde kişilerin sahip olduğu nakit paralar da söz konusudur. Nakit para, dönemin ekonomik yapısı düşünüldüğünde sıcak parayı temsil etmekle birlikte, insanların ellerinde bulundurdukları önemli bir serveti temsil etmektedir. % 18,26 oranında kişinin nakit parası vardır.

Bununla birlikte bu dönemde yaygın olarak kullanılmasa da kişilerin servetlerinde silah ve silah takımlarına da yer verdiği, bu oranın % 22,67 oranında olduğu görülmektedir. Farklı türde, günlük yaşamda kullanılan ve alet-edevat başlığı altında değerlendirilen eşyalara sahip kişi yüzdesi % 45,81'dir. Özellikle tarıma dayalı ekonominin vazgeçilmez parçalarını oluşturan kazma, bel gibi eşyaların yer aldığı bu servet kalemi, bu dönemde tarım ekonomisine işaret etmektedir.

Bugünkü bankacılık faaliyetlerinin olmadığı bir dönemde kişilerin belirli servet sahibi kişilerden aldığı borçlar bilinmektedir. Bu şekilde vefat eden kişilerin alacaklılarını miktarlarıyla birlikte tespit etmek mümkündür. İncelenen terekelerde % 21,15 oranında tereke sahibinin alacağı bulunmaktadır. Gıda türü ürünler değerlendirildiğinde, % 22,52 oranında kişinin bu gıdalara sahip olduğu görülmektedir. Bu ürünlerin uzun süre muhafaza edilebilirliği düşünüldüğünde oldukça az bir oran olması dikkat çekmektedir.

Grafik 9: Menkul Mal Gruplarının Tüm Mal Grupları İçindeki Oranı

3. KÖLELER

Hür olmayan kişi anlamında kullanılan köle, İslâmiyet'ten önce Arap toplumunda yaygın olarak var olmakla birlikte, İslâmiyet'ten sonra da belirli sınırlar dâhilinde devam etmiştir. Bu şekilde İslâm anlayışına göre köle olabilmenin iki koşulu vardır; savaşta esir düşmek ya da köle olarak doğmak³⁵⁷. Söz konusu dönemde yoğun savaşların olduğu düşünüldüğünde burada esir düşen kişiler köle olarak satılabilmekteydi. Câriyelerin sahipleri dışında olan kişilerden olan çocukları da yine köle olarak doğarken, efendilerinden olan çocukları hür olarak kabul edilmektedir.

İslâm anlayışına sahip Osmanlı Devleti'nde de kölelik yaygın bir müessese olarak görülmektedir. Sosyal hayatın önemli bir kısmında yer alan köleler, gerek ev içi hizmetlerde ve gerekse üretim sektöründe kullanılmaktadır. Özellikle zengin olarak ifade edilen, varlıklı kişilerin sahip olduğu köle ve câriyeler, toplumsal hayatta dikkat çekmektedir³⁵⁸. Kişilerin sahip olduğu köle ve câriyeler, muhallefât kayıtlarında da açıkça görülmektedir. Söz konusu terekelerde köle ve câriyelerin fiyatlarıyla birlikte, menşe yapıları, yaptıkları işler ve sahipleriyle olan ilişkileri açıkça görülebilmektedir.

³⁵⁷ İzzet Sak, *Şer'iyye Sicillerine Göre Sosyal ve Ekonomik Hayatta Köleler (17. ve 18. Yüzyıllar)*, (Doktora Tezi), Konya: Konya Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1992, s. 11.

³⁵⁸ Öztürk, *İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo Ekonomik Tahlil)*, ss. 189-190.

Tablo 14: Köle Sahiplerinin Dağılımı

Cinsiyet	Köle Sahibi Kişi Sayısı	Köle Sayısı
Kadın	4	4
Erkek	33	52

1703-1710 tarihli Bursa tereke kayıtlarında toplam 657 kişi arasında otuz yedi kişinin gulam/câriyesi bulunmaktadır. Tablo 14’de yer alan otuz yedi gulam/câriye sahibinin dördü kadın, otuz üçü erkektir. Terekelerde kayıtlı toplam köle değeri 866.818 akçedir. Kölelerin bu tarihlerdeki toplam genel servet içindeki oranı ise % 2,21’dir.

Tablo 15: Köle Sahibi Kişilerin Sahip Olduğu Gulam ve Câriyelerin Sayısı

Köle Sahipleri		1	2	3	4	5	Toplam
Câriye Sahipleri	Kadın	3	-	-	-	-	3
	Erkek	19	5	1	-	-	32
Gulam Sahipleri	Kadın	1	-	-	-	-	1
	Erkek	11	2	-	1	-	19
Mu’tak Sahipleri	Kadın	-	-	-	-	-	-
	Erkek	1	-	-	-	-	1
Toplam							56

Terekelerde geçen toplam elli altı kölenin otuz beşi câriye, yirmisi gulam ve biri mu’tak olarak ifade edilmiştir. Toplam dört köle sahibi kadından üçünün birer câriyesi, bir tanesinin de bir gulamı vardır. Genel olarak câriye sahibi olan kadınların, gulam sahibi olması burada dikkat çekmekle birlikte 16. yüzyıl başlarında Bursa terekelerini inceleyen Tuğba Gökçurak’ın çalışmasında gulam sahibi kadınlara rastlanılmamıştır³⁵⁹. Bu şekilde söz konusu dönemde kadınların sadece câriye sahibi olmadığı, gulama da sahip olunabileceği söylenebilir. Tablo 15’de yer aldığı gibi köle sahibi otuz üç erkeğin birinin üç, ikisinin beş ve on dokuzunun birer tane câriyesi bulunmaktadır. Geriye kalan on dört tereke sahibi erkekten, birinin dört, ikisinin iki ve on birinin birer adet gulamı vardır.

Kadınlardan ziyade köle sahibi erkekler, sayıca üstün konumdadır. Bunun temel nedeni servet ediniminde erkeklerin öne çıkmasından kaynaklı olduğu düşünülebilir.

³⁵⁹ Detaylı bilgi için bkz. Gökçurak, a.g.t., s. 71.

Çünkü söz konusu dönemde ekonomik faaliyetlerin erkek tarafından yönetildiği bilinmektedir. Aynı zamanda erkeklerin ağırlıklı olarak câriye sahibi olması da burada dikkat çeken bir detaydır. Câriye sahibi erkekler arasında 120.000 akçe ile olan Es-Seyyid İbrahim ibn el-merhûm Eş-şeyh Seyfeddin Hızır'ın Selime adındaki câriyesi en değerli olandır³⁶⁰. Câriyesinin menşe ile ilgili herhangi bir açıklama bulunmayan Es-Seyyid İbrahim'in câriyesini değerli kılan şey tam olarak bilinmemekle birlikte genç olması düşünülebilir. Bununla birlikte câriye sahibi erkekler arasında 3 câriyeye sahip Durmuş Ağa ibn Hasan Beşe öne çıkmakta, câriyelerinden birinin fiyatı 12.000 akçe ve diğer ikisinin değeri ise 3.600'er akçedir³⁶¹. Durmuş Ağa'nın sayıca fazla olan kölelerinin toplam fiyatının Es-Seyyid İbrahim'in tek bir câriyesinin fiyatından daha düşük olması burada önemli bir detaydır.

Gulam fiyatlarına bakıldığında 36.000 akçe değerinde olan Hacı Mustafa Ağa ibn Hüseyin Bey ibn Mustafa'nın gulamı en değerli gulamdır³⁶². Buna binaen 3.600 akçe fiyatı olan Ahmed Ağa ibn Hacı Mehmed ibn Osman'ın gulamı en düşük değere sahip köledir³⁶³. Terekeler arasında dört gulama sahip Mustafa Ağa ibn Ahmed Ağa'nın sahip olduğu toplam gulamların değeri 40.800 akçedir. Bunlardan üç gulam 12.000'er, biri ise 4.800 akçe değerindedir³⁶⁴. Genel olarak bakıldığında câriye fiyatlarının gulam fiyatlarına göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 16: Köle Sahipleri, Köle Sayısı, Fiyatı, Toplam Servet Miktarı

Sicil ve Varak No	Köle Sahipleri	Köle Sayısı	Fiyatı	Toplam Serveti
B-155-98a	Es-Seyyid İbrahim ibn el-merhûm Eş-şeyh Seyfeddin Hızır	1	120.000	146.400,00
B-190-44b	El-Hac İvaz Ağa ibn El-Hac Mehmed	3	44.760	488.280,00
B-188-57a	Durmuş Ağa ibn Hasan Beşe	5	41.800	156.420,00
B-188-13a	Mustafa Ağa ibn Ahmed Ağa	4	40.800	69.276,00
B-155-20a	Es-Seyyid Ahmed Çelebi ibn Es-Seyyid Emir Çelebi ibn Es-Seyyid Ataullah	3	37.380	368.040,00
B-188-28b	Mehmed Beşe ibn Ali	1	36.960	60.474,00
B-190-134a	El-Hac Mustafa Efendi ibn el-merhûm Şeyh Mehmed	2	36.600	1.215.360,00

³⁶⁰ B.Ş.S, B-155, vr. 98a.

³⁶¹ B.Ş.S, B-188, vr. 57a.

³⁶² B.Ş.S, B-190, vr. 138b.

³⁶³ B.Ş.S, B-190, vr. 117b.

³⁶⁴ B.Ş.S, B-188, vr. 13a.

B-188-53a	Ramazan Beşe ibn Mehmed	1	36.000	55.898,00
B-190-121b	Gazi Mehmed Efendi ibn El-Hac Davud	2	36.000	278.445,00
B-190-138b	El-Hac Mustafa Ağa ibn Hüseyin Bey ibn Mustafa	1	36.000	857.640,00
B-190-47b	El-Hac Mehmed ibn Abdullah	3	33.600	246.540,00
B-190-84b	Mehmed Ali Halife ibn Hasan	1	31.278	120.640,00
B-190-61a	Mustafa Efendi ibn Kamil	2	30.000	224.760,00
B-190-56b	El-Hac Yakub Ağa ibn Ahmed	2	26.400	381.000,00
B-188-50b	Mevlana Ali Beşe ibn Arif Mehmed	1	25.800	92.032,00
B-188-54b	Vanizâde Es-Seyyid Süleyman Efendi Bey	2	24.000	491.400,00
B-190-144a	İsmail Ağa ibn Abdullah	1	24.000	146.036,00
B-190-16b2	Mehmed Beşe ibn İbrahim	1	21.960	78.780,00
B-190-22a	Canbaz Mehmed Beşe ibn İbrahim	1	21.960	43.080,00
B-155-37a	El-Hac Mehmed ibn Nasuh ibn Abdullah	2	21.600	153.840,00
B-155-3a	Ümmühan bint El-Hac Mehmed	1	18.000	161.040,00
B-190-57a	Mehmed Çelebi ibn Mustafa Efendi	1	15.600	117.840,00
B-190-3b	Bektaş Beşe ibn Ali	1	14.400	60.600,00
B-190-112b	Afife bint Mehmed Ağa	1	12.000	115.740,00
B-190-73b	El-Hac Salih ibn Abdullah	1	9.600	346.680,00
B-155-15b	Hasan Efendi ibn Mirzâi Abdullah	1	9.600	516.360,00
B-188-19b	El-Hac Abdurrahman ibn Süleyman	1	7.200	1.101.240,00
B-188-40a	Es-Seyyid Hüseyin Çelebi ibn Abdurrahman Çelebi	1	7.200	108.240,00
B-155-43b	Şerife Saliha bint Es-Seyyid Ahmed Ağa	1	7.200	159.960,00
B-188-57b	El-Hac Emir ibn El-Hac mereMustafa	1	6.000	31.900,00
B-190-118b	Es-Seyyid Hüseyin Çelebi ibn Mehmed	1	6.000	17.210,00
B-155-93b	El-HacMushî Halife ibn Hüseyin	1	6.000	43.880,00
B-188-53a	Mustafa Ağa ibn Abdullah	1	5.520	21.450,00
B-190-128a	Şeyvezâde El-Hac Mehmed Beşe ibn Zülfikar	1	4.800	194.880,00
B-190-7b	Amine bint Mehmed Efendi	1	3.600	36.170,00
B-190-117b	Ahmed Ağa ibn El-Hac Mehmed ibn Osman	1	3.600	203.850,00
B-155-42a	El-Hac Mustafa Ağa ibn El-Hac Hasan ibn Abdullah	1	3.600	198.840,00

Toplam otuz yedi kişinin sahip olduğu köleler ve fiyatları Tablo 16'da verilmiştir. Buna göre söz konusu dönemde servet ile köle sahibi olmak arasında doğru orantı olduğu görülmektedir. Öyle ki serveti 500.000 akçe ile 1.000.000 akçe ve üzerinde zengin olarak değerlendirilen dört kişinin, serveti 25.000 ile 500.000 akçe arasında orta hâlli olarak değerlendirilen otuz üç kişinin gulam ve cârîyesi vardır.

Unvanlar kısmında da değerlendirildiği gibi çeşitli elkaplara sahip kişiler belirli serveti elinde bulundurmakta ve toplumda öne çıkmaktadır. Bu kişiler aynı zamanda köle sahibi olmaktadır. İncelenen terekeler arasında köle sahibi olan es-seyyid unvanına sahip beş kişi, el-hac unvanına sahip on bir kişi, ağa unvanına sahip beş kişi, beşe unvanıyla anılan dört kişi ve mevlana unvanına sahip bir kişi vardır.

Tereke kayıtlarında geçen kölelerinin hepsinin menşe'leriyle ilgili net ifadeler görülmemekle birlikte bazılarının memleketleriyle ilgili bilgiler bulunabilmektedir. Bu kapsam dâhilinde toplam elli altı köle arasında beşinin menşe'leri belirtilmiştir. Bunlar arasında Gürcü ve Arap olarak ifade edilen dört câriye ve bir gulam vardır. Fiyatları birbirinden farklı olmakla birlikte 12.000 akçe değerinde olan Gürcü câriye³⁶⁵ ve fiyatları sırasıyla 9.600 akçe, 7. 200 akçe ve 4.800 akçe olan üç Arap câriye³⁶⁶ ve fiyatı 7.200 akçe olan bir Arap gulam³⁶⁷ vardır.

4. TEREKEDEN YAPILAN ZORUNLU HARCAMALAR

Vefat eden tereke sahiplerinin sağlıklarında sahip olduğu malların dökümü yapıldıktan sonra söz konusu malların bir kısmından zorunlu harcamalar yapılmaktadır. Bu harcamaların başında mahkemenin tereke taksimi yapması üzerine aldığı bir takım vergiler gelmekle birlikte, müteveffâtın sağlığında yaptığı borçlar, erkekler için eşlerine ödenmesi gereken mehirler, vasiyet edilmişse bu vasiyetler için ayrılan miktar ve vakıflara olan borçlar gelmektedir.

4.1 BORÇLAR

Ölen kişilerin sağlıklarında farklı kişilerden aldıkları borçlar tereke kayıtlarında “deyn-i müsbet” şeklinde ifade edilmektedir ve borç veren kişilerin isimleri ile birlikte yazılmaktadır. İncelenen 657 tereke kaydında toplamda 169 kişinin kimliği belirtilen şahıslara borcu bulunmaktadır. Bütün tereke kayıtlarındaki toplam borç miktarı 6.391.830'dur. Toplam tereke sahiplerinden % 25,72'sinin şahıslara borcu olduğu görülmektedir. Bunlar arasında en fazla borcu olan kişi 1.031.520 akçe ile Abdülbâki Efendi ibn Hayri ibn Halil'dir. Kendisinin 1.031.520 akçe toplam borcu vardır. Söz

³⁶⁵ B.Ş.S, B-190, vr. 56b.

³⁶⁶ B.Ş.S, B-190, vr. 73b, 128a; B.Ş.S, B-188, vr. 40a.

³⁶⁷ B.Ş.S, B-155, vr. 43b.

konusu kayıtlarda en az borcu olan kişi ise 50 akçelik borcu ile Veli Bey ibn Ahmed Dede'dir³⁶⁸.

Şahıslara olan borçların yanında vefat eden kişilerin hayır için yerine getirilmesini istediği bir takım vasiyetler söz konusudur. Tereke taksiminden önce söz konusu vasiyetler için ayrılan toplam tutar 1.944.864 akçe iken, incelenen terekelerde vefat eden vasiyet sahibi 154 kişi vardır. Bu şekilde değerlendirildiğinde toplam kişi sayısının % 23,43'ü terekesinden bir miktar parayı belirli yerlere sarf edilmesi için vasiyet etmiştir.

Vasiyetler için ayrılan meblağlar birbirinden farklılık göstermektedir. Söz konusu vasiyetler içinde en yüksek miktar 315.720 akçe ile Hacı Mustafa Efendi ibn el-merhûm Şeyh Mehmed'e aittir. Onunla birlikte yine 116.400 akçe vasiyet değerine sahip Hacı Hasan ibn Mehmed ibn Abdullah da yine öne çıkan bir isimdir³⁶⁹. Tüm vasiyetler arasında en düşük değerde vasiyet sahibi ise 120 akçe ile Erfizlizâde İsmail Efendi ibn Hacı Ahmed Ağa'dır³⁷⁰.

Toplam tereke sahipleri içerisinde seksen üç kişinin vakıflara 648.358 akçe borcu olduğu görülmektedir. Bu sayının toplam tereke sahipleri içinde oranı % 12,63'tür. Vakıflara en çok borcu olan kişi 33.832 akçe ile Veli Çelebi ibn Mehmed Bey iken en az borcu olan 140 akçe ile Fatma bint Abdullah'dır³⁷¹.

Söz konusu borç kalemlerinden sonra kişinin defin işlemleri için ayrılan ve techiz-tekfîn olarak adlandırılan masraflarla, resm-i kısmet, kalemiyye, harc-ı defter ve dellâliyye gibi alınan vergiler için ayrılan gider kalemleri söz konusudur. Bunlar için bütün tereke kayıtlarından sarf edilen toplam miktar 3.248.445 akçedir. Bu gider kalemleri 628 kişinin tereke kaydında bulunmaktadır. Geriye kalan yirmi dokuz tereke kaydında bu giderler bilinmeyen bir sebeple kaydedilmemiştir. Bunun toplam tereke kayıtlarına oranı % 95,58'dir.

---

³⁶⁸ B.Ş.S, B-155, vr. 75b, 52a.

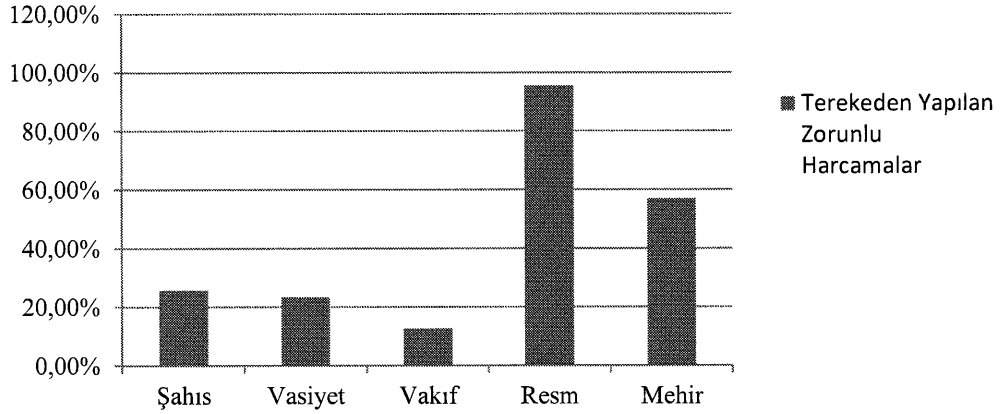
³⁶⁹ B.Ş.S, B-190, vr. 134a, 85b.

³⁷⁰ B.Ş.S, B-190, vr. 89b.

³⁷¹ B.Ş.S, B-155, vr. 32a.

Grafik 10: Terekeden Yapılan Zorunlu Harcamalar

İncelenen terekelerde aynı zamanda tüm borçların tereke toplamından fazla olması dolayısı ile vârislerin miras taksiminden pay alamadığı elli bir tereke söz konusudur. Burada vefat eden kimselerin sağlıklarında borç yapmaları ve vefatları ile borçlarını mirasları ile ödemeleri söz konusu olmuştur. Bununla birlikte tereke dökümü yapılan fakat zorunlu harcamalar olarak ifade edilen vergilerin kaydedilmediği toplam sekiz tereke kaydı vardır. Bunlarda iki kişinin toplam serveti eşlerine mehir olarak kalırken herhangi bir vergi kaydedilmemiştir³⁷². Bununla birlikte kalan altı terekenin taksimi olmakla birlikte, terekenin oluşturulmasında alınan vergiler kayıtlı değildir³⁷³.

4.2 MEHİR

Mehir, İslâm hukukunda erkeklerin evlendikleri sırada eşlerine verdikleri veya verecekleri belli bir miktar parayı ya da eşyayı ifade etmektedir. Vefat eden kişilerin terekelerinde görülen mehir ücreti erkeklerde borç hânesinde kadınlarda ise alacak hânesinde gözükmektedir. Bu şekilde incelenen terekelerde mehir ücreti “mehri‘l-müeccel” olarak ifade edilmiştir.

Araştırma kapsamında incelenen terekelerde toplamda 239 kadının mehir alacağı varken, 397 erkeğin mehir borcu bulunmaktadır. Terekesinde mehir borcu ya da alacağı bulunmayan kişi sayısı ise yirmi birdir. Kişilerin servet miktarlarına göre değişiklik gösteren mehir değerlerine bakıldığında birbirinden farklı miktarlar görülmektedir. Bununla ilgili olarak en fazla mehir borcu olan kişi 149.040 akçe ile Hacı Mahmud Ağa

³⁷² B.Ş.S, B-188, vr. 53a; B.Ş.S, B-190, vr. 50b.

³⁷³ B.Ş.S, B-190, vr. 128a, 27b, 119b, 11a, 28a; B.Ş.S, B-155, vr. 90b.

ibn Hacı Musa olmakla birlikte 70 akçe ile Es-Seyyid Hızır ibn İlyas en düşük mehir borcu olan kimsedir. İki mehir borcu arasındaki farkın bu kadar yüksek olması, kişilerin sahip olduğu servet ile ilgili olduğu düşünülmektedir.

SONUÇ

Araştırma 1703-1710 tarihleri arasını kapsayan ve bu dönemde Bursa'da yaşamış olan Bursa halkının tereke kayıtlarına göre hazırlanmıştır. Bu kapsam dâhilinde dönemin sosyo-ekonomik yapısı incelenerek, genel değerlendirmeler yapılmıştır. Söz konusu tarih aralığını kapsayan çalışmada temel kaynak olarak Bursa Şer'iyeye Sicillerinde yer alan, sırasıyla B-188, B-190 ve B-155 numaralı defterler kullanılmıştır.

Çalışma toplamda üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde şer'iyeye sicilleri ile ilgili genel bilgiler verilmekle birlikte, bu siciller içerisinde bulunan tereke kayıtlarının içeriği ve önemi üzerinde durulmuştur. Kayıtların kendine özgü tahlil çözümü olması itibarıyla, sunduğu geniş bilgiler, bu belgeleri farklı açılardan değerlendirmeyi mümkün kılmıştır. Buradan hareketle söz konusu üç defterde toplam 657 tereke kaydı araştırma kapsamında incelenmiş, bunlar birinci bölümde tanıtılmıştır.

İkinci bölümde tanıtılan belgelerden hareketle, tereke sahipleri sosyal açıdan değerlendirilmiştir. Bilgilerin yoğun ve her biri değerli olması itibarı ile tablo ve grafiklerden yararlanılmıştır. Bu kapsamda ilk olarak kişiler, medeni hâllerine ve vâris yapılarına göre değerlendirilmiştir. Bunun sonucunda söz konusu dönemde Bursa'da tek eşliliğin ön plana çıktığı görülmüştür. Kayıtlarda üç eşli sadece beş kişi yer alırken iki eşe sahip yirmi üç kişi vardır. Tek eşe sahip toplam kişi sayısı ise 469'dur. Tereke sahiplerinin aile yapılarına bakıldığında, bu anlamda belgelerdeki miras taksimi kısmı önem arz etmekte ve çekirdek aile yapısı öne çıkmaktadır. Vârisler arasında eşler ve sahip olunan çocuklar ilk sırada yer almaktadır. Bu anlamda mirasın ilk olarak aile içinde dağılımı gerçekleşmiştir.

Tereke sahiplerinin sahip olduğu unvan ve meslekler de araştırma kapsamında ele alınarak toplamda 404 kişinin meslek ve unvan sahibi olduğu görülmüş, bu kişilerin terekeleri ve servetleri üzerinde tespitler yapılmıştır. Unvan ve meslek sahibi kişilerin sayısı toplam tereke sahibi kişiler ile kıyaslandığında, bu kişilerin mahkemeyi önemli ölçüde kullandıkları söylenebilir. Diğer taraftan kişilerin sahip olduğu toplam servet miktarları ile oturdukları mahalleler incelenmiş ve bu dönemde Bursa'da servet-konum ayrımı hususunda bir ayrım olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu anlamda belli mahalleler servet miktarlarına doğru orantıda öne çıkarken, keskin bir ayrım bu dönemde söz konusu olmamaktadır.

Tereke sahiplerinin servet miktarları belirli oranlar dâhilinde üç aşamada ele alınmış ve buradan hareketle yoksul, orta hâlli ve zengin olarak tanımlanan kişiler ortaya koyulmuştur. Bu dönem Bursa'da ağırlıkla orta hâlli olarak adlandırılan, çoğunluğu unvan ve meslek sahibi kesimin öne çıktığı görülmektedir. Zengin olarak nitelenen sadece on sekiz kişi tespit edilmiştir.

Çalışmanın üçüncü bölümünde dönemin ekonomik yapısına yer verilmiştir. Buradan hareketle kişilerin sahip olduğu mal grupları menkuller, gayr-ı menkuller ve köleler olmak üzere ele alınarak, bu mal gruplarını oluşturan servet kalemleri ayrı ayrı incelenmiştir. Bu dönemde kişilerin sahip olduğu gayr-ı menkul mallar arasında evler öne çıkmakta fakat yaygın bir şekilde tüm tereke sahiplerinin ev sahibi olduğu görülmemektedir. Bu anlamda ev sahibi kişiler, servet miktarı itibari ile öne çıkan kimselerden oluşmaktadır.

Menkul mallara bakıldığında bu mal grubu içerisinde değerlendirilen alacaklar öne çıkarken ziynet ve giyim eşyası da kişilerin sahip olduğu eşyalar arasında gelmektedir. Temel ihtiyaçların başında gelen giyim, kişilerin terekelerinde yer alması normal gözükmeyle birlikte, ziynet eşyalarının öne çıkması, bunun daha çok yatırım kalemi olarak kullanıldığını akla getirmektedir. Erkeklerin ise bu anlamda öne çıkması bu yargıyı desteklemektedir.

Köleler ayrı bir başlık altında incelenirken 657 kişi arasında toplamda otuz yedi kişinin kölesi bulunmaktadır. Köle sahiplerinin otuz üçü erkek olmakla birlikte dördü kadındır. Söz konusu kadınlardan birinin gulam sahibi olması burada dikkat çekmektedir. Çünkü bu dönemde kadınların daha çok câriye sahibi olduğu bilinmektedir. Köle sahibi kişilerin sosyal statülerine bakıldığında bu kişilerin orta hâlli ve zengin olarak değerlendirilen kişilerden oluştuğu görülmektedir. Şüphesiz bir köleye sahip olmak ve onun ihtiyaçlarını giderirken, onu farklı alanlarda kullanmak belli bir serveti gerekli kılmaktadır.

Çalışmada son olarak terekelerden yapılan zorunlu harcamalar ele alınmıştır. Her bir servet miktarına göre değişiklik gösteren vergilerle birlikte kişilerin borçları ve yerine getirilmesini istediği vasiyetleri bu kapsam dâhilinde ele alınmış, toplam servet miktarlarıyla karşılaştırılmıştır.

Araştırma sonucunda Bursa yerelinde kişilerin sosyal ve ekonomik hayatına dair derin izler taşıyan tereke defterlerinden hareketle, bu dönemde farklı gelir gruplarının hayatları incelenmiştir. Söz konusu dönemde orta hâlli olarak ifade edilen servet sahipleri Bursa'da öne çıkmaktadır. Tereke dökümlerinin ayrıntılı olarak verildiği tablolar ekler kısmında bulunmaktadır.

SÖZLÜK

A

Abâ: Yünden yapılmış kaba kumaş.

Abbâsi: İran sikkesi.

Âbnos (abanoz): Asıl Hint'ten çıkan pek sert ve siyah bir ağaç.

Âdî: Âdet olan.

Ağnâm: Koyun ve keçi vesaire hayvanattan alınan vergi ve bundan hâsıl olan varidat.

Ah: Kardeş, dost.

Akîk: Kıymetlice bir tür taş ki mühür hakkında vesair işlerde kullanılır.

Alaca: Birkaç renkte iplikten mamul bir dokuma ki Anadolu'nun ekser taraflarında yapılır.

Alef: 1. Hayvanatın yediği ot ve saman. 2. Yulaf.

Amm: Amca.

Arakiyye: En çok dervişlerin giydikleri yünden yapılmış bir çeşit külâh.

Ard: Un.

Arf: Güzel koku.

Asabe: Terekeden birinci dereceden olan farîza sahiplerinin hisseleri ayrıldıktan sonra terekede bir şey kalmış ise, sıra neseb bakımından asabe sayılan akrabalara gelir.

Askı: 1. Asılmaya mahsus şey. 2. Başa sallandırılır zincirli mücevherat.

Atlas: Yüzü ipek ve tersi pamuk maruf bir cins kumaştır.

Âyîne: Ayna, gözğü.

B

Bâgât: Bağlar.

Bahâ: Kıymet, bedel.

Bakraç: Bakırdan kulplu kap.

Bâr-gîr: Beygir, at.

Başmak: Eskiden kullanılan bir çeşit ayakkabı.

Batn: Nesil, soy.

Beledî: Yerli.

Be-nâm: Adlı.

Ber-verch-i âtî: Aşağıda olduğu gibi.

Bey': Satma, fûrûht, malı mala değişmek.

Biniş: Giysi.

Bisât: Döşeme, kilim, halı, seccade.

Boğası: Astarlık bez, ince Amerikan bezi.

Bukağı: Kaçmaması için hayvanların ayağına takılan zincir, demir köstek.

Burku: Kadınların yüz örtüsü, peçe.

C

Câme: Elbise, çamaşır.

Cânibeyn: İki taraf.

Car: Kadınların büründükleri değirmi çarşaf.

Cebe: Zincirden veya halkadan örme zırh.

Cedde: Büyük ana, büyük valide.

Cedîd: Yeni, kullanılmamış.

Cehre: İpliğin sarıldığı iğ, çırık.

Cellâyî: Geniş yenli bir nevi elbise.

Çakşır: Paça bölümü diz üstünde veya diz altında kalan bir tür erkek şalvarı.

Çeki: Tartı.

Çekme: İş işlerken üstten giyilen geniş pantolon veya şalvar vesaire.

Çeşm bend: Yüz örtüsü, peçe.

Çilkafa: Kurdun ense postundan yapılan çilkafa kürk.

Çintiyan: İçi astarlı, uzun kadın donu, kadın şalvarı.

Çit: Bir cins bez.

Çoka/çuha: Has yünden mensûc maruf kumaş.

D

Dâî': Duâ eden, duâcı.

Dâyin: Borç veren, alacaklı.

Debbe: Dibi yuvarlak bakır kap, bir nevi bakraç.

Der-anbâr: Ambara konmuş, mahzene vazolunmuş.

Destâr: Sarık, tûlbend.

Devât: Yazı yazmak üzere mürekkebe ve kalem konacak yeri olan madenden bir şekl-i mahsusta alet ki belde taşınır.

Diba: Altın ve gümüş işlemeli bir tür ipek kumaş.

Diba: İpekli kumaş.

Dibace: Kitabın nakışlarla müzeyyen ve müzehhep olan ilk sayfaları.

Dikdik: Çul, at örtüsü.

Dimi: Verevliğine dokunmuş pamuk veya yün kumaş veya bez ve şayak vesaire.

Direm: Şimdiki akçeye göre dört beş kuruş kıymetinde ve franga muadil eski bir gümüş sikke.

Dolak: Ayağa tozluk yerine doladıkları çuka kenarı veya ensiz şayak ve aba.

Dolama: Çuhadan entari gibi önü açık olarak kavuşturulmuş ve üstüne kuşak bağlanır eski bir libas.

Dori: Siyah ile kızıl arasında bir tonda bulunan (at vesaire) bir envaı vardır.

Duhân: Tütün, duman.

E

Eb: Baba.

Eblek: Alacalı.

Efrençi: Avrupa altını.

Ekser: Demir çivi.

Elvân: Birkaç renkli, rengârenk, alacalı.

Endaze: Ölçü, mikyas.

Erbâh: Fâizler, kazançlar.

Esâme: Yeniçerilerin kaydı, ulûfe kaydı.

Estâr: Perde, örtü.

Esvâk: Alışveriş yerleri, çarşılar, pazarlar.

Eşcâr: Ağaç.

Eşrefî: Memlükler tarafından Mısır'da basılan ve daha sonra diğer İslâm devletlerinde de basılıp kullanılan altın sikke.

Evânî: Kapkacaklar.

F

Fağfurî: Çin'de Sangh imparatorlarına mahsus olmak üzere yaptıkları nefis porselen, eski maden Çin tabağı.

Ferâiz: Borç.

Fevt: Bir daha ele geçmemek üzere kaybetme.

Fî: Baha, kıymet.

Fürûht: Satma, satış.

G

Gaddâre: Büyük bıçak.

Galâ: Pahalılık, yüksek fiyat.

Gâliye: Misk ve amberden mürekkep güzel kokulu siyah bir macun ki saça ve kaşa sürülür.

Gırâr: Büyük kıl çuval.

Gulâmiyye: Cizye ve başka vergileri tahsil edenlerin topladıkları paraların hazine veznesine teslimi sırasında cizye veya vergi harç pusulalarının her biri için kendilerine verilen tahsil aidatı.

Guramâ: Alacaklılar.

Gügüm: Su taşımaya ve ateşte ısıtmaya mahsus bakırdan büyük ve bir kulplu ağzı dar kap.

H

Hadîka: Ağaçlı, suyu çok bahçe.

Ham: Ana karnındaki çocuk.

Hamâil: Kılıç kayışı.

Hare: İpek temelli kumaş.

Hâre: Menevişli kumaş.

Hatab: Odun.

Hâtem: Yüzük.

Havan: Bir şey döküp ufalamakta mahsus tahta ya maden veya taştan kap.

Haydarî: Eskiden giyilen kolsuz, kısa aba hırka.

Helâlî: Arışi bürümcek ve argacı pamuk buruşuk yerli bez -

Hereni-heranı: Büyük tencere.

Hınta: Buğday.

Hısn: Kale.

Hîn: Vakit, zaman.

Hokkâ: İçine mürekkep konan mâden, cam veya topraktan yapılmış küçük kap.

Hurda: Ufak şey, ufak parça.

I

İskat: Mevtanın ruhu için yani azaplarının af ve imhası için bir resm-i mahsûsla verilen sadaka.

İtlâk: Salıverme, koyuverme.

İbrâ-i âmm: Bütün davalardan, birini temize çıkarma.

İ

İbrâ-i İskat: Birisindeki hakkını kısmen veya tamamen terk etme, bağışlama.

İcâret: Kira, gelir.

İğdiş: Burulmuş, enenmiş hayvan. Erkeklik bezleri çıkarılmış at. Melez.

İhrâm: Arapların büründükleri büyük yün çarşaf.

İktisâm: Bölüşme, paylaşma.

İskat-ı salât: Ölen kişinin namaz borcu.

İstefan: Tacî çelenk.

İstîcâr: Kira ile tutma, kiralama.

İstikrâz: Fâizle para alma, ödünç para alma.

K

Kalbur: Genellikle tahıl elemeye yarayan, büyükçe delikli ya da seyrek telli büyük elek.

Kalîçe: Küçük halı.

Kalpak: Asıl deriden ona taklitten çuhadan sarıksız ve düz baş kisveti.

Kapama: Tekmil ve esvap takımı.

Karsak: Tilkiye benzer karnı beyaz bir cins hayvan ki postu kürk olur.

Kayyım: Câmi hademesi, müteveli.

Ke's: Kadeh, bardak.

Kebe: Çobanların ve köylülerin giydiği ve yere serdikleri yünden kaba aba.

Kef: Sünger taşı.

Kefgîr: Yemeğin köpüğünü almaya mahsus delikli kaşık veya kepçe.

Kem: Bozuk.

Keremsud: Bir kumaş türü.

Kerrake: İnce softan hafif ve dar üstlük libas ki vaktiyle tarîk-i ilmî kıyafetinde giyilirdi.

Kesâne: Kese.

Kettân: Keten.

Keyl: Kile, tahıl, hububat ölçüsü, ölçek.

Kılavı: Vaktiyle vüzerânın giydikleri heremüyyü'ş-şekl telli sarık.

Kıtık: Aslı kırtık kabuk veya kırkmak demek olan kurutmaktan keten kendir kabuğu ki minder vesaire doldurmaya yarar, ince köseleden veya deriden yapılmış su kabı.

Kisâi: Bir nevi yünlü kumaş.

Koka: Vaktiyle yeniçeri ümerasının ve Eflak prenslerinin giydikleri tuğluğa resminde sorguçlu baş kisvesi.

Kolan: 1.Enli örme kuşak, yassı ip. 2. Hayvanın eyer ve semerini üstüne raptetmek üzere belinin altından geçirilerek bağlanan örme veya kayış bağ.

Kolçak: Bileğe takılan yünden örme eldiven.

Kozak: Çam fıstığı ve kayın ağacı gibi eşçârın tohumlarını havi top.

Kullâbdânlı: Taklit ve sahte tellerle karışık: Şam'ın Hint'in kullâbdânlı kumaşları.

Kullap: Çengel, kanca.

Kumkuma: Küçük testi, çömlek.

Kutnu: Saf pamuklu kumaş.

Külünk: Sivri ve uzun demirli taşçı kazması.

Küştere/ Küstere: Marangoz avadanlığında uzun bir nevi yivli rende.

L

Lengerî: Lenger, büyük bakır sahan.

Li eb: Baba tarafından, baba yoluyla.

Licâm: Dizgin, uyan.

Li-ebeveyn: Baba ve ana tarafından.

Li-ümm: Ana bir kardeş.

M

Ma'rûf: Herkesçe bilinen, tanınan.

Mağrûk: Suda boğulmuş, suya batıp boğulmuş.

Mahber: Hokka, divit.

Mahlûlât: Mirasçısı olmayan bir ölünün evkafa veya mîriye kalan mirası.

Mak'ad: Oturulacak yer.

Makdem: Osmanlılar zamanında kalyoncuların kullandığı ve üzerinde ucu saçaklı bir sargı sarılı olan başlık.

Makrama-makreme: Sofraya mahsus işlemeli destmâl, eski tarzda peçete, elbezi.

Malak: Manda yavrusu.

Maruf: Bilinen, malûm.

Marzî: Birinin razı olduğu iş, rıza.

Masad: Bıçak bilemek için kullanılan çelik.

Maslûb: Asılarak öldürülmüş.

Mehr-i müeccel: Boşanma veya ölüm hâlinde kız tarafına verilmesi, nikâhta kararlaştırılmış olan bedel.

Melbûsât: Elbiseler.

Mencenik: Savaşlarda büyük taşları atmakta kullanılan sapan.

Menkal: Mangal.

Menkûha: Nikâhlı kadın.

Merkeb: Binilecek şey, eşek.

Meşin: Serpilenmiş koyun vesaire derisi, debagat olunmuş derilerin en adisi, sahtiyan.

Meşk: Tulum.

Metruke: Terk edilmiş.

Mevâşî: Davar ve mal gibi hayvanlar.

Mevrûs: Miras kalmış, ana babadan geçmiş.

Mezâd: Açık arttırma ile yapılan satış.

Mezru: Ekilmiş, çift sürülüp tohum saçılmış.

Mezrû: Ziraat olunacak, ekilecek tarla, yer.

Mıkrame: Nakışlı başörtüsü.

Mıkrâz: Makas.

Mısbâh: Işık, çırağ, tenvire mahsus alet, meş'al.

Mıkrâz: Makas.

Mintan: Kollu yelek ki basma vesairenden yapıp eski kıyafette gömleğin üstüne giyilir.

Mirzâ: İranlılara mahsus bir asalet unvanı.

Miskal: Eskiden değerli madenlerin, mücevherlerin vb. tartılmasında kullanılan, bir buçuk dirhem değerinde eski bir ağırlık ölçüsü birimi.

Mişrebe: Su içmeye mahsus kap ki başlıca teneke veya bakırdan mamul ve kulplu olur.

Mu'tak: Azat edilmiş, azatlı.

Muhammen: Tahmin edilmiş veya edilen.

Muhâyee: Bölünmesi kabil olmayan şeyi sıra ile kullanma.

Muhayyer: Hareli kâğıt veya kumaş.

Muhtedd: Hiddetli, kızmış

Muhtell: İhlâl edilmiş, bozulmuş.

Muhzırıyye: Aleyhine açılan dâvâ münâsebetiyle “muhzır” veya “mübâşir” gönderilmek suretiyle getirilenlerden alınan para.

Mukaddema: Eskiden.

Mukattaât: Kat'edilmiş, kesilmiş, kesik şeyler.

Muzâfât: Bir merkezin şubeleri, kolları.

Müdebber: Azat olması efendisinin ölümüne bağlı bulunan köle.

Münakkaş: İşlemeli, nakışlı.

Müsâvî: Eşit, denk.

Müskir: Sarhoş eden.

Müstamel: Kullanılmış.

Mütecellî: Görünen, meydana çıkan.

Müteferrika: Ufak tefek masraflar için ayrılan para.

Mütevâtir: Halk beyninde söylenen, ağızdan ağıza yayılan.

Müzâyede: Arttırma.

N

Na'lbeki: Ufak tabak.

Nâ'leyn: Bir çift ayakkabı.

Neftî: Neft yağı renginde olan, koyu yeşil ile kahverengi arasında bir renk, siyaha yakın koyu yeşil.

Nısf: Yarım

Nim: Yarı, yarım, buçuk.

Nîm-ten: Mintan.

Nühâsî: Bakır, bakırla ilgili.

Ö

Öreke: Kadınların büktükleri yün ve keten vesaire taktıkları tepesi çatal değnek ki bellerine sokarak sol elleriyle o yünden birer parçacığı ve sağ elleriyle iğne çevirerek bükerek, miftele.

P

Palaska: Fişeklik, fişek vaz'ına mahsus gümüş ve tunçtan yahut köselerden muhafaza ki kayışla aykırı asılır veya bele bağlanır.

Pendül saat: Sarkaçlı saat.

Peşkir: Asıl yemek yerken vaktiyle peçete yerine dizlerin üstüne alınan müşterek uzun bez.

Peş-tahta: Tüccar ve sarrafların para saymak için kullandığı akçe tahtası.

Piş-gîr (Peş-gîr): Havlu.

Pûşî: Askerlerin başına sardığı ince sarık.

R

Rab': Avlulu ev.

Râbih: Kazançlı, faydalı alışverişte kazanan.

Râcil: Yaya.

Raht: At takımı.

Rakik: Yufka.

Râs: Yol.

Re's: Baş, kafa.

Reşme: Hayvanların bağılığında burun üzerine gelen zincir.

Ribh: Kâr, fayda, faiz.

S

Saçak: Süs için bir şeyin kenarından sarkan veya kenarına ilave olunan fazla kısım.

Sadef-kâri: Sedef işi, sedef işçiliği.

Sadriyye: Çocukla anası arasındaki bağ.

Sagîre: Küçük.

Sağmal: Sağılır, sütü alınır.

Sağrı: 1. Hayvanın beliyle kuyruğu arasındaki dolgun ve yuvarlakça tarafı. 2. Hayvanın sağrı yerinden çıkan kalın deri.

Sahtiyân: Serpilerek boyanmış ve cilâlanmış deri.

Samur kaş: Kaşları kumral, yumuşak ve gür.

Sandâl: İpekli-pamuklu eski bir kumaşın adı. Yollu olan bu kumaşın bir yolu ipek, bir yolu pamuktur.

Saya: Sâde. Üste giyilen bir iç gömleği. Şayak nev'inden kalınca bir kumaş.

Sehim: Hisse, pay.

Sehm: Hisse bedeli, kısım, hisse, pay.

Ser-â-ser: Altın veya gümüş telle dokunmuş bir çeşit kıymetli kumaş.

Serc: Eğer, at takımı.

Serhaddî: Kısa, serâser kaplı samur kürk.

Serpuş: Başa giyecek şey, baş kisvesi.

Serverî: Başlık, riyaset.

Siâye: Mükâbetin kitâbet bedelini te'diye edebilmesi için çalışması.

Sicâl: İçi su dolu olan kovalar.

Sifr: Yazılı şey, Tevrat'ın beş kitabından her biri.

Sîmîn: Gümüşten mamul ya da gümüş gibi beyaz ve saf.

Sorguç: Başa takılan tuğ, çelenk.

Sûd: Faydasız, yararsız.

Sûk-ı sultânî: Mezat yeri.

Sulbî: Birinin sulbünden gelme, kendi evladı, oğlu.

Sulbîyye: Birinin soyundan gelme, kızı.

Sûr: Düğün, şenlik.

Sûrh: Kırmızı, kızıl.

Sürmedan: Sürme hokkası.

Ş

Şa'îr: Arpa.

Şayi: 1. Duyulmuş, herkesin malûmu olmuş. 2. Hissedârân beyninde müşterek, taksim olunmamış.

Şem'-dân: Şamdan

Şerh: Açıklama.

Şîb: İpek kumaş.

Şikeste: Kırılmış.

Şilte: Döşek.

Şükûfe: Süslemede sırf çiçek motiflerine dayanan bir tarzın adı.

T

Tâbe: Tava.

Tabl-bâz: Davul.

Tahlif: Yemin ettirme, yemin verme.

Tahte: Yağmalanmış, talanlanmış.

Tandır: Ufak fırın.

Teğelti: Eyerin altında hayvanın sırtına vurulan keçe ki pamuklu gibi teğellenmiş olur.

Tere: Taze, tuzlu veya tuzsuz sade yağ.

Tesvîd: Müsvedde yapma, karalama yapma.

Tesviye: Bir ve müsavi etme, beraber eyleme, verme, ödeme.

Tevâbi': Bir merkeze merbut ve tâbi olan yerler.

Tiğ: Kılıç, seyf.

Tûlâ: Büyük.

Tura: Demet, bağ, paket.

U

Uçkur: Kuşak.

Uht: Kız kardeş.

Unkud: Salkım, meyve salkımı.

Ü

Ümm: Ana, anne.

V

Varsak: Kısa kılıç.

Vasî-i muhtâr: Ölüünün hayatta iken tâyîn ettiği vasî olup, vasiyeti yerine getirmekle yükümlüdür.

Vaşak: Kedi cinsinden postu kürk yapılı bir hayvan.

Velence: El kantarı.

Velençe: Hafif yünlü battaniye.

Verâ- verâat: Halk, âlem.

Verese: Mirasçılar.

Vesâyâ: Vasiyetler.

Vezne: Tartı aleti, mizan, terazi.

Y

Yafta: Üzerine asıldığı ya da yapıştırıldığı şeylerle ilgili bilgi veren yazılı kâğıt parçası.

Yağlık: Yağlı elleri dudakları silmeye mahsus bez ki sofrada herkesin önüne konur.

Yapak- yapağı: Koyunun kışın süren yünü, kaba ve yumuşak yün.

Yedekdeş: Yular sapı.

Z

Zahair: Zahireler. Yiyecek, hububat gibi şeyler.

Zar: Kadın çarşafı, başörtüsü.

Zenbil: İçine öteberi konulup elde taşımaya mahsus, sazdan örülmüş ve üst tarafında yine sazdan kulpları olan, ağzı geniş kap.

Zer-beft: Sırmaşı kumaş.

Zihgir: Okçuların yayı çekmek için başparmaklarına geçirdikleri yüksük gibi bir şey.

Zili: Enine ve boyuna motifleri olan, daha çok yolluk olarak kullanılan kilim.

Zirâ': Dirsekten orta parmak ucuna kadar olan bir uzunluk ölçüsü.

Zürra: Çiftçi.

KAYNAKÇA

Arşiv Belgeleri

Bursa Şer'iyeye Sicilleri:
B.Ş.S, B-188.
B.Ş.S, B-190.
B.Ş.S, B-155.

Telif Eserler

- ABACI Nurcan, *Bursa Şehri'nde Osmanlı Hukuku'nun Uygulanması (17. Yüzyıl)*, Ankara: T. C. Kültür Bakanlığı, 2001.
- ACIPINAR Mikail, Özer KÜPELİ, "Osmanlı Dönemi Manisa Boyacı Esnafı", *Geçmişten Günümüze Manisa Şehzade II. Mehmed ve Manisa Tarihi-Kültürü-Ekonomisi*, ed. Muzaffer Tepekaya, Zafer Atar, C. I, Manisa: Manisa Celal Bayar Üniversitesi Yayınları, 2018.
- AKGÜNDÜZ Ahmet, *Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tahlilleri*, İstanbul: Osmanlı Araştırmaları Vakfı, 1990.
- _____, *İslam ve Osmanlı Hukuku Külliyyatı*, İstanbul: Osmanlı Araştırmaları Vakfı, 2011.
- _____, "İslam Hukukunun Osmanlı Tarihinde Tatbiki: Şer'iyeye Mahkemeleri ve Şer'iyeye Sicilleri", *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, S. 14, 2009, ss. 13-49.
- ALGAR Hamid, "Molla", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA)*, C. 35, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi (İSAM), İstanbul, 2005, ss. 238-239.
- ALKAN GÜNAY Nilüfer, *18. Yüzyılda Osmanlı Taşra Yönetim Düzeninin Sosyo-Kültürel Yapıya Etkileri (Bursa Örneği)*, (Doktora Tezi), Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.
- _____, "Bursa Kadı Sicilleri Işığında Yavuz Sultan Selim'in İpek Yasağı", *Yavuz Sultan Selim Dönemi ve Bursa*, ed. Nilüfer Alkan Günay, Bursa: Gaye Kitabevi, 2018, ss. 615-628.
- ALKAN Nilüfer, "15. ve 16. Yüzyıllarda İnan İpek Yolu'nda Kervanlar", *U.Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 11, 2006, ss. 141-157.
- ALTUNTAŞ Zeynep, *19. Yüzyılın İlk Yarısında Kadın Terekelerine Göre Osmanlı İktisâdi ve İçtimâî Hayatı*, (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2004.
- ARI Abdüsselam, "Vasiyet", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA)*, C. 42, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi (İSAM), İstanbul, 2012, ss. 552-555.
- ARTAN Tülay, "Terekeler Işığında 18. Yüzyıl Ortalarında Eyüp'te Yaşam Tarzı ve Standartlarına Bir Bakış: Orta Halliliğin Aynası", *18. Yüzyıl Kadı Sicilleri Işığında Eyüp'te Sosyal Yaşam*, ed. Tülay Artan, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1998, ss. 49-64.
- AYDIN Bilgin, İsmail Erünsal, "Tereke Kayıtlarına Göre Bursa'da Sahafılık", *Türklük Bilgisi Araştırmaları*, C. 39, 2013, ss. 187-203.

- AYDOĞMUŞOĞLU Cihat, “Şah Abbas Devrinde (1587-1629) İran’da Ticarî Hayat”, *A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S. 48, 2012, ss. 365-386.
- BARKAN Ömer Lütfi Barkan, “Edirne Askerî Kassâmına Ait Tereke Defterleri (1545-1659)”, *Belgeler*, C. 3, S. 5-6, 1966, ss. 1-479.
- BAŞ Esra, *Arşiv Belgelerinden Hareketle XVIII. Y.Y. Osmanlı Toplum Hayatında Kadın*, (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.
- BAŞOL Samettin, “*Kentleşme, Ekonomi ve Sosyal Hayat Yönleriyle 17. Yüzyıl Bursa Vakıfları*”, (Doktora Tezi), Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2008.
- BAYKAL Kazım, *Bursa ve Anıtları*, T.A.Ç Vakfı, 1982.
- BİZBİRLİK Alpay, Bayram ÜREKLİ, “Karaman Valisi Çelik Mehmet Paşa’nın Terekesi”, *Türkiye Araştırmaları Dergisi*, C. 1, S. 1, 1994, ss. 175-220.
- BOZKURT Fatih, “Tereke Defterleri ve Osmanlı Demografi Araştırmaları”, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*, S. 54, 2011, ss. 91-120.
- _____, *Tereke Defterleri ve Osmanlı Maddi Kültüründe Değişim (1785-1875 İstanbul Örneği)*, (Doktora Tezi), Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011.
- BOZKURT Nebi, “Hafız”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA)*, C. 15, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi (İSAM), İstanbul, 1997, ss. 74-78.
- BÜLBÜL Zekeriya, *Osmanlı Müesseseleri ve Medeniyeti Tarihi*, Nobel Akademik Yayıncılık, 2009.
- CENGİZ İsmail, *Prusa’dan Günümüze Bursa*, Bursa: Bursa Büyükşehir Belediyesi, 2008.
- CEZAR Yavuz, “Bir Âyanın Muhallefâtı”, *Belleten*, C. XLI, 1977, ss. 41-75.
- COOK M.A., *Population Pressure in Rural Anatolia 1450-1600*, London: Oxford University Press, 1972.
- ÇADIRCI Musa, “Hüseyin Avni Paşa’nın Terekesi”, *Belgeler*, C. 11, 1986, ss. 145-163.
- ÇETİN Osman, *Sicillere Göre Bursa’da İhtida Hareketleri ve Sosyal Sonuçları (1472-1909)*, Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1994.
- ÇİFTÇİ Cafer, *Bursa’da Vakıfların Sosyo-Ekonomik İşlevleri*, Gaye Kitabevi, 2004.
- _____, “Osmanlı Döneminde İstanbul İâşesinde Bursa’nın Rolü”, *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, S. 16, 2004, ss. 153-169.
- DAĞLI Yücel, Kahraman Seyit Ali, *Günümüz Türkçesiyle Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi*, 3. b., İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2011.
- DALSAR Fahri, *Türk Sanayi ve Ticaret Tarihinde Bursa’da İpekçilik*, İstanbul, 1960.
- DARKOT Besim, “Bursa”, *İslâm Ansiklopedisi*, C. 2, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1979, ss. 806-810.
- DEMİREL Ömer, “1700-1730 Tarihlerinde Ankara’da Ailenin Niceliksel Yapısı”, *Belleten*, C. LIV, S. 211, 1990, ss. 945-961.
- _____, “Osmanlı Toplumunda Çok Eşlilik: 1670-1698 Yılları Arasında Bursa Örneği”, *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, S. 23, 2008, ss. 85-100.
- DEMİREL Ömer, Adnan Gürbüz, Muhiddin Tuş, “Osmanlılarda Ailenin Demografik Yapısı”, *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi-II*, Ankara: Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları, 1992, ss. 89-153.

- DEMİREL Ömer, Muhiddin Tuş, Adnan Gürbüz, “Osmanlı Anadolu Ailesinde Ev, Eşya ve Giyim-Kuşam (XVI-XIX. Yüzyıllar)”, *Sosyo-Kültürel Değişim Sürecinde Türk Ailesi*, C. 1, Ankara: Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı, 1992, ss. 703-754.
- DEVELLİOĞLU Ferit, “Bisât”, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitabevi, 2012, s. 123.
- _____, “Hadika”, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara, Aydın Kitabevi, 2012, s. 355.
- _____, “Haml”, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara, Aydın Kitabevi, 2012, s. 370.
- _____, “Racil”, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara, Aydın Kitabevi, 2012, s. 1019.
- _____, “Cündî”, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara, Aydın Kitabevi, 2012, s. 167.
- _____, “Celeb”, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara, Aydın Kitabevi, 2012, s. 147.
- _____, “Kayım”, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara, Aydın Kitabevi, 2012, s. 573.
- DİNÇER Necmettin, “Mahkeme Sicilleri”, *Ülkü Dergisi*, C. 1, S. 6, 1947, ss. 8-9.
- DÖNDÜREN Hamdi, *Delilleriyle İslâm Hukuku (Şahıs, Aile ve Çözümlü Miras)*, Konya: Mistaş, 1977.
- DÖRTOK Zeynep, *Bursa'nın Kent Dokusu Üzerine Tarihsel Bir İnceleme (17. Yüzyıl)*, (Yüksek Lisans Tezi), Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2001.
- DUNN Ross E., *İbn Battuta'nın Dünyası*, İstanbul: Klasik, 1986.
- DÜZBAKAR Ömer, “Osmanlı Döneminde Mahalle ve İşlevleri”, *U. Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 5, 2003, ss. 97-108.
- _____, *XVII. Yüzyıl Sonlarında Bursa'da Ekonomik ve Sosyal Hayat (1670-1698 Yılları Arasında Bursa Şer'iyye Sicilleri'ne Yansıyan Şehir Merkezindeki Gayrimenkul Alım-Satımı, Terekeler ve Aile İle İlgili Belgelere Göre*, (Doktora Tezi), Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2003.
- ERGENÇ Özer, “XVIII. Yüzyılda Osmanlı Taşra Yönetiminin Mâlî Nitelikleri”, *Journal of Turkish Studies*, S. 10, 1986, ss. 87-96.
- _____, *XVI. Yüzyıl Sonlarında Bursa*, 2. b., Türk Tarih Kurumu, 2014.
- _____, “II. Murad ve Bursa”, *Sultan II. Murad ve Dönemi*, ed. İsmail Yaşayanlar, Bursa: Gaye Kitabevi, 2015, ss. 113-116.
- ERGENE Boğaç A., Ali Berker, “Wealth and Inequality in 18th-Century Kastamonu: Estimations for the Muslim Majority”, *International Journal of Middle East Studies*, C. 40, S. 1, 2008, ss. 23-46.
- FAROQHI Suraiya, *Hacılar ve Sultanlar (1517-1638)*, çev. Gül Çağalı Güven, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1995.
- _____, *Orta Halli Osmanlılar*, çev. Hamit Çalışkan, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2014.
- _____, “Anayol Kavşağında Bursa: İran İpeği, Avrupa Rekabeti ve Yerel Ekonomi (1470-1700)”, *Osmanlı Dünyasında Üretmek, Pazarlamak, Yaşamak*, çev. Gül Çağalı Güven, Özgür TÜresay, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2018, ss. 97-132.

- _____, "18. Yüzyıl Sonunda Osmanlı Loncaları: Bursa Örneği", *Osmanlı Dünyasında Üretmek, Pazarlamak, Yaşamak*, 4. b., çev. Özgür TÜRESAY, Gül Çağalı Güven, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2018, ss. 133-151.
- _____, "Ticaret: 1480'lerde Bursa Tüccarları", "Köle Sahibi ve Kırsal Tefeci Olarak Bir Yapı Ustası: Sefer Mimarı Bursalı Hacı Abdullah", *Osmanlı Dünyasında Üretmek, Pazarlamak, Yaşamak*, 4. b., çev. Özgür TÜRESAY, Gül Çağalı Güven, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2018, ss. 153-177.
- _____, "18. Yüzyıl Bursa'sında Zengin Olmak: Debbağ Hacı İbrahim'in Serveti", *Osmanlı Dünyasında Üretmek, Pazarlamak, Yaşamak*, 4. b., çev. Özgür TÜRESAY, Gül Çağalı Güven, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2018, ss. 199-216.
- GERBER Haim, "Social and Economic Position of Women in an Ottoman City, Bursa, 1600-1700", *International Journal of Middle East Studies*, C. 12, S. 3, 1980, ss. 231-244.
- GÖKÇURAK Tuğba, *A. 31 Nolu Bursa Tereke Defterlerine Göre Bursa Şehri'nin Sosyo-Ekonomik Hayatı (1510-1512)*, (Yüksek Lisans Tezi), Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2016.
- GÖYÜNÇ Nejat, "Hâne", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA)*, C. 15, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi (İSAM), İstanbul, 1997, ss. 552-553.
- GÜLSOY Ersin, "Kanunî Sultan Süleyman Dönemi Hudâvendigâr Livâsı Tahrîr Defterleri", *Kanuni Sultan Süleyman Dönemi ve Bursa*, ed. Burcu Kurt, Bursa: Gaye Kitapevi, 2019, ss. 733-734.
- HIZLI Mefail, "Bursa Mahkeme Sicilleri Rehberi", *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*, C. 12, S. 1, 2003, ss. 367-426.
- _____, "Osmanlı Mahalle İmamlarının Performanslarına Dair", *TESAM Akademi Dergisi*, C. 1, S. 1, 2014, ss. 41-51.
- İNALCIK Halil, "15. Asır Türkiye İktisadî ve İçtimaî Tarihi Kaynakları", *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, C. 15, S. 1-4, 1953, ss. 51-75.
- _____, "İslam Arazi ve Vergi Sisteminin Teşekkülü ve Osmanlı Devrindeki Şekillerle Mukayesesi", *Ankara Üniversitesi İslâmî İlimler Enstitüsü Dergisi*, S. I, 1959, ss. 29-46.
- _____, "Raiyet Rüsûmu", *Belleten*, C. XXIII, S. 92, 1959, ss. 575-610.
- _____, "Bursa and Commerce of the Levant", *Journal of Economic and Social History of the Orient*, C. 3, S. 2, 1960, ss. 131-147.
- _____, "Bursa I: XV. Asır Sanayi ve Ticaret Hayatına Dair Vesikalar", *Belleten*, C. XXIV, S. 93, 1960, ss. 45-102.
- _____, "Osmanlı İdare, Sosyal, Ekonomik Tarihi ile İlgili Belgeler: Bursa Kadı Sicillerinden Seçmeler", *Belgeler*, C. X, S. 14, 1980, ss. 1-91.
- _____, "Bursa", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA)*, C. 6, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi (İSAM), İstanbul, 1992, ss. 445-449.
- _____, "Köy, Köylü ve İmparatorluk", *Osmanlı İmparatorluğu - Toplum ve Ekonomi*, 2. b., İstanbul: Eren Yayıncılık, 1996, ss. 1-14.
- _____, *Osmanlı İmparatorluğu-Toplum ve Ekonomi*, 2. b., İstanbul: Eren Yayıncılık, 1996.
- _____, "Timar", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA)*, C. 41, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi (İSAM), İstanbul, 2012, ss. 168-173.
- İNANIR Ahmet, *Osmanlı'da İslam Hukuku İbn Kemal'in Fetvaları Işığında*, Ankara: Gece Kitaplığı, 2014.

- _____, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi 1*, ed. Halil İnalçık, Donald Quataert, çev. Halil Berktaş, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2018.
- İPŞİRLİ Mehmet, "Nâib", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA)*, C. 32, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi (İSAM), İstanbul, 2006, ss. 312-313.
- KAPLANOĞLU Raif, "Kuruluşundan Bugüne Yıldırım Semti", *Sultan Yıldırım Bayezid Han ve Dönemi*, Bursa: Gaye Kitabevi, 2013.
- KARATAŞ Ali İhsan, "İsmail Hakkı Bursevî Dergâhı Şeyhlerinden Hikmetî Mehmed Efendi ve Hanımı Sâlihâ Hâtûn'un Terekeleri", *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, C. 24, S. 1, 2015, ss. 63-103.
- _____, "Tereke Kayıtlarına Göre XVI. Yüzyılda Bursa'da İnsan-Kitap İlişkisi", *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, C. 8, S. 8, 1999, ss. 317-328.
- _____, "XVIII. Yüzyılda Bursa Halkının Ekonomik Yapısı", *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, C. 15, S. 2, 2006, ss. 231-264.
- KOÇ Yunus, "Ömer Lütfi Barkan'ın Tarihsel Demografi Çalışmalarına Katkısı ve Klasik Dönem Osmanlı Nüfus Tarihinin Sorunları", *Bilig Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 65, 2013, ss. 177-202.
- KURT Abdurrahman, *Bursa Sicillerine Göre Osmanlı Ailesi (1839-1876)*, Bursa: Uludağ Üniversitesi Basımevi, 1998.
- _____, "Polygamy in the Ottoman City of Bursa", *International Journal of Social Inquiry*, C. 6, S. 2, 2013, ss. 140-161.
- KURU Levent, *29 Numaralı Edirne Şer'îye Sicili*, (Yüksek Lisans Tezi), Edirne: Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.
- LAJOS Fekete, "XVI. Yüzyılda Taşralı Bir Türk Efendisinin Evi", *Belleten*, çev. M. Tayyib Gökbilgin, C. XLIII, S. 170, 1979, ss. 457-480.
- LOWRY Heath W., *Seyyahların Gözüyle Bursa 1326-1923*, çev. Serdar Alper, İstanbul: Eren, 2004.
- MCGOWAN Bruce, "Ayanlar Çağı 1699-1812", *Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi*, ed. Halil İnalçık, Donald Quataert, çev. Ayşe Berktaş, İstanbul: Eren Yayıncılık, 2006, C. 2, ss. 761-867.
- OĞUZ Gülser, "Tereke Kaydından Hareketle Bir Osmanlı Vezirinin 18. Yüzyılın Başlarındaki Yaşam Tarzı: Amcazâde Hüseyin Paşa", *Milli Folklor*, 2010, ss. 91-100.
- _____, "61 Numaralı Edirne Şer'îye Siciline Göre 17. Yüzyılda Edirneli Kadınların Giyim Kuşam Kültürü", *Milli Folklor*, S. 92, 2011, ss. 106-116.
- OĞUZOĞLU Yusuf, "Sicillerdeki Tereke Kayıtlarının Malzeme Olarak Değeri", *III. Araştırma Sonuçları Toplantısı*, Ankara: T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü, 1985, ss. 1-4.
- _____, "Osmanlı Şehirlerindeki Halkın Vergi Yükü Üzerine Bir Araştırma (1680-1700)", *Osmanlı Araştırmaları*, C. 15, S. 15, 1995, ss. 157-186.
- ORTAYLI İlber, *Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti'nde Kadı*, İstanbul: Kronik Kitap, 2018.
- _____, "Kadı", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA)*, C. 24, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi (DİA), İstanbul, 2001, ss. 69-73.
- _____, *Osmanlı Toplumunda Aile*, 19. b., İstanbul: Kronik, 2018.
- ÖCALAN Hasan Basri, *Evliya Çelebi Seyahatname'ye Göre Ruhaniyetli Şehir Bursa*, Bursa: Bursa İl Özel İdaresi, 2008.

- _____, “Şer’iyye Sicillerine Göre Bursa’da Sosyal Hayat”, *Bir Masaldı Bursa*, haz. Engin Yenal, İstanbul: 1996, ss. 83-91.
- ÖZ Mehmet, “Tahrir Defterlerindeki Sayısal Veriler”, *Osmanlılarda Bilgi ve İstatistik*, der. Halil İnalçık, Şevket Pamuk, Ankara: T. C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, 2000, ss. 17-32.
- ÖZ Tahsin, “Bursa Kumaşları”, *Bir Masaldı Bursa*, haz. Engin Yenal, İstanbul: 1996, ss. 207-213.
- ÖZCAN Tahsin, “Muhallefât”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA)*, C. 30, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi (İSAM), İstanbul, 2005, ss. 406-407.
- ÖZDEĞER Hüseyin, *1463-1640 Yılları Bursa Şehri Tereke Defterleri*, Türk İktisat ve İçtimaiyat Tarihi Araştırmaları Merkezi, 1988.
- ÖZDEMİR Rifat, *XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Ankara*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1986.
- _____, “Tokat’ta Ailenin Sosyo-Ekonomik Yapısı (1771-1810)”, *Belleten*, C. LIV, S. 211, 1990, ss. 993-1052.
- _____, “Kırşehir’de Ailenin Sosyo-Ekonomik Yapısı (1880-1906)”, *Osmanlı Araştırmaları*, C. IX, 1989, ss. 101-157.
- ÖZEL Oktay, "Hâne", *Antropoloji Sözlüğü*, ed. Kudret Emiroğlu, Suavi Aydın, Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara, 2009, s. 693.
- _____, *Türkiye 1643 Goşa'nın Gözleri*, İstanbul: İletişim, 2013.
- _____, “Osmanlı Anadolu’sunda Terkedilmiş/Kayıp Köyler Sorunu (17-19. Yüzyıllar)”, *Ötekilerin Peşinde Ahmet Yaşar Ocak’a Armağan*, İstanbul: Timaş Yayınları, 2015, ss. 557-591.
- ÖZER ERGENÇ, “II. Murad ve Bursa”, *Sultan II: Murat ve Dönemi*, ed. İsmail Yaşayanlar, Gaye Kitabevi, Bursa, 2015, ss. 113-116.
- ÖZLÜ Zeynel, “Terekeler Işığında Göynükte Aile”, *Akademik Araştırmalar Dergisi*, S. 29, 2006, ss. 81-102.
- ÖZTÜRK Said, *İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo Ekonomik Tahlil)*, İstanbul: Osmanlı Araştırmaları Vakfı, 1995.
- _____, “Tereke Defterlerine Göre XVII. Asırda İstanbul’da Aile Nüfusu, Servet Yapısı ve Dağılımı”, *İstanbul Araştırmaları Merkezi*, C. III, 1997, ss. 21-58.
- _____, “Kassâm”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA)*, C. 24, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi (İSAM), İstanbul, 2001, ss. 579-582.
- ÖZTÜRK Temel, “1918 Numaralı Kadı Siciline göre 18. Yüzyılda Tranzon’da Giyim-Kuşam Kültürü”, *Karadeniz İncelemeleri Dergisi*, S. 18, 2015, ss. 9-28.
- PAKALIN Mehmed Zeki, *Osmanlı Tarihi Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü I*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1993.
- _____, *Osmanlı Tarihi Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü III*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1993.
- PAMUK Şevket, “Kuruş”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA)*, C. 26, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi (İSAM), İstanbul, 2002, ss. 458-459.
- _____, “Osmanlı Zenginleri Servetlerini Nasıl Kullanıyorlardı?”, *Osmanlı Ekonomisi ve Kurumları*, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2007, ss. 147-154.
- SAHİLOĞLU Halil, “Avârız”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi (İSAM), 1991 , C. 4, ss. 108-109.

- SAK İzzet, *Şer'iyeye Sicillerine Göre Sosyal ve Ekonomik Hayatta Köleler (17. ve 18. Yüzyıllar)*, (Doktora Tezi), Konya: Konya Selçuk Üniversitesi, 1992.
- Şemseddin Sami, "Mak'ad", *Kamus-ı Türkî*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2015, s. 745.
- _____, "Sakit", *Kamus-ı Türkî*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2015, s. 1031.
- _____, "Velense", *Kamus-ı Türkî*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2015, s. 1305.
- SARI Nil, "Attar", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA)*, C. 4, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi (İSAM), İstanbul, 1991, ss. 94-95.
- SENG Yvonne S., *The Üsküdar Estates (tereke) as Records of Everyday Life in an Ottoman Town 1521-1524*, (Doktora Tezi), University of Chicago, 1991.
- SEVİNÇ Tahir, "Seyyit Fethi Efendi'nin Şam Defterdarlığı ve Muhallefatının Müsaderesi (1728-1746)", *History Studies*, C. 4, S. 4, 2012, ss. 347-372.
- SÖYLEMEZ Faruk, "Malatya Mutasarrıfı Rışvanzade Ömer Paşa'nın Muhallefatı", *OTAM*, C. 27, 2011, ss. 165-194.
- ŞAHİN Tahsin, *Celali Kuşatması Altında Bursa*, (Yüksek Lisans Tezi), Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017.
- ŞİMŞEK Eyyub, "On Sekizinci Yüzyılın Başında Trabzon'da Giyim-Kuşam", *Mavi Atlas (Gümüşhâne Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Elektronik Dergisi)*, S. 1, 2013, ss. 51-66.
- TABAKOĞLU Ahmet, "Osmanlı Toplumunda Aile", *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi I*, Ankara: 1992, ss. 84-88.
- TÜRKHAN Mehmed Said, *18. Yüzyılın İkinci Yarısında İstanbul'un Et İaşesinin Temini: Hassa Kasabbaşılık Kurumu*, (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.
- UĞUR Yunus, "Şer'iyeye Sicilleri", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA)*, C. 39, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi (İSAM), İstanbul, 2010, ss. 8-11.
- UZUNÇARŞILI İsmail Hakkı, *Osmanlı Tarihi*, 9. b., Ankara: Türk Tarih Kurumu, 2011.
- _____, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilatı*, 4. b., Ankara: Türk Tarih Kurumu, 2014.
- WHEELER George, *A Journey into Greece*, London, 1682.
- YENAL Engin "Osmanlı Başkenti Osmanlı Kenti Bursa", *Bir Masaldı Bursa*, haz. Engin Yenal, İstanbul: 1996, ss. 19-47.
- YILMAZ Serap, "İranlı Ermeni Bir Tüccârın Terekesi ve Ticari Etkinliği Üzerine Düşünceler", *Tarih İncelemeleri Dergisi*, S. 1, 1992, ss. 191-215.

EKLER

EK 1: Tereke Sahiplerinin Gayr-ı Menkul Malları ve Fiyatları

No	Sicil ve Varak No	Künye	Ev	Bağ	Bahçe	Dükkân	Hırdavathâne	Ahır	Ambar	Şaraphâne	Diğer
1	B-188-1b	Hatice bint İsmail Ağa									
2	B-188-2a	Süleyman Beşe ibn Durmuş	600		6,000						
3	B-188-2a	Hayva bint Hasan Ağa	1500								
4	B-188-2b	Kerime bint El-Hac Hüseyin									
5	B-188-2b	El-Hac Sadık ibn El-Hac Abdullah			30,000						
6	B-188-3a	El-Hac İbrahim Ağa ibn Abdullah	24,000								
7	B-188-3a	Hasan Halife ibn Hamza Efendi			14,000						
8	B-188-3b	El-Hacı Nebi ibn Hüseyin									
9	B-188-4a	Abdurrahman Beşe ibn Ali									
10	B-188-4a	Mustafa Beşe ibn Mahmud	12,800								
11	B-188-4b	Rukiye bint İsmail					120				
12	B-188-5a	Rabia bint Mustafa					150				
13	B-188-5b	Hasan Beşe ibn Mehmed									
14	B-188-6a	Hatice bint El-Hac Mehmed									
15	B-188-7a	Mehmed Ağa ibn El-Hac Ebu Bekir					1,500				
16	B-188-7a	Şaban Beşe ibn İbrahim	7,000								
17	B-188-7b	Kerime bint Hüseyin									
18	B-188-9b	Süleyman Beşe ibn Ali	18,000		20,400						
19	B-188-10b	Celeb El-Hac Mustafa ibn Abdullah					240				
20	B-188-11a	Şerife Fatma bint Es-Seyyid Musa Çelebi	15,600	600							

21	B-188-13a	Ali Efendi ibn Şaban		640					
22	B-188-13a	Mustafa Ağa ibn Ahmed Ağa	309,360						
23	B-188-13b	El-Hac Selim Ağa ibn Abdullah							
24	B-188-14a	Hüseyin Efendi ibn Mehmed Osman			10,000	5			
25	B-188-14a	Ahmed Beşe ibn Mehmed	10,800						
26	B-188-14b	Aişe bint Mustafa							
27	B-188-14b	Mustafa Beşe ibn Ali				300			
28	B-188-14b	Murtaza Ağa ibn Sadık							
29	B-188-15a	Abdülbâki ibn Süleyman Bey	4,800	3,000					
30	B-188-15b	Saliha bint El-Hac İvaz							
31	B-188-17a	Mehmed Çelebi ibn İvaz Efendi	5040			336			
32	B-188-17b	El-Hac Mehmed ibn Mustafa ibn Abdullah	300		48,000	840			
33	B-188-17b	Döküm eksik olduğu için dâhil edilmedi.							
34	B-188-18a	İsmihan bint Abdülkerim							
35	B-188-18b	Fadime bint Mehmed		6,000					
36	B-188-19a	Durmuş ibn Abdullah							
37	B-188-19b	El-Hac Abdurrahman ibn Süleyman	204,000		2,670	1,440			
38	B-188-20b	Kenan ibn Abdullah							
39	B-188-20b	Es-Seyyid Mustafa Çelebi ibn Veyis	6,000		3,000	480			
40	B-188-22a	Hasan Çelebi ibn **							
41	B-188-24a	Afife bint Mehmed Efendi							
42	B-188-24b	İhsan bint Mehmed							
43	B-188-25a	Aişe bint Abdullah							
44	B-188-25a	Mustafa Ağa	14,640	3,600					

45	B-188-25b	Es-Seyyid Sadri Çelebi ibn Es-Seyyid Fazlı Ağa							
46	B-188-26a	İvaz Rûmi Ahmed ibn El-Hac Hüseyin							
47	B-188-26a	Rabia bint Abdullah							
48	B-188-26a	Es-Seyyid Talat Efendi ibn **							
49	B-188-27a	Metin kısmı yok							
50	B-188-27b	Metin kısmı yok							
51	B-188-28a	Es-Seyyid Mehmed ibn Hasan							
52	B-188-28a	Abdullah ibn Abdülkerim				81			
53	B-188-28b	Cafer Beşe ibn Emir			1,800				
54	B-188-28b	İhsan bint Ahmed							
55	B-188-28b	Mehmed Beşe ibn Ali							
56	B-188-29a	Ahmed Efendi ibn Abdülbâki Efendi			84,000				
57	B-188-29b	Es-Seyyid Ahmed Ağa ibn Es-Seyyid Abdullah							
58	B-188-30a	Davud ibn Abdullah							
59	B-188-30a	Hüseyin ibn El-Hac İsmail							
60	B-188-30a	Ahmed ibn Mustafa							
61	B-188-30b	Müezzîn Abdullah ibn Veli			15,310				
62	B-188-30b	Abdullah Bey ibn Ali							
63	B-188-31a	Halil Efendi ibn El-Hac İvaz ibn Abdüllatif			4,800				
64	B-188-31a	Stileyman Beşe ibn Abdullah							
65	B-188-31b	Mehmed Beşe ibn Abdülkerim							
66	B-188-31b	Gülstim bint Ahmed			1,200				
67	B-188-32a	Ahmed Bey ibn Abdülkerim							

68	B-188-32a	Şerife Fatma bint Ahmed																				
69	B-188-32a	Hatice bint İsmail																				
70	B-188-32b	Fatma bint Hasan				8,000																
71	B-188-33a	Mehmed Efendi ibn Ebubekir					1,800															
72	B-188-33a	Mehmed Bey ibn Abdullah											120									
73	B-188-33a	İbrahim Çelebi ibn El-Hac Hüseyin			24,000								100									
74	B-188-33b	Bahar bint Yusuf																				
75	B-188-33b	Saliha bint Abdullah																				
76	B-188-34a	Kerime bint Günhan			14,400																	
77	B-188-34b	Ümmühan bint Rıdvan																				
78	B-188-34b	Hüseyin Beşe ibn Abdullah																				
79	B-188-34b	Abdülkerim Bey ibn Ali			2,400								120									
80	B-188-35a	Fatma bint Abdullah																				
81	B-188-35a	Rabia bint Ahmed												50								
82	B-188-35a	Halil Efendi ibn Hüseyin Efendi																				
83	B-188-35b	Ahmed Bey ibn Kenan			1,280																	
84	B-188-35b	Mehmed Beşe ibn Ümmet																				
85	B-188-36a	İhsan bint Mustafa																				
86	B-188-36a	Şerife Fatma bint Es-Seyyid Mehmed																				
87	B-188-36b	Fatma bint Hüseyin																				
88	B-188-36b	Fatma bint El-Hac Yusuf																				
89	B-188-36b	Hatice bint Abdurrahman																				
90	B-188-37a	Ali Beşe ibn Mahmud																				
91	B-188-37a	El-Hac Abdurrahman ibn Abdullah																				
92	B-188-37b	Mehmed Beşe ibn Abdullah																				

93	B-188-37b	Hatice bint Abdullah								
94	B-188-38a	Halil Çelebi ibn Müezzîn Hasan	9,000							
95	B-188-38a	Es-Seyyid Mehmed ibn Mehmed	15,720							
96	B-188-38b	Ali Beşe ibn Hızır	2,400							
97	B-188-38b	Şerife Fatma bint El-Hac İbrahim								
98	B-188-39a	Hatice bint Mehmed Efendi								
99	B-188-39b	Saliha bint Mustafa					240			
100	B-188-39b	Eyyüb Ali ibn El-Hac Abdurrahman Beşe	60,000							
101	B-188-39b	Ebubekir Efendi ibn el-merhûm Es-Seyyid Ahmed Efendi	24,000	3,600	7,200					
102	B-188-40a	Es-Seyyid Hüseyin Çelebi ibn Abdurrahman Çelebi					100			
103	B-188-40b	Şerife Aişe bint Halil								
104	B-188-41b	Yusuf ibn Abdullah								
105	B-188-41b	Şerife Saime bint Es-Seyyid Mehmed Efendi								
106	B-188-42a	Mehmed Çelebi ibn İbrahim ibn Abdullah								
107	B-188-42b	Fatma bint El-Hac Abdurrahman	9,961	4,800						
108	B-188-43a	Mustafa Beşe ibn Ali								
109	B-188-43b	Çakılcı Mehmed Çelebi ibn Abdullah								
110	B-188-43b	Hüseyin Beşe ibn Abdullah								
111	B-188-43b	Kır Mehmed ibn Abdullah								
112	B-188-43b	Es-Seyyid Mehmed Ağa ibn Abdüinnebi Bey								
113	B-188-44a	Mehmed ibn Veli Beşe								
114	B-188-44b	Mehmed Beşe ibn Abdurrahman								

138	B-188-53b	Ümmügülsüm bint Hüseyin												
139	B-188-53b	Es-Seyyid Mehmed Çelebi ibn Halil			600		8000		600					3,600
140	B-188-54a	Rabia bint Ahmed							720					
141	B-188-54a	Yakub Beşe ibn Abdullah												
142	B-188-54b	Vanizâde Es-Seyyid Süleyman Efendi Bey	98,400			6,000	56,400							
143	B-188-55a	Vanizâde Es-Seyyid Süleyman Efendi Bey												
144	B-188-55a	Anbârizâde Mehmed Çelebi ibn Mehmed	2,640		2,400		2,000							
145	B-188-55b	Mehmed Efendi ibn Mehmed Efendi El-Hac Mehmed Efendi ibn Abdurrahman												24,000
147	B-188-55b	Yusuf Bey ibn Abdullah												
148	B-188-56a	Abdülkerim Efendi ibn Abdullah Efendi												
149	B-188-56a	Mehmed Beşe ibn Durmuş Beşe	18,000		480									
150	B-188-56b	Ahmed Halife ibn Abdurrahman	12,000				48,000							
151	B-188-56a	Zeyneb bint El-Hac Mehmed												
152	B-188-57a	Durmuş Ağa ibn Hasan Beşe					20,400							
153	B-188-57b	Salih Çelebi ibn Mehmed												
154	B-188-57b	El-Hac Emir ibn El-Hac Mustafa			4,000		12,000				300			
155	B-188-27b	Rabia bint Sinan												
156	B-190-3a	Saliha bint Ali Beşe	9,600											3,053
157	B-190-3a	Şerife Rabia bint Es-Seyyid Mehmed Zühre'l- muhadderât Fatma bint Arif Mehmed Efendi												
158	B-190-3a													
159	B-190-3b	Kulu ibn Veli	4,800		1,800		2,400				300			300
160	B-190-3b	Bektaş Beşe ibn Ali	18,000											

161	B-190-4a	İbrahim Ağa ibn Abdullah	30,000	2,760	4,800	960		
162	B-190-5a	İhsan bint Mehmed						
163	B-190-5a	Es-Seyyid El-Hac Mehmed ibn **	1,900					
164	B-190-5a	Aişe bint Ali				150		
165	B-190-5b	Musa Beşe ibn Yusuf	19,200					
166	B-190-6a	Keçeci oğlu Ahmed Ağa ibn Hüseyin	27,000					
167	B-190-6a	Saru bint Ali Beşe						
168	B-190-6a	Aişe bint Hasan			2,400			
169	B-190-6b	Süleyman ibn Hâmi Ahmed	10,800					
170	B-190-6b	Hatice bint Elhac Süleyman						
171	B-190-6b	Gaide bint Ömer						
172	B-190-7a	Zühre'l muhadderat Gülbuy bint Abdülvâhab	20,160					
173	B-190-7b	Amine bint Mehmed Efendi	4,800		4,800			
174	B-190-7b	Ümran bint Ali	12,000					
175	B-190-8a	İbrahim Beşe ibn Halil		4,800				
176	B-190-8a	Hüseyin Beşe ibn Abdülkerim Beşe	12,000	6,000				
177	B-190-8b	Mustafa Çelebi ibn Elhac Ali	720	12,000	6,000			
178	B-190-8b	Yogurtçuzâde Hüseyin Bey ibn İbrahim						25,200
179	B-190-9a	İhsan bint İvaz						
180	B-190-9b	Es-Seyyid Mustafa ibn Es-Seyyid Receb	36,000					
181	B-190-9b	Hatice bint Hüseyin						
182	B-190-10a	Es-Seyyid Mustafa Efendi ibn el-merhûm Mehmed Efendi						
183	B-190-10a	Aişe bint Ömer						
184	B-190-10a	Mehmed Halife ibn Mustafa				210		

185	B-190-10b	Kerime bint El-Hac Emir	24,000						
186	B-190-11a	Es-Seyyid Mehmed Çelebi ibn Abdullah							
187	B-190-11a	Abdullah Beşe ibn Abdülkerim							
188	B-190-11b	Kara Hüseyin Bey ibn Halil	4,800	2,400					
189	B-190-12a	Mustafa Beşe ibn Abdullah							
190	B-190-12a	Şerife Fatma bint Es-Seyyid Abdülkerim Çelebi	12,000	2,400					
191	B-190-12a	Hüseyin Beşe ibn Rüştü	8,400						
192	B-190-12b	Mustafa Efendi ibn Ahmed Efendi							
193	B-190-12b	Hanife bint Hasan	1,666						
194	B-190-12b	Mehmed Bey ibn İbrahim							
195	B-190-13a	Süleyman Beşe ibn Abdullah							
196	B-190-13a	Yörük Mehmed ibn İvaz	7,200	1,800	2,640		1,200		300
197	B-190-14a	Fatma bint Abdullah							
198	B-190-16b	Aişe bint Abdülkadir							
199	B-190-16b	Mehmed Beşe ibn İbrahim					240		
200	B-190-17a	Ali Ağa ibn Abdullah							
201	B-190-17a	Hüseyin Beşe ibn Nesimi					30		
202	B-190-17b	Mehmed Efendi ibn Ebubekir	18,000	1,200			60		
203	B-190-17b	** ibn Abdullah							
204	B-190-17b	Mustafa Beşe ibn Abdullah							
205	B-190-18a	İbrahim Beşe ibn Hasan		2,800					
206	B-190-18a	Fatma bint Ali Abdullah							
207	B-190-18b	Salih Beşe ibn Mehmed Beşe	3,000						
208	B-190-20a	Fatma bint Mehmed		3,600					
209	B-190-21a	Ali Ağa ibn Ahmed Ağa	40,800	12,480	19,680		2,760		

235	B-190-35a	El-Hac Ahmed ibn Mustafa Beşe	24,000									
236	B-190-35a	Hasan Ağa ibn Yusuf	5,640	7,200				300				
237	B-190-35b	El-Hac Salih Ağa ibn El-Hac Osman	27,000					1,080				5,580
238	B-190-36a	Fatma bint Abdullah Efendi	5,400	16,800								
239	B-190-36b	Hatice bint İsmail	3,600									
240	B-190-37a	Fatma bint Ramazan						150				
241	B-190-37b	Receb Beşe ibn Emir	6,000									
242	B-190-37b	Şeyhbaz bint Abdullah	7,200									
243	B-190-37b	Aişe bint Abdullah										
244	B-190-38a	İbrahim Ağa ibn Abdullah										
245	B-190-38a	Mustafa Beşe ibn Mehmed Beşe										
246	B-190-38b	Aişe bint İsmail Çelebi										
247	B-190-39a	Ali Beşe ibn Abdullah										
248	B-190-39a	** bint Ali Efendi										
249	B-190-39a	Es-Seyyid Ahmed Beşe ibn Abdullah										
250	B-190-39b	Pir Mehmed Beşe										
251	B-190-39b	Aişe bint Hasan	2,400									
252	B-190-40b	Es-Seyyid Abdülâtilif Çelebi ibn Fetullah ibn Mevlüt										
253	B-190-40b	Emir Beşe ibn Ali	13,320									
254	B-190-40b	El-Hac Veli ibn Mehmed	18,000					600				
255	B-190-41a	Şerife Fatma Hatun bint Es-Seyyid Mehmed Ağa										
256	B-190-41b	Bayram Beşe ibn Veli										
257	B-190-42b	Aişe bint Ali										
258	B-190-43a	Ali Beşe ibn Mehmed										

259	B-190-43a	Hasan Beşe ibn Abdullah	30,600		3,000				
260	B-190-43a	Şeyh Abdurrahman Efendi ibn Mustafa				200		180	
261	B-190-43b	Mehmed Ağa ibn El-Hac Hüseyin Ağa							
262	B-190-44a	El-Hac Ahmed Ağa ibn Abdurrahman							
263	B-190-44b	El-Hac İvaz Ağa ibn El-Hac Mehmed	120,000						
264	B-190-46b	Hamza Beşe ibn Hızır			7,200				
265	B-190-47a	Seniye bint Abdullah							
266	B-190-47b	El-Hac Mehmed ibn Abdullah	78,000		69,200				18,060
267	B-190-47b	Es-Seyyid Ahmed Çelebi ibn Es-Seyyid Mehmed ibn Es-Seyyid Ali							
268	B-190-47b	Fatma bint Ali Dede							
269	B-190-48a	Zahide Hatun bint İbrahim Efendi							
270	B-190-48b	Mustafa Beşe ibn Hüseyin ibn Abdullah Ağa	8,000	4,800					
271	B-190-49a	Aişe bint Hasan			48,000	480			3,600
272	B-190-50a	Es-seyyid El-Hac Mehmed Çelebi ibn Mahmud ibn Abdullah	21,600			500			
273	B-190-50b	İmam Mehmed Efendi ibn Mustafa							
274	B-190-50b	Molla Hüseyin **							
275	B-190-50b	Abdullah ibn Abdülvehhab							
276	B-190-51a	Havva bint Mehmed	18,000						
277	B-190-51a	El-Hac Mustafa ibn Ahmed Ağa ibn Yusuf	35,400	7,320	10,800				2,900
278	B-190-51b	İbrahim Beşe ibn El-Hac Ahmed	24,000	4,560	20,160				19,200
279	B-190-52a	Ahmed Halife ibn Mustafa	5,080						
280	B-190-52a	Rabia Bacı bint Ali Efendi							
281	B-190-52b	Veli Efendi ibn Ahmed ibn Abdullah	37,200						

282	B-190-53a	Melâim bint Abdullah								
283	B-190-53a	El-Hac Osman Ağa ibn El-Hac Şaban Efendi ibn El-Hac Muhammed								
284	B-190-53b	Hatice bint El-Hac Halil								
285	B-190-53b	Halil Beşe ibn Mehmed ibn Hızır	10,440	1,800						
286	B-190-54b	Amine bint Ali ibn Abdullah	4,800							
287	B-190-54b	Ümmühan bint Ali ibn Abdullah	4,920							
288	B-190-55a	Aişe bint Emir ibn Abdullah		12,600						
289	B-190-56a	Hüseyin Beşe ibn Hasan	3,600		14,880					
290	B-190-56b	El-Hac Yakub Ağa ibn Ahmed	27,600	2,400				6,000		
291	B-190-57a	Mehmed Çelebi ibn Mustafa Efendi								
292	B-190-57b	El-Hac Yusuf ibn Ali	7,200							300
293	B-190-58a	Afife bint El-Hac Ali								
294	B-190-58a	Mehmed Ağa ibn El-Hac İsmail ibn Abdullah	60,000	9,000						2,400
295	B-190-58a	Emir Beşe ibn Osman ibn Abdullah Es-Seyyid Abdullah Efendi ibn Es-Seyyid İlyas Efendi ibn Es-Seyyid Hamza								
296	B-190-58b		50,400	6,600	6,600					
297	B-190-59b	Emir Beşe ibn Abdullah								
298	B-190-59b	Ahmed Bey ibn Abdullah								
299	B-190-60a	Mahmud Beşe ibn Abdullah ibn Abdurrahman								
300	B-190-61a	Mustafa Efendi ibn Kamil								
301	B-190-61b	Aişe bint El-Hac Mehmed								
302	B-190-61b	Mahmud Efendi ibn El-Hac Mehmed								
303	B-190-61b	Halil Beşe ibn Abdullah								

304	B-190-62a	Abdurrahman Efendi ibn Ali ibn Ömer		3,000	30,000				
305	B-190-62b	Ali Bey ibn Abdullah							
306	B-190-62b	El-Hac Receb ibn Zeyneddin ibn Ali							
307	B-190-63a	Ali Dede ibn Hızır	8,640						
308	B-190-63b	Şerife İhsan bint Es-Seyyid Mehmed Çelebi	24,000		12,000				
309	B-190-64b	İbrahim Beşe ibn Ali Beşe	12,000		6,000				
310	B-190-65a	Fatma bint İlyas							
311	B-190-65a	Bitigan bint Abdullah							
312	B-190-66a	Aişe bint İbrahim							
313	B-190-66a	Es-Seyyid Ahmed Efendi ibn Es-Seyyid Ali ibn Abdurrahman							
314	B-190-66b	Aişe bint Hüseyin							
315	B-190-67a	Hatice bint El-Hac Hamza							
316	B-190-67a	Maden Beşe ibn Mehmed	42,000		12,000				
317	B-190-67a	Receb Efendi ibn Abdullah							
318	B-190-67b	Rüstem Efendi ibn Receb							
319	B-190-68a	Seniye bint Hasan		1,800					
320	B-190-68a	Veli Efendi ibn Ali							
321	B-190-68b	El-Hac Mehmed ibn El-Hac Ahmed ibn Musa				1,200			37,080
322	B-190-69a	Şerife Hanım bint Abdullah							
323	B-190-69a	Eğri Tac-ı zâde Mehmed Ağa ibn Mehmed	52,000		365,520				21,000
324	B-190-70b	Aişe bint Mehmed							
325	B-190-71a	Saliha bint Hüseyin	23,800			200			
326	B-190-72b	Emine bint Ali	6,000			60			

327	B-190-73a	Mehmed Beşe ibn Abdullah																	
328	B-190-73a	Hatice bint Abdullah																	
329	B-190-73b	El-Hac Salih ibn Abdullah	18,000									600							
330	B-190-73b	İbrahim Bey ibn Ahmed ibn Mustafa																	
331	B-190-74a	Ümmithan bint Abdullah	7,800							4,200									
332	B-190-74b	Rabia bint Muslu Beşe																	
333	B-190-74b	Süleyman Efendi ibn Osman																	
334	B-190-75a	Havva bint Ali Beşe																	
335	B-190-75a	Şeyh Hüseyin ibn Es-Seyyid İbrahim	3,600																
336	B-190-75b	El-Hac Mustafa Beşe ibn Mehmed																	
337	B-190-76b	Mustafa Beşe ibn Mehmed	6,000						900										960
338	B-190-77a	Mustafa Beşe ibn Yusuf																	
339	B-190-77a	Salih bint El-Hac Hasan											60						
340	B-190-77b	Rukiye bint El-Hac Abdullah																	
341	B-190-77b	İsmail Çelebi ibn Mehmed Efendi																	
342	B-190-78a	Es-Seyyid Mehmed Efendi ibn Es-Seyyid Abdurrahman																	
343	B-190-78b	Amine bint El-Hac Mehmed																	
344	B-190-78b	El-Hac Mustafa ibn İbrahim																	
345	B-190-79a	Rabia bint İbrahim Ağa																	
346	B-190-79a	Es-Seyyid Mustafa ibn Ahmed ibn Mahmud							500										
347	B-190-79b	Hasan Bey ibn Hızır	30,099																9,600
348	B-190-80b	Havva bint İvaz																	3,466
349	B-190-81a	Es-seyyid El-Hac Mustafa ibn Ali																	
350	B-190-81b	Ali Beşe ibn Murtaza																	

351	B-190-81b	Hasan Bey ibn Şaban	4,800	1,200					
352	B-190-82a	Fatma bint Mehmed	6,000						
353	B-190-82b	El-Hac Mehmed ibn İbrahim			240				
354	B-190-82b	Ziya ibn Hüseyin Beşe ibn Abdülkadir							
355	B-190-84a	Hanife bint Mehmed							
356	B-190-84b	Mehmed Ali Halife ibn Hasan	16,800		19,320			50	
357	B-190-85a	Ahmed Çelebi ibn Mustafa							
358	B-190-85b	El-Hac Hasan ibn Mehmed ibn Abdullah							
359	B-190-87a	Mahlez bint Abdullah	12,000		480				
360	B-190-87b	Şeyh Hüseyin Beşe ibn Abdülkerim							
361	B-190-87b	El-Hac Ali ibn El-Hac Pîri						2,400	
362	B-190-88a	Mehmed Ağa ibn Mustafa		6,000					
363	B-190-89b	Erfizizâde İsmail Efendi ibn El-Hac Ahmed Ağa		84,600	13,080				
364	B-190-90a	Sünullah Efendi ibn Mehmed	24,000						
365	B-190-90b	Aişe El-Hac Rüstem							
366	B-190-91b	Mustafa Beşe ibn Mehmed							
367	B-190-91b	Recep Beşe ibn Lütfullah							
368	B-190-92a	Es-Seyyid Mahmud Efendi ibn el-merhûm Şeyh Seyyid Mehmed Efendi Bey				17,300			
369	B-190-92b	Mehmed Ali Çelebi ibn Hasan	3,600	3,600	9,600				
370	B-190-93a	Ali Beşe ibn Abdülkerim							
371	B-190-93b	Amine bint İsmail Beşe			150				
372	B-190-94a	Ahmed Efendi ibn Mehmed							
373	B-190-94a	Ümmühan bint Abdullah							
374	B-190-95a	Neslihan bint Alaaddin Efendi							

375	B-190-95a	Mustafa Beşe ibn Ahmed								
376	B-190-95b	Neslihan bint Yusuf								
377	B-190-96a	Aişe bint **								
378	B-190-96a	İbrahim Beşe ibn Hasan	600	7,500	9,600					
379	B-190-97a	Ali Ağa ibn Nasreddin bint Mehmed Hacı Hüseyin Bey ibn İshak ibn Abdullah	24,000			500				
380	B-190-97b									
381	B-190-98b	El-Hac Mustafa Beşe ibn Mahmud ibn Abdullah								
382	B-190-99a	Kuzuzâde El-Hac Mehmed Efendi ibn Ahmed Efendi	30,000	12,000		300				
383	B-190-99a	Fatma bint Mehmed				60				
384	B-190-99b	Fatma bint El-Hac İbrahim Es-Seyyid Hüseyin Efendi ibn Es- Seyyid Sadri				1,320				
385	B-190-100b									
386	B-190-101a	Hüseyin Bey ibn El-Hac Hüseyin Ağa								
387	B-190-101b	Fahriye bint Abdullah								
388	B-190-101b	El-Hac Mehmed ibn Abdullah								
389	B-190-102a	Hasan Beşe ibn Abdullah								
390	B-190-102b	El-Hac Mehmed ibn Veli								
391	B-190-103b	Hüseyin Bey ibn **								
392	B-190-104a	Kezban bint Mehmed								
393	B-190-104b	Saliha bint Hüseyin			2,400					
394	B-190-105a	Hanım bint Osman								
395	B-190-105a	Ümmithan bint Abdullah	4,800	120						
396	B-190-105a	Veli ibn Ali Paşa		1,800	1,200	600				
397	B-190-105b	Abdurrahman ibn Mehmed								

398	B-190-106a	Es-Seyyid Emir Çelebi ibn Es-Seyyid Abdülkadir								
399	B-190-106b	Ahmed Çelebi ibn Mustafa								
400	B-190-107b	Mehmed Beşe ibn Hızır								
401	B-190-109b	Nurullah Beşe ibn Ali ibn Hızır			1,200	6,620				5,340
402	B-190-109b	Sahan Beşe ibn Beşir								
403	B-190-110a	Şerife Aişe bint Mehmed								
404	B-190-110b	Şerife Ümmühan bint Abdullah								
405	B-190-110b	Saliha bint Abdullah								
406	B-190-111a	İsmihan bint El-Hac İbrahim		3,800						
407	B-190-111b	Süleyman Çavuş ibn Fazıl								
408	B-190-112b	Afife bint Mehmed Ağa								
409	B-190-113a	Mehmed Ali Çelebi ibn Ahmed								
410	B-190-113b	Muharrem Efendi ibn İbrahim Efendi		108,000				4,200		
411	B-190-114b	Ümmügülüm bint Mustafa Çelebi								
412	B-190-114b	Şerife Ümmühan bint Mehmed		12,000			4,800			
413	B-190-115a	Fatma bint Hasan								
414	B-190-115b	İbrahim Ağa ibn El-Hac Hasan			10,920	45,120		300	7,200	2,280
415	B-190-116a	Armine bint Ali								
416	B-190-116b	Hasan Beşe ibn Abdullah					9,600			
417	B-190-117b	Halil Beşe ibn Mustafa					3,000			
418	B-190-117b	El-Hac İsmail Efendi ibn El-Hac Ali Efendi								
419	B-190-117b	Ahmed Ağa ibn El-Hac Mehmed ibn Osman							2,400	62,400
420	B-190-118a	Mustafa Beşe ibn Abdullah								

421	B-190-118b	Es-Seyyid Hüseyin Çelebi ibn Mehmed																			
422	B-190-119b	Es-Seyyid El-Hac Yusuf Ağa ibn Es-Seyyid Sefer																			
423	B-190-119b	Musa Beşe ibn Abdullah																			
424	B-190-120a	İhsan bint İbrahim																			
425	B-190-120a	El-kerimi'l Seydeddin el-Âbidin Efendi ibn el-merhûm Es-Seyyid Muhammed Efendi																			
426	B-190-120b	Çürük Mehmed ibn Hüseyin	1,200	600																	
427	B-190-121a	Hatice bint Hasan																			
428	B-190-121b	Gazi Mehmed Efendi ibn El-Hac Davud	24,000																		
429	B-190-122b	Es-Seyyid Ahmed Ağa ibn Es-Seyyid Hızır Efendi			400																
430	B-190-123a	Yörük Mehmed ibn Ali	2,400	48	600																
431	B-190-123b	Yusuf Bey ibn Abdullah			2,400																
432	B-190-123b	Fatma bint Durmuş																			
433	B-190-124b	Es-Seyyid El-Hac Yusuf Ağa ibn Es-Seyyid Sadi	112,800	19,200	36,000																1,200
434	B-190-125b	Ahmed Ağa ibn Abdurrahman	78,000		96,000																
435	B-190-127a	Hatice bint Mehmed ibn Halil																			
436	B-190-127b	Taşçızâde İbrahim Beşe ibn Halil																			
437	B-190-128a	Aişe bint Mehmed Efendi																			
438	B-190-128a	İsmail Çelebi ibn Hasan																			
439	B-190-128a	Şeyvezâde El-Hac Mehmed Beşe ibn Zülfikar																			
440	B-190-129a	Mümine bint El-Hac Ahmed ibn Abdullah			9,600																
441	B-190-129a	Osman Mehmed Beşe ibn Abdurrahman Ali	2,880																		

442	B-190-131a	Aliyye bint İsmail	5,640																
443	B-190-131b	İbrahim bint Abdullah																	
444	B-190-131b	İvaz Beşe ibn Bayram	18,000															6,720	
445	B-190-132a	Osman Beşe ibn Abdullah	11,160						3,600										
446	B-190-132a	Fatma bint Mehmed ibn Abdullah																	
447	B-190-134a	El-Hac Mustafa Efendi ibn el-merhûm Şeyh Mehmed	180,000															6,000	
448	B-190-135b	El-Hac Mehmed Efendi ibn Ramazan						3,600	7,800										
449	B-190-136a	Fatma bint Musa	4,560																
450	B-190-137a	Hüseyin Beşe ibn Ali ibn Veli																	
451	B-190-137b	El-Hac Mehmed Beşe ibn Musa																	
452	B-190-138b	El-Hac Mustafa Ağa ibn Hüseyin Bey ibn Mustafa	90,000					13,800	23,400									1,200	20,880
453	B-190-139a	İhsan bint Abdullah	22,800															240	
454	B-190-139b	Mehmed Said Efendi ibn Mahmud	23,040																
455	B-190-140a	Aişe bint Ali																	
456	B-190-140b	Aişe bint Yusuf																	
457	B-190-140b	Hatice bint Ahmed ibn Mustafa																	
458	B-190-141a	El-Hac Ali ibn El-Hac Mehmed	48,000					6,000	38,400										
459	B-190-141a	El-Hac Halil Bey ibn Ali ibn Abdullah	15,000						96,000										
460	B-190-142b	Mehmed Efendi ibn Müslîhiddin ibn Mustafa	10,200					3,000											3,000
461	B-190-143b	Mehmed Efendi ibn Osman ibn Ramazan																	
462	B-190-144a	İsmail Ağa ibn Abdullah							4,800										
463	B-190-144b	El-Hac İbrahim ibn Abdülkerim ibn Abdullah																60	
464	B-190-144b	Ahmed Beşe ibn El-Hac Hüseyin	15,600																

465	B-190-145a	Mustafa ibn Ahmed				7,200			
466	B-190-146b	El-Hac Mahmud Beşe ibn Abdurrahman ibn Abdullah							
467	B-190-149a	Süleyman Beşe ibn Ali ibn Mustafa							2,760
468	B-190-51b	El-Hac Mustafa Efendi ibn El-Hac Osman ibn Mustafa							
469	B-155-1b	Rabia Hatun ibnetü fâhrü'l meşayih-ı kiram Mehmed Efendi ibn el-merhûm diğer Es-şeyh Mehmed Efendi							
470	B-155-2b	Osman Bey ibn Abdullah ibn Abdurrahman							
471	B-155-3a	İbrahim ibn El-Hac Receb ibn Mustafa Efendi	7,920	1,200		21,296			
472	B-155-3a	Ümmühan bint El-Hac Mehmed							
473	B-155-3b	Yusuf ibn Abdullah ibn Abdulvahhab							
474	B-155-4a	Hanım bint El-Hac Mehmed							
475	B-155-4a	Havva bint İbrahim					100		
476	B-155-5b	El-Hac Abdurrahman Efendi ibn el-merhûm El-Hac Şaban Ağa ibn Abdullah	361,800				1,200		
477	B-155-6b	Mustafa ibn Ahmed ibn Abdullah							
478	B-155-7a	Mehmed Beşe ibn İbrahim							
479	B-155-7b	Şerife Fatma bint umdetü'l mevâli el-âzam Vanizâde Es-Seyyid Mahmud Efendi							
480	B-155-7b	Afife bint Halil Ağa							
481	B-155-8a	Ahmed Beşe ibn Mehmed ibn Abdullah							
482	B-155-8a	Şerife Aişe bint Es-Seyyid Hızır							
483	B-155-8b	Ali Bey ibn Osman ibn Abdullah							2,400

484	B-155-9a	Fatma bint Hüseyin								
485	B-155-9a	Halil Beşe ibn Abdullah								
486	B-155-9b	Rukiye bint Çolak Ali Beşe						100		
487	B-155-9b	Es-Seyyid Mehmed ibn Es-Seyyid Mustafa	15,000							100
488	B-155-10a	Yörük Mehmed ibn Ali								
489	B-155-10a	Aişe bint Abdullah	1,440							
490	B-155-10b	Hasan Beşe ibn Hamza ibn Abdullah	3,000	3,600						300
491	B-155-10b	Rabia bint Ahmed	12,000					120		
492	B-155-11a	Fatma bint Ahmed						100		
493	B-155-11a	Ahmed Efendi ibn Mahmud ibn Yusuf								
494	B-155-11b	Mustafa Beşe ibn İsmail	4,800	2,940						
495	B-155-11b	El-Hac Mehmed Efendi ibn Mehmed						300		819
496	B-155-12a	Bektaş bint Abdurrahman								
497	B-155-12a	Bahire bint İbrahim								
498	B-155-12b	Es-Seyyid Mehmed Çelebi ibn İbrahim	8,400	5,400						1,200
499	B-155-12b	Emetullah bint Ali Çelebi	3,000					1,200		
500	B-155-13a	Yörük Molla Mehmed ibn El-Hac Osman ibn Abdullah	8,000							120
501	B-155-13b	Aişe bint El-Hac Yusuf								
502	B-155-14a	Mehmed ibn Abdullah	6,000					150		720
503	B-155-14b	Hüseyin Beşe ibn Mirzâ Abdullah								
504	B-155-14b	Aişe bint Abdullah								
505	B-155-15a	Havva bint Hasan						100		
506	B-155-15b	Hasan Efendi ibn Mirzâ Abdullah	72,000	4,800	31,800	40				
507	B-155-16b	Fatma bint Hamit								

508	B-155-16b	Ümmühan bint Mehmed									
509	B-155-17a	Mahmud Beşe ibn İlyas ibn Abdullah									
510	B-155-17a	İsmihan bint Abdullah	4,800				50				
511	B-155-17a	İhsan bint İsmail									
512	B-155-17b	Rukiye bint Ali Beşe									
513	B-155-17b	Mustafa Çelebi ibn Abdullah									
514	B-155-18a	Yusuf Bey ibn Abdullah									
515	B-155-18b	Amine bint El-Hac Mehmed									
516	B-155-19a	Hüseyin Çelebi ibn Hasan	12,000							3,840	
517	B-155-19b	İsmail Bey ibn Hasan ibn Abdullah									
518	B-155-20a	Es-Seyyid Ahmed Çelebi ibn Es-Seyyid Emir Çelebi ibn Es-Seyyid Ataullah									
519	B-155-20b	Hasan Çelebi ibn Abdullah ibn Abdurrahman					240			45,680	
520	B-155-21a	İsmail Çelebi ibn Mehmed									
521	B-155-21b	Aişe bint Şaban									
522	B-155-21b	İhsan bint Abdullah									
523	B-155-22b	İbrahim ibn İbrahim ibn Ahmed	18,000								
524	B-155-23a	Saliha bint Ali									
525	B-155-23b	Fatma bint El-Hac Odabaşı Mehmed									
526	B-155-24b	Hatice bint Hasan	13,200					12,000			
527	B-155-25a	Amine bint Mustafa ibn Mehmed						19,200			
528	B-155-25a	Es-Seyyid El-Hac Ali ibn Es-Seyyid Mehmed ibn Es-Seyyid Ali									
529	B-155-26a	Ümmühan bint Bıçakçı Abdullah								50	
530	B-155-26a	Ümmühan bint Şaban									

531	B-155-26b	Aliyye bint Ramazan												
532	B-155-26b	Hasan Beşe ibn Abdullah						40						
533	B-155-27b	Timurhan bint Abdullah												
534	B-155-27b	Hüseyin Bey ibn Hasan												
535	B-155-27b	Amine bint Mustafa ibn Mehmed	19,200											
536	B-155-28b	Mehmed ibn Yakub Bey												
537	B-155-28b	Fatma bint İsmail Ağa											2,000	
538	B-155-29a	Molla Mehmed ibn Ahmed ibn Ebubekir	58,800											
539	B-155-29b	İbrahim Çelebi ibn El-Hac Yunus		2,000	10,400									
540	B-155-29b	Neslihan bint İsmail Çelebi												
541	B-155-31a	Fatma bint Mahmud												
542	B-155-31b	Mehmed ibn Abdullah	7,200							150				720
543	B-155-32a	Amine bint Ali Ağa												
544	B-155-32a	Fatma bint Abdullah								60				
545	B-155-33a	İhsan bint Ahmed ibn Şaban												
546	B-155-33b	Aişe bint Ali ibn Abdullah												
547	B-155-33b	Mehmed Çelebi ibn Hasan Efendi												
548	B-155-34a	Mehmed Bey ibn İvaz Beşe							12,000					637
549	B-155-34b	Aişe bint İbrahim												
550	B-155-35a	Es-Seyyid İsmail Çelebi ibn Hüseyin ibn Abdullah												
551	B-155-36b	Mustafa Beşe ibn Hamza ibn Abdullah												5,520
552	B-155-37a	El-Hac Mehmed ibn Nasuh ibn Abdullah	30,000	4,800										36,000
553	B-155-38a	Kerime bint Abdullah bint Abdullah												
554	B-155-38a	Fatma bint Abdullah												
555	B-155-38b	Rabia bint El-Hac Ahmed ibn Abdullah								100				

556	B-155-39b	Cebeci Mehmed Beşe ibn İbrahim ibn Hasan	3,600							
557	B-155-39b	Ahmed Bey ibn Murad ibn Abdullah		3,720						
558	B-155-40a	Hafız Mehmed Efendi ibn Mustafa ibn Abdullah								
559	B-155-40b	Kamer bint Süleyman	27,600							
560	B-155-40b	Hasan Beşe ibn El-Hac Hüseyin								
561	B-155-41a	Hüseyin Beşe ibn Mustafa Efendi ibn Mehmed Efendi	12,000	14,000						300
562	B-155-41a	Aişe bint El-Hac Mehmed	4,800							
563	B-155-42a	El-Hac Mustafa Ağa ibn El-Hac Hasan ibn Abdullah	54,000							
564	B-155-42b	Hacı El-Hac Mustafa ibn Abdullah	24,000	13,800	10,800					20,520
565	B-155-43a	Mehmed Çelebi ibn Ali Efendi ibn Ebubekir		1,800					360	
566	B-155-43b	Şerife Salihâ bint Es-Seyyid Ahmed Ağa	86,400			100				27,000
567	B-155-43b	Mehmed Ağa ibn Abdullah ibn Abdullah	18,600	5,400	16,800					3,600
568	B-155-44b	Ahmed Çelebi ibn Hasan		2,400	2,760					
569	B-155-45a	Mustafa Halife ibn Hasan ibn Ali		2,000						
570	B-155-45b	İvaz ibn Abdullah								
571	B-155-45b	İhsan bint Musa ibn Abdullah	14,400	6,000						
572	B-155-46b	Musa Çelebi ibn Hamza	24,000							400
573	B-155-46b	Emir Beşe ibn Mustafa ibn Pir-Mehmed		3,000	2,080					840
574	B-155-47b	Osman Beşe ibn El-Hac Ali Beşe ibn Abdullah	13,200	1,800	70,785	150				7,200
575	B-155-47b	Halime bint Abdullah								
576	B-155-48a	Şalgamîzâde Mustafa Beşe ibn Ahmed ibn Mehmed	8,460							562
577	B-155-48a	Hanım bint İbrahim ibn Abdullah								

578	B-155-48b	Şerife Adilhan bint Mustafa							
579	B-155-48b	Şerife Aişe bint Es-Seyyid Mehmed	14,400						
580	B-155-49a	Fatma bint Osman							
581	B-155-49a	Nazife bint Abdullah Efendi ibn Ahmed Efendi							
582	B-155-49b	Melike bint Mehmed ibn Abdullah							
583	B-155-49b	Kürkçü İbrahim Beşe ibn Mehmed	4,200	4,800					
584	B-155-50a	Hünürlü Mehmed Ağa ibn Abdurrahim ibn Abdullah							
585	B-155-50a	Ümmühan bint El-Hac Ahmed ibn Abdullah							
586	B-155-51b	Raziye bint Süleyman	6,000	1,800					
587	B-155-51b	İbrahim Halife ibn Ramazan ibn Abdullah							
588	B-155-52a	Veli Bey ibn Ahmed Dede	36,000						
589	B-155-52b	Mehmed Beşe ibn Musa							
590	B-155-52b	Mola Bektaş ibn İbrahim ibn Abdullah							
591	B-155-53a	Yazıcı Mehmed Bey ibn Emir ibn Abdullah							
592	B-155-53a	İsmail Bey ibn Abdullah							
593	B-155-53a	Mustafa Bey ibn Resul	12,000						
594	B-155-54a	Zeynep bint Suhte Mehmed							
595	B-155-54a	Salih bint El-Hac Halil	3,000						
596	B-155-55a	Mehmed Bey ibn Hasan ibn Abdullah	18,000		60				
597	B-155-55a	Ümmühan bint El-Hac Ali ibn El-Hac Şeyh Ağa						3,180	
598	B-155-56a	Hüseyin Beşe ibn Abdullah	14,400					1,980	
599	B-155-57b	El-Hac Mehmed ibn Ali ibn Yakub	6,000	8,400				1,015	
600	B-155-57b	El-Hac Hasan Ağa ibn Mahmud ibn							

		Abdullah											
601	B-155-58a	Bâ-berât-ı âlf meremmetçi Yorgi veled-i Sarandanos		1,200									80
602	B-155-59b	Ümmühan bint İvaz											
603	B-155-60b	Hatice bint Miraz	7,300	600									600
604	B-155-60b	Amine bint Süleyman											
605	B-155-61b	Mustafa Bey ibn Abdullah	14,400	2,400									
606	B-155-62a	Fatma Hatun bint Fazlî Abdullah Efendi ibn Mehmed											
607	B-155-62a	El-Hac Mehmed Ağa ibn Emrullah			8,040								
608	B-155-62b	Aişe bint Abdullah											
609	B-155-63b	Es-Seyyid Hızır ibn İlyas											
610	B-155-64a	Timurhan bint Abdullah ibn Abdülvehhâb	24,000										
611	B-155-64a	Veli Çelebi ibn Mehmed Bey	19,200	4,800	12,480			600					7,660
612	B-155-64b	Es-Seyyid Mustafa Çelebi ibn Es-Seyyid Abdülkadir Çelebi ibn Es-Seyyid Mustafa Çelebi	12,000						120				135,000
613	B-155-64b	Şahme bint İbrahim Dede ibn Abdullah											
614	B-155-66a	Es-Seyyid Mehmed Çavuş ibn Es-Seyyid Mehmed ibn Es-Seyyid Abdullah	9,600										
615	B-155-67b	Mustafa Ağa ibn Hızır											
616	B-155-68b	Amine bint El-Hac Receb ibn Abdullah						100					
617	B-155-69a	Es-Seyyid El-Hac Mustafa ibn Es-Seyyid diğer Mustafa ibn Abdullah											
618	B-155-71a	Aişe bint Receb											
619	B-155-72a	Şahbaz bint Abdullah ibn Abdülvehhâb	2,400		7,200			200					
620	B-155-72a	Şerife Fatma bint Es-Seyyid Salih Çelebi	36,000		2,400					200			100

621	B-155-72b	Saliha bint El-Hac Mahmud																		
622	B-155-72b	Rabia bint Abdullah																		
623	B-155-73a	Fatma bint Ali							10,800											
624	B-155-73b	Mustafa ibn İbrahim ibn Mustafa																		
625	B-155-74a	Ganime bint Abdullah																		
626	B-155-75b	Abdülbâki Efendi ibn Hayri ibn Halil	48,000																	163,800
627	B-155-76a	Es-Seyyid Abdülhâdi Efendi ibn Osman ibn El-Hac Yusuf																		
628	B-155-76a	Mehmed Ali ibn Osman ibn Mehmed	5,040	1,800																1,560
629	B-155-76a	Veli Beşe ibn Ali ibn Veli																		
630	B-155-76b	Hatice bint Hüseyin																		
631	B-155-76b	Şerife Hafife bint Es-Seyyid Mahmud	6,720																	
632	B-155-77b	Hamza Bey ibn Abdullah	1,200						7,200											3,000
633	B-155-78a	Aişe bint Ahmed Ağa																		
634	B-155-87b	Eşref ibn Mehmed ibn Abdullah																		
635	B-155-88a	Boyacı Mehmed Beşe ibn Şaban Beşe	18,000																	12,100
636	B-155-88b	Ahmed ibn Pirkulu Mehmed ibn Ahmed																		
637	B-155-88b	Dedezâde El-Hac Hüseyin ibn İbrahim	42,000	48,720					5,400											
638	B-155-90a	Hanife Hatun bint Abdullah Efendi																		
639	B-155-90a	El-Hac Mehmed ibn Yusuf	30,000	1,800																
640	B-155-90b	El-Hac Abdülkadir Efendi ibn Ahmed	15,600	17,580					72,000											
641	B-155-91a	Durmuş Mehmed Efendi ibn Durmuş Mehmed Efendi ibn El-Hac Ebubekir	90,000	79,620					120,000											3,000
642	B-155-92a	Ahmed Kadri ibn Abdullah Efendi ibn Mehmed							72,000											
643	B-155-93b	Fatma bint Osman																		
644	B-155-93b	El-Hac Muslı Halife ibn Hüseyin	12,000																	2,000

645	B-155-95b	Mevlevi Derviş Mehmed ibn Ali Bey ibn Abdullah																		
646	B-155-95b	El-Hac Hasan Beşe ibn Abdullah																		
647	B-155-96b	Hasan Beşe ibn Abdullah	4,800																	
648	B-155-97a	Aişe bint Ali																		
649	B-155-98a	Es-Seyyid İbrahim ibn el-merhûm Eş- şeyh Seyfeddin Hızır																		
650	B-155-98b	Ahmed Beşe ibn El-Hac Mehmed	9,000	5,400	5,400															
651	B-155-98b	Saliha bint Salih	10,000																	
652	B-155-99a	Şerife Havva bint Abdullah																		
653	B-155-99b	Şerife Aişe bint Murad ibn Mehmed																		
654	B-155-100a	Saliha bint Hızır Ağa ibn Abdullah																		
655	B-155-100b	Saliha bint İbrahim ibn Abdullah	12,000																	
656	B-155-101b	Piri Kadızâde Mehmed Efendi ibn Piri Efendi	16,800	12,000																
657	B-155-102a	Raziye bint Murad																		
		Toplam akçe miktarı	5179616	586448	2081431	60381	68521	10560	4160	80	920649									
		Şahıs sayısı	195	89	94	7	88	3	7	1	66									
		Kişi Yüzdesi (%)	29,6804	13,5464231	14,307458	1,065449	13,39421613	0,456621	1,065449	0,152207	10,04566									

EK 2: Tereke Sahiplerinin Menkul Malları ve Fiyatları

No	Sicil ve Varak No	Künye	Kitap	Yatak Takımları	Döşemeler	Mutfak Eşyaları	Kumaşlar	Giyim	Ziynet	Binek ve Nakdiye Hayvanları ve At Takımları	Canlı Sermaye	Silah ve Silah Takımları	Alet-Edevat	Nakit Para	Alacak	Yazı Malzemeleri	Diğer
1	B-188-1b	Hatice bint İsmail Ağa	1,200	9,540	5,340	5,700	1,440	8,220	8,880				180				16,560
2	B-188-2a	Süleyman Beşe ibn Durmuş								1,560	840	360					
3	B-188-2a	Havva bint Hasan Ağa	2,500	3,350	13250	5,890		3,820					80				25,210
4	B-188-2b	Kerime bint El-Hac Hüseyin		4,880	3,840	2,640	1,800	7,770	3,000								15,525
5	B-188-2b	El-Hac Sadık ibn El-Hac Abdullah	60	180	60		180	1,440	1,260				120	3,600	54,960		
6	B-188-3a	El-Hac İbrahim Ağa ibn Abdullah		630	1,624	745		11,391		4,569			2480				3,112

7	B-188-3a	Hasan Halife ibn Hamza Efendi	620	632	285	553	206	520	720	4,032		
8	B-188-3b	El-Hacı Nebi ibn Hüseyin				658	2,994					
9	B-188-4a	Abdurrahman Beşe ibn Ali			100	40	2,340	2,000	160			180
10	B-188-4a	Mustafa Beşe ibn Mahmud				75	4,696					
11	B-188-4b	Rukiye bint İsmail		6,180	2,820	720	6,300	19,200				22,440
12	B-188-5a	Rabia bint Mustafa	500	5,000		2,920	5,850	11,100		mehir okunmuyor		19,765
13	B-188-5b	Hasan Beşe ibn Mehmed				122	1,047		116			
14	B-188-6a	Hatice bint El- Hac Mehmed		4,776	1,129	1,090	7,324	5,980				16,318
15	B-188-7a	Mehmed Ağa ibn El-Hac Ebu Bekir			720	240	11,280	3,720	15,120	77,280	2,040	
16	B-188-7a	Şaban Beşe ibn İbrahim					2,484	2,500	3,280			
17	B-188-7b	Kerime bint Hüseyin		664	812	2,542	652		189	3,360		1,756
18	B-188-9b	Süleyman Beşe ibn Ali				1,800	420		780	21,780		180
19	B-188-10b	Celeb El-Hac Mustafa ibn Abdullah				480		3,600	300	890,640		
20	B-188-11a	Şerife Fatma bint Es-Seyyid Musa Çelebi		3,000	20	1,622	1,285	60	600			451

34	B-188-18a	Ismihan bint Abdülkerim	3,240	480	600	1,620	5,340	5,880	960									1,920
35	B-188-18b	Fadime bint Mehmed	14,880	4,920	1,180	1,320	13,320	34,380				120	2,400	6,360				20,880
36	B-188-19a	Durmuş ibn Abdullah		372		47	297											25
37	B-188-19b	El-Hac Abdurrahman ibn Süleyman	6,113	2,164	17,245	3,024	11,335		13,830			2,716	57,461		80			390,482
38	B-188-20b	Kenan ibn Abdullah	730	40	40	108	1,817		960			180		2,040				
39	B-188-20b	Es-Seyyid Mustafa Çelebi ibn Veyis							1,200			300						
40	B-188-22a	Hasan Çelebi ibn **	80	180			3,043					1,860						
41	B-188-24a	Afife bint Mehmed Efendi	4,489	603	2,707		10,076	9,067										1,689
42	B-188-24b	Ihsan bint Mehmed	4,326	2,133	1,786	148	3,494	2,100										3,933
43	B-188-25a	Aiçe bint Abdullah	1,500	180	750	640	1,660											290
44	B-188-25a	Mustafa Ağa Es-Seyyid Sadri Çelebi ibn Es-Seyyid Fazıl Ağa		3,840			25,680	17,760					1,920					15,360
45	B-188-25b	İvaz Rûmi Ahmed ibn El-Hac Hüseyin			2,367		7,966	2,371	2,818			888						4,669
46	B-188-26a	Rabia bint Abdullah	900	250	450	220	460	500										
47	B-188-26a																	

48	B-188-26a	Es-Seyyid Talat Efendi ibn **	9,274	100						4,059	32								320	
49	B-188-27a	Metin kısmı yok																		
50	B-188-27b	Metin kısmı yok																		
51	B-188-28a	Es-Seyyid Mehmed ibn Hasan								395						15				
52	B-188-28a	Abdullah ibn Abdülkerim		166	154					543						19				
53	B-188-28b	Cafer Beşe ibn Emir								510		1,440								
54	B-188-28b	Ihsan bint Ahmed		1,700	950	1,300				6,410	2,000								410	
55	B-188-28b	Mehmed Beşe ibn Ali		100	2,060	2,138				3,629	4,334		10,080		1,430					
56	B-188-29a	Ahmed Efendi ibn Abdülbâki Efendi	2,913	1,415	1,847	6,453				7,800	330			80				6,384	524	4,459
57	B-188-29b	Es-Seyyid Ahmed Ağa ibn Es-Seyyid Abdullah								470								7,200		
58	B-188-30a	Davud ibn Abdullah								180			840		1,200				2,760	1,200
59	B-188-30a	Hüseyn ibn El-Hac İsmail																97,080		
60	B-188-30a	Ahmed ibn Mustafa																8,320		
61	B-188-30b	Müezzîn Abdullah ibn Veli	17,167	380	246	1,197	25,560	910								260				

62	B-188-30b	Abdullah Bey ibn Ali				372			2,418	3,900			583					
63	B-188-31a	Halil Efendi ibn El-Hac Ivaz ibn Abdullah							2,945	600								
64	B-188-31a	Süleyman Beşe ibn Abdullah	933	2,843	2,548				2,015	190			1,310	151				2,258
65	B-188-31b	Mehmed Beşe ibn Abdükerim			286				445	40			110	352				419
66	B-188-31b	Gülsüm bint Ahmed	1,563	1,564	917	66			971	280				24				
67	B-188-32a	Ahmed Bey ibn Abdükerim	30	280	30				690					130				90
68	B-188-32a	Şerife Fatma bint Ahmed		421	178				1,517									302
69	B-188-32a	Hatice bint İsmail	2,205	43,558	8,040	240			4,415	7,200								
70	B-188-32b	Fatma bint Hasan	150	450	1,490													
71	B-188-33a	Mehmed Efendi ibn Ebubekir	4320	1,680	540	240			3,180									1,854
72	B-188-33a	Mehmed Bey ibn Abdullah	60	160	520				490				120	21,597				2,170
73	B-188-33a	Ibrahim Çelebi ibn El-Hac Hüseyin	500	320	1,240	6,480			920					120				
74	B-188-33b	Bahar bint Yusuf		1,266	1,336	3,710			545					10	2,160			2,478
75	B-188-33b	Salih bint Abdullah	682	152	395	305			3,529	500				125	290			2,564

76	B-188-34a	Kerime bint Günhan	1,588				250	2,775																2,711	
77	B-188-34b	Ümmuhan bint Rıdvan	1,038	311	513			1,416																14	
78	B-188-34b	Hüseyin Beşe ibn Abdullah						91			1,530				1,133	1,700									
79	B-188-34b	Abdülkerim Bey ibn Ali	360	240	1,080	1,200					4,200						480								
80	B-188-35a	Fatma bint Abdullah	1,790	470				1,730	1,000															1,510	
81	B-188-35a	Rabia bint Ahmed	3,000	953	1,215	350		6,386	1,350						142									1,536	
82	B-188-35a	Halil Efendi ibn Hüseyin Efendi						3,834	1,450						154									141	
83	B-188-35b	Ahmed Bey ibn Kenan						1,119	1,100	220							1,095								
84	B-188-35b	Mehmed Beşe ibn Umimet						180							411										
85	B-188-36a	Ihsan bint Mustafa	2,605	1,210	2,100			2,700	960															115	
86	B-188-36a	Şerife Fatma bint Es-Seyyid Mehmed						19,420	11,960															7,110	
87	B-188-36b	Fatma bint Hüseyin	800	500	1,510			2,250	710																
88	B-188-36b	Fatma bint El-Hac Yusuf	1,650	1,100	1,500			11,490	12,780						85									1,700	
89	B-188-36b	Hatice bint Abdurrahman	1,087	503	396	148		1,836																	
90	B-188-	Ali Beşe ibn Mahmud	52		330			306																694	
																							1,223	2040	694

91	37a	B-188-37a	El-Hac Abdurrahman ibn Abdullah				216					174				1,800				121			4,800					
92		B-188-37b	Mehmed Beşe ibn Abdullah				260				100	30	300															
93		B-188-37b	Hatice bint Abdullah				360	1,480	1,220			4,710	320													150		18,900
94		B-188-38a	Halil Çelebi ibn Mtezzin Hasan				50		450			220				500												
95		B-188-38a	Es-Seyyid Mehmed ibn Mehmed				78		465		198	799										40						1,499
96		B-188-38b	Ali Beşe ibn Hızır				966		1,570			950														2,620		
97		B-188-38b	Şerife Fatma bint El-Hac İbrahim				3,117	4,346	1,709			22,771	26,065															17,954
98		B-188-39a	Hatice bint Mehmed Efendi				951		1,010		146	2,413																2,505
99		B-188-39b	Saliha bint Mustafa				399		1,642		1,020	1,256	2,880															313
100		B-188-39b	Eyyüb Ali ibn El-Hac Abdurrahman Beşe																							600		4,571
101		B-188-39b	Ebubekir Efendi ibn el-merhûm Es-Seyyid Ahmed Efendi				1,250	1,850	1,450			4,000				6005												
102		B-188-40a	Es-Seyyid Hüseyin Çelebi ibn Abdurrahman Çelebi				637	1,658	4,075		9,600	4,715				7,920						9,932						1,383
103		B-	Şerife Aişe				333	994	125	450	2,592																	1,203

116	B-188-45a	Ümmullah bint Ebubekir Efendi	2,106	1,268	1,905		2,159	1,312									92						1,724	
117	B-188-45a	Mustafa Beşe ibn Abdullah					54										101				7,140			25
118	B-188-45b	El-Hac Hüseyin ibn Abdullatif Efendi	1,080				1,370										840				2,400		10	
119	B-188-45b	Timurhan bint Abdullah	1,256	633	966		2,331	50																
120	B-188-45b	Süleyman Beşe ibn Abdullah			37		349		600															170
121	B-188-46a	Mehmed Efendi ibn el-merhum Ahmed Efendi	55,855	850	5,871	16,010	3,887																	7,353
122	B-188-48a	Hüseyin Beşe ibn Abdullah			20		590											3,761			4,900			
123	B-188-48b	Hasane bint Ali	22	4,935	1,893		9,425	540													1,800			3,616
124	B-188-48b	Ahmed Efendi ibn el-merhum Mehmed Efendi	21,999	1,265	891		2,602																	1,333
125	B-188-49a	Veli Efendi ibn Ahmed	907	543	1,053		1882		4,270								1070							3,578
126	B-188-49a	Saliha bint Osman Çelebi Abdülkerim	2,988	290	750	255	5,114	855																4,908
127	B-188-49b	Çelebi ibn Abdullah Efendi					997																	
128	B-188-49b	Osman Bey ibn Abdullah				300	240																	60

129	B-188-50a	Şeyh Çelebi ibn Musa	Döküm yok																				
	B-188-50b	Mevlana Ali Beşe ibn Arif Mehmed		775	1,769	5,411	489	7,185		1,320					1,161			43,920					4,101
131	B-188-51a	İkbalden Mustafa Çelebi ibn El-Hac Seyhî Efendi				180	6,420								960								
132	B-188-51a	Hamza Beşe ibn Ahmed		140	110	62		1,022										1,303					1,289
133	B-188-51a	İsmihan bint El-Hac Muhammed	485	871	715	1,266	35	1,129	30					708									2,884
134	B-188-51b	Rabia bint Mehmed Çelebi		4,788	2,175	3,466	203	6,717	5,972					6				3,600					3,347
135	B-188-52b	Tabanzâde El-Hac Hasan Efendi ibn Muslî	65,520	1,495	1,664	5,639		7,007		3,300				392									
136	B-188-53a	Ramazan Beşe ibn Mehmed	850	300	490	482		1,235		120				54				1,640					3,396
137	B-188-53a	Mustafa Ağa ibn Abdullah		800	958	480		5,439		5,760				1,348									862
138	B-188-53b	Ümmügülsüm bint Hüseyin		921	240	60	415	1,186	573														152
139	B-188-53b	Es-Seyyid Mehmed Çelebi ibn Halil			1795			2,742															
140	B-188-54a	Rabia bint Ahmed		2,299	1,315	2,857	211	6,018						351									8,389
141	B-188-54a	Yakub Beşe ibn Abdullah						120														4,200	

154	B-188-57b	El-Hac Emir ibn El-Hac Mustafa	400	1,100	50	1,840	2,500	1,860	2,280	2,400	40	
155	B-188-27b	Rabia bint Sinan		1,744	1,153	4,259	2,808		111			3,437
156	B-190-3a	Saliha bint Ali Beşe		1,347	277	1,835	2,118	200	134			5484
157	B-190-3a	Şerîfe Rabia bint Es-Seyyid Mehmed		5,295	2,452	1,828	6,017	9,440	20			
158	B-190-3a	Zühre'l-muhadderât Fatma bint Arif Mehmed Efendi		1,090	1,845	1,307	3,386					137
159	B-190-3b	Kulu ibn Veli				670	30	120	20	300		
160	B-190-3b	Bektaş Beşe ibn Ali		720	360	1,210	1,380	9,900	120	14,400		110
161	B-190-4a	İbrahim Ağa ibn Abdullah	420	2,281	4,451	8,046			55	29,400		4,378
162	B-190-5a	İhsan bint Mehmed	6,420	1,700		1,620	10,200	4,620				7,000
163	B-190-5a	Es-Seyyid El-Hac Mehmed ibn **		720	880	1,900	800					
164	B-190-5a	Aişe bint Ali		619	284	662	525	26				1,280
165	B-190-5b	Musa Beşe ibn Yusuf	500			1,000	120		150			70
166	B-190-6a	Keçeci oğlu Ahmed Ağa ibn Hüseyin		464	294	392	136					198
167	B-190-6a	Saru bint Ali Beşe		490	200	270	1,270	500				

194	B-190-12b	Mehmed Bey ibn İbrahim	86	100	155				4,770				3,300			1,680	20			870
195	B-190-13a	Süleyman Beşe ibn Abdullah							620							1,350			1,870	96
196	B-190-13a	Yörük Mehmed ibn İvaz			1,080				1,380				1,800				480		180	840
197	B-190-14a	Fatma bint Abdullah	553	356	772	400			532								167			190
198	B-190-16b	Aişe bint Abdülkadir	878	445	645	12,966			1,110											1,337
199	B-190-16b	Mehmed Beşe ibn İbrahim	2,485	2,635	1,661				4,916				6,720				10		4,200	
200	B-190-17a	Ali Ağa ibn Abdullah	330	600	210				3,517				2,280							
201	B-190-17a	Hüseyin Beşe ibn Nesimi	91	412	938				746								228		440	608
202	B-190-17b	Mehmed Efendi ibn Ebubekir	120	60	2,040				1,320				1,800						3,600	5,580
203	B-190-17b	** ibn Abdullah			40	35			480								93		60	309
204	B-190-17b	Mustafa Beşe ibn Abdullah	90	11		110														12
205	B-190-18a	İbrahim Beşe ibn Hasan	30		1,200				1,030				1,800						4,200	
206	B-190-18a	Fatma bint Ali Abdullah	2,012	273	1,097	293			2,229								147			2,141
207	B-190-18b	Salih Beşe ibn Mehmed Beşe	49	80	468				2,061								387			781
208	B-190-	Fatma bint Mehmed	2,842	502	1,613	425			4,570				477				10			2,715

209	20a	B-190-21a	Ali Ağa ibn Ahmed Ağa	1,159	7,122	4,089	10,431	700	10,018	12	4,324	30,600	2,400							24,125
210		B-190-22a	Canbaz Mehmed Beşe ibn İbrahim		2,334	1,888	1,845		1,246	30	6,240			450	4,200					2,706
211		B-190-22b	Yusuf ibn Abdullah		330	134	1,110		2,273							10,790				4,082
212		B-190-23a	Hüseyin Çelebi ibn Mehmed		1,410		1,360		4,174	2,160	1,320		1,543							1,074
213		B-190-23a	Mehmed Bey ibn Osman			20			560		600		100							30
214		B-190-23a	Yörük El-Hac Ali ibn Hasan	999	923	1,559	4,162	421	4,756	130	480		2,005		9,600	2,760				6,421
215		B-190-25a	İsmail Efendi ibn Veli		6,060	6,534	9,420		24,900	35,340					18,000		120			23,166
216		B-190-26a	Aise bint El-Hac Halil		5,041	1,659	492	1,541	8,735											65
217		B-190-27a	Şerife Fatma bint Abdurrahman		244	90		100	235											
218		B-190-27b	Fatma bint Mehmed		200	50	90	80	850										220	50
219		B-190-28a	Ümmühan bint Abdullah		780	450	1,650	1,550	1,470	3,200					360					180
220		B-190-28b	El-Hac Şeyhi Ağa ibn Mehmed Ali	2,640	2,040	1,080	21,180		11,400	552,960	12,000	28,200			144,000	934,740				350,320
221		B-190-29a	Hüseyin Beşe ibn Ahmed				960		120	240	1,680	5,520								6,120
222		B-190-29b	Rabia bint Latif		3,493	2,887	1,222	160	3,954	11,339									116	1432

237	B-190-35b	El-Hac Salih Ağa ibn El-Hac Osman	1,980	3,224	3,287	5,270		18,413				1,206	1,020	9,840	291,600		6,316
238	B-190-36a	Fatma bint Abdullah Efendi	470	1,946	2,893	7,950	2,313	1,488	13,440				280	2,500	31,800		3,960
239	B-190-36b	Hatice bint İsmail		4,145	980	8,040		3,575	14,400						1,920		28,560
240	B-190-37a	Fatma bint Ramazan		1,860	1,010	1,890	492	1,090					190				814
241	B-190-37b	Receb Beşe ibn Emir		1,072	527	2,664		215					115				499
242	B-190-37b	Şeyhbaz bint Abdullah		762	811	445	238	3,205	7,800				21				359
243	B-190-37b	Aişe bint Abdullah		679	340	82	1,063	688	400								
244	B-190-38a	İbrahim Ağa ibn Abdullah		941	720	264		7,760		9,945							560
245	B-190-38a	Mustafa Beşe ibn Mehmed Beşe						300					1,320				
246	B-190-38b	Aişe bint İsmail Çelebi	200	7,910	4,427	1,776	77	14,908	15,936								12,373
247	B-190-39a	Ali Beşe ibn Abdullah		201	105	29		222					63				280
248	B-190-39a	** bint Ali Efendi		3,637	2,937	475	717	3,238	2,000					120			
249	B-190-39a	Es-Seyyid Ahmed Beşe ibn Abdullah		10				305									
250	B-190-39b	Pır Mehmed Beşe						228						550			6
251	B-190-	Aişe bint Hasan		1,325	520	1,200		290					120				

252	39b	B-190-40b	Es-Seyyid Abdülârif Çelebi ibn Fetullah ibn Mevîlüt	480	240	280						1,620					30	18,480		
253	B-190-40b	Emir Beşe ibn Ali	720		20		2,640					800	14,400				571			760
254	B-190-40b	El-Hac Veli ibn Mehmed		536		565	2,359					669					5,528			14
255	B-190-41a	Şerîfe Fatma Hatun bint Es-Seyyid Mehmed Ağa		20,760	1,328		5,102	126				24,590	75,360							10,194
256	B-190-41b	Bayram Beşe ibn Veli					20				178	463	80	440						
257	B-190-42b	Aişe bint Ali		1,829	1,936		632	1,313				7,787	6,624					1,414		3,431
258	B-190-43a	Ali Beşe ibn Mehmed					6				96		1,320					80		60
259	B-190-43a	Hasan Beşe ibn Abdullah		120			1,440							1,440				600	1,560	2,220
260	B-190-43a	Şeyh Abdurrahman Efendi ibn Mustafa		580	370		1,380				479							95	5,525	90
261	B-190-43b	Mehmed Ağa ibn El-Hac Hüseyin Ağa	1,600	101			1,070	1,550			10,655	1,470							400	1,483
262	B-190-44a	El-Hac Ahmed Ağa ibn Abdurrahman		1,107		1,735	1,402	285			3,101	600						140		2,130
263	B-190-44b	El-Hac İvaz Ağa ibn El-Hac Mehmed	1,260	21,840	5,700	24,240	42,280				25,440	12,600	7,920					1,320	14,880	11,540
264	B-190-	Hamza Beşe ibn Hızır			3,560									2,280						

277	B-190-51a	El-Hac Mustafa ibn Ahmed Ağa ibn Yusuf	1,237	322	1,837	1,550	720	720	207	63	5,320	691
278	B-190-51b	Ibrahim Beşe ibn El-Hac Ahmed	260	580	1,450	2,160	480	1,200		1,200		50
279	B-190-52a	Ahmed Halife ibn Mustafa	870	810	2,300	1,080	160			70	2,520	465
280	B-190-52a	Rabia Bacı bint Ali Efendi	599	211	1,660	2,219	9,916	850				71
281	B-190-52b	Veli Efendi ibn Ahmed ibn Abdullah										
282	B-190-53a	Melâim bint Abdullah	416	95	70	1,322					1,200	102
283	B-190-53a	El-Hac Osman Ağa ibn El-Hac Şaban Efendi ibn El-Hac Muhammed	2,462	4,639	6,202	8,307			771	190		4,218
284	B-190-53b	Hatice bint El-Hac Halil	6,821	1,822	3,719	8,090	12,540					5,381
285	B-190-53b	Halil Beşe ibn Mehmed ibn Hızır										
286	B-190-54b	Amine bint Ali ibn Abdullah	12	817	941	665						72
287	B-190-54b	Ummühan bint Ali ibn Abdullah		220	700	165						
288	B-190-55a	Aişe bint Emir ibn Abdullah	786	813	2,706	2,661	7,665					202
289	B-190-56a	Hüseyin Beşe ibn Hasan			320	400	1,440	2,160		100		100

290	B-190-56b	El-Hac Yakub Ağa ibn Ahmed	1,633	2,228	7,310		11,787	36,310	177,120	2,315		74,520	5,377
291	B-190-57a	Mehmed Çelebi ibn Mustafa Efendi	1,764	1,587	6,854	40,980	7,025			545	15,600		27,885
292	B-190-57b	El-Hac Yusuf ibn Ali		500	2,620		300					600	630
293	B-190-58a	Afişe bint El-Hac Ali	1,440	1,180	2,400	120	1,280						20
294	B-190-58a	Mehmed Ağa ibn El-Hac İsmail ibn Abdullah			2,975		580	1,300	9,960				13,505
295	B-190-58a	Emir Beşe ibn Osman ibn Abdullah	880	2,220	2,030	40	3,820	2,360		860			
296	B-190-58b	Es-Seyyid Abdullah Efendi ibn Es-Seyyid İlyas Efendi ibn Es-Seyyid Hamza	15,322	3,415	6,202		6,263			312			5,815
297	B-190-59b	Emir Beşe ibn Abdullah		13			160			43			15
298	B-190-59b	Ahmed Bey ibn Abdullah	151	53	480		115			15			154
299	B-190-60a	Mahmud Beşe ibn Abdullah ibn Abdurrahman					2,090				2,951	7,200	
300	B-190-61a	Mustafa Efendi ibn Kamil	50,404	2,759	14,954			2,520				15,960	11,440
301	B-190-61b	Aişe bint El-Hac Mehmed	1,457	330	815	52	1,625				750		88

302	B-190-61b	Mahmud Efendi ibn El-Hac Mehmed	14,372																	13,217				
303	B-190-61b	Halil Beşe ibn Abdullah			31																			
304	B-190-62a	Abdurrahman Efendi ibn Ali ibn Ömer																						435
305	B-190-62b	Ali Bey ibn Abdullah	7	104	15	385																		39
306	B-190-62b	El-Hac Receb ibn Zeyneddin ibn Ali		242	160	1,597																		10,547
307	B-190-63a	Ali Dede ibn Hızır																						
308	B-190-63b	Şerife İhsan bint Es-Seyyid Mehmed Çelebi		9,146	6,792	5,226																		18,000
309	B-190-64b	İbrahim Beşe ibn Ali Beşe																						
310	B-190-65a	Farma bint İlyas		2,069	259	199	233																	
311	B-190-65a	Bitigan bint Abdullâh		2,569	1,393	1,200	472																	25
312	B-190-66a	Aise bint İbrahim		1,440	640	1,020	200																	
313	B-190-66a	Ahmed Efendi ibn Es-Seyyid Ali ibn Abdurrahman			50																			
314	B-190-66b	Aise bint Hüseyin	350	2,915	1,050	1,732	913																	1,387

315	B-190-67a	Hatice bint El-Hac Hamza			165	257	195	35	1,608													
316	B-190-67a	Maden Beşe ibn Mehmed								4,800	19,800											
317	B-190-67a	Receb Efendi ibn Abdullah	9						370	10	600	150	399	22	17							
318	B-190-67b	Rüstem Efendi ibn Receb		450	220	900			190													
319	B-190-68a	Seniyye bint Hasan		615	60	1,000					600											
320	B-190-68a	Veli Efendi ibn Ali	838	533	1,289	507			2,620	30			25	60	124							
321	B-190-68b	El-Hac Mehmed ibn El-Hac Ahmed ibn Musa		5,580	6,520	14,970	1,300		17,060	27,750	3,050	480	4,120	3,090								
322	B-190-69a	Şerife Hanım bint Abdullah		583	393	1,629	140		2,380													99
323	B-190-69a	Eğri Tac-ı zâde Mehmed Ağa ibn Mehmed									1,920	1,800										3,959
324	B-190-70b	Aişe bint Mehmed		1,800		3,960			11,040	16,680												7,200
325	B-190-71a	Saliha bint Hüseyin		4,436	1,819	2,196	315		3,875	209			170	63	3,762							
326	B-190-72b	Emine bint Ali		290	200	270					30											180
327	B-190-73a	Mehmed Beşe ibn Abdullah			15	84			271	4												94
328	B-190-73a	Hatice bint Abdullah		600	960				1,200	4,200												

329	B-190-73b	El-Hac Salih ibn Abdulllah	600	1,490	1,720	3,720	480	9,282					1,030				108,000		150
330	B-190-73b	Ibrahim Bey ibn Ahmed ibn Mustafa		355	130	389		654								587	340		71
331	B-190-74a	Ümmuhan bint Abdulllah		193	827	1,204	260	244							27				
332	B-190-74b	Rabia bint Muslu Beşe		820	300	250	300	6,420	4,800										730
333	B-190-74b	Süleyman Efendi ibn Osman	1,970	270	390			4,470											150
334	B-190-75a	Havva bint Ali Beşe		1,110	1,030	580		2,880	6,240										360
335	B-190-75a	Şeyh Hüseyin ibn Es-Seyyid Ibrahim		476	362	238	110	2,862						39	2,200				73
336	B-190-75b	El-Hac Mustafa Beşe ibn Mehmed		668	772	2,153		2,854	600	1,850					420				127,078
337	B-190-76b	Mustafa Beşe ibn Mehmed				800													
338	B-190-77a	Mustafa Beşe ibn Yusuf				200		120							120		2,640		80
339	B-190-77a	Salha bint El-Hac Hac Hasan		600		240		3,400											
340	B-190-77b	Rukiye bint El-Hac Abdulllah	800	2,889	620	991	2,020	6,323											5,031
341	B-190-77b	Ismail Celebi ibn Mehmed Efendi		3,896	3,115	5,398	2,400	7,129	460	765			880			19,440	30,480		55,887
342	B-190-78a	Es-Seyyid Mehmed Efendi ibn Es-Seyyid Abdurrahman		825	893	1,031		4,115		1,210								80	1,545

357	B-190-85a	Ahmed Celebi ibn Mustafa	150	600						1,500									
358	B-190-85b	El-Hac Hasan ibn Mehmed ibn Abdulllah	1,440		5,280			3,000			120		1,595,280						59,640
359	B-190-87a	Mahlez bint Abdullah	2,809	1,128	2,910	1,958	81				7								3,220
360	B-190-87b	Şeyh Hüseyin Beşe ibn Abdülkerim		253	27						78								
361	B-190-87b	El-Hac Ali ibn El-Hac Piri	10,560	1,880	120	61,350	3,535	1,380		620	1,080	1,800	105,960					205,645	
362	B-190-88a	Mehmed Ağa ibn Mustafa	749	4,116	298	121	2,881	2,754		89	75								54
363	B-190-89b	İsmail Efendi ibn El-Hac Ahmed Ağa	490	987	3,731					1,110	300	27,923	6,000	380					33,018
364	B-190-90a	Sünullah Efendi ibn Mehmed	325	276	1,593					791	131								40
365	B-190-90b	Aişe El-Hac Rüstem	7,969	4,266	1,011	96	5,951	2,190											3,060
366	B-190-91b	Mustafa Beşe ibn Mehmed		89	1,669				192	436	511								78
367	B-190-91b	Recep Beşe ibn Lütfullah	637	397	280		1,669			120	178		9,360						980
368	B-190-92a	Es-Seyyid Mahmud Efendi ibn el- merhûm Şeyh Mehmed Efendi Bey	6,620	2,354	2,999	107	8,248	660	1,680			1,200		180					7,881
369	B-190-92b	Mehmed Ali Celebi ibn Hasan									960								480

370	B-190-93a	Ali Beşe ibn Abdülkerim	48	154	18	16	247													10	
371	B-190-93b	Amine bint İsmail Beşe	1,939	1,451	2,809		5,445	4,860											5,280	5,040	1,531
372	B-190-94a	Ahmed Efendi ibn Mehmed	316	78		17	752														
373	B-190-94a	Ümmühan bint Abdulllah	582	315	718	289	2,679														
374	B-190-95a	Neslihan bint Alaaddin Efendi	5,036	5,180	6,220	95	4,053														
375	B-190-95a	Mustafa Beşe ibn Ahmed					286					243							72		50
376	B-190-95b	Neslihan bint Yusuf	1,246	1,327	2,648	81	5,071	22,179											546		425
377	B-190-96a	Aişe bint **	1,550	440	1,452	60	1,274	40													35
378	B-190-96a	İbrahim Beşe ibn Hasan			1,581		606												195	214	
379	B-190-97a	Ali Ağa ibn Nasreddin bint Mehmed	1,240	804	1,804		3,592												2,105	24	614
380	B-190-97b	Hacı Hüseyin Bey ibn İshak ibn Abdullah	796	510	3,600		3,371	530											3,671		24,480
381	B-190-98b	El-Hac Mustafa Beşe ibn Mahmut ibn Abdullah	1,320	120			1,080													19,200	
382	B-190-99a	Kuzuzâde El-Hac Mehmed Efendi ibn Ahmed Efendi	1,736	1,889	5,219		6,856														5,886
383	B-190-99a	Fatma bint Mehmed	357	155	252	50	610													146	30

384	B-190-99b	Fatma bint El-Hac İbrahim	1,244	11,712	6,585	14,062	2,667	21,315	26,203								42,206
385	B-190-100b	Es-Seyyid Hüseyin Efcendi İbn Es-Seyyid Sadri						1,796		1,800							
386	B-190-101a	Hüseyin Bey İbn El-Hac Hüseyin Ağa		370		190		1,994	40		2,160	470			6	2,258	
387	B-190-101b	Fabriye bint Abdullah		1,882	1,549	2,123		1,229	15							15	
388	B-190-101b	El-Hac Mehmed İbn Abdullah		130	34			168								6	
389	B-190-102a	Hasan Beşe İbn Abdullah				90		978				53				221	
390	B-190-102b	El-Hac Mehmed İbn Veli	1,200	5,460	1,980	121,800		22,560		6,900		1,920	1,080	851,220			
391	B-190-103b	Hüseyin Bey İbn **		72	343	40		323				595				207	
392	B-190-104a	Kezban bint Mehmed		520	230	290	60	490									
393	B-190-104b	Saliha bint Hüseyin		200	170	270		200									
394	B-190-105a	Hanım bint Osman		967	570	738	242	1,178								26	
395	B-190-105a	Ümmühan bint Abdullah		420	10	70	60	310									
396	B-190-105a	Veli İbn Ali Paşa								1,920	15,840					7,080	
397	B-190-105b	Abdurrahman İbn Mehmed		133		500	16	146								20	

398	B-190-106a	Es-Seyyid Emir Çelebi ibn Es-Seyyid Abdülkadir	63	86	123	19	772																26
399	B-190-106b	Ahmed Çelebi ibn Mustafa				654,770	1,790							1,560		720							10,780
400	B-190-107b	Mehmed Beşe ibn Hızır	90	115	196	38	1,975							80									61
401	B-190-109b	Nurullah Beşe ibn Ali ibn Hızır	340		560	80	270				1,900	3,000											300
402	B-190-109b	Sahan Beşe ibn Beşir	30			13	22																
403	B-190-110a	Şerife Aişe bint Mehmed	240	300	220	30	250																20
404	B-190-110b	Şerife Ümmühan bint Abdullah	1,458	1,225	528	555	6,039	750								110							680
405	B-190-110b	Salıha bint Abdullah	32				111																
406	B-190-111a	İsmihan bint El-Hac İbrahim					306																
407	B-190-111b	Süleyman Çavuş ibn Fazıl					1,558				3,100			100									
408	B-190-112b	Afife bint Mehmed Ağa	6,694	7,613	2,331	190	11,108	32,360															
409	B-190-113a	Mehmed Ali Çelebi ibn Ahmed	1,561	746	1,677	160	922				1,320												167
410	B-190-113b	Muharrem Efendi ibn İbrahim Efendi	11,520	13,188	34,530	1,430	28,335	6,000															35,716
411	B-190-114b	Ümmügülsüm bint Mustafa Çelebi	1,970	530	2,015	140	1,140																35

412	B-190-114b	Şerife Ümmühan bint Mehmed	1,310	2,115	892	855	7,274	18,860									12,000			
413	B-190-115a	Fatma bint Hasan	2,218	1,314	1,560	2,556	3,630	10,006	39				117						2,252	
414	B-190-115b	Ibrahim Ağa ibn El-Hac Hasan		240	5,400	3,720			1,020					600						
415	B-190-116a	Amine bint Ali	2,145	490	1,440	30	3,790	15											95	
416	B-190-116b	Hasan Beşe ibn Abdullah																		
417	B-190-117b	Halil Beşe ibn Mustafa	69	60	477	4,889	1,625						63				1,113	1,820	2,400	141
418	B-190-117b	El-Hac İsmail Efendi ibn El-Hac Ali Efendi	523	750	670		8,150													110
419	B-190-117b	Ahmed Ağa ibn El-Hac Mehmed ibn Osman	3,181	1,884	10,200	358	13,240	7,099	18,720					780			960	4,920		3,656
420	B-190-118a	Mustafa Beşe ibn Abdullah	112	65	236		461										442	1,260		465
421	B-190-118b	Es-Seyyid Hüseyin Çelebi ibn Mehmed	410	600	900		4,370		300					1,380			350	600		60
422	B-190-119b	Es-Seyyid El-Hac Yusuf Ağa ibn Es-Seyyid Sefer			240		8,520	56,880												
423	B-190-119b	Musa Beşe ibn Abdullah	20			97	53												147	63
424	B-190-120a	İhsan bint İbrahim	1,870	2,260	1,130	200	6,150	4,300												

425	B-190-120a	El-kerimi'l Seydeddin el-Âbidin Efendi ibn el-merhûm Es-Seyyid Muhammed Efendi	8,283	14						2,951	480								
426	B-190-120b	Çürük Mehmed ibn Hüseyin			150								600						
427	B-190-121a	Hatice bint Hasan		2,545	1,671	664				4,514	580								400
428	B-190-121b	Gazi Mehmed Efendi ibn El-Hac Davud	9,473	970	600		35,160			10,325		240							140
429	B-190-122b	Es-Seyyid Ahmed Ağa ibn Es-Seyyid Hzır Efendi		5,222	3,810	7,355				3,481				2,760			1,260		4,474
430	B-190-123a	Yörük Mehmed ibn Ali			180	110								600	1,560				
431	B-190-123b	Yusuf Bey ibn Abdullah		66		111				627					4,200		2,520		4,320
432	B-190-123b	Fatma bint Durmuş		1,283	268	583	200			1,979	665								47
433	B-190-124b	Es-Seyyid El-Hac Yusuf Ağa ibn Es-Seyyid Sadi	1,920	13,385	10,419	23,455	18,510			12,211	80			12,233			336		125,821
434	B-190-125b	Ahmed Ağa ibn Abdurrahman		25,740	9,960	40,440	155,520			38,760	6,480						1,380	594,660	669,000
435	B-190-127a	Hatice bint Mehmed ibn Halil		1,754	802	2,120	286			2,973	3,020								480
436	B-190-127b	Taşçızade İbrahim Beşe ibn Halil	100	670	930	2,680				9,812	1,830			110			900	23,040	240

437	B-190-128a	Aişe bint Mehmed Efendi					40			250							10					
438	B-190-128a	İsmail Çelebi ibn Hasan				158	6,252		310	1,987							99	200	5,040			
439	B-190-128a	Şeyvezade El-Hac Mehmed Beşe ibn Zülfikar	740	1,524	311					73,885	813	878							68,040			738
440	B-190-129a	Mümine bint El-Hac Ahmed ibn Abdullah Osman	770	520	530					910												40
441	B-190-129a	Mehmed Beşe ibn Abdurrahman Ali					50			179		44										64
442	B-190-131a	Aliyye bint İsmail	844	533	535	777				260							120		4,760			37
443	B-190-131b	İbrahim bint Abdullah	930	1,160	1,870				960	3,080	3,000	840						1,320	4,500			
444	B-190-131b	İvaz Beşe ibn Bayram	620	650	1,700	50				940							50					8,680
445	B-190-132a	Osman Beşe ibn Abdullah			900					600	1,800											1,920
446	B-190-132a	Fatma bint Mehmed ibn Abdullah	204	144	5053	260			150	1,443									4,710			
447	B-190-134a	El-Hac Mustafa Efendi ibn el-merhüm Seyh Mehmed	1,800	1,432	6,491	51,240			3,030	22,278	144								912,000	600		
448	B-190-135b	Mehmed Efendi ibn Ramazan	840	1,080	6,600					1,800												3,900
449	B-190-	Fatma bint Musa	344	160	239	81			280	401							37					

136a																					
450	B-190-137a	Hüseyin Beşe ibn Ali ibn Veli	180										1,040	26	212						270
451	B-190-137b	El-Hac Mehmed Beşe ibn Musa	420	30	942	116								1,010	826	590	2,760				230
452	B-190-138b	El-Hac Mustafâ Ağa ibn Hüseyin Bey ibn Mustafa	130	760	100							1,200	31,140	1,000	4,634						18,770
453	B-190-139a	Ihsan bint Abdullah	2,096	2,402	1,626	45			24						289						220
454	B-190-139b	Mehmed Said Efendi ibn Mahmud	1,350	683	2,252	55									462						
455	B-190-140a	Aişe bint Ali	786	736	1,475	40			15			1,300			14,416						
456	B-190-140b	Aişe bint Yusuf	200	120	440																
457	B-190-140b	Hatice bint Ahmed ibn Mustafa	620		180	320			300												
458	B-190-141a	El-Hac Mehmed	150	155	1,291				3,000						1,841		1,560				
459	B-190-141a	El-Hac Halil Bey ibn Ali ibn Abdullah Mehmed																			300
460	B-190-142b	Efendi ibn Müslîhiddin ibn Mustafa Mehmed	820	1,080	698	215								2,470	878		3,600	1,850			325
461	B-190-143b	Efendi ibn Osman ibn Ramazan		1,945	404				461				2,880		600		66,000	18			1,720
462	B-190-	Ismail Ağa ibn Abdullah	5,128	5,486	4,781							620		3,817	1,320		65,460				

472	B-155-3a	Ümmuhan bint El-Hac Mehmed	240	8,515	3,520	5,590	980	37,040	35,460					360						
473	B-155-3b	Yusuf İbn Abdullah İbn Abdulvahhab		100	160	385	60	3,706	100					70						
474	B-155-4a	Hanım bint El-Hac Mehmed		466	340	422	100	455						30						50
475	B-155-4a	Havva bint İbrahim		485	168	1,031		2,081	555					68						37
476	B-155-5b	El-Hac Abdurrahman Efendi İbn el-merhûm El-Hac Şaban Ağa İbn Abdullah	75,120	84,720	6,780	16,680	29,220	98,040	46,260	28,200	28,560	6,240	465,480	240						35,020
477	B-155-6b	Mustafa İbn Ahmed İbn Abdullah				220		260	140					80						240
478	B-155-7a	Mehmed Beşe İbn İbrahim		16	40	44	120	636										2,040		2,792
479	B-155-7b	Şerife Fatma bint umdetü'l mevâli el-âzam Vanizâde Es-Seyyid Mahmud Efendi		5,306	3,160	1,850		24,355	6,600					15				14,400		250
480	B-155-7b	Alife bint Halil Ağa		1,480	1,380	2,440	120	4,100	7,680					60						
481	B-155-8a	Ahmed Beşe İbn Mehmed İbn Abdullah						543				700								660
482	B-155-8a	Şerife Aişe bint Es-Seyyid Hızır		792	320	1,246	618	2,527	9					22				1,770		

483	B-155-8b	Ali Bey ibn Osman ibn Abdullah			351	122	70	588	1,740		2,714	90			
484	B-155-9a	Fatma bint Hüseyin	345	617	402	1,240	130	2,140	30			30			150
485	B-155-9a	Halil Beşe ibn Abdullah			21			50				491			112
486	B-155-9b	Rukiye bint Çolak Ali Beşe		615	655	1,510		1,060	2,060			10	19,200		50
487	B-155-9b	Es-Seyyid Mehmed ibn Es-Seyyid Mustafa						77							
488	B-155-10a	Yörük Mehmed ibn Ali		320	120	170	20	110				20			
489	B-155-10a	Aişe bint Abdullah		214	117	381	41	89	1,940						
490	B-155-10b	Hasan Beşe ibn Hanza ibn Abdullah				30	28	426	460						82
491	B-155-10b	Rabia bint Ahmed		1,447	1,320	2,082	312	2,586				23			949
492	B-155-11a	Fatma bint Ahmed	360	740	200	1,220	110	200	1,500				720		230
493	B-155-11a	Ahmed Efendi ibn Mahmut ibn Yusuf	7,814		362			5,215	1,787		455		9,600	635	391
494	B-155-11b	Mustafa Beşe ibn Ismail		540	540	700		140			780	220	300		160
495	B-155-11b	El-Hac Mehmed Efendi ibn Mehmed		295	1,660	9,470	200	2,492	880		15	120	39,480		
496	B-155-12a	Bektaş bint Abdurrahman		351	109		25	946				75			

497	B-155-12a	Bahire bint İbrahim				320	30	240	60	1,570	300													20
	B-155-12b	Es-Seyyid Mehmed Çelebi ibn İbrahim				919	390	1,422	1,668	3,516				1,110	106								155,760	798
498	B-155-12b	Emetullah bint Ali Çelebi				3,358	1,297	2,260	463	12,661	3,780											5,217	15,120	1,794
499	B-155-13a	Yörük Molla Mehmed ibn El-Hac Osman ibn Abdullah				626	898	2,235	339	1,561	110											249	49,860	331
500	B-155-13b	Aişe bint El-Hac Yusuf				373	44	208		1,181														9
501	B-155-14a	Mehmed ibn Abdullah				260	280	82	20	856														20
502	B-155-14b	Hüseyin Beşe ibn Mirzâ Abdullah						216		1,015													15,720	30
503	B-155-14b	Aişe bint Abdullah				710	230	180	300	580														30
504	B-155-15a	Havva bint Hasan				1,247	293	1,677	210	1,425	1,026												3,000	720
505	B-155-15b	Hasan Efendi ibn Mirzâ Abdullah				11,007	5,264	12,092	36,857	44,317	10,598											17,960	39,310	110,010
506	B-155-16b	Fatma bint Hamit				740	1,165	520	130	440														15
507	B-155-16b	Ümmuhan bint Mehmed				1,301	895	1,142	75	884	16													116
508	B-155-17a	Mahmud Beşe ibn İlyas ibn Abdullah	500			130	130	110	300	510	100												300	1,540
509	B-155-17a	İsmihan bint Abdullah				80	90	130	390	670	30													20

511	B-155-17a	Ihsan bint Ismail	450	3,458	2,485	2,392	150	4,101	3,375										9,000						
512	B-155-17b	Rukiye bint Ali Beşe	900	617	605	1,111		1,060	2,090										1,200	19,380				180	
513	B-155-17b	Mustafa Çelebi ibn Abdullah				22		550														120			
514	B-155-18a	Yusuî Bey ibn Abdullah		1,417	1,104	3,191	306	4,280																	90
515	B-155-18b	Amine bint El-Hac Mehmed	820	1,735			1,472	3,257																	11,460
516	B-155-19a	Hüseyin Çelebi ibn Hasan	120	881	456	260	26	2,130					108									84	159		
517	B-155-19b	Ismail Bey ibn Abdullah				3,600			744,360																
518	B-155-20a	Es-Seyyid Ahmed Çelebi ibn Es-Seyyid Emir Çelebi ibn Es-Seyyid Atullah		11,595	8,060	21,714	3,481	26,398																	41,289
519	B-155-20b	Hasan Çelebi ibn Abdullah Abdurrahman		1,080	30	985	196	3,752	1,440																10,800
520	B-155-21a	İsmail Çelebi ibn Mehmed						620																	5,337
521	B-155-21b	Aişe bint Şaban		500	25	675		1,402	2,620																
522	B-155-21b	Ihsan bint Abdullah	150	1,120	218	1,905	1,551	1,040																	80
523	B-155-22b	Ibrahim ibn İbrahim ibn Ahmed						550																	

524	B-155-23a	Saliha bint Ali	420	80	160	50	20											
525	B-155-23b	Fatma bint El-Hac Odabaşı Mehmed	2,164	1,214	1,547	1,347	3,713	1,147										901
526	B-155-24b	Hatice bint Hasan	3,435	712	2,380	6,400	6,580	11,680										
527	B-155-25a	Amine bint Mustafa ibn Mehmed	9,840	4,140	6,240	480	25,740	24,000										
528	B-155-25a	Es-Seyyid El-Hac Ali ibn Es-Seyyid Mehmed ibn Es-Seyyid Ali	390	140	1,080		2,920	100	2,840	4,780	320	2,220	100					1,080
529	B-155-26a	Ümmühan bint Bıçakçı Abdullah	1,870	725	1,336		2,640	140										1,364
530	B-155-26a	Ümmühan bint Şaban	4,267	2,799	876	205	13,982	13,015										1,572
531	B-155-26b	Aliyye bint Ramazan	808	195	493	147	450				424							45
532	B-155-26b	Hasan Beşe ibn Abdullah		40			76					15	1,200					1,030
533	B-155-27b	Timurhan bint Abdullah	723	180	115	70	280				58							
534	B-155-27b	Hüseyin Bey ibn Hasan					45		101			300						
535	B-155-27b	Amine bint Mustafa ibn Mehmed	14,761	2,918	6,159	941	23,375	31,920				7,140						6,801
536	B-155-28b	Mehmed ibn Yakub Bey					1,030										6,240	
537	B-155-28b	Fatma bint İsmail Ağa	1,190	1,040	650	240	4,780	6,300										2,960

538	B-155-29a	Molla Mehmed ibn Ahmed ibn Ebubekir	1,203	211	1,599		2,315	1,014												282	1,920	6,941	200	
539	B-155-29b	İbrahim Çelebi ibn El-Hac Yunus	200				2,300		2,880													14,400	2,580	86
540	B-155-29b	Neslihan bint İsmail Çelebi	3,565	1,678	1,433	180	6,238	4,240												101		600		735
541	B-155-31a	Fatma bint Mahmud	1,894	700	717	176	1,044	63												395				297
542	B-155-31b	Mehmed ibn Abdullah	260	280	82	25	607																	
543	B-155-32a	Amine bint Ali Ağa																						47,340
544	B-155-32a	Fatma bint Abdullah	200	160	610	90	1,546	700													10			
545	B-155-33a	İhsan bint Ahmed ibn Şaban	1,326	519	472	83	6,500														141			71
546	B-155-33b	Aişe bint Ali ibn Abdullah	878	163	1,036	22	604	6,300																
547	B-155-33b	Mehmed Çelebi ibn Hasan Efendi	274	204	477		1,391	1,500													132			61
548	B-155-34a	Mehmed Bey ibn İvaz Beşe			44	25	167		1,200											1,280		75		
549	B-155-34b	Aişe bint İbrahim	2,860	3,765	1,440	60	1,950	8,690															520	200
550	B-155-35a	Es-Seyyid İsmail Çelebi ibn Hüseyin ibn Abdullah					180																3,000	
551	B-155-36b	Mustafa Beşe ibn Hamza ibn Abdullah																						25,080

552	B-155-37a	El-Hac Mehmed ibn Nasuh ibn Abdulllah		2,600	2,500	11,160		2,210			600		6,000	24,000		
553	B-155-38a	Kerime bint Abdulllah bint Abdulllah	807	143	156	176	21	407								
554	B-155-38a	Fatma bint Abdulllah	418	65				386				17				
555	B-155-38b	Rabia bint El-Hac Ahmed ibn Abdulllah	690	384	447	236		2,079				10			81	
556	B-155-39b	Mehmed Beşe ibn İbrahim ibn Hasan Cebeci	444	153	502	30		193				38				
557	B-155-39b	Ahmed Bey ibn Murad ibn Abdulllah	120	80	480					6,000		160			80	
558	B-155-40a	Hafız Mehmed Efendi ibn Mustafa ibn Abdulllah	40,313	1,108	728	3,899		4,781	17,661						1,023	
559	B-155-40b	Kamer bint Süleyman	420	429	991			2,720	6,510			10			10,972	
560	B-155-40b	Hasan Beşe ibn El-Hac Hüseyin	1,123	327	1,216			1,602	200			76			48	
561	B-155-41a	Hüseyin Beşe ibn Mustafa Efendi ibn Mehmed Efendi			80			2,010		180			1,185		3,530	
562	B-155-41a	Aişe bint El-Hac Mehmed	2,089	663	919	70	2,210	2,112							201	
563	B-155-42a	El-Hac Mustafa Ağa ibn El-Hac Hasan ibn Abdulllah	1,110	1,386	3,278		5,854	300						19,200		

564	B-155-42b	Hacı El-Hac Mustafa İbn Abdullah				2,160	4,860	360	3,840	1,320	30,960	3,360	1,200	1,080						600
	B-155-43a	Mehmed Çelebi İbn Ali Efendi İbn Ebubekir	220		320			11,600	2,300		600		480	374						6,600
565	B-155-43b	Şerife Salihane bint Es-Seyyid Ahmed Ağa	5,810		6,250		2,795	200	17,765	4,800				40						
566	B-155-43b	Mehmed Ağa İbn Abdullah İbn Abdullah	1,620		120		3,310					2,400	450	460						
567	B-155-44b	Ahmed Çelebi İbn Hasan	200		50		1,600		830		1,920			120						
568	B-155-45a	Mustafa Halife İbn Hasan İbn Ali	160					40	2,360	90			1,070	125	8,000	400			13	
569	B-155-45b	İvaz İbn Abdullah	69		78		298	40	60	64				298						
570	B-155-45b	İhsan bint Musa İbn Abdullah	2,503		1,297		2,404	700	4,785	723				67		1,200				136
571	B-155-46b	Musa Çelebi İbn Hamza	420		1,100		5,460		1,420		60		500							8,760
572	B-155-46b	Emir Beşe İbn Mustafa İbn Pir Mehmed	260		100		230		650				80	10						
573	B-155-47b	Osman Beşe İbn El-Hac Ali Beşe İbn Abdullah	507		610		1,920		1,600		1,560			382						
574	B-155-47b	Halime bint Abdullah			229		818													
575	B-155-48a	Şalgamzâde Mustafa Beşe İbn Ahmed İbn Mehmed			600		453		1,087											

577	B-155-48a	Hanım bint İbrahim ibn Abdullah	922	392	1,045	341	99													445
578	B-155-48b	Şerife Adilhan bint Mustafa	1,087	402	613	392	4,147	345												
579	B-155-48b	Şerife Aişe bint Es-Seyyid Mehmed	10	1,200	940	5,152	110	721				51						10,200		24
580	B-155-49a	Fatma bint Osman	500	530	640		1,160													
581	B-155-49a	Nazife bint Abdullah Efendi ibn Ahmed Efendi	7,324	2,564	672	210	14,283	12,121												581
582	B-155-49b	Melike bint Mehmed ibn Abdullah	1,026	268	1,586		132													95
583	B-155-49b	İbrahim Beşe ibn Mehmed Hünerlü Mehmed Ağa ibn Abdurrahim ibn Abdullah	660	120	180										360					120
584	B-155-50a	Ummuhan bint El-Hac Ahmed ibn Abdullah	877	518	580	74	2,864							2,120					77	20
585	B-155-50a	Raziye bint Süleyman	1,240	182	1,634	528	2,227	501												653
586	B-155-51b	İbrahim Halife ibn Ramazan ibn Abdullah	100	450	270	50	470												240	
587	B-155-52a	Veli Bey ibn Ahmed Dede	182				319													7
589	B-155-52b	Mehmed Beşe ibn Musa	120		120										1,200					1,680

590	B-155-52b	Mola Bektaş ibn İbrahim ibn Abdullah Yazıcı	1,770	47	21	120					17	120	114		2,280		
591	B-155-53a	Mehmed Bey ibn Emir ibn Abdulllah									157		20	720	46		17
592	B-155-53a	İsmail Bey ibn Abdulllah	37			9							15	360			
593	B-155-53a	Mustafa Bey ibn Resul													2,400		2,000
594	B-155-54a	Zeynep bint Suhte Mehmed		880	100	230	200				10						120
595	B-155-54a	Salıha bint El-Hac Halil		1,734	705	1,433	467				600		30				508
596	B-155-55a	Mehmed Bey ibn Hasan ibn Abdulllah		80	760	330							340	300			
597	B-155-55a	Ümmühan bint El-Hac Ali ibn El-Hac Şeyh Ağa	740	7,294	4,880	1,040	317			250							1,110
598	B-155-56a	Hüseyin Beşe ibn Abdulllah		101	7								19				
599	B-155-57b	El-Hac Mehmed ibn Ali ibn Yakub	455	2,656	850	2,972							224	8,400			53
600	B-155-57b	El-Hac Hasan Ağa ibn Mahmud ibn Abdulllah														4,948	
601	B-155-58a	Bâ-berât-î âlî meremmetçi Yorgi veled-i Sarandanos				560					720			60			40
602	B-155-59b	Ümmühan bint İvaz		210	280	535	40								360		

603	B-155-60b	Hatice bint Miraz					180													
604	B-155-60b	Amine bint Süleyman	480	90	800	30														
605	B-155-61b	Mustafa Bey ibn Abdullah	70	61	81	67	72								83					280
606	B-155-62a	Fatma Hatun bint Fazlı Abdullah Efendi ibn Mehmed	4,306	4,671	7,783	23,271	120	63,240												27,360
607	B-155-62a	El-Hac Mehmed Ağa ibn Emrullah			2,600	660	190													
608	B-155-62b	Aişe bint Abdullah	30	50	240	530	100								120					
609	B-155-63b	Es-Seyyid Hızır ibn İlyas			154	286														82
610	B-155-64a	Timurhan bint Abdullah ibn Abdulvehhâb	735	335	927	958	246													300
611	B-155-64a	Veli Çelebi ibn Mehmed Bey				316														
612	B-155-64b	Es-Seyyid Mustafa Çelebi ibn Es-Seyyid Abdülkadir Çelebi ibn Es-Seyyid Mustafa Çelebi	2,046	9,361	7,927	14,015	26,040	87	3,600						2,621					42,960
613	B-155-64b	Şahme bint İbrahim Dede ibn Abdullah	1,381	637	1,392	1,405	600	55							48					80

614	B-155-66a	Es-Seyyid Mehmed Çavuş ibn Es-Seyyid Mehmed ibn Es-Seyyid Abdullah	170	40	471	200	857												160	43	43
615	B-155-67b	Mustafa Ağa ibn Hzır	535	1,655	172		2,271	1,200												35	
616	B-155-68b	Amine bint El-Hac Receb ibn Abdullah	1,350	560	1,240	1,370	1,036	5,360													60
617	B-155-69a	Es-Seyyid El-Hac Mustafa ibn Es-Seyyid diğer Mustafa ibn Abdullah			211	5,280	1,302		4,200	1,440	9,600	6,000								243	
618	B-155-71a	Aiçe bint Receb	240	100	580	60	535													20	
619	B-155-72a	Şahbaz bint Abdullah ibn Abdülvehhâb	1,280	610	1,020	1,900	740		3,600			102,000									
620	B-155-72a	Şerîfe Fatma bint Es-Seyyid Salih Çelebi	1,150	1,850	120	50	710														
621	B-155-72b	Salih bint El-Hac Mahmud	8,399	6,460	1,688	520	7,618	6,660												30	169
622	B-155-72b	Rabia bint Abdullah	213	15					360												
623	B-155-73a	Fatma bint Ali	340	50		342	140													50	
624	B-155-73b	Mustafa ibn İbrahim ibn Mustafa			451	1,080	100	80	1,240	4,980	360	456									4,146
625	B-155-74a	Ganime bint Abdullah	440	30	706	25	385	50													30

626	B-155-75b	Abdülbâki Efendi ibn Hayri ibn Halil	2,400	2,400	240	8,040	10,440	69,780										1,800	3,960
627	B-155-76a	Es-Seyyid Abdülhâdi Efendi ibn Osman ibn El-Hac Yusuf	200	50	230	390	2,020	60	1,200	480	180	3,960							40
628	B-155-76a	Mehmed Ali ibn Osman ibn Mehmed												1,800	960				1,080
629	B-155-76a	Veli Beşe ibn Ali ibn Veli				30	50		1,200	480	50	540							40
630	B-155-76b	Hatice bint Hüseyin		1,543	947	828	124	5,870	525										18
631	B-155-76b	Şerîfe Hafife bint Es-Seyyid Mahmud		403	92	447	.114	257	2,520		12								
632	B-155-77b	Hanzâ Bey ibn Abdullâh		482	412	348	2,400	3,884	600	60	160	390	2,160						
633	B-155-78a	Aişe bint Ahmed Ağa		540	500	840													
634	B-155-87b	Eşref ibn Mehmed ibn Abdullâh			80			1,260			150								20
635	B-155-88a	Boyacı Mehmed Beşe ibn Şaban Beşe		1,338	300	2,265	2,860	4,760		1,680	120	21,600	4,320						
636	B-155-88b	Ahmed ibn Pirikulu Mehmed ibn Ahmed		80	8	13	260			40	15	600	2,164						10
637	B-155-88b	Dedezâde El-Hac Hüseyin ibn İbrahim		360	840	3,240	1,140				2,040			9,360					
638	B-155-90a	Hamîfe Hatun bint Abdullâh Efendi		550			2,450												

639	B-155-90a	El-Hac Mehmed ibn Yusuf	1,300	2,400	1,560	19,220	3,000					
640	B-155-90b	El-Hac Abdülkadir Efendi ibn Ahmed	1,120	8,443	2,815	440	120	2,000			180	
641	B-155-91a	Durmuş Mehmed Efendi ibn Durmuş Mehmed Efendi ibn El-Hac Ebubekir	5,100	16,440	5,700	91,380	5,400		970	1,920	2,400	229,954
642	B-155-92a	Ahmed Kadri ibn Abdullah Efendi ibn Mehmed	1,765	8,950	13,556	43,560			2,400	390	134,400	7,200
643	B-155-93b	Fatma bint Osman	390	714	330							50
644	B-155-93b	El-Hac Muslu Halife ibn Huseyin	505	3,590	1,177				1,155	1,290		
645	B-155-95b	Mevlevi Dervis Mehmed ibn Ali Bey ibn Abdullah	1,175	777	7,392	1,000			120	56		8,289
646	B-155-95b	El-Hac Hasan Beşe ibn Abdullah	122	104	633				82		9,600	
647	B-155-96b	Hasan Beşe ibn Abdullah	24	12	84							
648	B-155-97a	Aişe bint Ali	500	10	1,490							
649	B-155-98a	Es-Seyyid Ibrahim ibn el-merthûm Eş-şeyh Seyfeddin Hızır	3,430	8,886	58,800	1,615	2,100	3,600	2,760			3,235

650	B-155-98b	Ahmed Beşe ibn El-Hac Mehmed						1,080							1,560				3,600			
651	B-155-98b	Saliha bint Salih	1,878	1,091	1,027	118	3,569	432	164												473	
652	B-155-99a	Şerife Havva bint Abdullah	179	67	70		114		38												9	
653	B-155-99b	Şerife Aişe bint Murad ibn Mehmed	547	441	566	993	1,715	705	42												120	
654	B-155-100a	Saliha bint Hızır Ağa ibn Abdullah	8,987	5,188	2,954	330	16,393	19,685											12,000		11,480	
655	B-155-100b	Saliha bint İbrahim ibn Abdullah	2,724	654	3,278	560	3,103	7,831													330	
656	B-155-101b	Piri Kadızâde Mehmed Efendi ibn Piri Efendi	3,488	1,497	5,679	51	12,974	405	864										600	80	121	
657	B-155-102a	Raziye bint Murad	870	360	1,180		1,100	1,300													250	
		Toplam akçe	706,459	641,715	1,514,482	1,594,629	2,613,339	2,944,988	633,275	663,058	147,440	1,811,888	9,655,224	39,409	4,614,164							
		Toplam kişi	122	485	517	291	593	244	163	67	149	120	139	30	415							
		Kişi Yüzdesi (%)	18,569	73,9726	78,691	44,292237	90,2588	37,13851	24,8097412	10,1979	22,679	18,26484	21,15677	4,56621	63,16591							

EK 3: Tereke Sahiplerinin Sahip Olduğu Gıda Ürünleri ve Fiyatları

No	Sicil ve Varak No	Künye	Hinta	Şeker	Şâir	Sirke	Tarhana	Pirinç	Darı	Rakık	Pekmez	Zahire	Kahve
1	B-188-1b	Hatice bint İsmail Ağa											
2	B-188-2a	Süleyman Beşe ibn Durmuş											
3	B-188-2a	Havva bint Hasan Ağa											
4	B-188-2b	Kerime bint El-Hac Hüseyin											

5	B-188-2b	El-Hac Sadık ibn El-Hac Abdullah																		
6	B-188-3a	El-Hac İbrahim Ağa ibn Abdullah																		
7	B-188-3a	Hasan Halife ibn Hamza Efendi																		
8	B-188-3b	El-Hacı Nebi ibn Hüseyin																		
9	B-188-4a	Abdurrahman Beşe ibn Ali	400	180																
10	B-188-4a	Mustafa Beşe ibn Mahmud																		
11	B-188-4b	Rukiye bint İsmail																		
12	B-188-5a	Rabia bint Mustafa																		
13	B-188-5b	Hasan Beşe ibn Mehmed																		
14	B-188-6a	Hatice bint El-Hac Mehmed																		
15	B-188-7a	Mehmed Ağa ibn El-Hac Ebu Bekir	7,980																	100 keyl 960
16	B-188-7a	Şaban Beşe ibn İbrahim																		
17	B-188-7b	Kerime bint Hüseyin																		
18	B-188-9b	Süleyman Beşe ibn Ali																		
19	B-188-10b	Celeb El-Hac Mustafa ibn Abdullah																		
20	B-188-11a	Şerife Fatma bint Es-Seyyid Musa Çelebi																		
21	B-188-13a	Ali Efendi ibn Şaban																		

																2050 kıyye 38.400	1200 kıyye 14.400			
22	B-188-13a	Mustafa Ağa ibn Ahmed Ağa																		
23	B-188-13b	El-Hac Selim Ağa ibn Abdullah																		
24	B-188-14a	Hüseyin Efendi ibn Mehmed Osman																		
25	B-188-14a	Ahmed Beşe ibn Mehmed																		
26	B-188-14b	Aişe bint Mustafa																		
27	B-188-14b	Mustafa Beşe ibn Ali																		
28	B-188-14b	Murtaza Ağa ibn Sadık									500									
29	B-188-15a	Abdülbâki ibn Süleyman Bey																		
30	B-188-15b	Saliha bint El-Hac İvaz																		
31	B-188-17a	Mehmed Çelebi ibn İvaz Efendi																		
32	B-188-17b	El-Hac Mehmed ibn Mustafa ibn Abdullah								6,000										
33	B-188-17b	Döküm eksik olduğu için dâhil edilmedi.																		
34	B-188-18a	İsmihan bint Abdülkerim																		
35	B-188-18b	Fadime bint Mehmed																		
36	B-188-19a	Durmuş ibn Abdullah																		
37	B-188-19b	El-Hac Abdurrahman ibn Süleyman								14,400										
38	B-188-20b	Kenan ibn Abdullah								540										

39	B-188-20b	Es-Seyyid Mustafa Çelebi ibn Veyis	10 keyf 240																	
40	B-188-22a	Hasan Çelebi ibn **																		
41	B-188-24a	Afife bint Mehmed Efendi																		
42	B-188-24b	İhsan bint Mehmed																		
43	B-188-25a	Aişe bint Abdullah																		
44	B-188-25a	Mustafa Ağa																		
45	B-188-25b	Es-Seyyid Sadri Çelebi ibn Es-Seyyid Fazlı Ağa																		
46	B-188-26a	İvaz Rûmi Ahmed ibn El-Hac Hüseyin																		
47	B-188-26a	Rabia bint Abdullah																		
48	B-188-26a	Es-Seyyid Talat Efendi ibn **																		
49	B-188-27a	Metin kısmı yok																		
50	B-188-27b	Metin kısmı yok																		
51	B-188-28a	Es-Seyyid Mehmed ibn Hasan																		
52	B-188-28a	Abdullah ibn Abdülkerim																		
53	B-188-28b	Cafer Beşe ibn Emir																		
54	B-188-28b	İhsan bint Ahmed																		
55	B-188-28b	Mehmed Beşe ibn Ali																		
56	B-188-29a	Ahmed Efendi ibn Abdülbâki Efendi																		

125	B-188-49a	Veli Efendi ibn Ahmed																	
126	B-188-49a	Saliha bint Osman Çelebi																	
127	B-188-49b	Abdülkerim Çelebi ibn Abdullah Efendi																	
128	B-188-49b	Osman Bey ibn Abdullah																	
129	B-188-50a	Şeyh Çelebi ibn Musa																	
130	B-188-50b	Mevlana Ali Beşe ibn Arif Mehmed																	
131	B-188-51a	İkbalden Mustafa Çelebi ibn El-Hac Şeyhî Efendi																	
132	B-188-51a	Hamza Beşe ibn Ahmed																	
133	B-188-51a	İsmihan bint El-Hac Muhammed																	
134	B-188-51b	Rabia bint Mehmed Çelebi																	
135	B-188-52b	Tabanzâde El-Hac Hasan Efendi ibn Muslı									14,400								
136	B-188-53a	Ramazan Beşe ibn Mehmed																	
137	B-188-53a	Mustafa Ağa ibn Abdullah																	
138	B-188-53b	Ümmügülüm bint Hüseyin																	
139	B-188-53b	Es-Seyyid Mehmed Çelebi ibn Halil																	
140	B-188-54a	Rabia bint Ahmed																	
141	B-188-54a	Yakub Beşe ibn Abdullah																	

	12a																		
192	B-190-12b	Mustafa Efendi ibn Ahmed Efendi																	
193	B-190-12b	Hanife bint Hasan																	
194	B-190-12b	Mehmed Bey ibn İbrahim																	
195	B-190-13a	Süleyman Beşe ibn Abdullah																	
196	B-190-13a	Yörük Mehmed ibn İvaz	480		120														
197	B-190-14a	Fatma bint Abdullah																	
198	B-190-16b	Aişe bint Abdülkadir																	
199	B-190-16b	Mehmed Beşe ibn İbrahim																	
200	B-190-17a	Ali Ağa ibn Abdullah																	
201	B-190-17a	Hüseyin Beşe ibn Nesimi																	
202	B-190-17b	Mehmed Efendi ibn Ebubekir																	
203	B-190-17b	** ibn Abdullah																	
204	B-190-17b	Mustafa Beşe ibn Abdullah																	
205	B-190-18a	İbrahim Beşe ibn Hasan	50 keyl 1.200		25 keyl 360														30 keyl 300
206	B-190-18a	Fatma bint Ali Abdullah																	
207	B-190-18b	Salih Beşe ibn Mehmed Beşe																	
208	B-190-20a	Fatma bint Mehmed																	

209	B-190-21a	Ali Ağa ibn Ahmed Ağa	15,000	1,800					
210	B-190-22a	Canbaz Mehmed Beşe ibn İbrahim							
211	B-190-22b	Yusuf ibn Abdullah	10 keyl 240						
212	B-190-23a	Hüseyin Çelebi ibn Mehmed	25 kely 780						
213	B-190-23a	Mehmed Bey ibn Osman							
214	B-190-23a	Yörtük El-Hac Ali ibn Hasan	60 keyl 600						
215	B-190-25a	İsmail Efendi ibn Veli							
216	B-190-26a	Aişe bint El-Hac Halil							
217	B-190-27a	Şerife Fatma bint Abdurrahman							
218	B-190-27b	Fatma bint Mehmed							
219	B-190-28a	Ümmühan bint Abdullah							
220	B-190-28b	El-Hac Şeyhi Ağa ibn Mehmed Ali	400 keyl 12.000	300 keyl 3.600	370 keyl 3.600				
221	B-190-29a	Hüseyin Beşe ibn Ahmed	15 keyl 1.800	26 keyl 480				3.5 kely 120	
222	B-190-29b	Rabia bint Latif							
223	B-190-30a	Rukiye bint El-Hac Habib							
224	B-190-30a	Halil ibn Şaban Beşe							
225	B-190-30b	El-Hac Mahmud Ağa ibn El-Hac Musa							
226	B-190-31a	Ahmed Beşe ibn Mehmed Beşe							

227	B-190-31b	Pehlivan Süleyman Beşe ibn Mustafa																		
228	B-190-31b	Ali Beşe ibn Hasan																		
229	B-190-32a	Şeyh Abdülkâdir ibn İlyas																		
230	B-190-32b	Ümmügülsüm bint Ali																		
231	B-190-33b	Mustafa Çelebi ibn Hüseyin								21 keyf 1.724										
232	B-190-34a	Saliha bint Abdurrahman																		
233	B-190-34a	Hüseyin Bey ibn Abdullah																		
234	B-190-34b	Aişe bint Mehmed																		
235	B-190-35a	El-Hac Ahmed ibn Mustafa Beşe								8 keyf 300										
236	B-190-35a	Hasan Ağa ibn Yusuf																		
237	B-190-35b	El-Hac Salih Ağa ibn El- Hac Osman								8 keyf 270										
238	B-190-36a	Fatma bint Abdullah Efendi																		
239	B-190-36b	Hatice bint İsmail																		
240	B-190-37a	Fatma bint Ramazan								150										
241	B-190-37b	Receb Beşe ibn Emir								2 keyf 80										
242	B-190-37b	Şeyhbaz bint Abdullah																		
243	B-190-37b	Aişe bint Abdullah																		
244	B-190-38a	İbrahim Ağa ibn Abdullah																		

245	B-190-38a	Mustafa Beşe ibn Mehmed Beşe																	
246	B-190-38b	Aişe bint İsmail Çelebi																	
247	B-190-39a	Ali Beşe ibn Abdullah																	
248	B-190-39a	** bint Ali Efendi																	
249	B-190-39a	Es-Seyyid Ahmed Beşe ibn Abdullah																	
250	B-190-39b	Pir Mehmed Beşe																	
251	B-190-39b	Aişe bint Hasan																	
252	B-190-40b	Es-Seyyid Abdülâtilif Çelebi ibn Fetullah ibn Mevlüt																	
253	B-190-40b	Emir Beşe ibn Ali																	
254	B-190-40b	El-Hac Veli ibn Mehmed																	
255	B-190-41a	Şerife Fatma Hatun bint Es-Seyyid Mehmed Ağa																	
256	B-190-41b	Bayram Beşe ibn Veli																	
257	B-190-42b	Aişe bint Ali																	
258	B-190-43a	Ali Beşe ibn Mehmed																	
259	B-190-43a	Hasan Beşe ibn Abdullah																	
260	B-190-43a	Şeyh Abdurrahman Efendi ibn Mustafa																	
261	B-190-43b	Mehmed Ağa ibn El-Hac Hüseyin Ağa																	25 keyl 150

277	B-190-51a	El-Hac Mustafa ibn Ahmed Ağa ibn Yusuf																		
278	B-190-51b	İbrahim Beşe ibn El-Hac Ahmed																		
279	B-190-52a	Ahmed Halife ibn Mustafa	720																	
280	B-190-52a	Rabia Bacı bint Ali Efendi																		
281	B-190-52b	Veli Efendi ibn Ahmed ibn Abdullah																		
282	B-190-53a	Melâim bint Abdullah																		
283	B-190-53a	El-Hac Osman Ağa ibn El-Hac Şaban Efendi ibn El-Hac Muhammed																		582 kıyye 6.960
284	B-190-53b	Hatice bint El-Hac Halil																		
285	B-190-53b	Halil Beşe ibn Mehmed ibn Hızır	1,440						600											
286	B-190-54b	Amine bint Ali ibn Abdullah																		
287	B-190-54b	Ümmühan bint Ali ibn Abdullah																		
288	B-190-55a	Aişe bint Emir ibn Abdullah																		
289	B-190-56a	Hüseyin Beşe ibn Hasan																		
290	B-190-56b	El-Hac Yakub Ağa ibn Ahmed																		
291	B-190-57a	Mehmed Çelebi ibn Mustafa Efendi																		
292	B-190-57b	El-Hac Yusuf ibn Ali							10 keyl 120											

293	B-190-58a	Affife bint El-Hac Ali																	
294	B-190-58a	Mehmed Ağa ibn El-Hac İsmail ibn Abdullah	300 keyf 9.600	100 keyf 1.200															
295	B-190-58a	Emir Beşe ibn Osman ibn Abdullah																	
296	B-190-58b	Es-Seyyid Abdullah Efendi ibn Es-Seyyid İlyas Efendi ibn Es-Seyyid Hamza																	
297	B-190-59b	Emir Beşe ibn Abdullah																	
298	B-190-59b	Ahmed Bey ibn Abdullah																	
299	B-190-60a	Mahmud Beşe ibn Abdullah ibn Abdurrahman																	
300	B-190-61a	Mustafa Efendi ibn Kamil																	
301	B-190-61b	Aişe bint El-Hac Mehmed																	
302	B-190-61b	Mahmud Efendi ibn El-Hac Mehmed																	
303	B-190-61b	Halil Beşe ibn Abdullah																	
304	B-190-62a	Abdurrahman Efendi ibn Ali ibn Ömer																	
305	B-190-62b	Ali Bey ibn Abdullah																	
306	B-190-62b	El-Hac Receb ibn Zeyneddin ibn Ali																	
307	B-190-63a	Ali Dede ibn Hızır																	
308	B-190-63b	Şerife İhsan bint Es-Seyyid Mehmed Çelebi																	

309	B-190-64b	İbrahim Beşe ibn Ali Beşe																	
310	B-190-65a	Fatma bint İlyas																	
311	B-190-65a	Bitigan bint Abdullah																	
312	B-190-66a	Aişe bint İbrahim																	
313	B-190-66a	Es-Seyyid Ahmed Efendi ibn Es-Seyyid Ali ibn Abdurrahman																	
314	B-190-66b	Aişe bint Hüseyin																	
315	B-190-67a	Hatice bint El-Hac Hamza																	
316	B-190-67a	Maden Beşe ibn Mehmed																	
317	B-190-67a	Receb Efendi ibn Abdullah																	
318	B-190-67b	Rüstem Efendi ibn Receb																	
319	B-190-68a	Seniyye bint Hasan																	
320	B-190-68a	Veli Efendi ibn Ali																	
321	B-190-68b	El-Hac Mehmed ibn El-Hac Ahmed ibn Musa	2 keyl 600																
322	B-190-69a	Şerife Hanım bint Abdullah																	
323	B-190-69a	Eğri Tac-ı zâde Mehmed Ağa ibn Mehmed	34,260																
324	B-190-70b	Aişe bint Mehmed																	
325	B-190-71a	Salihâ bint Hüseyin																	
326	B-190-	Emine bint Ali																	

	72b																			
327	B-190-73a	Mehmed Beşe ibn Abdullah																		
328	B-190-73a	Hatice bint Abdullah																		
329	B-190-73b	El-Hac Salih ibn Abdullah																		
330	B-190-73b	İbrahim Bey ibn Ahmed ibn Mustafa																		
331	B-190-74a	Ümmühan bint Abdullah																		
332	B-190-74b	Rabia bint Muslu Beşe																		
333	B-190-74b	Süleyman Efendi ibn Osman																		
334	B-190-75a	Havva bint Ali Beşe																		
335	B-190-75a	Şeyh Hüseyin ibn Es-Seyyid İbrahim																		
336	B-190-75b	El-Hac Mustafa Beşe ibn Mehmed																		6,240
337	B-190-76b	Mustafa Beşe ibn Mehmed																		
338	B-190-77a	Mustafa Beşe ibn Yusuf																		
339	B-190-77a	Saliha bint El-Hac Hasan																		
340	B-190-77b	Rukiye bint El-Hac Abdullah																		
341	B-190-77b	İsmail Çelebi ibn Mehmed Efendi																		
342	B-190-78a	Es-Seyyid Mehmed Efendi ibn Es-Seyyid Abdurrahman																		

343	B-190-78b	Amine bint El-Hac Mehmed																			
344	B-190-78b	El-Hac Mustafa ibn İbrahim																			
345	B-190-79a	Rabia bint İbrahim Ağa																			
346	B-190-79a	Es-Seyyid Mustafa ibn Ahmed ibn Mahmud	1160 keyl 27.840		1,740															3,630	
347	B-190-79b	Hasan Bey ibn Hızır																			
348	B-180-80b	Havva bint İvaz																			
349	B-190-81a	Es-Seyyid El-Hac Mustafa ibn Ali																			
350	B-190-81b	Ali Beşe ibn Murtaza																			
351	B-190-81b	Hasan Bey ibn Şaban																			
352	B-190-82a	Fatma bint Mehmed																			
353	B-190-82b	El-Hac Mehmed ibn İbrahim																			
354	B-190-82b	Ziyya ibn İftiseyin Beşe ibn Abdülkadir																			
355	B-190-84a	Hanife bint Mehmed																			
356	B-190-84b	Mehmed Ali Halife ibn Hasan	186 keyl 3.880		5 keyl 60															100	
357	B-190-85a	Ahmed Çelebi ibn Mustafa																			
358	B-190-85b	El-Hac Hasan ibn Mehmed ibn Abdullah	150 keyl 4.800																		7,320
359	B-190-87a	Mahlez bint Abdullah																			

360	B-190-87b	Şeyh Hüseyim Beşe ibn Abdülkerim																	
361	B-190-87b	El-Hac Ali ibn El-Hac Piri																	
362	B-190-88a	Mehmed Ağa ibn Mustafa																	
363	B-190-89b	Erfilzâde İsmail Efendi ibn El-Hac Ahmed Ağa																	
364	B-190-90a	Sünnullah Efendi ibn Mehmed																	
365	B-190-90b	Aişe El-Hac Rüstem																	
366	B-190-91b	Mustafa Beşe ibn Mehmed																	
367	B-190-91b	Recep Beşe ibn Lütfullah																	
368	B-190-92a	Es-Seyyid Mahmud Efendi ibn el-merhûm Şeyh Seyyid Mehmed Efendi Bey																	
369	B-190-92b	Mehmed Ali Çelebi ibn Hasan								306 kıyye 6.120									
370	B-190-93a	Ali Beşe ibn Abdülkerim																	
371	B-190-93b	Amine bint İsmail Beşe																	
372	B-190-94a	Ahmed Efendi ibn Mehmed																	
373	B-190-94a	Ümmühan bint Abdullah																	
374	B-190-95a	Neslihan bint Alaaddin Efendi																	
375	B-190-95a	Mustafa Beşe ibn Ahmed																	
376	B-190-	Neslihan bint Yusuf																	

377	95b B-190- 96a	Aişe bint **																	
378	B-190- 96a	İbrahim Beşe ibn Hasan	120																
379	B-190- 97a	Ali Ağa ibn Nasreddin bint Mehmed	20 keyl 420	15 keyl 180															20 kryye 90
380	B-190- 97b	Hacı Hüseyin Bey ibn İshak ibn Abdullah																	
381	B-190- 98b	El-Hac Mustafa Beşe ibn Mahmud ibn Abdullah																	
382	B-190- 99a	Kuzuzâde El-Hac Mehmed Efendi ibn Ahmed Efendi	32 keyl 720	27 keyl 240															
383	B-190- 99a	Fatma bint Mehmed																	
384	B-190- 99b	Fatma bint El-Hac İbrahim																	
385	B-190- 100b	Es-Seyyid Hüseyin Efendi ibn Es-Seyyid Sadri																	
386	B-190- 101a	Hüseyin Bey ibn El-Hac Hüseyin Ağa																	
387	B-190- 101b	Fahriye bint Abdullah																	
388	B-190- 101b	El-Hac Mehmed ibn Abdullah																	
389	B-190- 102a	Hasan Beşe ibn Abdullah	4 keyl 100	20 kely 240															
390	B-190- 102b	El-Hac Mehmed ibn Veli	4,800																
391	B-190- 103b	Hüseyin Bey ibn **																	
392	B-190- 104a	Kezban bint Mehmed																	
393	B-190-	Salitha bint Hüseyin																	

394	104b B-190- 105a	Hanım bint Osman																			
395	B-190- 105a	Ümmühan bint Abdullah																			
396	B-190- 105a	Veli ibn Ali Paşa																			
397	B-190- 105b	Abdurrahman ibn Mehmed																			
398	B-190- 106a	Es-Seyyid Emir Çelebi ibn Es-Seyyid Abdülkadir																			
399	B-190- 106b	Ahmed Çelebi ibn Mustafa																			
400	B-190- 107b	Mehmed Beşe ibn Hızır																			
401	B-190- 109b	Nurullah Beşe ibn Ali ibn Hızır	40 keyf 720																		
402	B-190- 109b	Sahan Beşe ibn Beşir																			
403	B-190- 110a	Şerife Aişe bint Mehmed																			
404	B-190- 110b	Şerife Ümmühan bint Abdullah																			
405	B-190- 110b	Salıha bint Abdullah																			
406	B-190- 111a	İsmihan bint El-Hac İbrahim																			
407	B-190- 111b	Süleyman Çavuş ibn Fazıl																			
408	B-190- 112b	Alfife bint Mehmed Ağa																			
409	B-190- 113a	Mehmed Ali Çelebi ibn Ahmed																			

410	B-190-113b	Muharrem Efendi, ibn İbrahim Efendi																		
411	B-190-114b	Ümmügülüm bint Mustafa Çelebi																		
412	B-190-114b	Şerife Ümmühan bint Mehmed																		
413	B-190-115a	Fatma bint Hasan																		
414	B-190-115b	İbrahim Ağa ibn El-Hac Hasan	510 keyl 3.000						50 keyl 600											
415	B-190-116a	Amine bint Ali																		
416	B-190-116b	Hasan Beşe ibn Abdullah																		
417	B-190-117b	Haliil Beşe ibn Mustafa																		
418	B-190-117b	El-Hac İsmail Efendi ibn El-Hac Ali Efendi																		
419	B-190-117b	Ahmed Ağa ibn El-Hac Mehmed ibn Osman	544 keyl 8.160						25 keyl 1.800											
420	B-190-118a	Mustafa Beşe ibn Abdullah																		960
421	B-190-118b	Es-Seyyid Hüseyin Çelebi ibn Mehmed																		
422	B-190-119b	Es-Seyyid El-Hac Yusuf Ağa ibn Es-Seyyid Sefer																		
423	B-190-119b	Musa Beşe ibn Abdullah																		
424	B-190-120a	İhsan bint İbrahim																		
425	B-190-120a	El-kerimi'l Seydeddin el-Âbidin Efendi ibn el-merhûm Es-Seyyid Muhammed Efendi																		
426	B-190-	Çürük Mehmed ibn																		

443	B-190-131b	İbrahim bint Abdullah																
444	B-190-131b	İvaz Beşe ibn Bayram																
445	B-190-132a	Osman Beşe ibn Abdullah	60 keyl 960															100 keyl 660
446	B-190-132a	Fatma bint Mehmed ibn Abdullah																
447	B-190-134a	El-Hac Mustafa Efendi ibn el-merhûm Şeyh Mehmed																
448	B-190-135b	El-Hac Mehmed Efendi ibn Ramazan																
449	B-190-136a	Fatma bint Musa																
450	B-190-137a	Hüseyin Beşe ibn Ali ibn Veli					100											3320
451	B-190-137b	El-Hac Mehmed Beşe ibn Musa																
452	B-190-138b	El-Hac Mustafa Ağa ibn Hüseyin Bey ibn Mustafa	450 keyl 6.000							320 keyl 3.180								
453	B-190-139a	İnsan bint Abdullah																
454	B-190-139b	Mehmed Said Efendi ibn Mahmud																
455	B-190-140a	Aişe bint Ali																
456	B-190-140b	Aişe bint Yusuf																
457	B-190-140b	Hatice bint Ahmed ibn Mustafa																
458	B-190-141a	El-Hac Ali ibn El-Hac Mehmed																

459	B-190-141a	El-Hac Hatil Bey ibn Ali ibn Abdullah																		
460	B-190-142b	Mehmed Efendi ibn Müslîhiddin ibn Mustafa																		
461	B-190-143b	Mehmed Efendi ibn Osman ibn Ramazan																		
462	B-190-144a	İsmail Ağa ibn Abdullah																		
463	B-190-144b	El-Hac İbrahim ibn Abdülkerim ibn Abdullah							16 keyl 240									1,909		
464	B-190-144b	Ahmed Beşe ibn El-Hac Hüseyin																		
465	B-190-145a	Mustafa ibn Ahmed																		
466	B-190-146b	El-Hac Mahmud Beşe ibn Abdurrahman ibn Abdullah																		
467	B-190-149a	Süleyman Beşe ibn Ali ibn Mustafa																		
468	B-190-51b	El-Hac Mustafa Efendi ibn El-Hac Osman ibn Mustafa							1,560											
469	B-155-1b	Rabia Hatun ibnetü Fahrü'l meşayih-i Kiram Mehmed Efendi ibn el-merhûm diğçer Es-şeyh Mehmed Efendi																		
470	B-155-2b	Osman Bey ibn Abdullah ibn Abdurrahman																		
471	B-155-3a	İbrahim ibn El-Hac Receb ibn Mustafa Efendi																		
472	B-155-3a	Ümmühan bint El-Hac Mehmed																		

473	B-155-3b	Yusuf ibn Abdullah ibn Abdolvahhab																		
474	B-155-4a	Hanım binti El-Hac Mehmed																		
475	B-155-4a	Havva bint İbrahim																		
476	B-155-5b	El-Hac Abdurrahman Efendi ibn el-merhûm El-Hac Şaban Ağa ibn Abdullah	1000 keyl 17.160																	
477	B-155-6b	Mustafa ibn Ahmed ibn Abdullah																		
478	B-155-7a	Mehmed Beşe ibn İbrahim																		
479	B-155-7b	Şerife Fatma bint umdetü'l mevâli el-âzam Vanizâde Es-Seyyid Mahmud Efendi																		
480	B-155-7b	Afife bint Halil Ağa																		
481	B-155-8a	Ahmed Beşe ibn Mehmed ibn Abdullah																		
482	B-155-8a	Şerife Aişe bint Es-Seyyid Hızır																		
483	B-155-8b	Ali Bey ibn Osman ibn Abdullah	25 keyl 360																	
484	B-155-9a	Fatma bint Hüseyin																		
485	B-155-9a	Halil Beşe ibn Abdullah																		
486	B-155-9b	Rukiye bint Çolak Ali Beşe																		
487	B-155-9b	Es-Seyyid Mehmed ibn Es-Seyyid Mustafa																		
488	B-155-10a	Yörük Mehmed ibn Ali																		

489	B-155-10a	Aişe bint Abdullah																	
490	B-155-10b	Hasan Beşe ibn Hamza ibn Abdullah																	
491	B-155-10b	Rabia bint Ahmed																	
492	B-155-11a	Fatma bint Ahmed																	
493	B-155-11a	Ahmed Efendi ibn Mahmud ibn Yusuf																	
494	B-155-11b	Mustafa Beşe ibn İsmail																	
495	B-155-11b	El-Hac Mehmed Efendi ibn Mehmed																	
496	B-155-12a	Bektaş bint Abdurrahman																	
497	B-155-12a	Bahire bint İbrahim																	
498	B-155-12b	Es-Seyyid Mehmed Çelebi ibn İbrahim																	
499	B-155-12b	Emetullah bint Ali Çelebi																	
500	B-155-13a	Yörük Molla Mehmed ibn El-Hac Osman ibn Abdullah																	
501	B-155-13b	Aişe bint El-Hac Yusuf																	
502	B-155-14a	Mehmed ibn Abdullah																	
503	B-155-14b	Hüseyin Beşe ibn Mirzâ Abdullah																	
504	B-155-14b	Aişe bint Abdullah																	
505	B-155-15a	Havva bint Hasan																	

540	B-155-29b	Neslihan bint İsmail Çelebi																		
541	B-155-31a	Fatma bint Mahmud																		
542	B-155-31b	Mehmed İbn Abdullah																		
543	B-155-32a	Amine bint Ali Ağa																		
544	B-155-32a	Fatma bint Abdullah	87 key/160																	
545	B-155-33a	İhsan bint Ahmed İbn Şaban																		
546	B-155-33b	Aişe bint Ali İbn Abdullah																		
547	B-155-33b	Mehmed Çelebi İbn Hasan Efendi																		
548	B-155-34a	Mehmed Bey İbn İvaz Beşe																		
549	B-155-34b	Aişe bint İbrahim																		
550	B-155-35a	Es-Seyyid İsmail Çelebi İbn Hüseyin İbn Abdullah																		
551	B-155-36b	Mustafa Beşe İbn Hamza İbn Abdullah																		
552	B-155-37a	El-Hac Mehmed İbn Nasuh İbn Abdullah																		
553	B-155-38a	Kerime bint Abdullah bint Abdullah																		
554	B-155-38a	Fatma bint Abdullah																		
555	B-155-38b	Rabia bint El-Hac Ahmed İbn Abdullah																		
556	B-155-39b	Cebeci Mehmed Beşe İbn İbrahim İbn Hasan																		

557	B-155-39b	Ahmed Bey ibn Murad ibn Abdullah																		
558	B-155-40a	Hafız Mehmed Efendi ibn Mustafa ibn Abdullah	40 keyf 600																	1,200
559	B-155-40b	Kamer bint Süleyman																		
560	B-155-40b	Hasan Beşe ibn El-Hac Hüseyin																		
561	B-155-41a	Hüseyin Beşe ibn Mustafa Efendi ibn Mehmed Efendi																		
562	B-155-41a	Aişe bint El-Hac Mehmed																		
563	B-155-42a	El-Hac Mustafa Ağa ibn El-Hac Hasan ibn Abdullah																		
564	B-155-42b	Hacı El-Hac Mustafa ibn Abdullah	810 keyf 15.960																	21,720
565	B-155-43a	Mehmed Çelebi ibn Ali Efendi ibn Ebubekir																		
566	B-155-43b	Şerife Saliha bint Es-Seyyid Ahmed Ağa																		
567	B-155-43b	Mehmed Ağa ibn Abdullah ibn Abdullah	7 keyf 1.200																	
568	B-155-44b	Ahmed Çelebi ibn Hasan																		
569	B-155-45a	Mustafa Halife ibn Hasan ibn Ali																		
570	B-155-45b	İvaz ibn Abdullah																		
571	B-155-45b	İhsan bint Musa ibn Abdullah																		
572	B-155-46b	Musa Çelebi ibn Hamza																		800

573	B-155-46b	Emir Beşe ibn Mustafa ibn Pır Mehmed																								
574	B-155-47b	Osman Beşe ibn El-Hac Ali Beşe ibn Abdullah																								
575	B-155-47b	Halime bint Abdullah																								
576	B-155-48a	Şalgamîzâde Mustafa Beşe ibn Ahmed ibn Mehmed																								
577	B-155-48a	Hanım bint İbrahim ibn Abdullah																								
578	B-155-48b	Şerîfe Adilhan bint Mustafa																								
579	B-155-48b	Şerîfe Aişe bint Es-Seyyid Mehmed																								
580	B-155-49a	Fatma bint Osman																								
581	B-155-49a	Nazîfe bint Abdullah Efendi ibn Ahmed Efendi																								
582	B-155-49b	Melike bint Mehmed ibn Abdullah																								
583	B-155-49b	Kürkçü İbrahim Beşe ibn Mehmed	85 keyl 1.080		19 keyl 180																					600
584	B-155-50a	Hünürlü Mehmed Ağa ibn Abdurrahim ibn Abdullah																								
585	B-155-50a	Ümmühan bint El-Hac Ahmed ibn Abdullah																								
586	B-155-51b	Raziye bint Süleyman																								
587	B-155-51b	İbrahim Halife ibn Ramazan ibn Abdullah																								
588	B-155-52a	Veli Bey ibn Ahmed Dede																								

589	B-155-52b	Mehmed Beşe ibn Musa																				
590	B-155-52b	Mola Bektaş ibn İbrahim ibn Abdullah	241 keyf 600																			
591	B-155-53a	Yazıcı Mehmed Bey ibn Emir ibn Abdullah																				
592	B-155-53a	İsmail Bey ibn Abdullah																				
593	B-155-53a	Mustafa Bey ibn Resul	120																			
594	B-155-54a	Zeynep bint Suhte Metmed																				
595	B-155-54a	Salihâ bint El-Hac Halil																				
596	B-155-55a	Mehmed Bey ibn Hasan ibn Abdullah																				
597	B-155-55a	Ümmühan bint El-Hac Ali ibn El-Hac Şeyh Ağa																				
598	B-155-56a	Hüseyin Beşe ibn Abdullah																				
599	B-155-57b	El-Hac Mehmed ibn Ali ibn Yakub																				
600	B-155-57b	El-Hac Hasan Ağa ibn Mahmud ibn Abdullah																				
601	B-155-58a	Bâ-berât-ı âlî meremmetçi Yorgi veled-i Sarandanos																				
602	B-155-59b	Ümmühan bint İvaz																				
603	B-155-60b	Hatice bint Miraz																				
604	B-155-60b	Amine bint Süleyman																				
605	B-155-61b	Mustafa Bey ibn Abdullah																				

619	B-155-72a	Şabbaz bint Abdullah ibn Abdülvehhâb																		
620	B-155-72a	Şerife Fatma bint Es- Seyyid Salih Çelebi																		
621	B-155-72b	Saliha bint El-Hac Mahmud																		
622	B-155-72b	Rabia bint Abdullah																		
623	B-155-73a	Fatma bint Ali																		
624	B-155-73b	Mustafa ibn İbrahim ibn Mustafa	36 keyl 840		70 keyl 720															1,080
625	B-155-74a	Ganime bint Abdullah																		
626	B-155-75b	Abdülbâki Efendi ibn Hayri ibn Halil	500 keyl 12.000					1 keyl 120												
627	B-155-76a	Es-Seyyid Abdülhâdi Efendi ibn Osman ibn El-Hac Yusuf																		
628	B-155-76a	Mehmed Ali ibn Osman ibn Mehmed	80 keyl 1.440																	
629	B-155-76a	Veli Beşe ibn Ali ibn Veli																		
630	B-155-76b	Hatice bint Hüseyin																		
631	B-155-76b	Şerife Hafife bint Es- Seyyid Mahmud																		
632	B-155-77b	Hamza Bey ibn Abdullah																		1,800
633	B-155-78a	Aişe bint Ahmed Ağa																		
634	B-155-87b	Eşref ibn Mehmed ibn Abdullah																		
635	B-155-88a	Boyacı Mehmed Beşe ibn Şaban Beşe																		

636	B-155-88b	Ahmed ibn Pirkulu Mehmed ibn Ahmed																		
637	B-155-88b	Dedezâde El-Hac Hüseyin ibn İbrahim															2,400			
638	B-155-90a	Hanife Hatun bint Abdullah Efendi																		
639	B-155-90a	El-Hac Mehmed ibn Yusuf																		
640	B-155-90b	El-Hac Abdülkadir Efendi ibn Ahmed	30 keyl 600		12 keyl 120											500 keyl 960				
641	B-155-91a	Durmuş Mehmed Efendi ibn Durmuş Mehmed Efendi ibn El-Hac Ebubekir																		
642	B-155-92a	Ahmed Kadri ibn Abdullah Efendi ibn Mehmed															2,340			
643	B-155-93b	Fatma bint Osman																		
644	B-155-93b	El-Hac Mushî Halife ibn Hüseyin																		
645	B-155-95b	Mevlevî Derviş Mehmed ibn Ali Bey ibn Abdullah																		
646	B-155-95b	El-Hac Hasan Beşe ibn Abdullah																		
647	B-155-96b	Hasan Beşe ibn Abdullah																		
648	B-155-97a	Aişe bint Ali																		
649	B-155-98a	Es-Seyyid İbrahim ibn el-merhûm Eş-şeyh Seyfeddin Hızır																		
650	B-155-98b	Ahmed Beşe ibn El-Hac Mehmed																		

651	B-155-98b	Saliha bint Salih																				
652	B-155-99a	Şerife Havva bint Abdullah																				
653	B-155-99b	Şerife Aişe bint Murad ibn Mehmed																				
654	B-155-100a	Saliha bint Hızır Ağa ibn Abdullah																				
655	B-155-100b	Saliha bint İbrahim ibn Abdullah																				6,660
656	B-155-101b	Piri Kadızâde Mehmed Efendi ibn Piri Efendi																				
657	B-155-102a	Raziye bint Murad																				
		Toplam cit ile																				
		Toplam kıyye ile	2356 kıyye 44520	1200 kıyye+ 14400	582 kıyye+ 6960	400 keyl + 3900	3.5 kely 120	1220 kıyye 4890	1220 kıyye 4890	67 kıyye 12600												
		Toplam keyl ile akçe	7990 keyl+143150	1993 keyl+ 23220	466keyl+ 31844	400 keyl + 3900	3.5 kely 120	575 keyl 1290	575 keyl 1290	157 keyl +1320												
		Toplam kilosuz akçe	109611	4360	5110	0	0	0	0	59739	21720											
		Kişi	63	28	4	1	1	1	5	19	2											
		Kişi yüzdesi (%)	9,589041096	4,261796043	0,60882801	0,304414003	0,152207	0,761035008	0,761035008	2,891933029	0,304414003											
		Toplam akçe	297281	41980	43914	3900	120	6180	6180	61059	34320											

EK 4: Tereke Sahiplerinin Sahip Olduğu Köleler ve Fiyatları

No	Sicil ve Varak No	Künye	Köle İsmi	Sayısı	Fiyatı	Gulam-Câriye
1	B-188-1b	Hatice bint İsmail Ağa				
2	B-188-2a	Süleyman Beşe ibn Durmuş				
3	B-188-2a	Havva bint Hasan Ağa				
4	B-188-2b	Kerime bint El-Hac Hüseyin				
5	B-188-2b	El-Hac Sadık ibn El-Hac Abdullah				
6	B-188-3a	El-Hac İbrahim Ağa ibn Abdullah				
7	B-188-3a	Hasan Halife ibn Hamza Efendi				
8	B-188-3b	El-Hacı Nebi ibn Hüseyin				
9	B-188-4a	Abdurrahman Beşe ibn Ali				
10	B-188-4a	Mustafa Beşe ibn Mahmud				
11	B-188-4b	Rukiye bint İsmail				
12	B-188-5a	Rabia bint Mustafa				
13	B-188-5b	Hasan Beşe ibn Mehmed				
14	B-188-6a	Hatice bint El-Hac Mehmed				
15	B-188-7a	Mehmed Ağa ibn El-Hac Ebu Bekir				
16	B-188-7a	Şaban Beşe ibn İbrahim				
17	B-188-7b	Kerime bint Hüseyin				
18	B-188-9b	Süleyman Beşe ibn Ali				
19	B-188-10b	Celeb El-Hac Mustafa ibn Abdullah				
20	B-188-11a	Şerife Fatma bint Es-Seyyid Musa Çelebi				
21	B-188-13a	Ali Efendi ibn Şaban				

22	B-188-13a	Mustafa Ağa ibn Ahmed Ağa	Yusuf, Osman, Davud, Yusuf	4	40,800	4 gulam
23	B-188-13b	El-Hac Selim Ağa ibn Abdullah				
24	B-188-14a	Hüseyin Efendi ibn Mehmed Osman				
25	B-188-14a	Ahmed Beşe ibn Mehmed				
26	B-188-14b	Aişe bint Mustafa				
27	B-188-14b	Mustafa Beşe ibn Ali				
28	B-188-14b	Murtaza Ağa ibn Sadık				
29	B-188-15a	Abdülbâki ibn Süleyman Bey				
30	B-188-15b	Salihâ bint El-Hac İvaz				
31	B-188-17a	Mehmed Çelebi ibn İvaz Efendi				
32	B-188-17b	El-Hac Mehmed ibn Mustafa ibn Abdullah				
33	B-188-17b	Döküm eksik olduğu için dâhil edilmedi.				
34	B-188-18a	İsmihan bint Abdülkerim				
35	B-188-18b	Fadime bint Mehmed				
36	B-188-19a	Durmuş ibn Abdullah				
37	B-188-19b	El-Hac Abdurrahman ibn Süleyman	Ganber	1	7,200	câriye

38	B-188-20b	Kenan ibn Abdullah					
39	B-188-20b	Es-Seyyid Mustafa Çelebi ibn Veyis					
40	B-188-22a	Hasan Çelebi ibn **					
41	B-188-24a	Afife bint Mehmed Efendi					
42	B-188-24b	İhsan bint Mehmed					
43	B-188-25a	Aişe bint Abdullah					
44	B-188-25a	Mustafa Ağa					
45	B-188-25b	Es-Seyyid Sadri Çelebi ibn Es-Seyyid Fazlı Ağa					
46	B-188-26a	İvaz Rûmi Ahmed ibn El-Hac Hüseyin					
47	B-188-26a	Rabia bint Abdullah					
48	B-188-26a	Es-Seyyid Talat Efendi ibn **					
49	B-188-27a	Metin kısmı yok					
50	B-188-27b	Metin kısmı yok					
51	B-188-28a	Es-Seyyid Mehmed ibn Hasan					
52	B-188-28a	Abdullah ibn Abdülkerim					
53	B-188-28b	Cafer Beşe ibn Emir					
54	B-188-28b	İhsan bint Ahmed					

		Mehmed Beşe ibn Ali	Gül	1	36,960	câriye
55	B-188-28b	Mehmed Beşe ibn Ali				
56	B-188-29a	Ahmed Efendi ibn Abdülbâki Efendi				
57	B-188-29b	Es-Seyyid Ahmed Ağa ibn Es-Seyyid Abdullah				
58	B-188-30a	Davud ibn Abdullah				
59	B-188-30a	Hüseyin ibn El-Hac İsmail				
60	B-188-30a	Ahmed ibn Mustafa				
61	B-188-30b	Müezzın Abdullah ibn Veli				
62	B-188-30b	Abdullah Bey ibn Ali				
63	B-188-31a	Halil Efendi ibn El-Hac İvaz ibn Abdülhatif				
64	B-188-31a	Süleyman Beşe ibn Abdullah				
65	B-188-31b	Mehmed Beşe ibn Abdükerim				
66	B-188-31b	Gülsüm bint Ahmed				
67	B-188-32a	Ahmed Bey ibn Abdükerim				
68	B-188-32a	Şerife Fatma bint Ahmed				
69	B-188-32a	Hatice bint İsmail				
70	B-188-32b	Fatma bint Hasan				
71	B-188-33a	Mehmed Efendi ibn Ebubekir				

72	B-188-33a	Mehmed Bey ibn Abdullah					
73	B-188-33a	İbrahim Çelebi ibn El-Hac Hüseyin					
74	B-188-33b	Bahar bint Yusuf					
75	B-188-33b	Saliha bint Abdullah					
76	B-188-34a	Kerime bint Günhan					
77	B-188-34b	Ümmühan bint Rıdvan					
78	B-188-34b	Hüseyin Beşe ibn Abdullah					
79	B-188-34b	Abdülkerim Bey ibn Ali					
80	B-188-35a	Fatma bint Abdullah					
81	B-188-35a	Rabia bint Ahmed					
82	B-188-35a	Halil Efendi ibn Hüseyin Efendi					
83	B-188-35b	Ahmed Bey ibn Kenan					
84	B-188-35b	Mehmed Beşe ibn Ümmet					
85	B-188-36a	İhsan bint Mustafa					
86	B-188-36a	Şerife Fatma bint Es-Seyyid Mehmed					
87	B-188-36b	Fatma bint Hüseyin					
88	B-188-36b	Fatma bint El-Hac Yusuf					

89	B-188-36b	Hatice bint Abdurrahman					
90	B-188-37a	Ali Beşe ibn Mahmud					
91	B-188-37a	El-Hac Abdurrahman ibn Abdulllah					
92	B-188-37b	Mehmed Beşe ibn Abdulllah					
93	B-188-37b	Hatice bint Abdulllah					
94	B-188-38a	Halil Çelebi ibn Müezzîn Hasan					
95	B-188-38a	Es-Seyyid Mehmed ibn Mehmed					
96	B-188-38b	Ali Beşe ibn Hızır					
97	B-188-38b	Şerife Fatma bint El-Hac İbrahim					
98	B-188-39a	Hatice bint Mehmed Efendi					
99	B-188-39b	Saliha bint Mustafa					
100	B-188-39b	Eyyüb Ali ibn El-Hac Abdurrahman Beşe					
101	B-188-39b	Ebubekir Efendi ibn el-merhûm Es-Seyyid Ahmed Efendi					
102	B-188-40a	Es-Seyyid Hüseyin Çelebi ibn Abdurrahman Çelebi	Meryem	1	7,200	câriye (Arab)	
103	B-188-40b	Şerife Aişe bint Halil					
104	B-188-41b	Yusuf ibn Abdulllah					
105	B-188-41b	Şerife Saîme bint Es-Seyyid Mehmed Efendi					

106	B-188-42a	Mehmed Çelebi ibn İbrahim ibn Abdullah				
107	B-188-42b	Fatma bint El-Hac Abdurrahman				
108	B-188-43a	Mustafa Beşe ibn Ali				
109	B-188-43b	Çakılcı Mehmed Çelebi ibn Abdullah				
110	B-188-43b	Hüseyin Beşe ibn Abdullah				
111	B-188-43b	Kır Mehmed ibn Abdullah				
112	B-188-43b	Es-Seyyid Mehmed Ağa ibn Abdünnebi Bey				
113	B-188-44a	Mehmed ibn Veli Beşe				
114	B-188-44b	Mehmed Beşe ibn Abdurrahman				
115	B-188-45a	Abdülrezzak Beşe ibn Abdülbekir				
116	B-188-45a	Ümmüllaah bint Ebubekir Efendi				
117	B-188-45a	Mustafa Beşe ibn Abdullah				
118	B-188-45b	El-Hac Hüseyin ibn Abdüllaatif Efendi				
119	B-188-45b	Timurhan bint Abdullah				
120	B-188-45b	Süleyman Beşe ibn Abdullah				
121	B-188-46a	Mehmed Efendi ibn el-merhum Ahmed Efendi				
122	B-188-48a	Hüseyin Beşe ibn Abdullah				

123	B-188-48b	Hasane bint Ali					
124	B-188-48b	Ahmed Efendi ibn el-merhûm Mehmed Efendi					
125	B-188-49a	Veli Efendi ibn Ahmed					
126	B-188-49a	Salihâ bint Osman Çelebi					
127	B-188-49b	Abdülkerim Çelebi ibn Abdullâh Efendi					
128	B-188-49b	Osman Bey ibn Abdullâh					
129	B-188-50a	Şeyh Çelebi ibn Musa					
130	B-188-50b	Mevlana Ali Beşe ibn Arif Mehmed	Hasan	1	25,800	gulam	
131	B-188-51a	İkbalden Mustafa Çelebi ibn El-Hac Şeyhi Efendi					
132	B-188-51a	Hamza Beşe ibn Ahmed					
133	B-188-51a	İsmihan bint El-Hac Muhammed					
134	B-188-51b	Rabia bint Mehmed Çelebi					
135	B-188-52b	Tabanzâde El-Hac Hasan Efendi ibn Musli					
136	B-188-53a	Ramazan Beşe ibn Mehmed	İbrahim	1	36,000	mu'tak	
137	B-188-53a	Mustafa Ağa ibn Abdullâh	İvaz	1	5,520	gulam	
138	B-188-53b	Ümmügülistim bint Hüseyin					
139	B-188-53b	Es-Seyyid Mehmed Çelebi ibn Halil					

140	B-188-54a	Rabia bint Ahmed					
141	B-188-54a	Yakub Beşe ibn Abdullah					
142	B-188-54b	Vanizâde Es-Seyyid Süleyman Efendi Bey	Timurhan ve Bedhaşan	2	24,000	2 câriye	
143	B-188-55a	Vanizâde Es-Seyyid Süleyman Efendi Bey					
144	B-188-55a	Anbârizâde Mehmed Çelebi ibn Mehmed					
145	B-188-55b	Mehmed Efendi ibn Mehmed Efendi					
146	B-188-55b	El-Hac Mehmed Efendi ibn Abdurrahman					
147	B-188-55b	Yusuf Bey ibn Abdullah					
148	B-188-56a	Abdülkerim Efendi ibn Abdullah Efendi					
149	B-188-56a	Mehmed Beşe ibn Durmuş Beşe					
150	B-188-56b	Ahmed Halife ibn Abdurrahman					
151	B-188-56a	Zeyneb bint El-Hac Mehmed					
152	B-188-57a	Durmuş Ağa ibn Hasan Beşe	Kenan, Süleyman, Gülistan, sağır Gülsen, Hatice	5	41,800	2 gulam, 3 câriye	
153	B-188-57b	Salih Çelebi ibn Mehmed					

	B-188-57b	El-Hac Emir ibn El-Hac Mustafa	Gülsüm	1	6,000	câriye
154	B-188-57b	El-Hac Emir ibn El-Hac Mustafa		1		
155	B-188-27b	Rabia bint Sinan				
156	B-190-3a	Saliha bint Ali Beşe				
157	B-190-3a	Şerife Rabia bint Es-Seyyid Mehmed				
158	B-190-3a	Zühre'l- muhadderât Fatma Arif Mehmed Efendi				
159	B-190-3b	Kulu ibn Veli				
160	B-190-3b	Bektaş Beşe ibn Ali	Ümmühan	1	14,400	câriye
161	B-190-4a	İbrahim Ağa ibn Abdullah				
162	B-190-5a	İhsan bint Mehmed				
163	B-190-5a	Es-Seyyid El-Hac Mehmed ibn **				
164	B-190-5a	Aişe bint Ali				
165	B-190-5b	Musa Beşe ibn Yusuf				
166	B-190-6a	Keçeci oğlu Ahmed Ağa ibn Hüseyin				
167	B-190-6a	Saru bint Ali Beşe				
168	B-190-6a	Aişe bint Hasan				
169	B-190-6b	Süleyman ibn Hâmi Ahmed				
170	B-190-6b	Hatice bint Elhac Süleyman				
171	B-190-6b	Gaide bint Ömer				
172	B-190-7a	Zühre'l muhadderat Gülbuy bint Abdülvâhab				
173	B-190-7b	Amine bint Mehmed Efendi	Gülbuy	1	3,600	câriye
174	B-190-7b	Ümran bint Ali				
175	B-190-8a	İbrahim Beşe ibn Halil				
176	B-190-8a	Hüseyin Beşe ibn Abdülkerim Beşe				
177	B-190-8b	Mustafa Çelebi ibn Elhac Ali				

178	B-190-8b	Yoğurtçuzâde Hüseyin Bey ibn İbrahim					
179	B-190-9a	İhsan bint İvaz					
180	B-190-9b	Es-Seyyid Mustafa ibn Es-Seyyid Receb					
181	B-190-9b	Hatice bint Hüseyin					
182	B-190-10a	Es-Seyyid Mustafa Efendi ibn el-merhûm Mehmed Efendi					
183	B-190-10a	Aişe bint Ömer					
184	B-190-10a	Mehmed Halife ibn Mustafa					
185	B-190-10b	Kerime bint El-Hac Emir					
186	B-190-11a	Es-Seyyid Mehmed Çelebi ibn Abdullah					
187	B-190-11a	Abdullah Beşe ibn Abdülkerim					
188	B-190-11b	Kara Hüseyin Bey ibn Halil					
189	B-190-12a	Mustafa Beşe ibn Abdullah					
190	B-190-12a	Şerife Fatma bint Es-Seyyid Abdülkerim Çelebi					
191	B-190-12a	Hüseyin Beşe ibn Rüştü					
192	B-190-12b	Mustafa Efendi ibn Ahmed Efendi					
193	B-190-12b	Hanife bint Hasan					
194	B-190-12b	Mehmed Bey ibn İbrahim					
195	B-190-13a	Süleyman Beşe ibn Abdullah					

196	B-190-13a	Yörtük Mehmed ibn İvaz					
197	B-190-14a	Fatma bint Abdullah					
198	B-190-16b	Aişe bint Abdülkadir					
199	B-190-16b	Mehmed Beşe ibn İbrahim	İhsan Şah	1	21,960	câriye	
200	B-190-17a	Ali Ağa ibn Abdullah					
201	B-190-17a	Hüseyin Beşe ibn Nesimi					
202	B-190-17b	Mehmed Efendi ibn Ebubekir					
203	B-190-17b	** ibn Abdullah					
204	B-190-17b	Mustafa Beşe ibn Abdullah					
205	B-190-18a	İbrahim Beşe ibn Hasan					
206	B-190-18a	Fatma bint Ali Abdullah					
207	B-190-18b	Salih Beşe ibn Mehmed Beşe					
208	B-190-20a	Fatma bint Mehmed					
209	B-190-21a	Ali Ağa ibn Ahmed Ağa					
210	B-190-22a	Canbaz Mehmed Beşe ibn İbrahim	Hüsnüye Şah	1	21,960	câriye	
211	B-190-22b	Yusuf ibn Abdullah					
212	B-190-23a	Hüseyin Çelebi ibn Mehmed					

213	B-190-23a	Mehmed Bey ibn Osman					
214	B-190-23a	Yörtük El-Hac Ali ibn Hasan					
215	B-190-25a	İsmail Efendi ibn Veli					
216	B-190-26a	Aişe bint El-Hac Halil					
217	B-190-27a	Şerife Fatma bint Abdurrahman					
218	B-190-27b	Fatma bint Mehmed					
219	B-190-28a	Ümmühan bint Abdullah					
220	B-190-28b	El-Hac Şeyhi Ağa ibn Mehmed Ali					
221	B-190-29a	Hüseyin Beşe ibn Ahmed					
222	B-190-29b	Rabia bint Latif					
223	B-190-30a	Rukiye bint El-Hac Habib					
224	B-190-30a	Halil ibn Şaban Beşe					
225	B-190-30b	El-Hac Mahmud Ağa ibn El-Hac Musa					
226	B-190-31a	Ahmed Beşe ibn Mehmed Beşe					
227	B-190-31b	Pehlivan Süleyman Beşe ibn Mustafa					
228	B-190-31b	Ali Beşe ibn Hasan					
229	B-190-32a	Şeyh Abdülkâdir ibn İlyas					

230	B-190-32b	Ümmügülsüm bint Ali						
231	B-190-33b	Mustafa Çelebi ibn Hüseyin						
232	B-190-34a	Salih bint Abdurrahman						
233	B-190-34a	Hüseyin Bey ibn Abdullah						
234	B-190-34b	Aişe bint Mehmed						
235	B-190-35a	El-Hac Ahmed ibn Mustafa Beşe						
236	B-190-35a	Hasan Ağa ibn Yusuf						
237	B-190-35b	El-Hac Salih Ağa ibn El-Hac Osman						
238	B-190-36a	Fatma bint Abdullah Efendi						
239	B-190-36b	Hatice bint İsmail						
240	B-190-37a	Fatma bint Ramazan						
241	B-190-37b	Receb Beşe ibn Emir						
242	B-190-37b	Şeyhbaz bint Abdullah						
243	B-190-37b	Aişe bint Abdullah						
244	B-190-38a	İbrahim Ağa ibn Abdullah						
245	B-190-38a	Mustafa Beşe ibn Mehmed Beşe						
246	B-190-38b	Aişe bint İsmail Çelebi						

247	B-190-39a	Ali Beşe ibn Abdullâh					
248	B-190-39a	** bint Ali Efendi					
249	B-190-39a	Es-Seyyid Ahmed Beşe ibn Abdullâh					
250	B-190-39b	Pir Mehmed Beşe					
251	B-190-39b	Aişe bint Hasan					
252	B-190-40b	Es-Seyyid Abdülâtif Çelebi ibn Fetullâh ibn Mevlüt					
253	B-190-40b	Emir Beşe ibn Ali					
254	B-190-40b	El-Hac Veli ibn Mehmed					
255	B-190-41a	Şerife Fatma Hatun bint Es-Seyyid Mehmed Ağa					
256	B-190-41b	Bayram Beşe ibn Veli					
257	B-190-42b	Aişe bint Ali					
258	B-190-43a	Ali Beşe ibn Mehmed					
259	B-190-43a	Hasan Beşe ibn Abdullâh					
260	B-190-43a	Şeyh Abdurrahman Efendi ibn Mustafa					
261	B-190-43b	Mehmed Ağa ibn El-Hac Hüseyin Ağa					
262	B-190-44a	El-Hac Ahmed Ağa ibn Abdurrahman					

		El-Hac İvaz Ağa ibn El-Hac Mehmed	Ömer, Hüseyin, Belkis	3	44,760	2 gulam, 1 câriye
263	B-190-44b	El-Hac İvaz Ağa ibn El-Hac Mehmed				
264	B-190-46b	Hamza Beşe ibn Hızır				
265	B-190-47a	Seniye bint Abdulllah				
266	B-190-47b	El-Hac Mehmed ibn Abdulllah	Yusuf, Şeyhbaz ve Gülbeyaz	3	33,600	1 gulam, 2 câriye
267	B-190-47b	Es-Seyyid Ahmed Çelebi ibn Es-Seyyid Mehmed ibn Es-Seyyid Ali				
268	B-190-47b	Fatma bint Ali Dede				
269	B-190-48a	Zahide Hatun bint İbrahim Efendi				
270	B-190-48b	Mustafa Beşe ibn Hüseyin ibn Abdulllah Ağa				
271	B-190-49a	Aişe bint Hasan				
272	B-190-50a	Es-Seyyid El-Hac Mehmed Çelebi ibn Mahmud ibn Abdulllah				
273	B-190-50b	İmam Mehmed Efendi ibn Mustafa				
274	B-190-50b	Molla Hüseyin **				
275	B-190-50b	Abdulllah ibn Abdülvehhab				
276	B-190-51a	Havva bint Mehmed				
277	B-190-51a	El-Hac Mustafa ibn Ahmed Ağa ibn Yusuf				

278	B-190-51b	İbrahim Beşe ibn El-Hac Ahmed						
279	B-190-52a	Ahmed Halife ibn Mustafa						
280	B-190-52a	Rabia Bacı bint Ali Efendi						
281	B-190-52b	Veli Efendi ibn Ahmed ibn Abdullah						
282	B-190-53a	Melâim bint Abdullah						
283	B-190-53a	El-Hac Osman Ağa ibn El-Hac Şaban Efendi ibn El-Hac Muhammed						
284	B-190-53b	Hatice bint El-Hac Halil						
285	B-190-53b	Halil Beşe ibn Mehmed ibn Hızır						
286	B-190-54b	Amine bint Ali ibn Abdullah						
287	B-190-54b	Ümmühan bint Ali ibn Abdullah						
288	B-190-55a	Aişe bint Emir ibn Abdullah						
289	B-190-56a	Hüseyin Beşe ibn Hasan						
290	B-190-56b	El-Hac Yakub Ağa ibn Ahmed	Hasan, Gürcü câriye	2	26,400	1 gulam, 1 Gürcü câriye		
291	B-190-57a	Mehmed Çelebi ibn Mustafa Efendi	Ferah	1	15,600	câriye		
292	B-190-57b	El-Hac Yusuf ibn Ali						
293	B-190-58a	Afffe bint El-Hac Ali						

294	B-190-58a	Mehmed Ağa ibn El-Hac İsmail ibn Abdullah					
295	B-190-58a	Emir Beşe ibn Osman ibn Abdullah					
296	B-190-58b	Es-Seyyid Abdullah Efendi ibn Es-Seyyid İlyas Efendi ibn Es-Seyyid Hamza					
297	B-190-59b	Emir Beşe ibn Abdullah					
298	B-190-59b	Ahmed Bey ibn Abdullah					
299	B-190-60a	Mahmud Beşe ibn Abdullah ibn Abdurrahman					
300	B-190-61a	Mustafa Efendi ibn Kamil	Safıye, Ümmühan	2	30,000	2 câriye	
301	B-190-61b	Aişe bint El-Hac Mehmed					
302	B-190-61b	Mahmud Efendi ibn El-Hac Mehmed					
303	B-190-61b	Halil Beşe ibn Abdullah					
304	B-190-62a	Abdurrahman Efendi ibn Ali ibn Ömer					
305	B-190-62b	Ali Bey ibn Abdullah					
306	B-190-62b	El-Hac Receb ibn Zeyneddin ibn Ali					
307	B-190-63a	Ali Dede ibn Hızır					
308	B-190-63b	Şerife İhsan bint Es-Seyyid Mehmed Çelebi					
309	B-190-64b	İbrahim Beşe ibn Ali Beşe					

310	B-190-65a	Fatma bint İlyas				
311	B-190-65a	Bitigan bint Abdullah				
312	B-190-66a	Aişe bint İbrahim				
313	B-190-66a	Es-Seyyid Ahmed Efendi ibn Es-Seyyid Ali ibn Abdurrahman				
314	B-190-66b	Aişe bint Hüseyin				
315	B-190-67a	Hatice bint El-Hac Hamza				
316	B-190-67a	Maden Beşe ibn Mehmed				
317	B-190-67a	Receb Efendi ibn Abdullah				
318	B-190-67b	Rüstem Efendi ibn Receb				
319	B-190-68a	Seniyye bint Hasan				
320	B-190-68a	Veli Efendi ibn Ali				
321	B-190-68b	El-Hac Mehmed ibn El-Hac Ahmed ibn Musa				
322	B-190-69a	Şerife Hanım bint Abdullah				
323	B-190-69a	Eğri Tac-ı zâde Mehmed Ağa ibn Mehmed				
324	B-190-70b	Aişe bint Mehmed				
325	B-190-71a	Saliha bint Hüseyin				
326	B-190-72b	Emine bint Ali				

327	B-190-73a	Mehmed Beşe ibn Abdullah					
328	B-190-73a	Hatice bint Abdullah					
329	B-190-73b	El-Hac Salih ibn Abdullah	1	9,600		Arab câriye	
330	B-190-73b	İbrahim Bey ibn Ahmed ibn Mustafa					
331	B-190-74a	Ümmühan bint Abdullah					
332	B-190-74b	Rabia bint Muslu Beşe					
333	B-190-74b	Süleyman Efendi ibn Osman					
334	B-190-75a	Havva bint Ali Beşe					
335	B-190-75a	Şeyh Hüseyin ibn Es-Seyyid İbrahim					
336	B-190-75b	El-Hac Mustafa Beşe ibn Mehmed					
337	B-190-76b	Mustafa Beşe ibn Mehmed					
338	B-190-77a	Mustafa Beşe ibn Yusuf					
339	B-190-77a	Saliha bint El-Hac Hasan					
340	B-190-77b	Rukiye bint El-Hac Abdullah					
341	B-190-77b	İsmail Çelebi ibn Mehmed Efendi					
342	B-190-78a	Es-Seyyid Mehmed Efendi ibn Es-Seyyid Abdurrahman					
343	B-190-78b	Amine bint El-Hac Mehmed					

344	B-190-78b	El-Hac Mustafa ibn İbrahim					
345	B-190-79a	Rabia bint İbrahim Ağa					
346	B-190-79a	Es-Seyyid Mustafa ibn Ahmed ibn Mahmud					
347	B-190-79b	Hasan Bey ibn Hızır					
348	B-180-80b	Havva bint İvaz					
349	B-190-81a	Es-Seyyid El-Hac Mustafa ibn Ali					
350	B-190-81b	Ali Beşe ibn Murtaza					
351	B-190-81b	Hasan Bey ibn Şaban					
352	B-190-82a	Fatma bint Mehmed					
353	B-190-82b	El-Hac Mehmed ibn İbrahim					
354	B-190-82b	Ziya ibn Hüseyin Beşe ibn Abdülkadir					
355	B-190-84a	Hanife bint Mehmed					
356	B-190-84b	Mehmed Ali Halife ibn Hasan	İvaz	1	31,278	gulam	
357	B-190-85a	Ahmed Çelebi ibn Mustafa					
358	B-190-85b	El-Hac Hasan ibn Mehmed ibn Abdullah					
359	B-190-87a	Mahlez bint Abdullah					
360	B-190-87b	Şeyh Hüseyin Beşe ibn Abdülkerim					

361	B-190-87b	El-Hac Ali ibn El-Hac Piri					
362	B-190-88a	Mehmed Ağa ibn Mustafa					
363	B-190-89b	Erfizizâde İsmail Efendi ibn El-Hac Ahmed Ağa					
364	B-190-90a	Sûnullah Efendi ibn Mehmed					
365	B-190-90b	Aişe El-Hac Rüstem					
366	B-190-91b	Mustafa Beşe ibn Mehmed					
367	B-190-91b	Recep Beşe ibn Lütfullah					
368	B-190-92a	Es-Seyyid Mahmud Efendi ibn el-merhûm Şeyh Seyyid Mehmed Efendi Bey					
369	B-190-92b	Mehmed Ali Çelebi ibn Hasan					
370	B-190-93a	Ali Beşe ibn Abdülkerim					
371	B-190-93b	Amine bint İsmail Beşe					
372	B-190-94a	Ahmed Efendi ibn Mehmed					
373	B-190-94a	Ümmühan bint Abdullah					
374	B-190-95a	Neslihan bint Alaaddin Efendi					
375	B-190-95a	Mustafa Beşe ibn Ahmed					
376	B-190-95b	Neslihan bint Yusuf					
377	B-190-	Aişe bint **					

378	96a B-190-96a	İbrahim Beşe ibn Hasan							
379	B-190-97a	Ali Ağa ibn Nasreddin bint Mehmed							
380	B-190-97b	Hacı Hüseyin Bey ibn İshak ibn Abdullah							
381	B-190-98b	El-Hac Mustafa Beşe ibn Mahmud ibn Abdullah							
382	B-190-99a	Kuzuzâde El-Hac Mehmed Efendi ibn Ahmed Efendi							
383	B-190-99a	Fatma bint Mehmed							
384	B-190-99b	Fatma bint El-Hac İbrahim							
385	B-190-100b	Es-Seyyid Hüseyin Efendi ibn Es-Seyyid Sadri							
386	B-190-101a	Hüseyin Bey ibn El-Hac Hüseyin Ağa							
387	B-190-101b	Fahriye bint Abdullah							
388	B-190-101b	El-Hac Mehmed ibn Abdullah							
389	B-190-102a	Hasan Beşe ibn Abdullah							
390	B-190-102b	El-Hac Mehmed ibn Veli							
391	B-190-103b	Hüseyin Bey ibn **							
392	B-190-104a	Kezban bint Mehmed							
393	B-190-104b	Salihâ bint Hüseyin							

394	B-190-105a	Hanım bint Osman						
395	B-190-105a	Ümmühan bint Abdullah						
396	B-190-105a	Veli ibn Ali Paşa						
397	B-190-105b	Abdurrahman ibn Mehmed						
398	B-190-106a	Es-Seyyid Emir Çelebi ibn Es-Seyyid Abdülkadir						
399	B-190-106b	Ahmed Çelebi ibn Mustafa						
400	B-190-107b	Mehmed Beşe ibn Hızır						
401	B-190-109b	Nurullah Beşe ibn Ali ibn Hızır						
402	B-190-109b	Sahan Beşe ibn Beşir						
403	B-190-110a	Şerife Aişe bint Mehmed						
404	B-190-110b	Şerife Ümmühan bint Abdullah						
405	B-190-110b	Saliha bint Abdullah						
406	B-190-111a	İsmihan bint El-Hac İbrahim						
407	B-190-111b	Süleyman Çavuş ibn Fazıl						
408	B-190-112b	Afife bint Mehmed Ağa	Ender	1	12,000	câriye		
409	B-190-113a	Mehmed Ali Çelebi ibn Ahmed						
410	B-190-113b	Muharrem Efendi ibn İbrahim Efendi						

411	B-190-114b	Ümmügülsüm bint Mustafa Çelebi					
412	B-190-114b	Şerife Ümmühan bint Mehmed					
413	B-190-115a	Fatma bint Hasan					
414	B-190-115b	İbrahim Ağa ibn El-Hac Hasan					
415	B-190-116a	Amine bint Ali					
416	B-190-116b	Hasan Beşe ibn Abdullah					
417	B-190-117b	Halil Beşe ibn Mustafa					
418	B-190-117b	El-Hac İsmail Efendi ibn El-Hac Ali Efendi					
419	B-190-117b	Ahmed Ağa ibn El-Hac Mehmed ibn Osman	İvaz	1	3,600	gulam	
420	B-190-118a	Mustafa Beşe ibn Abdullah					
421	B-190-118b	Es-Seyyid Hüseyin Çelebi ibn Mehmed	Arab gulam	1	6,000	gulam	
422	B-190-119b	Es-Seyyid El-Hac Yusuf Ağa ibn Es-Seyyid Sefer					
423	B-190-119b	Musa Beşe ibn Abdullah					
424	B-190-120a	İhsan bint İbrahim					
425	B-190-120a	El-kerimi'l Seydeddin el-Âbidin Efendi ibn el-merhûm Es-Seyyid Muhammed Efendi					
426	B-190-120b	Çürtük Mehmed ibn Hüseyin					

427	B-190-121a	Hatice bint Hasan						
428	B-190-121b	Gazi Mehmed Efendi ibn El-Hac Davud	Anber, Yusuf	2	36,000	1 cãriye, 1 gulam		
429	B-190-122b	Es-Seyyid Ahmed Ağa ibn Es-Seyyid Hızır Efendi						
430	B-190-123a	Yörük Mehmed ibn Ali						
431	B-190-123b	Yusuf Bey ibn Abdullah						
432	B-190-123b	Fatma bint Durmuş						
433	B-190-124b	Es-Seyyid El-Hac Yusuf Ağa ibn Es-Seyyid Sadi						
434	B-190-125b	Ahmed Ağa ibn Abdurrahman						
435	B-190-127a	Hatice bint Mehmed ibn Halil						
436	B-190-127b	Taşcızâde İbrahim Beşe ibn Halil						
437	B-190-128a	Aişe bint Mehmed Efendi						
438	B-190-128a	İsmail Çelebi ibn Hasan						
439	B-190-128a	Şeyvezâde El-Hac Mehmed Beşe ibn Zülfiakar	Fatma	1	4,800	Arab Cãriye		
440	B-190-129a	Mümine bint El-Hac Ahmed ibn Abdullah						
441	B-190-129a	Osman Mehmed Beşe ibn Abdurrahman Ali						
442	B-190-131a	Aliyye bint İsmail						
443	B-190-	İbrahim bint Abdullah						

444	131b	İvaz Beşe ibn Bayram						
445	B-190-131b	Osman Beşe ibn Abdullah						
446	B-190-132a	Fatma bint Mehmed ibn Abdullah						
447	B-190-132a	El-Hac Mustafa Efendi ibn el-merhûm Şeyh Mehmed	Gülbuy, ??	2	36,600	2 câriye		
448	B-190-134a	El-Hac Mehmed Efendi ibn Ramazan						
449	B-190-135b	Fatma bint Musa						
450	B-190-136a	Hüseyin Beşe ibn Ali ibn Veli						
451	B-190-137a	El-Hac Mehmed Beşe ibn Musa						
452	B-190-137b	El-Hac Mustafa Ağa ibn Hüseyin Bey ibn Mustafa	İvaz	1	36,000	gulam		
453	B-190-138b	İhsan bint Abdullah						
454	B-190-139a	Mehmed Said Efendi ibn Mahmud						
455	B-190-139b	Aişe bint Ali						
456	B-190-140a	Aişe bint Yusuf						
457	B-190-140b	Hatice bint Ahmed ibn Mustafa						
458	B-190-141a	El-Hac Ali ibn El-Hac Mehmed						
459	B-190-141a	El-Hac Hatil Bey ibn Ali ibn Abdullah						

460	B-190-142b	Mehmed Efendi ibn Müslîhiddin ibn Mustafa				
461	B-190-143b	Mehmed Efendi ibn Osman ibn Ramazan				
462	B-190-144a	İsmail Ağa ibn Abdullah	Muhammer	1	24,000	câriye
463	B-190-144b	El-Hac İbrahim ibn Abdülkerim ibn Abdullah				
464	B-190-144b	Ahmed Beşe ibn El-Hac Hüseyin				
465	B-190-145a	Mustafa ibn Ahmed				
466	B-190-146b	El-Hac Mahmud Beşe ibn Abdurrahman ibn Abdullah				
467	B-190-149a	Süleyman Beşe ibn Ali ibn Mustafa				
468	B-190-51b	El-Hac Mustafa Efendi ibn El-Hac Osman ibn Mustafa				
469	B-155-1b	Rabia Hatun ibnetü fahrü'l meşâyih-ı kiram Mehmed Efendi ibn el-merhûm diğer Es-şeyh Mehmed Efendi				
470	B-155-2b	Osman Bey ibn Abdullah ibn Abdurrahman				
471	B-155-3a	İbrahim ibn El-Hac Receb ibn Mustafa Efendi				
472	B-155-3a	Ümmühan bint El-Hac Mehmed	Enver	1	18,000	câriye
473	B-155-3b	Yusuf ibn Abdullah ibn Abdulvahhab				
474	B-155-4a	Hanım bint El-Hac Mehmed				
475	B-155-4a	Havva bint İbrahim				
476	B-155-5b	El-Hac Abdurrahman Efendi ibn el-merhûm El-Hac Şaban Ağa ibn				

		Abdullah						
477	B-155-6b	Mustafa ibn Ahmed ibn Abdullah						
478	B-155-7a	Mehmed Beşe ibn İbrahim						
479	B-155-7b	Şerife Fatma bint umdetü'l mevâli el-âzam Vanizâde Es-Seyyid Mahmud Efendi						
480	B-155-7b	Afife bint Halil Ağa						
481	B-155-8a	Ahmed Beşe ibn Mehmed ibn Abdullah						
482	B-155-8a	Şerife Aîşe bint Es-Seyyid Hzır						
483	B-155-8b	Ali Bey ibn Osman ibn Abdullah						
484	B-155-9a	Fatma bint Hüseyin						
485	B-155-9a	Halil Beşe ibn Abdullah						
486	B-155-9b	Rukiye bint Çolak Ali Beşe						
487	B-155-9b	Es-Seyyid Mehmed ibn Es-Seyyid Mustafa						
488	B-155-10a	Yörük Mehmed ibn Ali						
489	B-155-10a	Aîşe bint Abdullah						
490	B-155-10b	Hasan Beşe ibn Hamza ibn Abdullah						
491	B-155-10b	Rabia bint Ahmed						
492	B-155-11a	Fatma bint Ahmed						
493	B-155-11a	Ahmed Efendi ibn Mahmud ibn Yusuf						
494	B-155-11b	Mustafa Beşe ibn İsmail						
495	B-155-	El-Hac Mehmed Efendi ibn Mehmed						

496	11b B-155-12a	Bektaş bint Abdurrahman						
497	B-155-12a	Bahire bint İbrahim						
498	B-155-12b	Es-Seyyid Mehmed Çelebi ibn İbrahim						
499	B-155-12b	Emetullah bint Ali Çelebi						
500	B-155-13a	Yörtük Molla Mehmed ibn El-Hac Osman ibn Abdullah						
501	B-155-13b	Aişe bint El-Hac Yusuf						
502	B-155-14a	Mehmed ibn Abdullah						
503	B-155-14b	Hüseyin Beşe ibn Mirzâ Abdullah						
504	B-155-14b	Aişe bint Abdullah						
505	B-155-15a	Havva bint Hasan						
506	B-155-15b	Hasan Efendi ibn Mirzâi Abdullah	Merhan	1	9,600	câriye		
507	B-155-16b	Fatma bint Hamit						
508	B-155-16b	Ümmiühan bint Mehmed						
509	B-155-17a	Mahmud Beşe ibn İlyas ibn Abdullah						
510	B-155-17a	İsmihan bint Abdullah						
511	B-155-17a	İhsan bint İsmail						
512	B-155-	Rukiye bint Ali Beşe						

513	17b B-155-17b	Mustafa Çelebi ibn Abdullah						
514	B-155-18a	Yusuf Bey ibn Abdullah						
515	B-155-18b	Amine bint El-Hac Mehmed						
516	B-155-19a	Hüseyin Çelebi ibn Hasan						
517	B-155-19b	İsmail Bey ibn Hasan ibn Abdullah						
518	B-155-20a	Es-Seyyid Ahmed Çelebi ibn Es-Seyyid Emir Çelebi ibn Es-Seyyid Ataullah	Ali, Zeynep, Anber	3	37,380	2 câriye, 1 gulam		
519	B-155-20b	Hasan Çelebi ibn Abdullah ibn Abdurrahman						
520	B-155-21a	İsmail Çelebi ibn Mehmed						
521	B-155-21b	Aişe bint Şaban						
522	B-155-21b	İhsan bint Abdullah						
523	B-155-22b	İbrahim ibn İbrahim ibn Ahmed						
524	B-155-23a	Saliha bint Ali						
525	B-155-23b	Fatma bint El-Hac Odabaşı Mehmed						
526	B-155-24b	Hatice bint Hasan						
527	B-155-25a	Amine bint Mustafa ibn Mehmed						
528	B-155-25a	Es-Seyyid El-Hac Ali ibn Es-Seyyid Mehmed ibn Es-Seyyid Ali						

529	B-155-26a	Ümmühan bint Bıçakcı Abdullah					
530	B-155-26a	Ümmühan bint Şaban					
531	B-155-26b	Aliyye bint Ramazan					
532	B-155-26b	Hasan Beşe ibn Abdullah					
533	B-155-27b	Timurhan bint Abdullah					
534	B-155-27b	Hüseyin Bey ibn Hasan					
535	B-155-27b	Amine bint Mustafa ibn Mehmed					
536	B-155-28b	Mehmed ibn Yakub Bey					
537	B-155-28b	Fatma bint İsmail Ağa					
538	B-155-29a	Molla Mehmed ibn Ahmed ibn Ebubekir					
539	B-155-29b	İbrahim Çelebi ibn El-Hac Yunus					
540	B-155-29b	Neslihan bint İsmail Çelebi					
541	B-155-31a	Fatma bint Mahmud					
542	B-155-31b	Mehmed ibn Abdullah					
543	B-155-32a	Amine bint Ali Ağa					
544	B-155-32a	Fatma bint Abdullah					
545	B-155-33a	İhsan bint Ahmed ibn Şaban					

546	B-155-33b	Aişe bint Ali ibn Abdullah						
547	B-155-33b	Mehmed Çelebi ibn Hasan Efendi						
548	B-155-34a	Mehmed Bey ibn İvaz Beşe						
549	B-155-34b	Aişe bint İbrahim						
550	B-155-35a	Es-Seyyid İsmail Çelebi ibn Hüseyin ibn Abdullah						
551	B-155-36b	Mustafa Beşe ibn Hamza ibn Abdullah						
552	B-155-37a	El-Hac Mehmed ibn Nasuh ibn Abdullah	Yusuf, Arife	2	21,600		1 gulam, 1 cârîye	
553	B-155-38a	Kerime bint Abdullah bint Abdullah						
554	B-155-38a	Fatma bint Abdullah						
555	B-155-38b	Rabia bint El-Hac Ahmed ibn Abdullah						
556	B-155-39b	Cebeci Mehmed Beşe ibn İbrahim ibn Hasan						
557	B-155-39b	Ahmed Bey ibn Murad ibn Abdullah						
558	B-155-40a	Hafız Mehmed Efendi ibn Mustafa ibn Abdullah						
559	B-155-40b	Kamer bint Süleyman						
560	B-155-40b	Hasan Beşe ibn El-Hac Hüseyin						
561	B-155-41a	Hüseyin Beşe ibn Mustafa Efendi ibn Mehmed Efendi						
562	B-155-	Aişe bint El-Hac Mehmed						

563	41a B-155-42a	El-Hac Mustafa Ağa ibn El-Hac Hasan ibn Abdullah		1	3,600	câriye
564	B-155-42b	Hacı El-Hac Mustafa ibn Abdullah				
565	B-155-43a	Mehmed Çelebi ibn Ali Efendi ibn Ebubekir				
566	B-155-43b	Şerife Salıha bint Es-Seyyid Ahmed Ağa	Bektaş	1	7,200	Arab gulam
567	B-155-43b	Mehmed Ağa ibn Abdullah ibn Abdullah				
568	B-155-44b	Ahmed Çelebi ibn Hasan				
569	B-155-45a	Mustafa Halife ibn Hasan ibn Ali				
570	B-155-45b	İvaz ibn Abdullah				
571	B-155-45b	İhsan bint Musa ibn Abdullah				
572	B-155-46b	Musa Çelebi ibn Hamza				
573	B-155-46b	Emir Beşe ibn Mustafa ibn Pir Mehmed				
574	B-155-47b	Osman Beşe ibn El-Hac Ali Beşe ibn Abdullah				
575	B-155-47b	Halime bint Abdullah				
576	B-155-48a	Şalgamizâde Mustafa Beşe ibn Ahmed ibn Mehmed				
577	B-155-48a	Hanım bint İbrahim ibn Abdullah				
578	B-155-48b	Şerife Adilhan bint Mustafa				

579	B-155-48b	Şerife Aişe bint Es-Seyyid Mehmed					
580	B-155-49a	Fatma bint Osman					
581	B-155-49a	Nazife bint Abdullah Efendi ibn Ahmed Efendi					
582	B-155-49b	Melike bint Mehmed ibn Abdullah					
583	B-155-49b	Kürkçü İbrahim Beşe ibn Mehmed					
584	B-155-50a	Hünürü Mehmed Ağa ibn Abdurrahim ibn Abdullah					
585	B-155-50a	Ümmühan bint El-Hac Ahmed ibn Abdullah					
586	B-155-51b	Raziye bint Süleyman					
587	B-155-51b	İbrahim Halife ibn Ramazan ibn Abdullah					
588	B-155-52a	Veli Bey ibn Ahmed Dede					
589	B-155-52b	Mehmed Beşe ibn Musa					
590	B-155-52b	Mola Bektaş ibn İbrahim ibn Abdullah					
591	B-155-53a	Yazıcı Mehmed Bey ibn Emir ibn Abdullah					
592	B-155-53a	İsmail Bey ibn Abdullah					
593	B-155-53a	Mustafa Bey ibn Resul					
594	B-155-54a	Zeynep bint Suhte Mehmed					
595	B-155-54a	Salih bint El-Hac Halil					

596	B-155-55a	Mehmed Bey ibn Hasan ibn Abdullah					
597	B-155-55a	Ümmühan bint El-Hac Ali ibn El-Hac Şeyh Ağa					
598	B-155-56a	Hüseyin Beşe ibn Abdullah					
599	B-155-57b	El-Hac Mehmed ibn Ali ibn Yakub					
600	B-155-57b	El-Hac Hasan Ağa ibn Mahmud ibn Abdullah					
601	B-155-58a	Bâ-berât-ı âlî meremmetçi Yorgi veled-i Sarandanos					
602	B-155-59b	Ümmühan bint İvaz					
603	B-155-60b	Hatice bint Miraz					
604	B-155-60b	Amine bint Süleyman					
605	B-155-61b	Mustafa Bey ibn Abdullah					
606	B-155-62a	Fatma Hatun bint Fazlı Abdullah Efendi ibn Mehmed					
607	B-155-62a	El-Hac Mehmed Ağa ibn Emrullah					
608	B-155-62b	Aişe bint Abdullah					
609	B-155-63b	Es-Seyyid Hızır ibn İlyas					
610	B-155-64a	Timurhan bint Abdullah ibn Abdulvehhâb					
611	B-155-64a	Veli Çelebi ibn Mehmed Bey					

612	B-155-64b	Es-Seyyid Mustafa Çelebi ibn Es-Seyyid Abdülkadir Çelebi ibn Es-Seyyid Mustafa Çelebi				
613	B-155-64b	Şahme bint İbrahim Dede ibn Abdullah				
614	B-155-66a	Es-Seyyid Mehmed Çavuş ibn Es-Seyyid Mehmed ibn Es-Seyyid Abdullah				
615	B-155-67b	Mustafa Ağa ibn Hızır				
616	B-155-68b	Amine bint El-Hac Receb ibn Abdullah				
617	B-155-69a	Es-Seyyid El-Hac Mustafa ibn Es-Seyyid diğer Mustafa ibn Abdullah				
618	B-155-71a	Aişe bint Receb				
619	B-155-72a	Şahbaz bint Abdullah ibn Abdülvehhâb				
620	B-155-72a	Şerife Fatma bint Es-Seyyid Salih Çelebi				
621	B-155-72b	Saliha bint El-Hac Mahmud				
622	B-155-72b	Rabia bint Abdullah				
623	B-155-73a	Fatma bint Ali				
624	B-155-73b	Mustafa ibn İbrahim ibn Mustafa				
625	B-155-74a	Ganime bint Abdullah				
626	B-155-75b	Abdülbâki Efendi ibn Hayri ibn Halil				
627	B-155-76a	Es-Seyyid Abdülhâdi Efendi ibn Osman ibn El-Hac Yusuf				

628	B-155-76a	Mehmed Ali ibn Osman ibn Mehmed					
629	B-155-76a	Veli Beşe ibn Ali ibn Veli					
630	B-155-76b	Hatice bint Hüseyin					
631	B-155-76b	Şerife Hafife bint Es-Seyyid Mahmud					
632	B-155-77b	Hamza Bey ibn Abdullah					
633	B-155-78a	Aişe bint Ahmed Ağa					
634	B-155-87b	Eşref ibn Mehmed ibn Abdullah					
635	B-155-88a	Boyacı Mehmed Beşe ibn Şaban Beşe					
636	B-155-88b	Ahmed ibn Pirkulu Mehmed ibn Ahmed					
637	B-155-88b	Dedezâde El-Hac Hüseyin ibn İbrahim					
638	B-155-90a	Hanife Hatun bint Abdullah Efendi					
639	B-155-90a	El-Hac Mehmed ibn Yusuf					
640	B-155-90b	El-Hac Abdülkadir Efendi ibn Ahmed					
641	B-155-91a	Durmuş Mehmed Efendi ibn Durmuş Mehmed Efendi ibn El-Hac Ebubekir					
642	B-155-92a	Ahmed Kadri ibn Abdullah Efendi ibn Mehmed					
643	B-155-93b	Fatma bint Osman					
644	B-155-93b	El-Hac Muslı Halife ibn Hüseyin	Anber	1	6,000	câriye	

645	B-155-95b	Mevlevi Derviş Mehmed ibn Ali Bey ibn Abdullah						
646	B-155-95b	El-Hac Hasan Beşe ibn Abdullah						
647	B-155-96b	Hasan Beşe ibn Abdullah						
648	B-155-97a	Aişe bint Ali						
649	B-155-98a	Es-Seyyid İbrahim ibn el-merhûm Eş-şeyh Seyfeddin Hızır	Selime	1	120,000			câriye
650	B-155-98b	Ahmed Beşe ibn El-Hac Mehmed						
651	B-155-98b	Saliha bint Salih						
652	B-155-99a	Şerife Havva bint Abdullah						
653	B-155-99b	Şerife Aişe bint Murad ibn Mehmed						
654	B-155-100a	Saliha bint Hızır Ağa ibn Abdullah						
655	B-155-100b	Saliha bint İbrahim ibn Abdullah						
656	B-155-101b	Piri Kadızade Mehmed Efendi ibn Piri Efendi						
657	B-155-102a	Raziye bint Murad						Toplam
		Toplam akçe		56	866818			866818
		Toplam kişi	37	56				
		Yüzde %	5,63165906	8,52359209				

EK 5: Terekelerden Yapılan Harcamalar

No	Sicil ve Varak No	Künye	Şahsa	Mehir	Vasiyet	Vakfa	Vergilerden sonra kalan, paylaştırılan miktar	Vergilere ayrılan miktar
1	B-188-1b	Hatice bint İsmail Ağa		7,500			6456	
2	B-188-2a	Süleyman Beşe ibn Durmuş	1,560			2,520	5,520	
3	B-188-2a	Havva bint Hasan Ağa					52,500	
4	B-188-2b	Kerime bint El-Hac Hüseyin		2,000			2,900	
5	B-188-2b	El-Hac Sadık ibn El-Hac Abdullah	7,200	14,760			54,240	
6	B-188-3a	El-Hac İbrahim Ağa ibn Abdullah					45,551	3,000
7	B-188-3a	Hasan Halife ibn Hamza Efendi	160				13,317	1,670
8	B-188-3b	El-Hac Nebi ibn Hüseyin		4,000			7,618	2,620
9	B-188-4a	Abdurrahman Beşe ibn Ali	56	2,000			3,064	296
10	B-188-4a	Mustafa Beşe ibn Mahmud		7,000			8,653	3,100
11	B-188-4b	Rukiye bint İsmail		4,500	19,140		26,280	1,800
12	B-188-5a	Rabia bint Mustafa					46,796	1,972
13	B-188-5b	Hasan Beşe ibn Mehmed					633	680
14	B-188-6a	Hatice bint El-Hac Mehmed		10,000			43,747	3,370
15	B-188-7a	Mehmed Ağa ibn El-Hac Ebu Bekir		26,280			95,040	15,000
16	B-188-7a	Şaban Beşe ibn İbrahim		2,000			10,030	2,350
17	B-188-7b	Kerime bint Hüseyin					8,273	2,600
18	B-188-9b	Süleyman Beşe ibn Ali					36,480	28,500
19	B-188-10b	Celeb El-Hac Mustafa ibn Abdullah	162,180				60,900	70,680
20	B-188-11a	Şerife Fatma bint Es-Seyyid Musa Çelebi		2,000			20,930	1,950
21	B-188-13a	Ali Efendi ibn Şaban		4,000			6,160	800

22	B-188-13a	Mustafa Ağa ibn Ahmed Ağa	32,640	12,000	17,160	574,020	127,000
23	B-188-13b	El-Hac Selim Ağa ibn Abdullah				2,042	1,074
24	B-188-14a	Hüseyin Efendi ibn Mehmed Osman				24,410	5,350
25	B-188-14a	Ahmed Beşe ibn Mehmed		9,000	1,200	1,680	1,920
26	B-188-14b	Aişe bint Mustafa		1,000		2,350	380
27	B-188-14b	Mustafa Beşe ibn Ali		1,000		3,182	2,681
28	B-188-14b	Murtaza Ağa ibn Sadık	9,600				240
29	B-188-15a	Abdülbâki ibn Süleyman Bey				8,280	360
30	B-188-15b	Saliha bint El-Hac İvaz		4,000		14,263	4,324
31	B-188-17a	Mehmed Çelebi ibn İvaz Efendi		4,500		8,040	2,280
32	B-188-17b	El-Hac Mehmed ibn Mustafa ibn Abdullah		8,400	27,400	129,120	18,780
33	B-188-17b	Döküm eksik olduğu için dâhil edilmedi.					
34	B-188-18a	İsmihan bint Abdülkerim		3,720		209,520	15,840
35	B-188-18b	Fadime bint Mehmed		12,000		110,940	6,720
36	B-188-19a	Durmuş ibn Abdullah				401	350
37	B-188-19b	El-Hac Abdurrahman ibn Süleyman	507,840	24,000	30,000	54,960	68,100
38	B-188-20b	Kenan ibn Abdullah	1,080				120

39	B-188-20b	Es-Seyyid Mustafa Çelebi ibn Veyis		4,320				6,000		1,860
40	B-188-22a	Hasan Çelebi ibn **	1,980							660
41	B-188-24a	Afife bint Mehmed Efendi		5,000	10,313			20,626		2,690
42	B-188-24b	İhsan bint Mehmed		5,000	7,047			14,094		2,279
43	B-188-25a	Aişe bint Abdullah		9,000				13,540		1,120
44	B-188-25a	Mustafa Ağa	66,840	12,000						3,240
45	B-188-25b	Es-Seyyid Sadri Çelebi ibn Es-Seyyid Fazlı Ağa								
46	B-188-26a	İvaz Rûmi Ahmed ibn El-Hac Hüseyin								
47	B-188-26a	Rabia bint Abdullah		500				3,250		820
48	B-188-26a	Es-Seyyid Talat Efendi ibn **	11,186							2,594
49	B-188-27a	Metin kısmı yok								
50	B-188-27b	Metin kısmı yok								
51	B-188-28a	Es-Seyyid Mehmed ibn Hasan								
52	B-188-28a	Abdullah ibn Abdülkerim		200				380		341
53	B-188-28b	Cafer Beşe ibn Emir		720				2,280		720
54	B-188-28b	İhsan bint Ahmed		10,000				21,794		976
55	B-188-28b	Mehmed Beşe ibn Ali			3,000			51,454		6,020

56	B-188-29a	Ahmed Efendi ibn Abdülbâki Efendi		16,800		11,928	75,096	18,390
57	B-188-29b	Es-Seyyid Ahmed Ağa ibn Es-Seyyid Abdullah					6,960	710
58	B-188-30a	Davud ibn Abdullah					5,520	600
59	B-188-30a	Hüseyn ibn El-Hac İsmail					72,600	24,480
60	B-188-30a	Ahmed ibn Mustafa					7,200	1,080
61	B-188-30b	Müezzın Abdullah ibn Veli		7,500		13,200	19,380	5,760
62	B-188-30b	Abdullah Bey ibn Ali		2,000			3,433	2,060
63	B-188-31a	Halil Efendi ibn El-Hac İvaz ibn Abdüllatif					4,355	3,930
64	B-188-31a	Süleyman Beşe ibn Abdullah	6,000	4,280				1,968
65	B-188-31b	Mehmed Beşe ibn Abdükerim		750			112	790
66	B-188-31b	Gülstim bint Ahmed		5,000			1,785	10,000
67	B-188-32a	Ahmed Bey ibn Abdükerim					224	1,006
68	B-188-32a	Şerife Fatma bint Ahmed		200			2,462	520
69	B-188-32a	Hatice bint İsmail					3,860	5,640
70	B-188-32b	Fatma bint Hasan		1,000			10,680	560
71	B-188-33a	Mehmed Efendi ibn Ebubekir		2,400			5,520	1,680
72	B-188-33a	Mehmed Bey ibn Abdullah	13,565	3,000			2,637	4,570

73	B-188-33a	İbrahim Çelebi ibn El-Hac Hüseyin			9,000				24,175	1,575
74	B-188-33b	Bahar bint Yusuf			1,000	3,120			6,178	1,090
75	B-188-33b	Saliha bint Abdullah			2,250				6,673	1,869
76	B-188-34a	Kerime bint Günhan				6,400			12,800	2,524
77	B-188-34b	Ümmühan bint Rıdvan	1,500						4,332	460
78	B-188-34b	Hüseyin Beşe ibn Abdullah	3,840							636
79	B-188-34b	Abdülkerim Bey ibn Ali			3,000		1,260		12,960	1,980
80	B-188-35a	Fatma bint Abdullah			2,000				8,750	90
81	B-188-35a	Rabia bint Ahmed	1,440		2,255				14,487	1,310
82	B-188-35a	Halil Efendi ibn Hüseyin Efendi								
83	B-188-35b	Ahmed Bey ibn Kenan	3,795		2,000				7,530	1,680
84	B-188-35b	Mehmed Beşe ibn Ümmet	2,110							880
85	B-188-36a	İhsan bint Mustafa			4,000				12,250	2,640
86	B-188-36a	Şerife Fatma bint Es-Seyyid Mehmed			12,720				55,970	8,040
87	B-188-36b	Fatma bint Hüseyin			4,000				9,140	420
88	B-188-36b	Fatma bint El-Hac Yusuf			4,000				32,405	1,900
89	B-188-36b	Hatice bint Abdurrahman	780		2,550	1,000			3,132	950

90	B-188-37a	Ali Beşe ibn Mahmud	1,280					2,195	1,170
91	B-188-37a	El-Hac Abdulrahman ibn Abdullah	1,136					3,660	2,315
92	B-188-37b	Mehmed Beşe ibn Abdullah						450	240
93	B-188-37b	Hatice bint Abdullah		4,000	10,600			18,800	1,740
94	B-188-38a	Halil Çelebi ibn Müezzîn Hasan		2,200	1,000			8,820	510
95	B-188-38a	Es-Seyyid Mehmed ibn Mehmed		4,000				13,519	1,280
96	B-188-38b	Ali Beşe ibn Hızır		1,000	3,000			6,819	920
97	B-188-38b	Şerife Fatma bint El-Hac İbrahim		15,000				81,529	9,883
98	B-188-39a	Hatice bint Mehmed Efendi		3,500				10,726	1,115
99	B-188-39b	Saliha bint Mustafa		1,000				6,002	4,883
100	B-188-39b	Eyyüb Ali ibn El-Hac Abdurrahman Beşe						59,771	5,400
101	B-188-39b	Ebubekir Efendi ibn el-merhûm Es-Seyyid Ahmed Efendi							
102	B-188-40a	Es-Seyyid Hüseyin Çelebi ibn Abdurrahman Çelebi	9,960	3,000	6,000			82,680	6,600
103	B-188-40b	Şerife Aişe bint Halil		1,875				6,531	1,041
104	B-188-41b	Yusuf ibn Abdullah						19,980	4,200
105	B-188-41b	Şerife Sâime bint Es-Seyyid Mehmed Efendi		30,000				99,600	42,600
106	B-188-42a	Mehmed Çelebi ibn İbrahim ibn Abdullah	106,895					18	3,600

107	B-188-42b	Fatma bint El-Hac Abdurrahman		4,321	10,386		20,775	3,480
108	B-188-43a	Mustafa Beşe ibn Ali			1,500		1,248	1,550
109	B-188-43b	Çakılcı Mehmed Çelebi ibn Abdullah	39,400				8,005	29,005
110	B-188-43b	Hüseyin Beşe ibn Abdullah					74	895
111	B-188-43b	Kır Mehmed ibn Abdullah						
112	B-188-43b	Es-Seyyid Mehmed Ağa ibn Abdünnebi Bey					3,493	2,507
113	B-188-44a	Mehmed ibn Veli Beşe					794	840
114	B-188-44b	Mehmed Beşe ibn Abdurrahman			2,322		4,645	1,790
115	B-188-45a	Abdürezzak Beşe ibn Abdülbekir		3,000			2,760	720
116	B-188-45a	Ümmüallah bint Ebubekir Efendi	4,800	200	2,400		10,546	1,500
117	B-188-45a	Mustafa Beşe ibn Abdullah					5,880	1,440
118	B-188-45b	El-Hac Hüseyin ibn Abdülâtilif Efendi					12,633	2,520
119	B-188-45b	Timurhan bint Abdullah		4,000			9,657	2,203
120	B-188-45b	Süleyman Beşe ibn Abdullah					900	256
121	B-188-46a	Mehmed Efendi ibn el-merthum Ahmed Efendi					193,236	114,600
122	B-188-48a	Hüseyin Beşe ibn Abdullah					6,770	2,415
123	B-188-48b	Hasane bint Ali		11,250			24,405	10,889

124	B-188-48b	Ahmed Efendi ibn el-merthüm Mehmed Efendi							23,631		5,160
125	B-188-49a	Veli Efendi ibn Ahmed	8,280	200					1,351		5,890
126	B-188-49a	Saliha bint Osman Çelebi		7,440					19,850		2,750
127	B-188-49b	Abdülkerim Çelebi ibn Abdullah Efendi	8,010	7,500	4,800				15,250		2,340
128	B-188-49b	Osman Bey ibn Abdullah							2,520		1,320
129	B-188-50a	Şeyh Çelebi ibn Musa			21,164				42,728		27,940
130	B-188-50b	Mevlana Ali Beşe ibn Arif Mehmed							42,728		27,940
131	B-188-51a	İkbalden Mustafa Çelebi ibn El-Hac Şeyhî Efendi	23,040				16,380		600		360
132	B-188-51a	Hamza Beşe ibn Ahmed	2,689								1,226
133	B-188-51a	İsmihan bint El-Hac Muhammed	6,720		4,520				9,040		1,283
134	B-188-51b	Rabia bint Mehmed Çelebi		6,000	5,272				24,687		6,370
135	B-188-52b	Tabanzâde El-Hac Hasan Efendi ibn Muslı		13,560	3,000		9,240		148,920		23,460
136	B-188-53a	Ramazan Beşe ibn Mehmed	1,820		4,800				42,149		7,129
137	B-188-53a	Mustafa Ağa ibn Abdullah							17,640		3,120
138	B-188-53b	Ümmügülşüm bint Hüseyin		4,000					7,074		500
139	B-188-53b	Es-Seyyid Mehmed Çelebi ibn Halil	3,360	7,500	2,400				2,760		1,349
140	B-188-54a	Rabia bint Ahmed		3,000	1,200				19,970		4,570

141	B-188-54a	Yakub Beşe ibn Abdullah								2,420		1,800
142	B-188-54b	Vanizâde Es-Seyyid Süleyman Efendi Bey	864,000									39,060
143	B-188-55a	Anbârîzâde Mehmed Çelebi ibn Mehmed	20,910									5,640
144	B-188-55a	Mehmed Çelebi ibn Mehmed								7,504		1,260
145	B-188-55b	Mehmed Efendi ibn Mehmed Efendi	3,863	2,367					2,630			2,528
146	B-188-55b	El-Hac Mehmed Efendi ibn Abdurrahman										13,320
147	B-188-55b	Yusuf Bey ibn Abdullah								8,140		5,580
148	B-188-56a	Abdükerim Efendi ibn Abdullah Efendi								15,750		3,650
149	B-188-56a	Mehmed Beşe ibn Durmuş Beşe		4,440						206,400		9,000
150	B-188-56b	Ahmed Halife ibn Abdurrahman	4,370	20,000	4,800				11,520	22,517		6,020
151	B-188-56a	Zeyneb bint El-Hac Mehmed	30,360							77,280		8,400
152	B-188-57a	Durmuş Ağa ibn Hasan Beşe	144,420									12,000
153	B-188-57b	Salih Çelebi ibn Mehmed										
154	B-188-57b	El-Hac Emir ibn El-Hac Mustafa		2,000	3,000					24,600		2,300
155	B-188-27b	Rabia bint Sinan	3,785	200						7,175		2,580
156	B-190-3a	Saliha bint Ali Beşe			4,940					9,772		1,390
157	B-190-3a	Şerife Rabia bint Es-Seyyid Mehmed		11,000						37,040		2,360
158	B-190-3a	Zühre'l- muhadderât Fatma bint Arif Mehmed Efendi								7,225		540

159	B-190-3b	Kulu ibn Veli			2,000				7,580		1,160
160	B-190-3b	Bektaş Beşe ibn Ali			3,000				52,260		5,340
161	B-190-4a	İbrahim Ağa ibn Abdullah			12,000		5,880		64,800		6,720
162	B-190-5a	İhsan bint Mehmed			3,000				33,720		840
163	B-190-5a	Es-Seyyid El-Hac Mehmed ibn **			15,000				4,140		3,460
164	B-190-5a	Aişe bint Ali		1,200					2,095		460
165	B-190-5b	Musa Beşe ibn Yusuf			4,000				14,674		2,886
166	B-190-6a	Keçeci oğlu Ahmed Ağa ibn Hüseyin		10,800							7,680
167	B-190-6a	Saru bint Ali Beşe			3,000				3,840		2,220
168	B-190-6a	Aişe bint Hasan							2,950		1,200
169	B-190-6b	Süleyman ibn Hâmi Ahmed			3,200		4,800		3,000		
170	B-190-6b	Hatice bint Elhac Süleyman	11,000	3,840	5,000				17,363		1,960
171	B-190-6b	Gaide bint Ömer			3,000				4,650		350
172	B-190-7a	Zühre'l muhadderat Gülbüyük bint Abdülvâhab							49,320		16,800
173	B-190-7b	Amine bint Mehmed Efendi		2,400	2,000				29,910		3,860
174	B-190-7b	Ümran bint Ali		1,800	2,000		1,980		16,000		1,090
175	B-190-8a	İbrahim Beşe ibn Halil			2,000				5,401		1,094
176	B-190-8a	Hüseyin Beşe ibn Abdülkerim Beşe							18,010		3,990
177	B-190-8b	Mustafa Çelebi ibn Elhac Ali			7,500				25,320		120
178	B-190-8b	Yoğurtçuzâde Hüseyin Bey ibn İbrahim			12,700				14,358		3,990
179	B-190-9a	İhsan bint İvaz			5,000				11,570		760
180	B-190-9b	Es-Seyyid Mustafa ibn Es-Seyyid Receb		1,200	3,600						1,440
181	B-190-9b	Hatice bint Hüseyin			1,200				18,240		14,400
182	B-190-10a	Es-Seyyid Mustafa Efendi ibn el-merhûm Mehmed Efendi	1,080		12,960		600		32,040		9,360

183	B-190-10a	Aişe bint Ömer	4,200	4,000	2,300			500
184	B-190-10a	Mehmed Halife ibn Mustafa		2,000			1,980	1,104
185	B-190-10b	Kerime bint El-Hac Emir				1,800	21,190	8,280
186	B-190-11a	Es-Seyyid Mehmed Çelebi ibn Abdullah	480	3,000				930
187	B-190-11a	Abdullah Beşe ibn Abdülkerim						
188	B-190-11b	Kara Hüseyin Bey ibn Halil	6,720	12,000	3,600			840
189	B-190-12a	Mustafa Beşe ibn Abdullah	600				1,670	1,020
190	B-190-12a	Şerife Fatma bint Es-Seyyid Abdülkerim Çelebi		1,000			23,855	2,060
191	B-190-12a	Hüseyin Beşe ibn Rüştü		3,840		3,600	21,840	9,960
192	B-190-12b	Mustafa Efendi ibn Ahmed Efendi	12,000			27,300	38,550	5,700
193	B-190-12b	Hanife bint Hasan		1,000	1,200		4,982	424
194	B-190-12b	Mehmed Bey ibn İbrahim		3,600	1,800		5,161	400
195	B-190-13a	Süleyman Beşe ibn Abdullah					2,936	1,059
196	B-190-13a	Yörük Mehmed ibn İvaz	360	1,920			21,000	2,520
197	B-190-14a	Fatma bint Abdullah		300	1,000		2,174	190
198	B-190-16b	Aişe bint Abdülkadir		1,000			5,550	600
199	B-190-16b	Mehmed Beşe ibn İbrahim		960	3,600		28,650	4,560

200	B-190-17a	Ali Ağa ibn Abdullah							6,179	894
201	B-190-17a	Hüseyin Beşe ibn Nesimi	500						1,701	789
202	B-190-17b	Mehmed Efendi ibn Ebubekir	6,000	7,800					19,800	1,560
203	B-190-17b	** ibn Abdullah		50					487	490
204	B-190-17b	Mustafa Beşe ibn Abdullah							123	100
205	B-190-18a	İbrahim Beşe ibn Hasan	3,000						9,060	2,240
206	B-190-18a	Fatma bint Ali Abdullah	1,000		1,800				7,480	705
207	B-190-18b	Salih Beşe ibn Mehmed Beşe							5,401	1,650
208	B-190-20a	Fatma bint Mehmed	5,000						20,134	1,620
209	B-190-21a	Ali Ağa ibn Ahmed Ağa	18,000	18,060					142,920	11,460
210	B-190-22a	Canbaz Mehmed Beşe ibn İbrahim	11,700	960	3,600				22,320	4,560
211	B-190-22b	Yusuf ibn Abdullah	6,000						9,980	2,480
212	B-190-23a	Hüseyin Çelebi ibn Mehmed	3,000	6,097					4,234	820
213	B-190-23a	Mehmed Bey ibn Osman	300						390	700
214	B-190-23a	Yörük El-Hac Ali ibn Hasan	7,920		12,000				68,880	12,000
215	B-190-25a	İsmail Efendi ibn Veli		19,560	12,000				231,720	78,960
216	B-190-26a	Aişe bint El-Hac Halil							20,514	4,140

217	B-190-27a	Şerife Fatma bint Abdurrahman					1,320	4,605		2,060
218	B-190-27b	Fatma bint Mehmed		500				2,000		
219	B-190-28a	Ümmiühan bint Abdulllah		4,000				13,890		
220	B-190-28b	El-Hac Şeyhi Ağa ibn Mehmed Ali	10,560		60,000			1,456,980		50,040
221	B-190-29a	Hüseyin Beşe ibn Ahmed		4,500			1,920	9,840		2,340
222	B-190-29b	Rabia bint Latif	960	4,500				26,763		2,340
223	B-190-30a	Rukiye bint El-Hac Habib		7,500	6,000			56,712		4,750
224	B-190-30a	Halil ibn Şaban Beşe						23,760		6,360
225	B-190-30b	El-Hac Mahmud Ağa ibn El-Hac Musa		24,000	24,000			585,120		149,040
226	B-190-31a	Ahmed Beşe ibn Mehmed Beşe						953		700
227	B-190-31b	Pehlivan Süleyman Beşe ibn Mustafa	864	3,000	2,640		240	1,088		1,890
228	B-190-31b	Ali Beşe ibn Hasan						303		330
229	B-190-32a	Şeyh Abdülkâdir ibn İlyas	10,680				7,440			6,300
230	B-190-32b	Ümmügülsüm bint Ali			12,458			24,916		5,400
231	B-190-33b	Mustafa Çelebi ibn Hüseyin	18,600					2,040		1,440
232	B-190-34a	Salihha bint Abdurrahman		150				5,941		380
233	B-190-34a	Hüseyin Bey ibn Abdulllah						1,546		820

234	B-190-34b	Aişe bint Mehmed				1,000				3,553		1,200
235	B-190-35a	El-Hac Ahmed ibn Mustafa Beşe			19,920							2,760
236	B-190-35a	Hasan Ağa ibn Yusuf			6,000		7,800			10,200		1,800
237	B-190-35b	El-Hac Salih Ağa ibn El-Hac Osman				12,000				513,120		18,000
238	B-190-36a	Fatma bint Abdulllah Efendi				25,320				56,700		5,100
239	B-190-36b	Hatice bint İsmail				3,600	10,320			62,100		2,057
240	B-190-37a	Fatma bint Ramazan								5,616		1,880
241	B-190-37b	Receb Beşe ibn Emir			1,000					11,367		2,405
242	B-190-37b	Şeyhbaz bint Abdulllah					1,060			12,720		2,400
243	B-190-37b	Aişe bint Abdulllah			500	1,200				2,591		856
244	B-190-38a	İbrahim Ağa ibn Abdulllah								14,700		3,300
245	B-190-38a	Mustafa Beşe ibn Mehmed Beşe	1,000									560
246	B-190-38b	Aişe bint İsmail Çelebi			15,000					66,707		5,900
247	B-190-39a	Ali Beşe ibn Abdulllah	200							340		360
248	B-190-39a	** bint Ali Efendi			15,000					24,319		2,000
249	B-190-39a	Es-Seyyid Ahmed Beşe ibn Abdulllah								117		198
250	B-190-39b	Pir Mehmed Beşe								209		565

251	B-190-39b	Aişe bint Hasan		1,000				6,450	400
252	B-190-40b	Es-Seyyid Abdülâtîf Çelebi ibn Fetullah ibn Mevlüt						19,500	1,440
253	B-190-40b	Emir Beşe ibn Ali		1,000	4,800			15,231	12,360
254	B-190-40b	El-Hac Veli ibn Mehmed	14,250	1,500		6,750	3,371		10,650
255	B-190-41a	Şerife Fatma Hatun bint Es-Seyyid Mehmed Ağa		36,000			165,060		8,400
256	B-190-41b	Bayram Beşe ibn Veli					3,680		1,000
257	B-190-42b	Aişe bint Ali					19,612		3,940
258	B-190-43a	Ali Beşe ibn Mehmed	1,089						470
259	B-190-43a	Hasan Beşe ibn Abdullah		2,400			36,000		2,940
260	B-190-43a	Şeyh Abdurrahman Efendi ibn Mustafa		5,000			3,233		5,020
261	B-190-43b	Mehmed Ağa ibn El-Hac Hüseyin Ağa		12,000			6,309		2,060
262	B-190-44a	El-Hac Ahmed Ağa ibn Abdurrahman		6,720	600		3,000		180
263	B-190-44b	El-Hac İvaz Ağa ibn El-Hac Mehmed	48,000		34,080		366,240		14,760
264	B-190-46b	Hamza Beşe ibn Hızır			7,200		1,200		9,120
265	B-190-47a	Seniye bint Abdullah		370			1,168		290
266	B-190-47b	El-Hac Mehmed ibn Abdullah	77,460	36,000	31,920		80,460		20,520
267	B-190-47b	Es-Seyyid Ahmed Çelebi ibn Es-Seyyid Mehmed ibn Es-Seyyid Ali			1,100		1,628		1,280

268	B-190-47b	Fatma bint Ali Dede				3,000				6,015	420
269	B-190-48a	Zahide Hatun bint İbrahim Efendi				3,600	3,600			18,317	1,670
270	B-190-48b	Mustafa Beşe ibn Hüseyin ibn Abdullah Ağa				8,000				5,220	2,090
271	B-190-49a	Aişe bint Hasan				12,000				68,340	5,700
272	B-190-50a	Es-Seyyid El-Hac Mehmed Çelebi ibn Mahmud ibn Abdullah				12,000				6,360	4,560
273	B-190-50b	İmam Mehmed Efendi ibn Mustafa				959					
274	B-190-50b	Molla Hüseyin **				2,901					12,200
275	B-190-50b	Abdullah ibn Abdülvehhab								585	370
276	B-190-51a	Havva bint Mehmed				2,400	3,120			41,760	2,520
277	B-190-51a	El-Hac Mustafa ibn Ahmed Ağa ibn Yusuf				3,000	8,160			46,440	5,520
278	B-190-51b	İbrahim Beşe ibn El-Hac Ahmed				5,760	1,680			57,600	7,320
279	B-190-52a	Ahmed Halife ibn Mustafa								11,925	2,740
280	B-190-52a	Rabia Bacı bint Ali Efendi				500	4,616			9,240	2,920
281	B-190-52b	Velî Efendi ibn Ahmed ibn Abdullah						24,000		13,200	
282	B-190-53a	Melâim bint Abdullah				400				2,884	920
283	B-190-53a	El-Hac Osman Ağa ibn El-Hac Şaban Efendi ibn El-Hac Muhammed				10,080		8,240			5,031
284	B-190-53b	Hatice bint El-Hac Halil				6,000				41,673	2,800

285	B-190-53b	Halil Beşe ibn Mehmed ibn Hızır		10,800		13,080		3,000
286	B-190-54b	Amine bint Ali ibn Abdullah		2,000		4,800	6,014	950
287	B-190-54b	Ümmühan bint Ali ibn Abdullah					6,040	460
288	B-190-55a	Aişe bint Emir ibn Abdullah	600	1,000		3,600	21,813	2,850
289	B-190-56a	Hüseyin Beşe ibn Hasan	11,480				11,240	860
290	B-190-56b	El-Hac Yakub Ağa ibn Ahmed	333,240				38,160	9,600
291	B-190-57a	Mehmed Çelebi ibn Mustafa Efendi	72,600	18,000			21,900	5,220
292	B-190-57b	El-Hac Yusuf ibn Ali	16,747					2,980
293	B-190-58a	Afife bint El-Hac Ali		5,000			11,990	240
294	B-190-58a	Mehmed Ağa ibn El-Hac İsmail ibn Abdullah					104,640	5,820
295	B-190-58a	Emir Beşe ibn Osman ibn Abdullah Es-Seyyid Abdullah Efendi ibn Es-Seyyid İlyas Efendi ibn Es-Seyyid Hamza					2,360	10,860
296	B-190-58b						94,684	11,720
297	B-190-59b	Emir Beşe ibn Abdullah					182	118
298	B-190-59b	Ahmed Bey ibn Abdullah					600	350
299	B-190-60a	Mahmud Beşe ibn Abdullah ibn Abdurrahman					7,937	4,320
300	B-190-61a	Mustafa Efendi ibn Kamil	44,640			17,820	159,840	5,400
301	B-190-	Aişe bint El-Hac Mehmed					4,855	1,225

318	B-190-67b	Rüstem Efendi ibn Receb							1,660	150
319	B-190-68a	Seniyye bint Hasan	3,000					7,215		60
320	B-190-68a	Veli Efendi ibn Ali	1,762	8,358						310
321	B-190-68b	El-Hac Mehmed ibn El-Hac Ahmed ibn Musa	193,200	27,360			1,200	66,300		17,880
322	B-190-69a	Şerife Hanım bint Abdullah	500					5,793		430
323	B-190-69a	Eğri Tac-ı zâde Mehmed Ağa ibn Mehmed	10,800	16,260	7,200			462,960		
324	B-190-70b	Aişe bint Mehmed	30,000	16,200	12,000			91,200		
325	B-190-71a	Saliha bint Hüseyin	2,260		1,500			38,505		3,100
326	B-190-72b	Emine bint Ali	100	660			2,500			3,900
327	B-190-73a	Mehmed Beşe ibn Abdullah						11,460		5,160
328	B-190-73a	Hatice bint Abdullah	3,000		660			8,040		1,560
329	B-190-73b	El-Hac Salih ibn Abdullah	6,000	4,200	16,800					4,020
330	B-190-73b	İbrahim Bey ibn Ahmed ibn Mustafa						1,632		830
331	B-190-74a	Ümmühan bint Abdullah	1,000				3,000	10,583		2,360
332	B-190-74b	Rabia bint Muslu Beşe	5,000					17,640		900
333	B-190-74b	Süleyman Efendi ibn Osman	4,200	1,560				450		1,270
334	B-190-75a	Havva bint Ali Beşe	5,000					16,605		895

335	B-190-75a	Şeyh Hüseyin ibn Es-Seyyid İbrahim							6,457	1,914
336	B-190-75b	El-Hac Mustafa Beşe ibn Mehmed	138,450		4,200				2,160	7,500
337	B-190-76b	Mustafa Beşe ibn Mehmed							6,960	4,040
338	B-190-77a	Mustafa Beşe ibn Yusuf							5,040	2,880
339	B-190-77a	Salih bint El-Hac Hasan		2,000					6,860	240
340	B-190-77b	Rukiye bint El-Hac Abdullah		9,000					25,924	1,700
341	B-190-77b	İsmail Çelebi ibn Mehmed Efendi	101,583	17,159						11,160
342	B-190-78a	Es-Seyyid Mehmed Efendi ibn Es-Seyyid Abdurrahman	7,611	8,700		8,127				5,000
343	B-190-78b	Amine bint El-Hac Mehmed		4,000	3,000				13,583	1,787
344	B-190-78b	El-Hac Mustafa ibn İbrahim		1,740					5,220	780
345	B-190-79a	Rabia bint İbrahim Ağa		24,960					89,520	4,080
346	B-190-79a	Es-Seyyid Mustafa ibn Ahmed ibn Mahmud	37,200							17,940
347	B-190-79b	Hasan Bey ibn Hızır	4,800	12,000					39,708	5,080
348	B-180-80b	Havva bint İvaz		750					4,186	280
349	B-190-81a	Es-Seyyid El-Hac Mustafa ibn Ali	18,456							2,800
350	B-190-81b	Ali Beşe ibn Murtaza							6,720	4,920
351	B-190-81b	Hasan Bey ibn Şaban		3,000	5,040				1,466	1,246

352	B-190-82a	Fatma bint Mehmed		3,000				13,890	540
353	B-190-82b	El-Hac Mehmed ibn İbrahim	9,000	25,740	3,000			25,860	2,820
354	B-190-82b	Ziya ibn Hüseyin Beşe ibn Abdülkadir						230	535
355	B-190-84a	Hanife bint Mehmed		8,000				16,509	1,032
356	B-190-84b	Mehmed Ali Halife ibn Hasan	5,712	23,520	4,200	672		83,160	9,072
357	B-190-85a	Ahmed Çelebi ibn Mustafa						10,210	840
358	B-190-85b	El-Hac Hasan ibn Mehmed ibn Abdullah	12,000	12,000	116,400			1,730,880	29,400
359	B-190-87a	Mahlez bint Abdullah		3,000				36,520	2,860
360	B-190-87b	Şeyh Hüseyin Beşe ibn Abdülkerim						405	629
361	B-190-87b	El-Hac Ali ibn El-Hac Piri		17,640	14,400	15,960		228,240	2,400
362	B-190-88a	Mehmed Ağa ibn Mustafa		15,272					2,368
363	B-190-89b	Erfizizâde İsmail Efendi ibn El-Hac Ahmed Ağa	70,980	60,000	120			51,120	3,600
364	B-190-90a	Sûnullah Efendi ibn Mehmed						26,400	2,100
365	B-190-90b	Aişe El-Hac Rüstem			9,605			25,022	3,680
366	B-190-91b	Mustafa Beşe ibn Mehmed		4,000				2,918	630
367	B-190-91b	Recep Beşe ibn Lütfullah						12,854	1,660
368	B-190-92a	Es-Seyyid Mahmud Efendi ibn el-merhûm Şeyh Seyyid Mehmed Efendi	15,160	26,976					4,080

		Bey										
369	B-190-92b	Mehmed Ali Çelebi ibn Hasan									36,180	5,460
370	B-190-93a	Ali Beşe ibn Abdülkerim									159	372
371	B-190-93b	Amine bint İsmail Beşe			2,000						28,410	1,940
372	B-190-94a	Ahmed Efendi ibn Mehmed					1,200				1,333	615
373	B-190-94a	Ümmühan bint Abdullah			500						4,078	1,240
374	B-190-95a	Neslihan bint Alaaddin Efendi			48,000						69,512	3,900
375	B-190-95a	Mustafa Beşe ibn Ahmed									315	340
376	B-190-95b	Neslihan bint Yusuf					12,000				21,720	1,980
377	B-190-96a	Aişe bint **			1,000						5,549	320
378	B-190-96a	İbrahim Beşe ibn Hasan			17,640							2,940
379	B-190-97a	Ali Ağa ibn Nasreddin bint Mehmed			9,960							5,574
380	B-190-97b	Hacı Hüseyin Bey ibn İshak ibn Abdullah			18,480		23,400				23,837	3,420
381	B-190-98b	El-Hac Mustafa Beşe ibn Mahmud ibn Abdullah									10,080	12,000
382	B-190-99a	Kuzuzâde El-Hac Mehmed Efendi ibn Ahmed Efendi			46,035					15,120		9,160
383	B-190-99a	Fatma bint Mehmed					1,420				240	400
384	B-190-99b	Fatma bint El-Hac İbrahim			61,800	2,400					55,320	12,600

385	B-190-100b	Es-Seyyid Hüseyin Efendi ibn Es-Seyyid Sadri	290					1,751	1,395
386	B-190-101a	Hüseyin Bey ibn El-Hac Hüseyin Ağa						4,578	2,910
387	B-190-101b	Fahriye bint Abdullah			1,809			3,618	1,748
388	B-190-101b	El-Hac Mehmed ibn Abdullah						116	235
389	B-190-102a	Hasan Beşe ibn Abdullah						6,480	5,400
390	B-190-102b	El-Hac Mehmed ibn Veli	11,700	30,000				74,760	31,860
391	B-190-103b	Hüseyin Bey ibn **		3,000				3,960	335
392	B-190-104a	Kezban bint Mehmed	240	1,000				2,199	221
393	B-190-104b	Saliha bint Hüseyin		500				3,565	175
394	B-190-105a	Hanım bint Osman		10,000				10,847	899
395	B-190-105a	Ümmühan bint Abdullah		3,000				8,267	600
396	B-190-105a	Veli ibn Ali Paşa		2,000				31,920	1,080
397	B-190-105b	Abdurrahman ibn Mehmed						672	153
398	B-190-106a	Es-Seyyid Emir Çelebi ibn Es-Seyyid Abdülkadir	680					444	800
399	B-190-106b	Ahmed Çelebi ibn Mustafa	576,960	30,000				57,960	5,040
400	B-190-107b	Mehmed Beşe ibn Hızır		1,452					1,090
401	B-190-109b	Nurullah Beşe ibn Ali ibn Hızır	13,200	7,500	3,360			68,520	2,580

402	B-190-109b	Sahan Beşe ibn Beşir							3,395		570
403	B-190-110a	Şerife Aişe bint Mehmed	1,000						1,770		130
404	B-190-110b	Şerife Ümmühan bint Abdullah	8,000						19,466		1,400
405	B-190-110b	Saliha bint Abdullah	500						540		103
406	B-190-111a	İsmihan bint El-Hac İbrahim	150	446	3,600				892		380
407	B-190-111b	Süleyman Çavuş ibn Fazıl	1,700	636					1,272		1,000
408	B-190-112b	Afife bint Mehmed Ağa							65,400		11,760
409	B-190-113a	Mehmed Ali Çelebi ibn Ahmed	4,000						1,053		2,220
410	B-190-113b	Muharrem Efendi ibn İbrahim Efendi	9,000	60,480	15,240				130,800		18,360
411	B-190-114b	Ümmügülsüm bint Mustafa Çelebi	500						23,280		1,000
412	B-190-114b	Şerife Ümmühan bint Mehmed	150						54,214		3,128
413	B-190-115a	Fatma bint Hasan	2,000	1,800					23,055		1,110
414	B-190-115b	İbrahim Ağa ibn El-Hac Hasan	6,960	44,160					96,640		6,240
415	B-190-116a	Amine bint Ali	2,000	1,800					8,605		570
416	B-190-116b	Hasan Beşe ibn Abdullah	4,480		1,980				560		840
417	B-190-117b	Halil Beşe ibn Mustafa	4,000						12,042		1,740
418	B-190-117b	El-Hac İsmail Efendi ibn El-Hac Ali Efendi	800						5,681		6,741

419	B-190-117b	Ahmed Ağa ibn El-Hac Mehmed ibn Osman	12,720	18,000		117,000	14,640
420	B-190-118a	Mustafa Beşe ibn Abdullah				2,697	1,432
421	B-190-118b	Es-Seyyid Hüseyin Çelebi ibn Mehmed				13,170	4,040
422	B-190-119b	Es-Seyyid El-Hac Yusuf Ağa ibn Es-Seyyid Sefer					belirtilmemiş
423	B-190-119b	Musa Beşe ibn Abdullah				150	295
424	B-190-120a	İhsan bint İbrahim		7,000		22,180	1,160
425	B-190-120a	El-kerimi'l Seydeddin el-Âbidin Efendi ibn el-merhûm Es-Seyyid Muhammed Efendi				4,417	7,532
426	B-190-120b	Çürük Mehmed ibn Hüseyin				1,510	1,400
427	B-190-121a	Hatice bint Hasan		5,000		15,379	1,430
428	B-190-121b	Gazi Mehmed Efendi ibn El-Hac Davud	106,920				10,320
429	B-190-122b	Es-Seyyid Ahmed Ağa ibn Es-Seyyid Hızır Efendi	7,362			11,160	9,840
430	B-190-123a	Yörük Mehmed ibn Ali				5,512	418
431	B-190-123b	Yusuf Bey ibn Abdullah	700	7,500		2,500	2,820
432	B-190-123b	Fatma bint Durmuş		1,000		6,000	655
433	B-190-124b	Es-Seyyid El-Hac Yusuf Ağa ibn Es-Seyyid Sadi	119,280	9,840		192,120	27,690
434	B-190-125b	Ahmed Ağa ibn Abdurrahman		24,000	60,000	1,455,600	46,320

435	B-190-127a	Hatice bint Mehmed ibn Halil		1,000	3,778		7,557	11,335
436	B-190-127b	Taşçızâde İbrahim Beşe ibn Halil	10,080	5,000			20,280	4,160
437	B-190-128a	Aişe bint Mehmed Efendi		1,000			1,300	
438	B-190-128a	İsmail Çelebi ibn Hasan		3,720		6,360	1,680	2,290
439	B-190-128a	Şeyvezâde El-Hac Mehmed Beşe ibn Zülfişkar	29,400	30,000		720	120,240	13,140
440	B-190-129a	Mümine bint El-Hac Ahmed ibn Abdullah		500			11,575	1,540
441	B-190-129a	Osman Mehmed Beşe ibn Abdurrahman Ali				2,880	169	150
442	B-190-131a	Aliyye bint İsmail		3,750	4,800	20,325	1,620	
443	B-190-131b	İbrahim bint Abdullah	1,560	4,920			15,240	2,040
444	B-190-131b	İvaz Beşe ibn Bayram				4,752	23,438	2,602
445	B-190-132a	Osman Beşe ibn Abdullah	1,800			2,160	19,080	3,720
446	B-190-132a	Fatma bint Mehmed ibn Abdullah		2,300			9,061	940
447	B-190-134a	El-Hac Mustafa Efendi ibn el-merhûm Şeyh Mehmed	228,000		315,720		631,440	40,200
448	B-190-135b	El-Hac Mehmed Efendi ibn Ramazan				14,100	7,080	2,940
449	B-190-136a	Fatma bint Musa					4,404	2,260
450	B-190-137a	Hüseyin Beşe ibn Ali ibn Veli	13,836	3,360		6,852		1,500
451	B-190-137b	El-Hac Mehmed Beşe ibn Musa	75	5,000				1,990

452	B-190-138b	El-Hac Mustafa Ağa ibn Hüseyin Bey ibn Mustafa	12,600	21,600	12,000	189,360	18,660
453	B-190-139a	İhsan bint Abdullah		2,000		3,545	2,490
454	B-190-139b	Mehmed Said Efendi ibn Mahmud	1,520	3,000	6,000		2,340
455	B-190-140a	Aişe bint Ali	3,864		5,834	11,668	800
456	B-190-140b	Aişe bint Yusuf		5,000		6,300	340
457	B-190-140b	Hatice bint Ahmed ibn Mustafa		3,000	263	4,127	6,190
458	B-190-141a	El-Hac Ali ibn El-Hac Mehmed		9,000		88,140	7,680
459	B-190-141a	El-Hac Halil Bey ibn Ali ibn Abdullah		15,000	22,440	17,940	3,540
460	B-190-142b	Mehmed Efendi ibn Müslühiddin ibn Mustafa	540	4,000		2,830	
461	B-190-143b	Mehmed Efendi ibn Osman ibn Ramazan	16,320	6,600	12,960	25,920	3,780
462	B-190-144a	İsmail Ağa ibn Abdullah	10,260	10,200		121,200	5,280
463	B-190-144b	El-Hac İbrahim ibn Abdülkerim ibn Abdullah		4,000		78,220	1,185
464	B-190-144b	Ahmed Beşe ibn El-Hac Hüseyin	8,460	3,000			5,320
465	B-190-145a	Mustafa ibn Ahmed		100		2,135	5,120
466	B-190-146b	El-Hac Mahmud Beşe ibn Abdurrahman ibn Abdullah				25,740	5,700
467	B-190-149a	Süleyman Beşe ibn Ali ibn Mustafa				3,617	660

468	B-190-51b	El-Hac Mustafa Efendi ibn El-Hac Osman ibn Mustafa	7,740	6,000	7,560	20,280	4,860
469	B-155-1b	Rabia Hatun ibnetü fahrü'l meşayih-ı kiram Mehmed Efendi ibn el-merhûm diğer Es-şeyh Mehmed Efendi			60,660	121,320	8,820
470	B-155-2b	Osman Bey ibn Abdullah ibn Abdurrahman				3,668	1,200
471	B-155-3a	İbrahim ibn El-Hac Receb ibn Mustafa Efendi				15,720	15,120
472	B-155-3a	Ümmühan bint El-Hac Mehmed			36,000	118,440	7,680
473	B-155-3b	Yusuf ibn Abdullah ibn Abdulvahhab				3,051	1,640
474	B-155-4a	Hanım bint El-Hac Mehmed		2,000		3,823	205
475	B-155-4a	Havva bint İbrahim		300		6,900	650
476	B-155-5b	El-Hac Abdurrahman Efendi ibn el-merhûm El-Hac Şaban Ağa ibn Abdullah	21,180	48,000		1,223,760	10,800
477	B-155-6b	Mustafa ibn Ahmed ibn Abdullah				990	100
478	B-155-7a	Mehmed Beşe ibn İbrahim				4,482	1,120
479	B-155-7b	Şerife Fatma bint umdetü'l mevâli el-âzam Vanizâde Es-Seyyid Mahmud Efendi		30,000		81,351	4,760
480	B-155-7b	Afife bint Halil Ağa		1,500		32,300	1,430
481	B-155-8a	Ahmed Beşe ibn Mehmed ibn Abdullah				1,280	800
482	B-155-8a	Şerife Aişe bint Es-Seyyid Hızır	360	6,000		12,200	930
483	B-155-8b	Ali Bey ibn Osman ibn Abdullah	27,329	579			2,020
484	B-155-9a	Fatma bint Hüseyin		2,000		7,152	580
485	B-155-9a	Halil Beşe ibn Abdullah				541	219
486	B-155-9b	Rukiye bint Çolak Ali Beşe			6,013	12,027	7,400

487	B-155-9b	Es-Seyyid Mehmed ibn Es-Seyyid Mustafa		1,500				8,327	5,350
488	B-155-10a	Yörtük Mehmed ibn Ali						581	329
489	B-155-10a	Aişe bint Abdullah		500				3,501	1,250
490	B-155-10b	Hasan Beşe ibn Hamza ibn Abdullah		855	1,440	3,120		2,260	1,018
491	B-155-10b	Rabia bint Ahmed		500				20,016	1,628
492	B-155-11a	Fatma bint Ahmed			1,200			4,055	440
493	B-155-11a	Ahmed Efendi ibn Mahmud ibn Yusuf		4,500				19,489	3,020
494	B-155-11b	Mustafa Beşe ibn İsmail	6,600	200	1,573	1,200		747	800
495	B-155-11b	El-Hac Mehmed Efendi ibn Mehmed						55,320	3,960
496	B-155-12a	Bektaş bint Abdurrahman						980	756
497	B-155-12a	Bahire bint İbrahim		2,000				4,205	265
498	B-155-12b	Es-Seyyid Mehmed Çelebi ibn İbrahim	1,327		54,480			123,480	7,920
499	B-155-12b	Emetullah bint Ali Çelebi			15,840			91,500	3,600
500	B-155-13a	Yörtük Molla Mehmed ibn El-Hac Osman ibn Abdullah	1,980			300		13,522	3,280
501	B-155-13b	Aişe bint El-Hac Yusuf		2,000				3,673	260
502	B-155-14a	Mehmed ibn Abdullah						6,028	2,490
503	B-155-14b	Hüseyin Beşe ibn Mirzâ Abdullah			6,350			11,880	1,020

504	B-155-14b	Aişe bint Abdullah						4,170		224
505	B-155-15a	Havva bint Hasan						8,381		1,000
506	B-155-15b	Hasan Efendi ibn Mirzâi Abdullah					18,900	419,640		29,820
507	B-155-16b	Fatma bint Hamit						4,540		260
508	B-155-16b	Ümmühan bint Mehmed						9,609		870
509	B-155-17a	Mahmud Beşe ibn İlyas ibn Abdullah					2,700	2,880		1,140
510	B-155-17a	İsmihan bint Abdullah						4,790	660	1,400
511	B-155-17a	İhsan bint İsmail						31,248		2,240
512	B-155-17b	Rukiye bint Ali Beşe						13,840		7,400
513	B-155-17b	Mustafa Çelebi ibn Abdullah						400		292
514	B-155-18a	Yusuf Bey ibn Abdullah						24,468		3,340
515	B-155-18b	Amine bint El-Hac Mehmed						25,140		1,090
516	B-155-19a	Hüseyin Çelebi ibn Hasan						12,450		1,156
517	B-155-19b	İsmail Bey ibn Hasan ibn Abdullah						651,960		36,000
518	B-155-20a	Es-Seyyid Ahmed Çelebi ibn Es-Seyyid Emir Çelebi ibn Es-Seyyid Ataulah								19,560
519	B-155-20b	Hasan Çelebi ibn Abdullah ibn Abdurrahman						2,400		4,620
520	B-155-	İsmail Çelebi ibn Mehmed						6,102		1,530

	21a												
521	B-155-21b	Aişe bint Şaban									29,758		4,320
522	B-155-21b	İhsan bint Abdullah				1,000					6,220		780
523	B-155-22b	İbrahim ibn İbrahim ibn Ahmed							4,800		11,590		2,200
524	B-155-23a	Saliha bint Ali				500					2,200		110
525	B-155-23b	Fatma bint El-Hac Odabaşı Mehmed				4,000		4,000			10,893		1,130
526	B-155-24b	Hatice bint Hasan				1,800	8,040	18,000			2,173		7,340
527	B-155-25a	Amine bint Mustafa ibn Mehmed				24,000					123,600		6,240
528	B-155-25a	Es-Seyyid El-Hac Ali ibn Es-Seyyid Mehmed ibn Es-Seyyid Ali									14,350		2,220
529	B-155-26a	Ümmühan bint Bıçakçı Abdullah				200					6,610		990
530	B-155-26a	Ümmühan bint Şaban									38,569		3,897
531	B-155-26b	Aliyye bint Ramazan				2,000					4,187		460
532	B-155-26b	Hasan Beşe ibn Abdullah									1,711		1,240
533	B-155-27b	Timurhan bint Abdullah				100					1,384		350
534	B-155-27b	Hüseyin Bey ibn Hasan									151		300
535	B-155-27b	Amine bint Mustafa ibn Mehmed				24,000					129,600		8,700
536	B-155-28b	Mehmed ibn Yakub Bey									10,720		1,510
537	B-155-	Fatma bint İsmail Ağa						13,730			27,460		1,580

571	B-155-45b	İhsan bint Musa ibn Abdulllah		100	4,800	6,000	23,357	1,560
572	B-155-46b	Musa Çelebi ibn Hamza		12,000	12,000		193,200	8,760
573	B-155-46b	Emir Beşe ibn Mustafa ibn Pir Mehmed	1,320				4,485	1,807
574	B-155-47b	Osman Beşe ibn El-Hac Ali Beşe ibn Abdulllah		8,220	4,800		90,600	5,580
575	B-155-47b	Halime bint Abdulllah					1,701	130
576	B-155-48a	Şalgamîzâde Mustafa Beşe ibn Ahmed ibn Mehmed	3,920			6,060	101	1,080
577	B-155-48a	Hanum bint İbrahim ibn Abdulllah		750	633	1,200	1,270	910
578	B-155-48b	Şerife Adilhan bint Mustafa		5,000			11,713	920
579	B-155-48b	Şerife Aişe bint Es-Seyyid Mehmed			3,352		26,907	2,800
580	B-155-49a	Fatma bint Osman		1,000			12,210	720
581	B-155-49a	Nazife bint Abdulllah Efendi ibn Ahmed Efendi		6,000			42,075	3,140
582	B-155-49b	Melike bint Mehmed ibn Abdulllah					2,320	1,522
583	B-155-49b	Kürkçü İbrahim Beşe ibn Mehmed	12,000	9,960			1,280	720
584	B-155-50a	Hünürü Mehmed Ağa ibn Abdurrahim ibn Abdulllah	4,961	1,047				2,660
585	B-155-50a	Ümmühan bint El-Hac Ahmed ibn Abdulllah		1,500	1,820	600	5,395	800
586	B-155-51b	Raziye bint Süleyman		2,000	1,800		9,430	640
587	B-155-51b	İbrahim Halife ibn Ramazan ibn Abdulllah					1,000	750

588	B-155-52a	Veli Bey ibn Ahmed Dede	50					3,945	296
589	B-155-52b	Mehmed Beşe ibn Musa						1,680	1,440
590	B-155-52b	Mola Bektaş ibn İbrahim ibn Abdullah	160			2,580		2,844	120
591	B-155-53a	Yazıcı Mehmed Bey ibn Emir ibn Abdullah						804	759
592	B-155-53a	İsmail Bey ibn Abdullah						91	447
593	B-155-53a	Mustafa Bey ibn Resul						15,195	2,325
594	B-155-54a	Zeynep bint Suhte Mehmed			2,000			4,608	300
595	B-155-54a	Salihâ bint El-Hac Halil			3,000			14,664	675
596	B-155-55a	Mehmed Bey ibn Hasan ibn Abdullah			5,000			20,470	1,740
597	B-155-55a	Ümmühan bint El-Hac Ali ibn El-Hac Şeyh Ağa				10,880		21,740	2,520
598	B-155-56a	Hüseyin Beşe ibn Abdullah	9,652			1,200			5,120
599	B-155-57b	El-Hac Mehmed ibn Ali ibn Yakub			4,000			23,800	5,000
600	B-155-57b	El-Hac Hasan Ağa ibn Mahmud ibn Abdullah	3,360						1,588
601	B-155-58a	Bâ-berât-ı âlî meremmetçi Yorgi veled-i Sarandanos						2,149	860
602	B-155-59b	Ümmühan bint İvaz			500			1,860	75
603	B-155-60b	Hatice bint Miraz						21,060	1,320
604	B-155-60b	Amine bint Süleyman			100			2,190	170

605	B-155-61b	Mustafa Bey ibn Abdullah	1,560	2,000		11,060	15,650	230
606	B-155-62a	Fatma Hatun bint Fazlı Abdullah Efendi ibn Mehmed		30,000			148,020	7,740
607	B-155-62a	El-Hac Mehmed Ağa ibn Emrullah		2,595		8,520		500
608	B-155-62b	Aişe bint Abdullah		500			1,430	150
609	B-155-63b	Es-Seyyid Hızır ibn İlyas		449				70
610	B-155-64a	Timurhan bint Abdullah ibn Abdülvehhâb			6,000		18,506	4,300
611	B-155-64a	Veli Çelebi ibn Mehmed Bey	3,822	9,800		33,832		1,500
612	B-155-64b	Es-Seyyid Mustafa Çelebi ibn Es-Seyyid Abdülkadir Çelebi ibn Es-Seyyid Mustafa Çelebi	77,880	12,000	12,000		319,680	18,000
613	B-155-64b	Şahme bint İbrahim Dede ibn Abdullah		1,000			18,645	1,280
614	B-155-66a	Es-Seyyid Mehmed Çavuş ibn Es-Seyyid Mehmed ibn Es-Seyyid Abdullah		7,410		4,032		1,340
615	B-155-67b	Mustafa Ağa ibn Hızır					7,138	2,700
616	B-155-68b	Amine bint El-Hac Receb ibn Abdullah		1,000	3,445		6,891	2,720
617	B-155-69a	Es-Seyyid El-Hac Mustafa ibn Es-Seyyid diğer Mustafa ibn Abdullah		9,960	4,800		9,600	3,960
618	B-155-71a	Aişe bint Receb	240	800			1,855	130
619	B-155-72a	Şahbaz bint Abdullah ibn Abdülvehhâb			12,000		90,000	68,840
620	B-155-72a	Şerife Fatma bint Es-Seyyid Salih Çelebi					38,760	2,760

621	B-155-72b	Salihha bint El-Hac Mahmud		24,000	1,500		51,728	2,900
622	B-155-72b	Rabia bint Abdullah					465	123
623	B-155-73a	Fatma bint Ali		1,100	1,080	4,800	4,801	2,140
624	B-155-73b	Mustafa ibn İbrahim ibn Mustafa					48,480	2,400
625	B-155-74a	Ganime bint Abdullah		500			1,726	380
626	B-155-75b	Abdülbâki Efendi ibn Hayri ibn Halil	1,031,520		60,000		456,960	42,600
627	B-155-76a	Es-Seyyid Abdülhâdi Efendi ibn Osman ibn El-Hac Yusuf					6,770	2,481
628	B-155-76a	Mehmed Ali ibn Osman ibn Mehmed					12,360	1,260
629	B-155-76a	Veli Beşe ibn Ali ibn Veli					1,800	660
630	B-155-76b	Hatice bint Hüseyin		6,000			15,561	1,180
631	B-155-76b	Şerife Hafife bint Es-Seyyid Mahmud			2,816		5,628	2,120
632	B-155-77b	Hamza Bey ibn Abdullah	7,260				12,545	6,860
633	B-155-78a	Aişe bint Ahmed Ağa		2,000	1,326		2,454	240
634	B-155-87b	Eşref ibn Mehmed ibn Abdullah					1,545	4,285
635	B-155-88a	Boyacı Mehmed Beşe ibn Şaban Beşe	340	1,100		5,380	48,845	5,840
636	B-155-88b	Ahmed ibn Pirkulu Mehmed ibn Ahmed		1,000			800	1,390
637	B-155-88b	Dedezâde El-Hac Hüseyin ibn İbrahim	13,800	15,960			98,040	10,320

638	B-155-90a	Hanife Hatun bint Abdullah Efendi							3,090	
639	B-155-90a	El-Hac Mehmed ibn Yusuf	14,760						34,680	5,640
640	B-155-90b	El-Hac Abdülkadir Efendi ibn Ahmed								yazılmamış
641	B-155-91a	Durmuş Mehmed Efendi ibn Durmuş Mehmed Efendi ibn El-Hac Ebubekir	15,360	40,020	96,000	4,800			480,660	45,000
642	B-155-92a	Ahmed Kadri ibn Abdullah Efendi ibn Mehmed	480		14,400				247,920	16,740
643	B-155-93b	Fatma bint Osman	5,000						6,810	430
644	B-155-93b	El-Hac Muslı Halife ibn Hüseyin							39,460	4,420
645	B-155-95b	Mevlevi Derviş Mehmed ibn Ali Bey ibn Abdullah	20,001							4,250
646	B-155-95b	El-Hac Hasan Beşe ibn Abdullah	3,000		4,800				2,091	650
647	B-155-96b	Hasan Beşe ibn Abdullah				4,200			600	120
648	B-155-97a	Aişe bint Ali	1,200						3,324	216
649	B-155-98a	Es-Seyyid İbrahim ibn el-merhûm Eş-şeyh Seyfeddin Hzır	36,120		10,200				96,480	3,480
650	B-155-98b	Ahmed Beşe ibn El-Hac Mehmed							26,820	2,880
651	B-155-98b	Saliha bint Salih							16,985	1,628
652	B-155-99a	Şerife Havva bint Abdullah							20	430
653	B-155-99b	Şerife Aişe bint Murad ibn Mehmed	1,000						6,065	540
654	B-155-100a	Saliha bint Hzır Ağa ibn Abdullah	10,000						70,097	16,920

655	B-155-100b	Saliha bint İbrahim ibn Abdullah			2,000	3,600			28,000	2,417
656	B-155-101b	Piri Kadrzâde Mehmed Efendi ibn Piri Efendi	1,500		30,000				71,578	12,840
657	B-155-102a	Raziye bint Murad			2,000				5,800	360
		Toplam Akçe	6391830		2640806	1944864		648358	24773933	3248445
		Toplam kişi sayısı	169		375	154		83	577	628
		Kişi yüzdesi (%)	25,7229833		57,0776256	23,4398782		12,6331811	87,82343988	95,585997

سوم

مدینه برد سطله ستمه علیا حیدر سنس سکن ایکی بوننه اقدم فوت اولار حاتم بن علی حرم حاتونک و راتق دوز مترونک
 محمد بن مصطفی ابو جعفر و علی مصطفی و صدیق کبیر قریشی و سرور صغیر قریشی و امین بختیار و امین شمس علی
 دینین اولدور و صکره متوفاه مرفود نک منزلهن حرم سلیمین بهای تقویم اولنار حیدر خلفا نیر کر برود جان ذکرا و نوز و تقویم
 اوتام حشم جز جاهد اول اول سنه احد و عشرين و ثمانه و الف

غلامی کورغاز و عارت کولچ بزازه کازابلیک زول نجیب صغیر اکره علیک حایس
 شهیار کن ایچ کورغیزی و عارت کورقین ماه حور کورقین کورقین عام و دوشه بنجین کورقین
 کورقین و کورقین کورقین کورقین کورقین کورقین کورقین کورقین کورقین کورقین کورقین

۷
 رسم حرم حرم کاتبه و عیالیه و عیالیه امین و عیالیه کاتبه

حصه بنت ۶۱۷
 حصه بنت ۶۱۴
 حصه بنت ۱۲۴۲
 حصه بنت ۶۰۰

Medîne-i Bursa mahallâtından Ali Paşa mahallesinde sakîne iken bundan akdem fevt olan Hanım bint El-Hac Mehmed nâm hatunun verâseti zevce-i metrûku Mehmed Beşe bin Mustafa ile sadr-ı sagîr oğlu Mustafa'ya ve sadriyye kebîr kızı Saliha'ya ve sadriyye sagîr kızı Amine'ye münhâsır olduğu şer'an zâhir ve müteayyin olduktan sonra müteveffâ-i merkûmenin menziline muhzır-ı müslîmin bahây-i takvîm olunan cümle muhallefâtıdır ki ber vechi âti zikr olunur.

Hurrîre el-yevm es-sânî min aşere Cemâziye'l-evvel li-sene ihdâ ve işrîn ve mie ve elf.

Kılıf minder 150	2 kılıf döşek 90	7 köhne döşek 100								
2 kılıf yasdık 105	Köhne yorgan 80	Köhne çarşab 25	Köhne kilim 90	Bez pâresi 15	5 zira' keten iplik 35	Tebisi 150	Sagîr el tâbesi 15	Nalbeki 10	Tas 27	
Şamdan 20	Leğen ibrik 120	Köhne entari 40	Def'a çarşab 35	Köhne kutnî câme 180	Çul 25	Köhne peştamal 10	Köhne kapama 20	Hamam döşeme 10	Yaşmak makrama 60	Köhne muhay yer 50
Köhne boğça ve çenber 21	2 köhne sandık 50	Köhne serpuş 15	Bürüncek gömlek 120	3 sahan 100	2 köhne sandık 100	Mehr-i müccel alâ zevc-i mezbûr 2000				

Yekûn akçe: 4028 akçe.

Minhâ el-ihrâcât: resm-i kısmet kadıasker efendi: 125; kassâmiyye kâtibiyye ve ihzâriyye: 40; emîniyye ve gullâmiyye: 40.

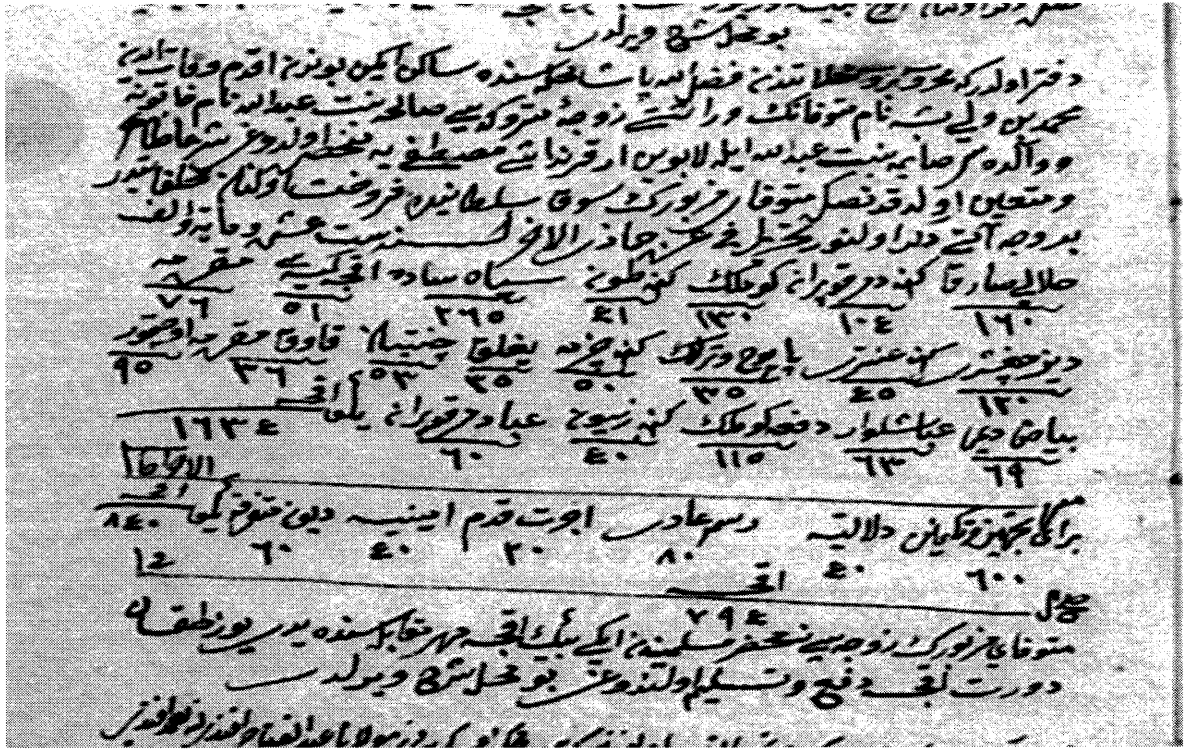
Yekûn akçe: 205 akçe.

Sahhü'l-bâki beyne'l-verese: 3823 meblağ.

Hisse-i zevc: 955.

Hisse-i ibn: 1434.

Hisse-i bint: 717.

Defter oldur ki mahrûse-i Burusa mahallâtından Fazlullah Paşa mahallesinde sakîn iken bundan akdem vefât iden Mehmed bin Veli Beşe nâm müteveffânın verâset-i zevce-i metrûkesi Saliha bint Abdullah nâm hatuna ve vâlidesi Saime bint Abdullah ile li-ebeveyn karındaşı Mustafa'ya münhâsır olduğu şer'an zâhir ve müteayyin olduktan sonra müteveffâ-i mezbûrun sûk-ı sultânide fûrûht olunan muhallefâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur.

Tahrîren fi gurre cemâziye'l-ahir li-sene sitte aşere ve mi'e ve elf.

Helalî sarık 160	Köhne 104	Gömlek 130	Köhne don 41	Siyah sâde 265	Akçe kisesi 51	Makrama 76	
Diz çakşırı 120	Köhne entari 45	Papuç ve terlik 35	Köhne çizme 50	Yağlık 35	Çintiyan 53	Kavuk makrama 36	Uçkur 95
Beyaz dimi 69	Aba şalvar 63	Def'a gömlek 115	Köhne zıbun 40	Aba 60			

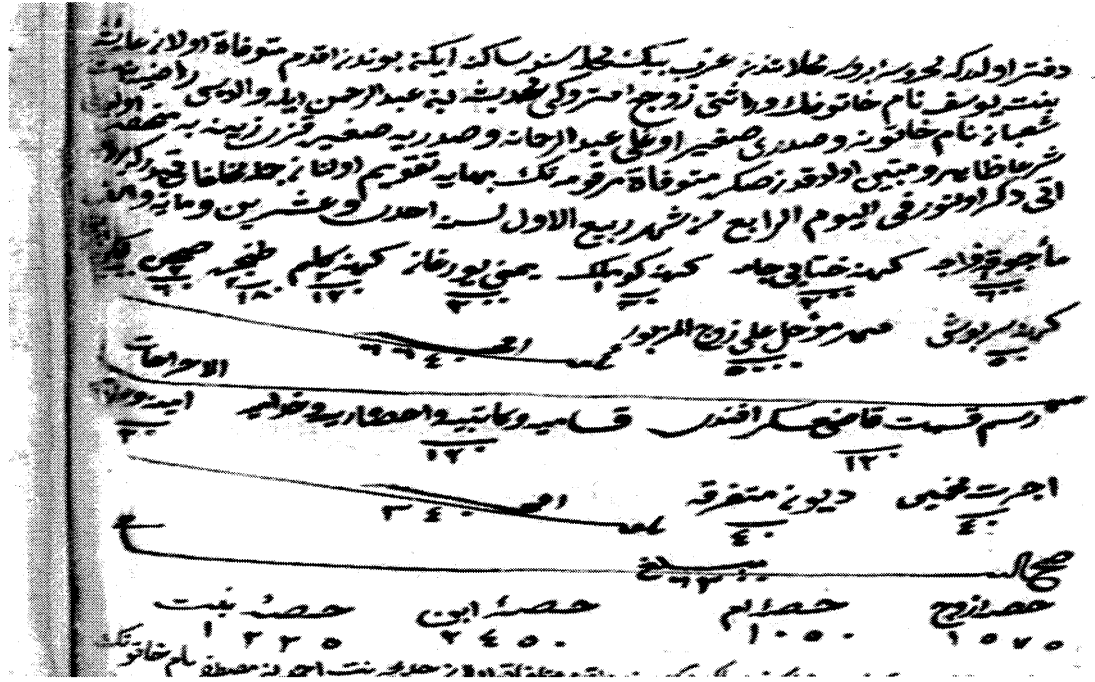
Yekûn akçe: 1634.

Minhâ el-ihrâcât: berây-ı teçhîz ve tekfîn: 600; Dellâliyye: 40; resm-i arus: 80; Ücret-i kadem: 20; emîniyye: 40; düyûn-ı müteferrika: 60.

Yekûn akçe: 840.

Sahhü'l-bâkî: 794 akçe.

Müteffâ-i mezbûrun zevcesine muhızır-ı müslimînden iki bin akçe mehr-i mukabelesinde yedi yüz doksan dört akçe def'i ve teslim olunduğu bu mahall-i şer'i virildi.

Defter oldur ki mahrûse-i Burusa mahallâtından Arif Bey mahallesinde sakîne iken bundan akdem müteveffât olan Aîşe bint Yusuf nâm hatunun verâseti zevc-i metrûku Mehmed Beşe ibn Abdurrahman ile vâlidesi Raziye bint Şaban nâm hatuna ve sadrî sagîr oğlu Abdurrahman'a ve sadrîyye sagîr kızı Zeynep'e münhâsır olduğu şer'an zâhir ve müteayyin olduktan sonra müteveffâ-i merkûmenin bahâ-yı takvîm olunan cümle muhalledâtıdır ki ber vech-i âti zikr olunur.

Fî el-yevmi'r-râbi min şehr-i Rebîü'i-evvel li-sene ihdâ ve işrîn ve mie' ve elf.

Maî çuka ferâce 600	Köhne hatayî câme 200	Köhne gömlek 30	Yemenî yorgan 200	2 köhn kilim 120	2 tencere 180	2 sahan 60	Leğen ibrik 200		
Köhne serpuş 50	Mehr-i müeccel zevce-i mezbûr 5000								

Yekûn akçe: 6640.

Minhâ el-ihracât: Resm-i kısmet kadıasker efendi hazretleri: 120; Kassâmiyye ve kâtibiyye ve ihzâriyye ve huddâmiyye: 120; emîniyye ve gullâmiyye: 20; ücret-i muhammin: 40; düyûn-ı müteferrika: 40.

Sahhü'l-bâkî: 6300 meblağ.

Hisse-i zevc: 1575.

Hisse-i ümm: 1050.

Hisse-i ibn: 2450.

Hisse-i bint: 1225.

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

TEZ ÇOĞALTMA VE ELEKTRONİK YAYIMLAMA İZİN FORMU

Yazar Adı Soyadı	Muazzez GÜNDÜZ
Tez Adı	TEREKE KAYITLARINA GÖRE BURSA ŞEHİRİNDE EKONOMİK VE SOSYAL HAYAT (1703-1710)
Enstitü	SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Anabilim Dalı	Tarih Anabilim Dalı
Tez Türü	YÜKSEK LİSANS TEZİ
Tez Danışman(lar)ı	Prof. Dr. Ersin GÜLSOY
Çoğaltma (Fotokopi Çekim) İzni Kısıtlama	☐ Patent Kısıt (2 yıl) ☐ Genel Kısıt (6 ay) ☒ Tezimin elektronik ortamda yayımlanmasına izin veriyorum.

Hazırlamış olduğum tezimin belirttiğim hususlar dikkate alınarak, fikri mülkiyet haklarım saklı kalmak üzere Bursa Uludağ Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı tarafından hizmete sunulmasına izin verdiğimi beyan ederim.

Tarih : 08.08.2019

İmza :

